

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

- כרך יז -

שמות

דף ב' ע"א – דף י"ח ע"א

מבאר בלשון הקדש עם פרוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחלק לשנה אחת ולשלוש שנים

מופץ ללא מטרות רווח כלל ועיקר
לקירוב הגאולה ברחמים

בדקות ספורות בלבד תזכה להיות בן עולם הבא

נסדר, נערך והוגה מחן ש, בנקוד ופסוק מלא, עם מראה מקומות,
בחלוק קטעים לפי העניינים, באותיות גדולות ומאירות עינים

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
כסלו תשע"א לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים **בחינם בלבד**

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוד הזהר (קבלה מהאריז"ל)

רבון העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פנה. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאחר למוד הזהר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרָיִמָּה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ
בָּאוּ (שמות א) וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ
כְּזֶהֶר הַרְקִיעַ וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים
פְּכוּכָבִים לְעוֹלָם וְעַד (דניאל יב).
וְהַמְשַׁפְּלִים - אֵלֹהֵם
שֶׁמֶסְתַּפְּלִים בְּסוּד הַחֲכֻמָּה [נ"א
יִזְהָרוּ, שְׁנוּצִיצִים בְּסוּד הַחֲכֻמָּה]. יִזְהָרוּ -
מְאִירִים וְנוֹצִיצִים בְּזֵיו הַחֲכֻמָּה
הָעֲלִיוֹנָה. כְּזֶהֶר - אֹרֶךְ וְהַתְּנוּצָצוֹת
שֶׁמְאִיר שְׂיוֹצָא מֵעֵדֶן. וְזֶה סוּד
נֶסְתָּר שֶׁנִּקְרָא הַרְקִיעַ, בּוֹ עוֹמְדִים
פּוֹכְכִים וּמְזוֹלוֹת, שֶׁמֶשׁ וּלְבָנָה,
וְכָל אוֹתָם מְאֹרוֹת שֶׁל אֹהֶר.
זֶהֶר הַרְקִיעַ הַזֶּה מְאִיר בְּאוֹר עַל
הַגֶּן. וְעֵץ הַחַיִּים עוֹמֵד בְּאִמְצַע
הַגֶּן, שֶׁעֲנָפוּי מְכֻסִּים (עליה) (על) כֹּל
אוֹתָם דְּיוֹקְנָאוֹת וְעִצִּים וּבִשְׁמַיִם
שֶׁבָּגֶן כְּכֹלִים כְּשָׂרִים. וּמִסְתוֹפְפִים
תַּחְתּוֹ כֹּל חַיּוֹת הַשָּׂדֶה, וְכָל צִפְרֵי
הַשָּׁמַיִם דְּרִים תַּחַת אוֹתָם
הָעֲנָפִים.
זֶהֶר פְּרֵי הָאֵילָן נוֹתֵן חַיִּים לְכָל,
קִיּוּמוֹ לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.
הַצַּד הָאֲחֵר אֵינוֹ שְׂרוּי בּוֹ, אֲלֵא
רַק צַד הַקִּדְשָׁה. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל
אֵלֹהִים שֶׁטּוֹעֲמִים מִמֶּנּוּ, הֵם
עוֹמְדִים לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.
אֲלֵא נִקְרָאִים מְשַׁפְּלִים וְצַדִּיקִים
וְזוֹכִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְחַיִּים לְעוֹלָם
הַבָּא.

זֶהֶר הָעֵץ הַזֶּה זְקוּף לְמַעְלָה
לְמַעְלָה. חֲמֵשׁ מְאוֹת פְּרָסוֹת
הַלוֹכוֹ, הוּא שְׂשִׁים רַבּוֹא
בְּהַתְּפִשְׁטוֹתוֹ. בְּעֵץ הַזֶּה קָיָם זֶהֶר
אֶחָד שֶׁכֹּל הַגּוֹנִים קָיָמִים בּוֹ הֵם
גּוֹנִים שְׁעוֹלִים וְיוֹרְדִים, לֹא
מִתְיָשְׁבִים בְּמָקוֹם אֲחֵר פֶּרֶט
לְאוֹתוֹ הָאֵילָן.

בְּשִׂיוֹצָאִים מִמֶּנּוּ לְהִרְאוֹת בְּתוֹךְ
זֶהֶר שֶׁלֹא מְאִיר, מִתְיָשְׁבִים וְלֹא
מִתְיָשְׁבִים, עוֹמְדִים וְלֹא עוֹמְדִים,

(דף ב ע"א)

פְּרֻשַׁת שְׁמוֹת

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִמָּה
אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ (שמות א),
וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֶהֶר הַרְקִיעַ וּמִצְדִּיקֵי
הַרְבִּים פְּכוּכָבִים לְעוֹלָם וְעַד (דניאל י"ב).
וְהַמְשַׁפְּלִים: אֵלֶּיךָ אֵינוֹן דְּמִסְתַּפְּלֵי בְּרָזָא
דְּחֲכֻמָּתָא. (נ"א וְזִהְרוּ דְנִצְצִין בְּרָזָא דְחֲכֻמָּתָא) יִזְהָרוּ:
נְהַרִין, וְנִצְצִין בְּזִיּוֹא דְחֲכֻמָּתָא עֲלָאָה.
כְּזֶהֶר: נְהַרִיו וְנִצְצִיו דְנְהַרָא דְנִפְיָא מֵעֵדֶן.
וְדָא אִיהוּ רָזָא סְתִימָא, דְאֶקְרִי רְקִיעַ. בֵּיה
קִיּוּמִין פּוֹכְכֵי וּמְזִלֵי שֶׁמֶשׂא וְסִיְהָרָא,
וְכָל אֵינוֹן בּוֹצִינִין דְנְהוֹרָא.

זֶהֶר דְּהַאי רְקִיעַ נְהַרִיר בְּנְהַרִיו עַל גְּנֻתָא.
וְאֵילָנָא דְחַיִּי קָיָם בְּמִצִּיעוֹת גְּנֻתָא.
דְעֲנָפוּי חֲפִיָּין (ד"א עליה) (נ"א על) כֹּל אֵינוֹן
דְּיוֹקְנִין וְאֵילָנִין וּבּוֹסְמִין דְּבְגֻנְתָא, בְּמֵאֲנִין
דְכִשְׁרָן. וּמִטְלָלִין תַּחֲוֹתֶיהָ כֹּל חַיּוֹת בְּרָא.
וְכָל צִפְרֵי שְׂמִיָא יְדוּרוֹן תַּחֲוֹת אֵינוֹן
עֲנָפִין.

זֶהֶר אֵיבָא דְאֵילָנָא, יְהִיב חַיִּין לְכָלֵא.
קִיּוּמִיָּה לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין סְטָרָא
אַחְרָא לֹא שְׂרִיא בֵּיה, אֲלֵא סְטָרָא
דְקִדּוּשָׁה. זְפָאָה חוֹלְקִיהוֹן אֵינוֹן דְטַעֲמִין
מְנִיָּה, אֵינוֹן קִיּוּמִין לְעֵלָם וְלְעֵלְמֵי עֲלָמִין.
אֵלֶּיךָ אֶקְרוּן מְשַׁפְּלִים, וְזְפָאָן חַיִּין בְּהַאי
עֲלָמָא, וְחַיִּין בְּעֲלָמָא דְאַתִּי.

זֶהֶר אֵילָנָא דָא, זְקָפָא לְעֵילָא לְעֵילָא.
חֲמֵשׁ מְאָה פְּרָסֵי הַלוֹכִיָּה, שְׁתִּין
רַבּוֹא אִיהוּ, בְּפִשְׁטוֹתֶיהָ. בְּהַאי אֵילָנָא,
קִיּוּמָא חַד זֶהֶרָא, כֹּל גּוֹוִנִין קִיּוּמִין בֵּיה
אֵינוֹן גּוֹוִנִין סְלָקִין וְנַחְתִּין, לֹא מִתְיָשְׁבֵי
כְּדוּכְתָא אַחְרָא בַר בְּהַהוּא אֵילָנָא.

כֹּד נִפְקֵי מְנִיָּה לְאַתְחַזָּאָה בְּגוֹ זֶהֶר דְלֹא נְהַרָא, מִתְיָשְׁבִין וְלֹא מִתְיָשְׁבִין.

משום שלא מתישבים במקום אחר. מעץ זה יוצאים שנים עשר שבטים שמתחמים בו, והם יורדים בזהר הזה שלא מאיר לתוף גלות מצרים בכמה מחנות עליונים. זהו שפתיב ואלה שמות בני ישראל וגו'.

רבי שמעון פתח, (יחזקאל א) היה היה דבר ה'. היה היה פעמים לשם מה? ועוד יש לשאל, אם יחזקאל הנביא נאמן היה, למה גלה כל מה שראה? מי שהמלך מכניס אותו להיכלו, יש לו לגלות סודות שראה? אלא ודאי שיחזקאל היה נביא נאמן, וכל מה שראה הוא ראה באמונה, ובכרשותו של הקדוש ברוך הוא הוא גלה כל מה שגלה, והכל הצריך.

אמר רבי שמעון, מי שרגיל לסבל צער, אף על גב שפא לפי שעה צער, סובל משאו ולא חושש. אבל מי שלא רגיל בצער, וכל ימיו היה בתפנוקים ועדוניהם, ובא לו צער - זהו צער שלם, ועל זה צריך לבכות.

כך ישראל, כשירדו למצרים היו רגילים בצער, שהרי כל ימי אותו אביהם הצדיק היו בצער, ולכן סבלו את הגלות כראוי. אבל גלות בכל ההיא היתה צער שלם, אותו הצער שעליונים ותחתונים בכו עליו.

עליונים, שפתיב (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חצה וגו'. תחתונים, שפתיב (תהלים קלו) על נהרות בכל שם ישבנו וגו', וכלם בכו על גלות בכל. מה הטעם? פי היו בתפנוקי מלכים, שפתיב (איכה ד) בני ציון היקרים וגו'.

קיימן ולא קיימן, בגין דלא מתישבן באתר אחרא. מאילנא דא נפקי תריסר שבטין. דמתחמן ביה, ואינון נחתו בהאי זהר דלא נהרא, לגו גלותא דמצרים, בכמה משיריין עלאין, הדא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל וגו'.

רבי שמעון פתח, (יחזקאל א) היה היה דבר ה', היה היה תרי (דף ב' ע"ב) זמני אמאי. ותו אית לשאלה, אי יחזקאל נביאה מהימנא הוה, אמאי גלי כל מה דחמא, מאן דמלפא אעיל ליה בהיכליה אית ליה לגלאה רזין דחמי. אלא ודאי יחזקאל נביאה מהימנא הוה, וכל מה דחמא במהימנותא איהו, ובכרשותא דקודשא בריך הוא גלי כל מה דגלי, וכלא אצטריך.

אמר רבי שמעון, מאן דרגיל למסבל צערא אף על גב דאתי לפום שענתא צערא, סביל מטלנוי, ולא חייש, אבל מאן דלא רגיל בצערא, והוה כל יומוי בתפנוקין ועדוניהן, ואתי ליה צערא, דא איהו צערא שלים, ועל דא אצטריך למבכי.

כך ישראל, כד נחתו למצרים, רגילין בצערא הו, דהא כל יומוי דההוא זפאה אבוהון בצערא הוה, ועל דא סבלו גלותא כדקא יאות. אבל גלותא דבבל ההוא הוה צערא שלים, ההוא הוה צערא דעלאין ותתאין בכאן עליה.

עלאין: דכתיב, (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חוצה וגו'. תתאין: דכתיב, (תהלים

קל"ז) על נהרות בכל שם ישבנו וגו' פלהון בכו על גלותא דבבל. מאי טעמא. בגין דהו בתפנוקי מלכין דכתיב, (איכה ד) בני ציון היקרים וגו'.

(אר"ג דתנן אמר רבי יצחק, מאי דכתיב, (ירמיה ט') על ההרים אשא כבי ונהי. אלא, אלין אינון מוריא רמא דעלמין. ומאן אינון מוריא רמא, אינון, כגו ציון הקרים המסלאים בפז) **והשתא הוּו נחתין בגלותא, בריחיא על קדליהון וידיהון מהדקן לאחורא. וכד (הוּו עאלו) בגלותא בבבל, חשיבו דהא לית להו קיומא לעלמין, דהא קדשא בריף הוא שביק לון, ולא ישגח בהון לעלמין.**

ותנינן, אמר רבי שמעון, בההיא שעתא קרא קדשא בריף הוא לכל פמליא דיליה, וכל רתיכין קדישין, וכל חיליה ומשרייתיה, ורברבנוי, וכל חילא דשמיא, ואמר לון, מה אתון עבדין הכא, ומה כגי רחימאי בגלותא דבבל, ואתון הכא, קומו חותו כלכון לבבל, ואנא עמכון. הדא הוא דכתיב, (ישעיה מ"ג) פה אמר ה' למענכם שלחתי בבלה וגו'. למענכם שלחתי בבלה, דא קדשא בריף הוא. והורדתי בריחים פולם, אלין פל רתיכין ומשריין עלאין.

בר נחתו לבבל, אתפתחו שמיא, ושראת רוח נבואה קדישא על יחזקאל, וחמא כל מה דחמא, ואמר לון לישראל, הא מאריכון הכא, וכל חילי שמיא ורתיכוני, דאתו למידר ביניכון. לא הימנוהו, עד דאצטריף לגלאה כל מה דחמא, וארא כף, וארא כף. ואי גלי יתיר, מה דגלי כלא אצטריף. פיון דחמו ישראל כף, חדו. וכד שמעו מלין מפומיה דיחזקאל, לא חיישו על גלותהון פלל, דהא ידעו דקודשא בריף הוא לא שביק לון. וכל מה דגלי ברשותא גלי.

(ושנינו, אמר רבי יצחק, מהו שכתוב (ירמיה ט') על ההרים אשא כבי ונהי? אלא אלה הם הרים רמים של העולמים. ומי הם אותם הרים רמים? אלו בני ציון הקרים המסלאים בפז.) ועכשו היו יורדים לגלות עם רחים על צוארם, וידיהם מהדקות לאחור. וכאשר (נכנסו) לגלות בבבל, חשבו שאין להם קיום לעולמים, שהרי הקדוש ברוף הוא עזב אותם, ולא ישגיח בהם לעולמים.

ושנינו, אמר רבי שמעון, באותה שעה קרא הקדוש ברוף הוא לכל הפמליא שלו, וכל המרכבות הקדושות, וכל חילותיו ומחנותיו וגדוליו וכל חיל השמים, ואמר להם: מה אתם עושים כאן? ומה בני אהובי בגלות בבבל, ואתם כאן? קומו רדו כלכם לבבל, ואני עמכם. זהו שכתוב (ישעיה מג) כה אמר ה' למענכם שלחתי בבלה וגו'. למענכם שלחתי בבלה - זה הקדוש ברוף הוא. והורדתי בריחים פלם - אלה פל המרכבות והמחנות העליונים, בשירדו לבבל, נפתחו השמים, ושרתה נבואה קדושה על יחזקאל, וראה כל מה שראה, ואמר להם לישראל: הרי אדונכם כאן, וכל חילות השמים ומרכבותיו שבאו לדור ביניכם. לא האמינו לו, עד שהצטרף לגלות כל מה שראה, וארא כף, וארא כף. ואם גלה יותר - פל מה שגלה הצרף. פיון שראו כף ישראל, שמחו. וכשמעו דברים מפי יחזקאל, לא חששו על גלותם פלל, שהרי ידעו שהקדוש ברוף הוא לא עזב אותם, וכל מה שגלה - גלה ברשות.

וְשִׁנְנוּ, בְּכֹל מְקוֹם שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל, שֵׁם הַשְּׂכִינָה גְּלֵתָה עִמָּהֶם. וְכֵאן בְּגִלוֹת מִצְרַיִם מֵהַ כְּתוּבָה וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. פִּינּוֹן שֶׁכְּתוּב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵה זֶה אֵת יַעֲקֹב? הַבָּאִים אִתּוֹ הַצְּטֻרָף לֹמֵר! אֵלָּא, אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הֵם אוֹתָם מְרַכְּבוֹת וּמְחַנּוֹת עֲלֵיוֹנִים שִׁירְדוּ עִם יַעֲקֹב עִם הַשְּׂכִינָה לְגִלוֹת מִצְרַיִם.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בְּאוֹ. רַבִּי חֵיִיא פָּתַח, (שיר ד) אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּשׁוּרִי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעֻנּוֹת אַרְיֹת מִהֶרְרִי נְמָרִים. פְּסוּק זֶה נֹאמֵר עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּשִׁעָה שִׁיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְקָרְבוּ לְהַר סִינַי לְקַבֵּל תּוֹרָה, אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲתִי מְלַבְּנוֹן - מְאוֹתוֹ עֲדוֹן הַעֲלִיּוֹן בָּאָה. כְּלָה - שְׁלֵמָה, כְּמוֹ הַלְּבָנָה כְּשֶׁמִּשְׁתַּלְמֵת מִהַשְּׂמֶשׁ בְּכֹל אֹרֶךְ וְהַתְּנוּצָצוֹת. אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּשׁוּרִי - כְּדִי שִׁיִּקְבְּלוּ בְּנֵיךְ תּוֹרָה.

תְּשׁוּרִי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה. תְּשׁוּרִי - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א-ט) וְהַתְּשׁוּרָה אֵין לְהִבְיָא. תְּקַבְּלִי תְּקַרְבַּת עַל בְּנֵיךְ. מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה - מִהֶרְאֵשִׁית, כְּשֶׁנֶּכְסוּ לְאֲמָנָה הַעֲלִיּוֹנָה וְאָמְרוּ (שמות כד) כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, וְהָיוּ בְּמִשְׁקַל אֶחָד כְּמִלֵּאכִים עֲלֵיוֹנִים, שֶׁכֶּף כְּתוּב בְּהֵם, (תהלים קג) בָּרְכוּ ה' מִלְּאֲכָיו גְּבֻרֵי כַח עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ. אִזְּ קַבְּלָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּרָה.

מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן - זֶה הַר סִינַי, שֶׁקָּרְבוּ אֵלָיו וְהַתְּנִיצְבוּ תַחְתָּיו, שֶׁכְּתוּב (שמות ט) וַיִּתְּנִיצְבוּ בְּתַחְתֵּית הַהָר. מִמְּעֻנּוֹת אַרְיֹת -

וְתִנְיָן בְּכֹל אֶתֶר דִּי־יִשְׂרָאֵל גָּלוּ, תַּמָּן שְׂכִינְתָּא גְּלֵתָה עִמָּהוֹן, וְהִכָּא בְּגִלוֹתָא דְּמִצְרַיִם מֵהַ כְּתוּבָה, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. פִּינּוֹן דְּכְתִיב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵהוּ אֵת יַעֲקֹב, הַבָּאִים אִתּוֹ אֲצֻטְרִיף לְמִימְרֵי. אֵלָּא, אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן רְתִיבִין וּמִשְׁרִיין עֲלָאִין, דְּנַחְתּוּ עִם יַעֲקֹב, בְּהַדִּי שְׂכִינְתָּא, בְּגִלוֹתָא דְּמִצְרַיִם.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בְּאוֹ. (שמות א')

רַבִּי חֵיִיא פָּתַח (שיר השירים ד') אֲתִי מְלַבְּנוֹן כְּלָה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּשׁוּרִי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעֻנּוֹת אַרְיֹת מִהֶרְרִי נְמָרִים. הַאי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתִמֵּר, בְּשִׁעָתָא דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְקָרְבוּ לְטוֹרָא דְּסִינַי לְקַבְּלָא אוֹרִייתָא, אָמַר לָהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתִי מְלַבְּנוֹן: מִן הַהוּא עֲדוּנָא עֲלָאָה קָא אֲתַתָּא. כְּלָה: שְׁלִימְתָא, כִּהְיָא סִיְהָרָא דְּאֲשַׁתְּלִימַת מִן שְׂמִשָּׁא בְּכֹל נְהוּרָא וְנִצְיָצוּ, (ד' ט' ג' ע"א) אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּשׁוּרִי, בְּגִין לְקַבְּלָא בְּנֵיךְ אוֹרִייתָא.

תְּשׁוּרִי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה, תְּשׁוּרִי: כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שמואל א', ט') וְהַתְּשׁוּרָה אֵין לְהִבְיָא. תְּקַבְּלִי (ג"א תְּקַבְּלִי) תְּקַרְבוּתָא עַל בְּנֵיךְ. מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה: מְרֹאֵשִׁיתָא דְּעָאֵלוּ בְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה, וְאָמְרוּ (שמות כ"ד) כֹּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, וְהָיוּ בְּמִתְקַלָּא חֲדָא כְּמִלְּאֲכִין עֲלָאִין, דְּהִכִּי כְּתִיב בְּהוּ, (תהלים ק"ג) בָּרְכוּ ה' מִלְּאֲכָיו גְּבֻרֵי כַח עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ. כְּדִין קַבְּלִית כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תְּשׁוּרָה.

מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן: דָּא טוֹרָא דְּסִינַי, דְּקָרְבוּ לְגַבְיָהּ, וְאֲתַעֲתְדוּ

אלו בני שעיר שהזמינם הקדוש ברוך הוא לקבל תורה ולא רצו לקבלה. מהררי נמרים - אלו בני ישמעאל, שכתוב (דברים לג) ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרבבת קדש.

מה זה ואתה מרבבת קדש? ששנינו, כשרצה הקדוש ברוך הוא לתת תורה לישראל, באו מחנות של מלאכים עליונים. פתחו ואמרו, (תהלים ח) ה' אדגנו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים, ורצו שתורה תנתן להם.

אמר להם הקדוש ברוך הוא, וכי יש בכם מות? שכתוב (במדבר יט) אדם כי ימות באהל. (דברים כא) וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת. יש ביניכם חטא? וכי אתם צריכים דינים? יש ביניהם גזל או גנבה? שכתוב (שמות כ) לא תגנב. יש ביניכם נשים? שכתוב לא תנאף. יש ביניכם שקר? שכתוב לא תענה ברעף עד שקר. יש ביניכם חמדה? שכתוב לא תחמד. אז לשם מה אתם רוצים תורה? מיד פתחו ואמרו, (תהלים ח) ה' אדגנו מה אדיר שמך בכל הארץ. ואלו אשר תנה הודך על השמים לא כתוב. ועל כך ואתה מרבבת קדש, אז מימינו אש דת למו.

רבי יוסי באר פסוק זה כשיורה שכניה לגלות מצרים, ורבי שמעון אמר, פסוק זה על סוד יחוד האמונה נאמר. אתי מלבנון פלה, הקול אמר לדבור אתי, משום שהרי קול בא לדבור, ומנהיגו עמו להיות כאחד בלי פרווד פלל, משום שקול הוא פלל, דבור הוא פרט, ולכן פלל

תחותיה. דכתיב, (שמות י"ט) ויתיצבו בתחתיה החר. ממעונות אריות: אלין בני שעיר דקודשא בריה הוא זמין לון באורייתא, ולא בעו לקבלה, מהררי נמרים: אלין בני ישמעאל. דכתיב, (דברים לג) ה' מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרבבות קדש.

מאי ואתה מרבבות קדש. דתנינן, בד בעא קדשא בריה הוא למיהב אורייתא לישראל, אתו משריין דמלאכין עלאין, פתחו ואמרו, (תהלים ח) ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים, בעאן דיתיהיב לון אורייתא.

אמר לון קדשא בריה הוא, וכי אית בכון מותא, דכתיב, (במדבר י"ט) אדם פי ימות באהל. (דברים כ"א) וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת. חטא אית ביניכו, וכי אתון בעאן לדינין. אית ביניכו גזל. או גנבה, דכתיב, (שמות כ') לא תגנב. אית ביניכו נשין דכתיב, (שמות כ') לא תנאף. אית ביניכו שקרא, דכתיב, (שמות כ') לא תענה ברעף עד שקר. אית ביניכו חמדה, דכתיב, (שמות כ') לא תחמוד. מה אתון בעאן אורייתא. מיד פתחו ואמרו, ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. ואלו אשר תנה הודך על השמים לא כתיב. ועל דא ואתה מרבבות קדש, פדין מימינו אש דת למו.

רבי יוסי אוקים להאי קרא, בד נחתא שכנתא בגלותא דמצרים. ורבי שמעון אמר, האי קרא, על רזא ד'יחודא דמהימנותא אתמר, אתי מלבנון פלה, קול אמר לדבור אתי, בגין דהא קול אתי לדבור, ומדבר לה בהדיה,

הצטרף לפרט, ופרט הצטרף
לכלל, שהרי אין קול בלי דבור,
ואין דבור בלי קול. ועל זה אתי
מלבנון כלה וגו', שעקר שניהם
באים מלבנון.

תשורי מראש אמנה - זהו גרון
שמשם יוצאת רוח השלים
לכל, (בלה) מסוד הלבנון הנסתר
והגנוז. מראש שניר וחרמון -
זוהי לשון ראש ואמצע,
שחותרת את הדבור. ממענות
אריות - אלה הם שנים. מהרי
נמרים - אלה הם שפתיים,
השלמות שבהם נשלם הדבור.
ואלה שמות בני ישראל. רבי
חייא פתח, (משלי כג) אל תלחם
את לחם רע עין ואל תתאו
למטעמתיו. אל תלחם את לחם
רע עין - משום שלחם או הנאה
מאותו איש שהוא רע עין, אינו
כדאי לאכל ולהנות ממנו.
שאלו כשירדו ישראל למצרים,
לא טעמו לחם של המצרים, לא
היו נשארים בגלות, ולא היו
מציקים להם המצרים.

אמר לו רבי יצחק, והרי נגזרה
גזרה? אמר לו, הפל הוא
כראוי, שהרי לא נגזר דוקא
במצרים, שהרי לא כתוב כי גר
יהיה זרעך בארץ מצרים, אלא
(בראשית טו) בארץ לא להם, ואפלו
בארץ אחרת.

אמר רבי יצחק, מי שהוא בעל
נפש, (לא יאכל עם אדם) שמאכלו
יותר מאשר שאר בני אדם, או
מי שהולך אחר מעיו, אם יפגש
באותו רע עין, ישחט עצמו ולא
יאכל מלחמו, שאין לחם רע
בעולם חוץ מאותו לחם של
בעל עין הרע. מה כתוב? כי לא
יוכלון המצרים לאכל את

למהוי כחדא בלא פרודא כלל. בגין דקול
איהו פלל, דבור איהו פרט. ועל דא כלל
אצטרין לפרט, ופרט אצטרין לכלל. דהא
לית קול בלא דבור, ולית דבור בלא קול.
ועל דא אתי מלבנון כלה וגו', דעקרא
דתרוייהו מלבנון קא אתיין.

תשורי מראש אמנה: דא איהו גרון,
דמתמן נפקא רוחא לאשלא
כלא, (נ"א בלה) מרזא דלבנון סתים וגניז.
מראש שניר וחרמון: דא איהי לישנא
רישא ואמצעיתא, דמחתכא לדבור.
ממענות אריות: אלין אינון שינים. מהרי
נמרים: אלין אינון שפון, שלימו
דאשפתלים בהו דבור.

ואלה שמות בני ישראל. רבי חייא פתח,
(משלי כ"ג) אל תלחם את לחם רע עין
ואל תתאו למטעמתיו. אל תלחם את לחם
רע עין, בגין דנהמא או הנאה דההוא בר
נש דהוי רע עין, לאו איהו כדאי למיכל
ולאתהני מניה. דאי כד נחתו ישראל
למצרים, לא יטעמון נהמא דמצראי, לא
אשתבכו בגלותא, ולא יעיקון לון מצראי.
אמר ליה רבי יצחק, והא גזרא אתגזר.
אמר ליה, פלא איהו כדקא יאות,
דהא לא אתגזר במצרים דווקא, דהא לא
כתיב (בראשית ט"ו) כי גר יהיה זרעך בארץ
מצרים, אלא בארץ לא להם, ואפילו
בארעא אחרא.

אמר ר' יצחק, מאן דאיהו בעל נפש, (ס"א
לא יבול עם בר נש) דמיכליה יתיר משאר
בני נשא, או מאן דהוא אזיל בתר מעוי, אי
אערע בההוא רע עין, יכוס גרמיה ולא ייכול מנהמא דיליה, דלית

אערע בההוא רע עין, יכוס גרמיה ולא ייכול מנהמא דיליה, דלית

הַעֲבָרִים לָחֶם פִּי תוֹעֵבָה הִיא
לְמַצְרַיִם. הָרִי לֶךְ לָחֶם שֶׁל רַע
עֵינַי.

שָׂרָשָׁה הֵם שְׂדוּחִים שְׂכִינָה מִן
הָעוֹלָם וְגוֹרְמִים שְׂדִירוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא יִהְיֶה
בְּעוֹלָם וּבְנֵי אָדָם צוֹנְחִים וְלֹא
נִשְׁמַע קוֹלָם, וְאֵלֶּה הֵם: מִי
שֶׁשׁוֹכֵב עִם נְדָה, מִשּׁוּם שְׂאִין
טְמֵאָה חֲזָקָה בְּעוֹלָם חוּץ
מִטְּמֵאת הַנְּדָה, וְטְמֵאת הַנְּדָה
קִשָּׁה מִכָּל טְמֵאָה בְּעוֹלָם. הוּא
נְטֵמָא, וְכָל הַמִּתְקַרְבִּים אֵלָיו
נְטֵמָאִים עִמּוֹ. בְּכָל מְקוֹם
שֶׁהוֹלְכִים, נִדְחִית שְׂכִינָה
מִלְּפָנֶיהֶם.

וְרֹא עוֹד, אֵלֶּא שְׂגוּרִם צְרוֹת
רְעוֹת עַל עֲצָמוֹ וְעַל אוֹתוֹ זְרַע
שִׁילִיד. שְׂפִינִן שִׁיקְרָב אָדָם
לְנְדָה, אוֹתָהּ טְמֵאָה קוֹפְצַת עָלָיו
וְנִשְׂאָרַת בְּכָל אֵיבְרִיו, אוֹתוֹ זְרַע
שִׁילִיד בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, (טְמֵאִים)
מוֹשְׁכִים עָלָיו רוּחַ טְמֵאָה, וְכָל
יָמָיו יִהְיֶה בְּטְמֵאָה, שֶׁהָרִי הַבְּנִין
וְהִיסוּד שֶׁלוֹ הוּא בְּטְמֵאָה רַבָּה
וְתִקְיָפָה מִכָּל טְמֵאָה שֶׁבְּעוֹלָם,
שְׂמִיד שֶׁקָּרַב אָדָם לְנְדָה, אוֹתָהּ
טְמֵאָה קוֹפְצַת עָלָיו, שְׂכַתוֹב (ויקרא
ט) וְתֵהִי נְדָתָה עָלָיו.

מִי שֶׁשׁוֹכֵב עִם בַּת אֵל נָכַר,
שְׂמִכְנִיס בְּרִית קֹדֶשׁ וְאוֹת הַבְּרִית
לְרִשּׁוֹת אַחֲרָת, שְׂכַתוֹב וּבַעַל בַּת
אֵל נָכַר, וְשִׁנְיָנו שְׂאִין קִנְיָה לְפָנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חוּץ מִקְּנָאָה
שֶׁל בְּרִית קֹדֶשׁ, שֶׁהִיא בְּרִית שֶׁל
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְסוּד הָאֲמוּנָה. מֵה
כְּתוּב? (במדבר כ"ה) וַיַּחַל הָעַם לְזַנוֹת
אֶל בְּנוֹת מוֹאָב. מִיד - וַיַּחַר אֶף
ה' בְּיִשְׂרָאֵל.

קְדִישָׁא, וְרָזָא דְמַהִימְנוּתָא. מַה כְּתִיב (במדבר כ"ה) וַיַּחַל הָעַם לְזַנוֹת אֶל
בְּנוֹת מוֹאָב מִיד וַיַּחַר אֶף ה' בְּיִשְׂרָאֵל.

נְהָמָא בִישָׂא בְּעֵלְמָא, בַּר מַהֵהוּא לָחֶם רַע
עֵינַי, מַה כְּתִיב (בראשית מ"ג) פִּי לֹא יוֹכְלוֹן
הַמַּצְרַיִם לֶאֱכֹל אֶת הָעֲבָרִים לָחֶם פִּי
תוֹעֵבָה הִיא לְמַצְרַיִם, הָא לֶךְ לָחֶם רַע עֵינַי.
תִּתְרָתָא אֵינוֹן דִּדְחִינִן שְׂכִינְתָא מְעֵלְמָא,
וְגַרְמִין, דִּדְיוּרִיָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיף
הוּא לֹא הוּי בְּעֵלְמָא, וּבְנֵי נְשָׂא צוּוּחִין
וְלֹא אֲשַׁתְּמַע קְלִיהוֹן. וְאֵלִין אֵינוֹן: מָאן
(דף ג' ע"ב) דְשָׂכִיב בַּנְּדָה, בְּגִין דְלִית מְסַאָבו
תְּקִיף בְּעֵלְמָא בַר מְסַאָבו דְנְדָה. מְסַאָבו
דְנְדָה קְשִׂיא מִכָּל מְסַאָבו דְעֵלְמָא, אֲסַתָּאב
אִיהוּ, וְכָל דְמִתְקַרְבִּין בַּהֲדִיָּה יִסְתַּאָבוֹן
עִמֶיהָ, בְּכָל אַתְר דְאֵזְלִין אַתְדְּחִיָּיא
שְׂכִינְתָא מִן קְמִיָּהוּ.

וְרֹא עוֹד, אֵלֶּא דְגָרִים מְרַעִין בִּישִׁין עַל
גְּרַמִּיָּה, וְעַל הַהוּא זְרַעָא דִּיולִיד,
דְכִינוֹן דִּיקְרַב בַּר נֶשׁ לְגַבֵּי נְדָה, הַהוּא
מְסַאָבו דְלִיג עָלוּי, וַיִּשְׂתַּאָר בְּכָל שִׁיפִין
דִּילִיָּה, זְרַעָא דִּיולִיד בַּהֵהוּא שְׁעָתָא, (כ"א
מְסַאָבו) מְשַׁכִּין עָלוּי רוּחַ מְסַאָבו. וְכָל יוֹמוּי
יִהְיֶה בְּמְסַאָבו, דְהָא בְּנִינָא וַיִּסוּדָא דִּילִיָּה
אִיהוּ בְּמְסַאָבו רַב וְתִקְיָה מִכָּל מְסַאָבָא
דְעֵלְמָא, דְמִיד דְקָרִיב בַּר נֶשׁ לְגַבֵּי נְדָה,
הַהוּא מְסַאָבו דְלִיג עָלוּי, דְכְּתִיב, (ויקרא ט"ו)
וְתֵהִי נְדָתָה עָלָיו.

מָאן דְשָׂכִיב בְּבַת אֵל נָכַר, דְאֵעִיל בְּרִית
קוּדְשׁ וְאֵת קִימָא בְרִשּׁוֹ אַחֲרָא,
דְכְּתִיב, (מלאכי ב') וּבַעַל בַּת אֵל נָכַר. וְתִנְיִן,
לִית קִנְיָה קְמִי קְדִישָׁא בְרִיף הוּא, בַּר קִנְיָה
דְבְרִית קְדִישָׁא, דְאִיהוּ קִימָא דְשָׂמָא

רַאשֵׁי הָעַם שִׁיּוּדְעִים וְלֹא מוֹחִים בִּידְיָהֶם, נִעֲנָשִׁים בַּתְּחִלָּה, שְׁפָתוֹב קַח אֶת פֶּל רַאשֵׁי הָעַם וְהוֹקַע אוֹתָם לַה' נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ. רַבִּי אֲבָא אָמַר, מַה זֶה נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ? נֶגֶד הַבְּרִית שְׁוֹקְרָת שָׁמֶשׁ, וְעֲלֶיהָ נֹאמַר (תהלים פד) כִּי שָׁמֶשׁ וּמִגֵּן ה' אֱלֹהִים. שָׁמֶשׁ וּמִגֵּן - זוֹ בְרִית קִדְשׁ. מַה שָּׁמֶשׁ זֹרַח וּמְאִיר לְעוֹלָם, אֵף כֵּף בְּרִית קִדְשׁ זֹרַח וּמְאִיר אֶת גּוֹף הָאָדָם. מִגֵּן - מַה מִּגֵּן הוּא כְּדֵי לְהִגֵּן עַל הָאָדָם, אֵף כֵּף בְּרִית קִדְשׁ מְגַנָּה עַל הָאָדָם, וּמִי שֶׁשׁוֹמֵר אוֹתָהּ, אֵין נֹזֵק בְּעוֹלָם שִׁיּוּכֵל לְקַרֵּב אֵלָיו, וְזֶהוּ נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. רַאשֵׁי הָעַם יִתְפַּסּוּ בְּכֹל דוֹר וְדוֹר בַּחֲטָא זֶה, אִם יוֹדְעִים וְלֹא מְקַנְאִים לוֹ, מִשׁוּם שְׁחוּבָה זוֹ עֲלֵיהֶם לְקַנֵּא לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבְרִית הַזֹּאת, מִי שֶׁמְכַנֵּס קִדְשָׁה זוֹ לְרִשׁוֹת אַחֲרָת, עֲלִיו כְּתוּב (שמות כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קִנְאָה מְקַמֶּה. מִאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית קִדְשָׁה דְּחִתִּים בְּבִשְׂרִיהֶּ דְּבַר נָשׁ, כְּאִילוּ מִשְׁקַר בְּשָׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִאֵן דְּמִשְׁקַר חוֹתְמָא דְּמִלְכָּא, מִשְׁקַר בִּיהַּ בְּמִלְכָּא, לִית לִיהַּ חוּלְקָא בְּאֵלְהָא דִּישְׂרָאֵל, אִי לָא בְּחִילָא דְּתִיּוּבְתָא תְּדִיר. (ס"א ותי"ר)

רַבִּי יוֹסִי פִּתַּח וְאָמַר, (שמואל א', י"ב) וַיִּשְׁפְּחוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲזְבוּ וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'. מַאי וַיִּשְׁפְּחוּ וַיַּעֲזְבוּ. דְּדַחוּ מִנִּיְהוּ בְּרִית קִיּוּמָא קִדְשָׁה, הוּוּ גְזָרִין וְלֹא פְרָעִין, עַד דְּאֶתְתַּ דְּבוּרָה וּנְדִיבַת בְּהַאי לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּמַה דְּכְתִיב, (שופטים ה') בְּפָרוּעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּנַדֵּב עִם בְּרַכּוֹ ה'.

רַאשֵׁי עַמָּא דִּידְעוּ וְלֹא מַחוּ בִּידְיָהוּ, אֶתְעַנְשׂוּ בְּקִדְמִיתָא, דְּכְתִיב, (במדבר כ"ה) קַח אֶת פֶּל רַאשֵׁי הָעַם וְהוֹקַע אוֹתָם לַה' נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ. רַבִּי אֲבָא אָמַר, מַאי נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ. נֶגֶד הַבְּרִית דְּאֶקְרִי שָׁמֶשׁ, וְעֲלֶיהָ אֶתְמַר (תהלים פ"ד) כִּי שָׁמֶשׁ וּמִגֵּן ה' אֱלֹהִים. שָׁמֶשׁ וּמִגֵּן דָּא בְּרִית קִדְשָׁה. מַה שָּׁמֶשׁ זֹרַח וְאֶנְהִיר עַל עַלְמָא, אוֹף הָכִי בְּרִית קִדְשָׁה זֹרַח וְאֶנְהִיר גּוֹפָא דְּבַר נָשׁ. מִגֵּן: מַה מִּגֵּן אִיהוּ לְאֶגְנָא עֲלֵיהָ דְּבַר נָשׁ, אוֹף הָכִי בְּרִית קִדְשָׁה מִגֵּן עֲלֵיהָ דְּבַר נָשׁ, וּמִאֵן דְּנִטִּיר לִיהַּ, לִית נִזְקָא בְּעַלְמָא, דִּיכִיל לְמִקְרַב בְּהַדְיָה וְדָא הוּא נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. רַאשֵׁי עַמָּא, יִתְפַּסּוּן בְּכֹל דְּרָא וְדָרָא בְּחוּבָא דָּא, אִי יוֹדְעִין וְלֹא מְקַנְאִין לִיהַּ. בְּגִין דְּחוּבָא דָּא עֲלֵיהוּ, לְקַנְאָה לִיהַּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי בְּרִית, מִאֵן דְּאֶעִיל קִדּוּשָׁה דָּא בְּרִישׁוּתָא אַחֲרָא, עֲלֵיהָ כְּתִיב (שמות כ) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרִים עַל פְּנֵי. לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵל קִנְאָה וְכֹלָא קִנְאָה חֲדָא. וְעַל דָּא אֶתְדַּחֲיָא שְׁכִינְתָא מְקַמֶּה. מִאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית קִדְשָׁה דְּחִתִּים בְּבִשְׂרִיהֶּ דְּבַר נָשׁ, כְּאִילוּ מִשְׁקַר בְּשָׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִאֵן דְּמִשְׁקַר חוֹתְמָא דְּמִלְכָּא, מִשְׁקַר בִּיהַּ בְּמִלְכָּא, לִית לִיהַּ חוּלְקָא בְּאֵלְהָא דִּישְׂרָאֵל, אִי לָא בְּחִילָא דְּתִיּוּבְתָא תְּדִיר. (ס"א ותי"ר)

רַבִּי יוֹסִי פִּתַּח וְאָמַר, (שמואל א', י"ב) וַיִּשְׁפְּחוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲזְבוּ וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה'. מַאי וַיִּשְׁפְּחוּ וַיַּעֲזְבוּ. דְּדַחוּ מִנִּיְהוּ בְּרִית קִיּוּמָא קִדְשָׁה, הוּוּ גְזָרִין וְלֹא פְרָעִין, עַד דְּאֶתְתַּ דְּבוּרָה וּנְדִיבַת בְּהַאי לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּמַה דְּכְתִיב, (שופטים ה') בְּפָרוּעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהַתְּנַדֵּב עִם בְּרַכּוֹ ה'.

מי שהורג בנו, אותו עבר
שאשתו התעברה, וגורם להרגו
במעיה, שסותר בנינו של
הקדוש ברוך הוא ואמנות שלו.
יש מי שהורג אדם, וזה הורג
בנו.

שרש רעות עושה שכל העולם
לא יכול לסבל, ועל זה העולם
מתמוגג לאט לאט, ולא ידוע
למה, והקדוש ברוך הוא
מסתלק מהעולם, וחרב ורעב
ומות באים על העולם, ואלה
הם: הורג בנו, סותר בנין
המלך. ודוחה את השכינה,
שהולכת ומשוטטת בעולם ולא
מוצאת מנוחה, ועל (ה) אלו
רוב (רחות) הקדש (עושה) בוכה,
והעולם נדון בכל הדינים הללו.
אוי לאותו האיש, אוי לו! טוב
לו שלא נברא בעולם!

אשריהם ישראל, שאף על גב
שהיו בגלות מצרים, נשמרו
מכל שלשת אלה - מנדה, מבת
אל נכר, ומהרג של זרעם,
והשתדלו בפרהסיא בפריה
ורביה. שאף על גב שנגזרה
הגזרה כל הפן הילוד היארה
תשליכהו, לא נמצא ביניהם מי
שהורג עבר במעי אשה, כל
שפן אחר כף. ובכוחות זו יצאו
ישראל מהגלות.

מנדה - ששנה רפי חיאי, מה
שפתיוב (שמות לח) ויעש את הכיור
נחשת ואת פנו נחשת במראת
הצבאות. מפני מה זכו נשים
לזה? משום ששמרו עצמן
בגלות מצרים, שלאחר שנטהרו
היו באות מקשטות, ומסתכלות
במראה בבעליהן, ומעוררות
אותם לפריה ורביה.

מבת אל נכר - שכתוב יצאו כל
צבאות ה' וגו', וכתוב (תהלים קכב)
שבטי זה עדות לישראל. עדות
לישראל ודאי. ואלה שמות בני

מאן דקטיל בנוי, ההוא עוברא דמתעברא
אתתיה, וגרים לקטלא ליה במעהא,
דסתיר בניינא דקודשא בריך הוא ואומנותא
דיליה. אית מאן דקטיל בר נש, והאי קטיל
בנוי.

תרתא בישין עביד דכל עלמא לא יכיל
למסבל, ועל דא עלמא מתמוגגא
זעיר זעיר, ולא ידיע, וקודשא בריך הוא
אסתלק מעלמא, וחרבא וכפנא ומותנא
אתיין על עלמא. ואלין אינון: קטיל בנוי,
סתיר בניינא דמלפא, דחיא שכינתא, דאזלא
ומשטטא בעלמא, ולא אשפחת נייחא. ועל
(דא) אלין, רוחא (ס"א רוחין) דקודשא (עביד) בכיה,
ועלמא אתדן בכל הני דינין. ווי לההוא בר
נש, ווי ליה, טב ליה דלא יתברי בעלמא.

זבאין אינון ישראל, דאף על גב דהוו
בגלותא דמצרים, אסתמרו מפל הני
תלתא, מנדה, ומבת אל נכר, ומקטול זרעא,
ואשתדלו בפרהסיא בפריה ורביה. דאף על
גב דגזרה אתגזרת (שמות א) כל הפן הילוד
היאורה תשליכהו, לא אשתכח ביניהון מאן
דקטיל עוברא במעהא דאתתא, כל שפן
לבתר. ובזכותא דא נפקו ישראל מן גלותא.

מנדה: דתני רפי חיאי מאי (דף ד' ע"א) דכתיב,
(שמות ל"ח) ויעש את הכיור נחשת ואת
פנו נחשת במראות הצבאות. מפני מה זכו
נשין להאי, בגין דאסתמרו גרמיהו בגלותא
דמצרים, דלכתר דאתדכיין הוו אתיין
מתקשטן ומסתפלן במראה בבעליהון,
ומעוררין לון בפריה ורביה.

מבת אל נכר, דכתיב, (שמות י"ב) יצאו כל
צבאות ה' וגו'. וכתוב (תהלים קכ"ב) שבטי
זה עדות לישראל. עדות לישראל ודאי.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁבֹטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל.
דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי. הָא
וְדָאֵי חַד הוּהוּ, וּפְרָסְמוּ קְרָא, דְּכְתִיב, (ויקרא
כ"ד) וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו' וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית
בַּת דְּבָרִי לְמֹטֶה דָן. פְּרִיָּה וּרְבִיָּה דְכְתִיב, (שמות
א) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וְגו'. וּמִכָּל
הַנִּי אֶסְתַּמְרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָאלוּ, בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל נִפְקוּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי אֲלֶעָזָר וּרְבִי
יוֹסִי הוּוּ אֲזֵלִי בְּאוּרְחָא, עַד דַּהּוּוּ
אֲזֵלִי, אָמַר רַבִּי אֲלֶעָזָר לְרַבִּי יוֹסִי, אֶפְתַּח
פּוּמְךָ, וַיִּנְהַרוּן מִיֶּלֶךְ אָמַר לִיה נִיחָא קַמִּיה
דְּמַר, דְּאֶשְׂאֵל מְלָה חָדָא דְקִשְׂיָא לִי, הָא
שְׁמַעְנָא מְבוּצִינָא קַדִּישָׁא, דַּהּוּהוּ אָמַר, וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְבָא. כָּל אֵינּוֹן
חִילִין וּמִשְׁרִיין דַּהּוּוּ נַחְתִּין לְגַלּוּתָא בַּהֲדִי
יַעֲקֹב, דְּכְתִיב, אֵת יַעֲקֹב. מַהוּ דְכְתִיב אִישׁ
וּבֵיתוֹ בָּאוּ. אָמַר לִיה, וְדָאֵי הָכִי הוּא. אֵלָּא
הָא תְּנִינָן, כָּל דְּמִקְבֵּל מֵאַחֲרָא, אִיהוּ בֵּיתָא
מַהוּהוּא דִּיהִיב, וְעַל דָּא אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

פְּתַח רַבִּי אֲלֶעָזָר וְאָמַר, (מלכים א', ט) וַיְהִי כְּכַלּוֹת
שְׁלֹמֹה לְבָנוֹת אֵת בֵּית ה' וְאֵת בֵּית
הַמֶּלֶךְ וְגו'. וְכִי כִיּוֹן דְּאָמַר אֵת בֵּית ה', מַהוּ
וְאֵת בֵּית הַמֶּלֶךְ, אִי בְּגִין שְׁלֹמֹה אֶתְמַר, לָאוּ
הָכִי, אֵלָּא אֵת בֵּית ה' דָּא בֵּית הַמֶּקְדֵּשׁ, וְאֵת
בֵּית הַמֶּלֶךְ דָּא קַדֵּשׁ הַקְּדוּשִׁים.

בֵּית ה' דָּאִיהוּ בֵּית הַמֶּקְדֵּשׁ כְּגוֹן: עֲזֵרוֹת
וּלְשָׁכוֹת וּבֵית הָאוּלָּם וְהַדְּבִיר, דָּא בֵּית
הַמֶּקְדֵּשׁ, וְדָאֵי אַקְרִי בֵּית ה'. בֵּית הַמֶּלֶךְ: דָּא
קַדֵּשׁ הַקְּדוּשִׁים, דָּאִיהוּ פְּנִימָאָה דְכֻלָּא, הַמֶּלֶךְ
סְתָם. מְלֶךְ דָּא, אַף עַל גַּב דָּאִיהוּ מְלֶךְ עֲלָאָה,

יִשְׂרָאֵל. שְׁבֹטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּבַר
אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאִם תִּאמַר, וְהָרִי כְּתוּב וְהוּא בֶן
אִישׁ מִצְרִי? הָרִי וְדָאֵי אֶחָד הָהּ,
וּפְרָסְמוּ הַפְּתוּב, שְׁפָתוּב (ויקרא כד)
וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו', וְשֵׁם
אִמּוֹ שְׁלֹמִית בַּת דְּבָרִי לְמֹטֶה דָן.
פְּרִיָּה וּרְבִיָּה - שְׁכַתוּב וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וְגו'.
וּמִכָּל אֵלֶּה נִשְׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל נִכְנְסוּ - בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
יִצְאוּ. זְהוּ שְׁפָתוּב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי
אֲלֶעָזָר וּרְבִי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים
בְּדַרְךָ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר
רַבִּי אֲלֶעָזָר לְרַבִּי יוֹסִי, פְּתַח פִּיךָ
וַיֵּאִירוּ דְּבָרֶיךָ. אָמַר לוֹ, גּוֹחַ
לְפָנַי מַר שְׁאֶשְׂאֵל דְּבַר אֶחָד
שְׁקִישָׁה לִי? הָרִי שְׁמַעְתִּי
מִהַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהָיָה
אוֹמֵר, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
- יִשְׂרָאֵל סְבָא, כָּל אוֹתָם חִילּוֹת
וּמַחְנוֹת שֶׁהָיוּ יוֹרְדִים לְגַלּוֹת עִם
יַעֲקֹב, שְׁפָתוּב אֵת יַעֲקֹב. מַה זֶה
שְׁפָתוּב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ? אָמַר
לוֹ, וְדָאֵי זֶה כֶּף, אֵלָּא הָרִי
שְׁנִינּוּ, כָּל הַמִּקְבֵּל מֵאַחֵר, הוּא
בֵּית לְאוֹתוֹ שְׁנַתָּן, וְעַל זֶה אִישׁ
וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

פְּתַח רַבִּי אֲלֶעָזָר וְאָמַר, (מלכים א-
ט) וַיְהִי כְּכַלּוֹת שְׁלֹמֹה לְבָנוֹת אֵת
בֵּית ה' וְאֵת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְגו'. וְכִי
כִיּוֹן שְׁאָמַר אֵת בֵּית ה', מַה זֶה
וְאֵת בֵּית הַמֶּלֶךְ? אִם בְּשִׁבִיל
שְׁלֹמֹה זֶה נְאֻמַּר - לֹא כֶּף! אֵלָּא
בֵּית ה' זֶה בֵּית הַמֶּקְדֵּשׁ, וְאֵת
בֵּית הַמֶּלֶךְ זֶה קַדֵּשׁ הַקְּדוּשִׁים.
בֵּית ה' שְׁהוּא בֵּית הַמֶּקְדֵּשׁ,
כְּמוֹ עֲזֵרוֹת וּלְשָׁכוֹת וּבֵית
הָאוּלָּם וְהַדְּבִיר, זֶה בֵּית
הַמֶּקְדֵּשׁ, וְדָאֵי נִקְרָא בֵּית ה'.
בֵּית הַמֶּלֶךְ - זֶה קַדֵּשׁ הַקְּדוּשִׁים,
שְׁהוּא הַפְּנִימִי שֶׁל הַכֶּלֶל, הַמֶּלֶךְ

סַתֵּם. מִלֶּךְ זֶה, אִף עַל גַּב שֶׁהוּא
מִלֶּךְ עֲלִיּוֹן, הוּא נִקְבָּה אֶל נִקְבָּה
הַעֲלִיּוֹנָה, נִסְתַּרְתְּ הַכֹּל. וְאִף עַל
גַּב שֶׁהוּא נִקְבָּה, הוּא זָכַר לְמִלֶּךְ
שְׁלֹמֹה, וְלִכֵּן הַכֹּל כְּמוֹ זֶה וְעַל
זֶה, תַּחֲתוֹנִים, בְּסוּד זֶה כְּתוּב
בְּהֵם אִישׁ וּבֵיתוֹ בְּאוֹ.

וְאַלֶּה שְׁמוֹת. רַבִּי (אֶלְעָזָר) יוֹסִי
פָּתַח וְאָמַר (שִׁיר ד') גֵּן נְעוּל אַחֲתִי
כְּלָה גַל נְעוּל מַעֲזֵן חֲתוּם. גֵּן
נְעוּל - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא
גֵּן נְעוּל. שְׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה
הַגֵּן הַזֶּה צְרִיף לְשֹׁמֵר, לְעֵדֵר
וְלַהֲשִׁקוֹת וְלִזְמוֹר - כִּף כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לְעֵדֵר וְלְשֹׁמֵר
וְלַהֲשִׁקוֹת וְלִזְמוֹר, וְנִקְרְאָת גֵּן,
וְנִקְרְאָת כְּרָם. מָה הַכְּרָם הַזֶּה
צְרִיף לְעֵדֵר וְלַהֲשִׁקוֹת וְלִזְמוֹר
וְלַחֲפּוֹר - כִּף יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (ישעיה ד) כִּי כְרָם ה'
צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְכְתוּב
וַיַּעֲזָקוּהוּ וַיִּסְקְלֵהוּ וַגּו'.

תּוֹסֵפְתָא

מִשְׁנָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָנוּ
פּוֹקְחִים עֵינֵינוּ רוּאִים, גִּלְגְּלִי
מִרְכָּבָה הַקְּדוּשָׁה נוֹסְעִים
בְּמִסְעוֹתֵיהֶם, וְקוֹל שִׁירָה
מִבְּשִׁמַּת לְאֲזִינִים, יָפָה לְלֵב,
עוֹלָה וַיּוֹדֶת, הוֹלֶכֶת וְלֹא
נוֹסֶעֶת, מְזַדְּעָעִים אֶלְף אֲלָפִים
וְרִבּוּא רַבּוּת, וּפּוֹתְחִים בְּשִׁירָה
מִלְמֶטָה לְמַעְלָה.

לְקוֹל הַנְּעִימוֹת הַזֹּאת עוֹמְדִים מִי
שְׁעוֹמְדִים, וּמִתְפַּנְסִים
בְּהַתְפַּנְסוֹת לְצַד הַיָּמִין, אַרְבַּע
מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אֶלְף בְּעֲלִי
עֵינִים. רוּאִים וְלֹא רוּאִים.
עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם. שְׁנֵי צְדָדִים
אַחֲרֵים מִתְלַבְּנִים (מִתְהַפְּכִים)
בְּשִׁבְלֵם, וְלְצַד שְׂמָאל מֵאֲתֵם
וַחֲמִשִּׁים אֶלְף.

אוֹתָם בְּעֲלִי יִבְכֶה מִיבְכִים
וּמִיָּלִילִים מִמְּקוֹם בֵּית מוֹשֶׁבֶם,
פּוֹתְחִים בְּדִין וּמְסִימִים בְּדִין.

אִיהוּ נוֹקְבָא לְגַבֵּי נִקְוֶדָה עֲלֵאָה, סְתִימָא
דְּכֵלָא. וְאִף עַל גַּב דְּאִיהוּ נוֹקְבָא, אִיהוּ דְּכוּרָא
לְגַבֵּי מִלֶּךְ דְּלִתְתָא, וּבְגִין כִּף בְּלֹא כְּגוּוֹנָא דָא
וְעַל דָא, תַּתָּאִי, בְּרִזָא דָא כְּתִיב בְּהוּ, אִישׁ
וּבֵיתוֹ בְּאוֹ.

וְאַלֶּה שְׁמוֹת, רַבִּי (אֶלְעָזָר) יוֹסִי פָּתַח וְאָמַר, (שִׁיר
הַשִּׁירִים ד') גֵּן נְעוּל אַחֲתִי כְּלָה גַל נְעוּל
מַעֲזֵן חֲתוּם. גֵּן נְעוּל: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא
גֵּן נְעוּל. דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה הַגֵּן הַזֶּה
צְרִיף לְשֹׁמֵר, לְעֵדֵדֵר, וְלַהֲשִׁקוֹת, וְלִזְמוֹר. כִּף
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, צְרִיכָה לְעֵדֵדֵר, וְלְשֹׁמֵר,
וְלַהֲשִׁקוֹת, וְלִזְמוֹר, וְנִקְרְאָת גֵּן, וְנִקְרְאָת כְּרָם,
מָה הַכְּרָם הַזֶּה צְרִיף לְעֵדֵדֵר וְלַהֲשִׁקוֹת וְלִזְמוֹר
וְלַחֲפּוֹר, כִּף יִשְׂרָאֵל, הַדָּא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה
ה) כִּי כְרָם ה' צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְכְתִיב, (ישעיה
ה) וַיַּעֲזָקוּהוּ וַיִּסְקְלֵהוּ וַגּו'.

תּוֹסֵפְתָא

מִתְנִיתִין: אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲנִן פְּתַחֲיִן עֵינָנָא
חֲמָאן, גִּלְגְּלִי רְתִיכְתָא קְדִישְׁתָא
נְטִלִין בְּמִטְלָנוּי, וְקַל שִׁירְתָא בְּסִימָא לְאוּדְנִין,
יָאָה לְלֵבָא, סִלְקָא וְנַחְתָא, אֲזֵלָא וְלֹא נְטִלָא,
מְזַדְּעָעִין אֶלְף אֲלָפִין, וְרִבּוּא רַבָּן וּפְתַחֲיִן
שִׁירְתָא מְלָרַע לְעֵילָא.

לְקוֹל נְעִימוֹתָא הַהוּא, קִיּוּמִין מָאן דְּקִיּוּמִין,
וּמִתְפַּנְפִּין בְּכַנּוּפֵיָא לְסִטְרָא דִּימִינָא,
אַרְבַּע מָאָה וַחֲמִשִּׁין אֲלָפִין מְאֲרִי דְּעֵינִין.
חֲמָאן וְלֹא חֲמָאן, קִיּוּמִין בְּקִיּוּמִיהוּן. תְּרִין
סִטְרִין אַחֲרֵנִין אַתְחִיּוּרוֹ (ס"א אַתְחִיּוּרוֹ) בְּגִינִיהוּן.
וְלְסִטְרָא דְּשְׂמָאלָא מְאֲתָן וַחֲמִשִּׁין אֲלָפִין.

אֵינּוֹן מְאֲרִיהוּן דִּיבְבָא, מִיבְבִין וּמִיָּלִילִין מְאֲתָר
בֵּית מוֹתְבִיּהוּן, פְּתַחֲיִן בְּדִינָא וּמְסִימִין
בְּדִינָא. מִיבְבִין תְּנִינּוֹת, וְדִינָא יְתִיב, וְסִפְרִין

מִיבְּכִים שְׁנִית, וְדִין יוֹשֵׁב, וּסְפָרִים נִפְתָּחִים. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה עוֹלָה בְּעַל הַדִּין שְׁעוֹמֵד עָלֶיהֶם, וְיוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף דִּין, וְשִׁירָה שׁוֹכֶכֶת עַד שֶׁלֹּא יִסְתִּים הַדִּין. סוֹבְבִים בְּעַלֵּי הָעֵינַיִם שֶׁלְּעַד יָמִין, וְעַמָּם שְׁמוֹנָה עֶשֶׂר אֶלֶף תּוֹקְעִים, וְלֹא מִיבְּכִים וְלֹא מִלְּלִים (ס"א לא מִלְּלִין וְלֹא מִיבְּכִין) פִּתְחִין וּפּוֹתְחִים בְּשִׁירָה. מְזַדְּעָזְעִים מֵאֵתִים וּחֲמִשִּׁים אֶלֶף בְּעַלֵּי יבְּכָה.

תּוֹקֵעַ שְׁנִית וְלֹא מִיבְּכִים (ולא מִיבְּכִים וְלֹא מִלְּלִים). נוֹסֵעַ הַפֶּטְרוֹן מֵאוֹתוֹ כֶּסֶף וְיוֹשֵׁב בְּכֶסֶף הַוּתְרָנוֹת. בְּאוֹתוֹ זְמַן הָיָה (הוֹא) מְזַכֵּר שֵׁם קָדוֹשׁ עֲלִיוֹן וְגִדּוֹל, שֶׁבְּאוֹתוֹ שֵׁם יֵשׁ חַיִּים לְכָל פֶּתַח וְאָמַר פֶּעַם אַחַת יוֹדֵד ה"א וְיִי' ה"א (יודֵד ה"א וְאִי' ה"א), כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת לֵד) וַיִּקְרָא בְשֵׁם ה'. פּוֹתְחִים כְּבִתְחִלָּה בְּעַלֵּי גִלְגָּלִים קְדוּשִׁים, וְאֶלֶף אֶלְפִים וְרִבּוֹא רִבְבוֹת, וְאוֹמְרִים שִׁירָה, מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים, בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹם בֵּית שְׁכִינָתוֹ.

בָּא אוֹתוֹ הַגֵּן, שְׁהִיָּתָה (שְׁהִיא) שְׁמוֹנָה בְּמֵאֵתִים וּחֲמִשִּׁים עוֹלָמוֹת, הִיא שְׁכִינָה נִכְבְּדָה בְּזִיּוּהָ, שְׁיוֹצֵאת מִזִּיּוּ לְזִיּוּ, וְזִיּוּהָ שׁוֹפֵעַ מִמֶּנָּה לְאַרְבַּעַת צְדָדִים רְאִשִׁים לְרֵאשׁוֹנִים (לְקִיּוֹם). מֵאוֹתוֹ זִיּוּ יוֹצֵא (בְּמִשְׁרָף) לְכָל אוֹתָם לְמִטָּה, וְהִיא נִקְרָאת גֵּן עֲדָן.

פֶּתַח שְׁנִית אוֹתוֹ זְקָן, הַפֶּטְרוֹן שֶׁל הַפֶּל, וּמְזַכֵּר שְׁמוֹ יוֹדֵד ה"א וְאִי' ה"א, וְכֻלָּם פּוֹתְחִים בְּשִׁלְשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַרְחֻמִּים. מִי רָאָה כָּל הַתְּקִיפִים הַלְלוּ, רְמִים שֶׁל רְמִים, תְּקִיפִים שֶׁל תְּקִיפִים, מְרַכְּבוֹת קְדוּשִׁים, וְשָׂמִים וְכָל חִילֵיהֶם, מְזַדְּעָזְעִים וּמִתְחַלְחֲלִים בְּאִימָה רַבָּה,

פִּתְיָחוּ. בֵּיה שְׁעֵתָא, סְלִיק מְאָרִיָּה דְדִינָא, דְקָאִים עֲלִיהוֹן, וְיָתִיב בְּכוֹרְסִיָּא דְדִינָא, וְשִׁירָתָא אֲשֶׁתְכּוֹךְ, עַד לֹא תִסְתִּיִּים דִּינָא סְתָרִין מְאָרִי דְעֵינִין דְלִסְטָרָא יְמִינָא, וְעִמְהוֹן (ד) ד' ע"ב) תְּמַנִּיסָר אֶלְפִין אַחְרָנִין תְּקַעִין, וְלֹא מִיבְּכִין וְלֹא מִלְּלִין (ס"א לא מִלְּלִין וְלֹא מִיבְּכִין) פִּתְחִין שִׁירָתָא, מְזַדְּעָזְעִין מֵאֵתִין וּחֲמִשִּׁין אֶלְפִין מְאָרִי דִיבְכָא.

תְּקַע תְּנַיִנוֹת וְלֹא מִיבְּכִין (ס"א לא מִיבְּכִין וְלֹא מִלְּלִין) נְטִיל פֶּטְרוֹנָא, מֵהָהוּא כְּרִסִּיָּא וְיָתִיב בְּכוֹרְסִיָּא דְוּוּתְרָנוֹתָא. בֵּיה זְמַנָּא הָהּ (נ"א הוֹא) מְדַפֵּר שְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה רַבָּא, דְבִהָהוּא שְׁמָא חַיִּים לְכָלֵּא.

פֶּתַח וְאָמַר זְמַנָּא חֲדָא יוֹדֵד ה"א וְיִי' ה"א (ס"א יוֹדֵד ה"א וְאִי' ה"א) כְּמָה דְאֵת אָמַר (שְׁמוֹת ל"ד) וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה. פִּתְחִין כְּקַדְמִיתָא מְאָרִי גִלְגָּלִי קְדִישִׁין. וְאֶלֶף אֶלְפִין, וְרִבּוֹא רִבְבָן, וְאִמְרֵי שִׁירָתָא, מְשַׁבְּחִין וְאִמְרִין, בְּרִיךְ יִקְרָא דַּה' מֵאֵתֵר בֵּית שְׁכִינָתִיהָ.

אֵתֵיא הָהוּא גִנְתָא, דְהוֹת (נ"א דְאֵיָּה) טְמִירָא בְּמֵאֵתִין וּחֲמִשִּׁין עֲלָמִין, הוּא שְׁכִינָתָא יִקְרָא בְּזִיּוּהָ, דְנִפְיָק מִזִּיּוּא לְזִיּוּא, וְזִיּוּהָ נְגִיד מְנִיָּה, לְאַרְבַּע סְטָרִין רִישִׁין, לְקַדְמָאִי (ס"א לְמִנִּיָּא), מֵהָהוּא זִיּוּא נִפְק (ס"א אֲחִתְמִשְׁרָף) לְכָלֵּהוּ דְאִינוּן לְתַפָּא, וְהִיא אִקְרִי גִנְתָא דְעֲדָן.

פֶּתַח תְּנַיִנוֹת הָהוּא סְבָא, פֶּטְרוֹנָא דְכָלֵּא, וּמְדַפֵּר שְׁמִיָּה יוֹדֵד ה"א וְאִי' ה"א, וְכָלֵּהוּ פִתְחֵי בְתִלְיָסָר מְכִילָן דְרַחֲמֵי. מֵאֵן חָמִי כָּל אֵלִין תְּקִיפִין, רְאֵמִין דְרֵאֵמִין, תְּקִיפִין דְתְקִיפִין, וְתִיכִין קְדִישִׁין, וְשְׁמִיָּא, וְכָל חִילֵיהוֹן, מְזַדְּעָזְעִין וּמִתְחַלְחֲלִין בְּאִימָתָא סְגִיָּא, מְשַׁבְּחִין שְׁמָא קְדִישָׁא, וְאִמְרִין שִׁירָתָא. זְכָאִין אִינוּן נִשְׁמָתֵהוֹן דְצְדִיקֵיָּא, דְאִינוּן

בַּהֲהוּא עֲדוּנָא, וַיִּדְעִין דָּא, עַל הַאי אֵיתָמַר
(ירמיה י') מִי לֹא יִירָאָךְ מִלֶּךְ הַגּוֹיִם כִּי לָךְ יֵאָתֶה
וְגו' (ע"ב תוספתא)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּד נִחְתַּת שְׁכִינְתָּא
לְמִצְרַיִם, נִחְתַּת חַיָּה חֲדָא, דְּשָׁמָּה
יִשְׂרָאֵל, בְּדִיוּקְנָא דֶּהֱהוּא סְבָא, וְאַרְבַּעִין
וּתְרִין שְׁמִשִּׁין קְדִישִׁין עִמֶיהָ, וְכָל חַד וְחַד אֶת
קְדִישָׁא עִמֶיהָ, מִשְׁמָא קְדִישָׁא, וְכִלְהוּ נִחְתָן
עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, הֲדָא הוּא דְכִתְיִב, וְאַלְהָ
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֶת יַעֲקֹב.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִמְּשַׁמַּע דְּקָאָמַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
וְאַחַר כֵּן אֶת יַעֲקֹב, וְלֹא נֶאֱמַר אִתּוּ.

שָׂאֵר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,
(אמר ליה) כִּינּוּן דְּשְׁמַעְתָּ מֵאֲבוּךָ, פִּרְשַׁת
וְאַלְהָ שְׁמוֹת בְּרִזָּא עֲלָאָה, מָאִי קָאָמַר אִישׁ
וּבֵיתוֹ בָּאוּ. אָמַר לִיה, הֵהוּא מְלָה דְהוּה אָמַר
אָבָא, אֵינּוֹן הוּוּ מְלֶאכִין עֲלֵאִין, דְּאֵינּוֹן
לְעִילָא עַל תַּתָּאִי מְנַהוּן, הֵינּוּ דְכִתְיִב אִישׁ
וּבֵיתוֹ בָּאוּ, וְהָכִי אָמַר אָבָא, כָּל אֵינּוֹן מְלֶאכִין
דְּבִדְרָגָא עֲלָאָה, אֶקְרוּן גּוּבְרִין דּוּכְרִין, וְאֵינּוֹן
דְּבִדְרָגָא תַּתָּאִי מְנַהוּן, אֶתְקְרוּן (נוקבתיא) בֵּית,
דְּאֶתְתָּא נּוֹקְבָא דְּמִקְבְּלָא מִן דְּכוּרָא.

רַבִּי יִצְחָק הוּהוּ קָאִים קָמִיהָ דְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַ
רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיה שְׁכִינְתָּא נִחְתַּת
לְמִצְרַיִם עִם יַעֲקֹב. אָמַר לִיה וְלֹא, וְהָא כִתְיִב
(בראשית מ"ו) אָנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ. אָמַר לִיה תָּא חַזִּי,
שְׁכִינְתָּא נִחְתַּת לְמִצְרַיִם אֶת יַעֲקֹב וְשִׁית מְאָה
אֶלְפִין רְתִיכִין קְדִישִׁין (אחרניתי) עִמָּה, וְהֵינּוּ
דְכִתְיִב כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלְף רַגְלִי, תְּנִינָן שִׁית
מְאָה אֶלְפִין רְתִיכִין קְדִישִׁין נִחְתּוּ עִם יַעֲקֹב
לְמִצְרַיִם, וְכִלְהוּ סְלִיקוּ מִתַּמָּן, כַּד נִפְקוּ
כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלְף רַגְלִי. שְׁנִינּוּ, שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלְף מְרַפְּבוֹת קְדוּשׁוֹת יְרָדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, וְכִלְמ

מִשְׁבַּחִים אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ
וְאוֹמְרִים שִׁירָה. אֲשֶׁרֵיהֶם
נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם בְּאוֹתוֹ
הַעֲדוּן וַיִּדְעִים אֶת זֶה, עַל זֶה
נֶאֱמַר (ירמיה י') מִי לֹא יִירָאָךְ מִלֶּךְ
הַגּוֹיִם כִּי לָךְ יֵאָתֶה וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּשִׁינְדָה
שְׁכִינָה לְמִצְרַיִם, יְרָדָה חַיָּה אַחַת
שְׁשָׁמָּה יִשְׂרָאֵל בְּדִיוּקָן אוֹתוֹ
הַזָּקוֹן, וְאַרְבַּעִים וּשְׁנַיִם שְׁמִשִּׁים
קְדוּשִׁים עִמּוֹ, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד
אוֹת קְדוּשָׁה עִמּוֹ מֵהַשֵּׁם
הַקְּדוּשׁ, וְכִלְמ יְרָדוּ עִם יַעֲקֹב
לְמִצְרַיִם. זֶהוּ שְׁכִתּוּב וְאַלְהָ
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרַיִמָּה אֶת יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, מִמְּשַׁמַּע שְׂאָמַר בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן אֶת יַעֲקֹב,
וְלֹא נֶאֱמַר אִתּוּ.

שָׂאֵר רַבִּי יְהוּדָה אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן, (אמר ליה) כִּינּוּן
שְׁמַעְתָּ מֵאֲבִיךָ אֶת פִּרְשַׁת
וְאַלְהָ שְׁמוֹת בְּסוּד עֲלִיוֹן, מַה זֶה
שְׂאָמַר אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ? אָמַר
לוֹ, אוֹתָהּ מְלָה שְׁהִיָּה אוֹמַר
אָבָא, אֵלוּ הֵם מְלֶאכִים עֲלִיוֹנִים,
שֶׁהֵם מַעַל הַתַּחְתּוֹנִים מֵהֶם. זֶהוּ
שְׁכִתּוּב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ, וְכַךְ
אָמַר אָבָא, כָּל אוֹתָם מְלֶאכִים
שְׁבִדְרָגָה עֲלִיוֹנָה, נִקְרְאִים
גְּבָרִים זְכָרִים, וְאוֹתָם שְׁבִדְרָגָה
תַּחְתּוֹנָה מֵהֶם, נִקְרְאִים (נקבות)
בֵּית, שְׂאִשָּׁה נִקְבָּה שְׁמַקְבְּלַת מִן
הַזָּכָר.

רַבִּי יִצְחָק הִיָּה עוֹמֵד לְפָנַי רַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ,
שְׁכִינָה יְרָדָה עִם יַעֲקֹב
לְמִצְרַיִם? אָמַר לוֹ, וְלֹא? וְהָרִי
כְּתוּב (בראשית מו) אָנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ.
אָמַר לוֹ, בֵּא תְרָאָה, שְׁכִינָה
יְרָדָה לְמִצְרַיִם אֶת יַעֲקֹב, וְשֵׁשׁ
מֵאוֹת אֶלְף מְרַפְּבוֹת קְדוּשׁוֹת
(אחרות) עִמָּה, וְהֵינּוּ מַה שְׁכִתּוּב
כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלְף רַגְלִי. שְׁנִינּוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, וְכִלְמ

ספר הזהר

ישראל ממצרים. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות י"ב)
וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמֶסֶס סְבוּתָהּ כְּשֵׁשׁ
מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי וְגו'. שֵׁשׁ מֵאוֹת לֹא נֶאֱמַר,
אֶלָּא כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת, כְּגוּוֹנָא דְנַפְקוּ אֶלְיָן, כְּדִ
נַפְקוּ אֶלְיָן.

עלו משם כשיצאו ישראל
ממצרים. זהו שכתוב (שמות יב)
ויסעו בני ישראל מרעמסס
סבטה כשש מאות אלף רגלי
וגו'. שש מאות לא נאמר, אלא
כשש מאות. כמו שיצאו אלה,
כך יצאו אלה.

וְתָא חֲזִי רִזָּא דְמַלְהָ, כְּעַדְנָא דְנַפְקוּ אֶלְיָן
רְתִיכִין קְדִישִׁין, מְשִׁירֵיתָא קְדִישָׁתָא,
חֲמוּ יִשְׂרָאֵל וַיְדַעוּ, דְהוּוּ מִתְעַפְכִּין בְּגִינֵיהוּן,
וְכִלְהוּ בְהִילוּ דְעַבְדוּ יִשְׂרָאֵל, בְּגִינֵיהוּן הָהָה,
וְהֵינְנוּ דְכְתִיב, (שמות י"ב) וְלֹא יָכֻלוּ לְהִתְמַהֵמָה,
הָהָה לֵיהּ לְמִימַר וְלֹא רְצוּ לְהִתְמַהֵמָה אֲבָל לֹא
כְתִיב אֶלָּא וְלֹא יָכֻלוּ. וְאִתְיַדְעוּ (ס"ו וְאִתְגַּדְעוּ)
מִמֶּשׁ, דְכִלְהוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל, הוּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
דְרַקִיעָא, וְהֵינְנוּ דְכְתִיב, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרִימָה אֵת יַעֲקֹב, וְעַל דָּא לֹא נֶאֱמַר וְאֵלֶּהָ
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה אִתּוּ, אֶלָּא
וְאֵלֶּהָ שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה אֵת
יַעֲקֹב, הַבָּאִים מִצְרִימָה בְּקַדְמֵיתָא וְעַם מִי,
אֵת יַעֲקֹב.

ובא ראה סוד הדבר, בזמן
שיצאו המרפכות הקדושות
הללו והמתנות הקדושים, ראו
ישראל וידעו שהם מתעפכים
בשבילם, וכל החפזון שעשו
ישראל היה בגללם, והינו
שכתוב ולא יכלו להתמהמה,
היה לו לומר ולא רצו
להתמהמה, אבל לא כתוב אלא
ולא יכלו. ונודעו (או נודע) ממש,
שכל בני ישראל היו בני ישראל
של הרקיע, והינו מה שכתוב
בני ישראל הבאים מצרימה את
יעקב, ועל זה לא נאמר ואלה
שמות בני ישראל הבאים
מצרימה אתו, אלא ואלה שמות
בני ישראל הבאים מצרימה את
יעקב. הבאים מצרימה
בראשונה, ועם מי? את יעקב.

אמר רבי יהודה, (נ"א רבי יצחק נ"א רבי יוסי) קל
וחומר, ומה כד אשתזיב יעקב מלבן,
כתיב, (בראשית ל"ב) וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדִרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ
מְלֹאכֵי אֱלֹהִים. כִּד נַחַת בְּגִלוּתָא, וְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא אָמַר, אֲנִכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרִימָה, (ד'
ה' ע"א) לָאו דִּינָא, הוֹאִיל וּפְטְרוּנָא נַחַתָּא
דִּיחַתוּן שְׁמֵשׁוּי עַמִּיָּה, הֵינְנוּ דְכְתִיב הַבָּאִים
מִצְרִימָה אֵת יַעֲקֹב. רַבִּי יַעֲקֹב דְכִפְר חֲנִן אָמַר
מִשְׁמִיָּה דְרַבִּי אַבָּא, מָאן אֵינּוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
דְהִכָּא. אֵינּוּן דְאַתְקֵרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ.

אמר רבי יהודה, [נ"א רבי יצחק] נ"א
רבי יוסי] קל וחומר, ומה כשנצל
יעקב מלבן כתוב (בראשית לב)
ויעקב הלך לדרך ויפגעו בו
מלאכי אלהים - כשיירד לגלות
והקדוש ברוך הוא אמר אנכי
ארד עמך מצרימה, אינו דין
שהואיל והפטרון יורד, שירדו
גם שמשי עמו? הינו שכתוב
הבאים מצרימה את יעקב. רבי
יעקב מכפר חנן אמר משמו של
רבי אבא, מי הם בני ישראל
של פאן? אותם שנקראו בני
ישראל ממש.

רבי אבא פתח ואמר, (תהלים מ"ו) לָכוּ חֲזוּ
מִפְעֻלוֹת יי' אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאַרְצָן. אַל
תִּקְרִי שְׁמוֹת. אֶלָּא שְׁמוֹת. וְאִזְלָא הָא כְהָא
דְאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּגוּוֹנָא דְרַקִיעָא, עַבְד

רבי אבא פתח ואמר, (תהלים מו)
לכו חזו מפעלות יי אשר שם
שמות בארץ, אל תקרי שמות
אלא שמות. והולך זה כזה,

שָׁאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּמוֹ בְּרַקִּיעַ
עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ.
בְּרַקִּיעַ יֵשׁ שְׁמוֹת קְדוּשִׁים,
וּבְאֶרֶץ יֵשׁ שְׁמוֹת קְדוּשִׁים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה [נ"א רבי יוסי],
בְּאוֹתוֹ יוֹם שִׁירַד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם,
יָרְדוּ עִמּוֹ שְׁשִׁים רַבּוֹא מְלֹאכִים
עַלְיוֹנִים. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, הִנֵּה
מִטְתּוֹ שֶׁלְשִׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים
סָבִיב וְגו', שֶׁלְטוֹנִים שֶׁחֲקוּקִים
בְּמִפְתַּח, סוֹכְבִים בְּמִקּוּמוֹ
הַשְּׁלִטוֹנִים בְּשִׁבְעֵי, וְחֲקוּקִים
בְּשִׁשִׁי. זֶהוּ שְׁכַתוֹב שְׁשִׁים
גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ.

הִנֵּה מִטְתּוֹ - זוֹהִי שְׁכִינָה.
שֶׁלְשִׁלְמָה - הַמְּלָךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם
שָׁלוֹ. שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ -
אֵלוֹ הֵם שְׁשִׁים רַבּוֹא מְלֹאכִים
עַלְיוֹנִים, שֶׁהֵם מַחִיל הַשְּׁכִינָה
שִׁירְדָה עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם.
מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל - יִשְׂרָאֵל
שֶׁלְמַעֲלָה. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', אִישׁ
וּבֵיתוֹ בָּאוּ - הֵם וּמְנַהֲגֵיהֶם.

רַבִּי חֲזִיָּא הָיָה הוֹלֵךְ מְאוּשָׁא
לְלוּד, וְהָיָה רוֹכֵב עַל חֲמֹר,
וְהָיָה רַבִּי יוֹסִי עִמּוֹ. יָרַד רַבִּי
חֲזִיָּא וְתַפְסֵי יְדֵי רַבִּי יוֹסִי. אָמַר
לוֹ, אִם בְּנֵי הָעוֹלָם הֵיוּ יוֹדְעִים
כְּבוֹדוֹ הָרַב שֶׁל יַעֲקֹב בְּשַׁעַה
שָׁאָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, הֵיוּ
מְלַחְכִּים אֶת הָעֶפְרוֹ שֶׁלֹּשׁ
פְּרָסָאוֹת קְרוֹב לְקַבְרוֹ, שֶׁכָּף
מִפְּרָשִׁים מוֹרִינוֹ גְּדוּלֵי עוֹלָם
בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, כְּתוּב (שְׁמוֹת ח)
וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לְקִרְיַת חֲתָנוֹ, אֶהְרֹן
רָאָה שְׁמֹשֶׁה יוֹצֵא, וַיֵּצֵא עִמּוֹ,
וַאֲלֵעֶזֶר וּנְשִׂאִים וְזַקְנָיִם יָצְאוּ
עִמּוֹ, רְאִשֵׁי אֲבוֹת וּקְרוּאֵי
הָעֵדָה, וְכָל יִשְׂרָאֵל יָצְאוּ עִמָּם.
נִמְצָא שְׁכַל יִשְׂרָאֵל כָּלָם יָצְאוּ
לְקִרְיַת יְתָרוֹ. מִי רָאָה אֶת מֹשֶׁה
יוֹצֵא וְלֹא יָצָא? אֶת אֶהְרֹן

קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאֶרְעָא בְּרַקִּיעַ אִית שְׁמֵהּ
קְדִישִׁין, בְּאֶרְעָא אִית שְׁמֵהּ קְדִישִׁין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה (נ"א רבי יוסי) בְּהֵוָה יוֹמָא דְנִחַת
יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, נִחַתוּ עִמֵּיהּ שְׁתֵּין רַבּוֹא

דְּמְלֹאכֵי עֲלָאֵי. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג)
הִנֵּה מִטְתּוֹ שֶׁלְשִׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב
וְגו' קוּזְמִיטִין דְּגְלִיפִין בְּקִלְדִיטָא, סְחָרָן
בְּדוּכְתִיָּה קוּזְמִיטִין בְּשִׁבְעֵיָּהּ, גְּלִיפִין
בְּשִׁתִּיתָּהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב, שְׁשִׁים גְּבוּרִים
סָבִיב לָהּ.

הִנֵּה מִטְתּוֹ: דָּא אִיהִי (בְּרַשִׁית רַכ"ה) שְׁכִינָתָא.
שֶׁלְשִׁלְמָה: מְלָכָא דְשִׁלְמָא דִּילֵיהּ.

שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ: אֵלִין אֵינּוֹן שְׁתֵּין
רַבּוֹא דְמְלֹאכֵי עֲלָאֵי, דְּאֵינּוֹן מַחִילָא
דְּשְׁכִינָתָא, דְּנִחַתַת עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם. מִגְּבוּרֵי
יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל דְּלַעֲיִלָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', אִישׁ
וּבֵיתוֹ. בָּאוּ: אֵינּוֹן וְנִימוּסִיהוֹן.

רַבִּי חֲזִיָּא הָיָה אֲזִיל מְאוּשָׁא לְלוּד, וְהָיָה
רָכִיב עַל חֲמֹרָא, וְהָיָה ר' יוֹסִי עִמֵּיהּ,

נִחִית ר' חֲזִיָּא, וְשִׁקְלִיהּ בִּידוּי לְר' יוֹסִי, אָמַר
לֵיהּ, אִי בְנֵי עֲלָמָא יַדְעִין יְקָרָא סְגִיָּהּ
דְּיַעֲקֹב, בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר לֵיהּ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא,
אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, הוּוּ מְלַחְכֵי עֶפְרָא,
תְּלַת פְּרָסֵי קָרִיב לְקַבְרֵיהּ, דְּהֵכִי מִפְּרָשֵׁי מְרַנָּא
רַבְרַבֵי עֲלָמָא, מְאָרִיהוֹן דְּמִתְנִיתָא, כְּתִיב (שְׁמוֹת

י"ח) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לְקִרְיַת חֲתָנוֹ, אֶהְרֹן חָמָא
לְמֹשֶׁה דְנָפֵק, וְנָפֵק עִמֵּיהּ, וְאֵלְעֶזֶר וּנְשִׂאֵי
וְסָבִי נָפְקוּ עִמֵּיהּ, רְאִשֵׁי אֲבָהוֹן, וּמְעָרְעֵי
כְּנִשְׁתָּא, וְכָל יִשְׂרָאֵל נָפְקוּ עִמְהוֹן, אֲשִׁתְּפַחוּ
דְּכָל יִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ, נָפְקוּ לְקַבְלֵיהּ דִּיתָרוֹ, מְאֵן
חָמָא לְמֹשֶׁה דְנָפִיק וְלֹא יְפוּק, לְאֶהְרֹן
וּלְרַבְרַבֵי דְנָפְקֵי, וְלֹא יְפוּק. אֲשִׁתְּכַח, דְּבִגִין

והגדולים שיוצאים והוא לא יצא? נמצא שבגלל משה יצאו כלם. ומה אם בשביל משה כף - בשביל הקדוש ברוך הוא כשאמר אנכי ארד עמך מצרימה על אחת כמה וכמה.

עד שהיו הולכים, פגש בהם רבי אבא. אמר רבי יוסי, הרי שכניה פאן, שאחד מבעלי המשנה עמנו. אמר רבי אבא, במה עסקתם? אמר רבי יוסי, בפסוק הזה שכתוב אנכי ארד עמך מצרימה וגו'. כשירד יעקב למצרים, שכתוב ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, אתה למד שכלם ירדו עם יעקב למצרים.

אמר לו רבי אבא, וזה היה לחוד? פתח ואמר, (יחזקאל א) היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הפהן בארץ פשדים על נהר כבר. שלש קשיות פאן, אחד - ששנינו שאין שכניה שורה בחוץ לארץ, ואחת - שלא היה נאמן במשה, שכתוב בו (במדבר יב) בכל ביתי נאמן הוא, והוא גלה ופרסם את כל גנוי המלך, ואחת - שגראה כמי שלא שלם בדעתו.

אלא כף הסקנו במשנתנו, חס וחלילה, שהרי יחזקאל היה נביא שלם, וברשותו של הקדוש ברוך הוא גלה כל מה שגלה, והפל הוא הצטרף לגלות ולפרסם, על כל אחד פי שנים ממה שגלה. שפך שנינו, מי שרגיל לסבל צער וכו', והפל הצטרף, ומעולמים לא עזב הקדוש ברוך הוא את ישראל בגלות, עד שהיה בא לדור במדורו עמהם, כל שכן ביעקב שהיה יורד לגלות, והקדוש ברוך הוא ושכנינו וקדושים שכתוב הבאים מצרימה את יעקב.

משה נפקו כולהון. ומה, אי בגין משה כף, בגין קדשא בריך הוא, כד אמר אנכי ארד עמך מצרימה, על אחת כמה וכמה.

עד דהו אולי, פגע בהו ר' אבא. אמר רבי יוסי, הא שכניתא הכא, דחד ממאריהון דמתניתין עמנא. אמר ר' אבא, במאי עסקיתו. אמר רבי יוסי, בהאי קרא, דכתיב אנכי ארד עמך מצרימה וגו'. כד נחת יעקב למצרים, דכתיב, ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, אתה אוליה, דכלהו נחתו עם יעקב למצרים.

אמר ליה ר' אבא, ודא לחוד הות. פתח ואמר (יחזקאל א) היה היה דבר יי' אל יחזקאל בן בוזי הפהן בארץ פשדים על נהר כבר. תלת פלוגתן הכא. חדא, דתנינן, אין שכניה שורה בחוצה לארץ. וחדא, דלא הוה מהימן כמשה, דכתיב ביה, בכל ביתי נאמן הוא, והוא, גלי ופרסם כל גנוי נאמן. וחדא, דאתחזי כמאן דלא שלים בדעתיה.

אלא הכי אסיקנא במתניתא דילן, חס ושלום דהא יחזקאל נביאה שלימא הוה, וברשותא דקודשא בריך הוא גלי כל מה דגלי. וכלהו אצטריך דיגלי ופרסם, על חד תרין ממה דגלי, דהכי תנן, מאן דרגיל למסבל צערא וכו'. וכלא אצטריך, ומעלמין לא שביק קדשא בריך הוא לישראל בגלותא, עד דהוה אתי למידר דיוריה עמהון, כל שפן ביעקב, דהוה נחית בגלותא, וקודשא בריך הוא ושכניתיה, וקדישין עלאין, (ותמאין) ורתיכין, דנחתו כלהו עם יעקב, הדא הוא דכתיב הבאים מצרימה את יעקב.

עליונים (ותמאנים) ומרכבות, שכלם ירדו עם יעקב. זהו שכתוב הבאים מצרימה את יעקב.

דָּבַר אַחַר ר' אַבְרָהָם פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ד') אֲתִי מְלַבְּנוֹן פְּלֵה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאִי. תָּא חַזִּי, וְוִי לֹוֹן בְּנֵי נָשָׂא דְלֵא יְדַעִין, וְלֵא מְשַׁגְּיחִין בְּפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, דְּתַנְיָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בַּת קוּל נִפְקַת מִטּוּרָא דְחוּרְב, וְאָמְרָה, וְוִי לֹוֹן לְבָנֵי נָשָׂא מְפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, וְוִי לֹוֹן לְבָנֵי נָשָׂא מְעַלְבּוֹנָה (דף ה' ע"ב) דְּאוּרִייתָא. דְּאָמַר ר' יְהוּדָה, פֵּל מָאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא בְּהַאי עֲלָמָא, וּמְסַגֵּל עוֹבְדִין טְבִין יָרִית עֲלָמָא שְׁלִימָא. וְכָל מָאן דְּלֵא אֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא בְּהַאי עֲלָמָא, וְלֵא עֲבִיד עוֹבְדִין טְבִין, לֵא יָרִית לֵא הַאי וְלֵא הַאי. וְהָא תַּנּוּ, אִית מָאן דְּיָרִית עֲלָמִיָּה כְּפוּם אֲתַרִּיָּה, וּכְפוּם מַה דְּחַזִּי לִיָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֵא תַּנּוּ, אֶלָּא מָאן דְּלִית לִיָּה עוֹבְדִין טְבִין כָּלָל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלֵמָּלָּה הוּוּ יְדַעִין בְּנֵי נָשָׂא, רְחִימוּתָא דְּרַחֲמִים קַדְשָׁא בְּרִיף הוּוּ לְיִשְׂרָאֵל, הוּוּ שְׁאֲגִין פְּכַפְרִיָּא לְמַרְדֵּף אֲבַתְרִיָּה. דְּתַנְיָא, בְּשַׁעֲתָא דְּנַחַת יִעֲקֹב לְמַצְרַיִם, קָרָא קַדְשָׁא בְּרִיף הוּוּ לְפִמְלִיָּא דִּילִיָּה אָמַר לְהוּוֹן, פְּלַכוּן חוּתוֹ לְמַצְרַיִם, וְאַנָּא אִיחוּת עֲמִכוּן. אָמְרָה שְׁכִינְתָּא רְבוּנָא דְּעֲלָמָא, אִית צְבָאוֹת בְּלֵא מְלָפָא, אָמַר לָהּ, אֲתִי מְלַבְּנוֹן פְּלֵה, מְלַבְּנוֹן: מֵאֲתַרָּא דְּעַדְוֹן, דְּמְלוּכָן בְּכָל עוֹבְדוֹי. פְּלֵה: דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּהִיא כְּלָה בְּחוּפָּה. וְאַזְלָא הָא כְּהָא דְּתַנְיָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאִי דְּכַתִּיב, (במדבר ז') וַיְהִי בְּיוֹם פְּלַת מֹשֶׁה, פְּלַת פְּתִיב, בְּיוֹמָא דְּעֲאֻלַּת פְּלֵה לְחוּפָּה, וּשְׁכִינְתָּא דָּא הִיא כְּלָה.

אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאִי, מֵאֲתַר בֵּי מְקַדְשָׁא דְּלְעִילָא. תְּשׁוּרִי מֵרֵאשׁ אֲמָנָה, מֵרֵישָׁא דְּמָאן. מֵרֵאשִׁיחוֹן דְּבָנֵי מְהִימְנוּתָא. וּמָאן

דָּבַר אַחַר, רַבִּי אַבְרָהָם פְּתַח וְאָמַר, רַבִּי אַבְרָם פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ד') אֲתִי מְלַבְּנוֹן פְּלֵה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאִי. תָּא חַזִּי, וְוִי לֹוֹן בְּנֵי נָשָׂא דְלֵא יְדַעִין, וְלֵא מְשַׁגְּיחִין בְּפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, דְּתַנְיָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בַּת קוּל נִפְקַת מִטּוּרָא דְחוּרְב, וְאָמְרָה, וְוִי לֹוֹן לְבָנֵי נָשָׂא מְפוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, וְוִי לֹוֹן לְבָנֵי נָשָׂא מְעַלְבּוֹנָה (דף ה' ע"ב) דְּאוּרִייתָא. דְּאָמַר ר' יְהוּדָה, פֵּל מָאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא בְּהַאי עֲלָמָא, וּמְסַגֵּל עוֹבְדִין טְבִין יָרִית עֲלָמָא שְׁלִימָא. וְכָל מָאן דְּלֵא אֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא בְּהַאי עֲלָמָא, וְלֵא עֲבִיד עוֹבְדִין טְבִין, לֵא יָרִית לֵא הַאי וְלֵא הַאי. וְהָא תַּנּוּ, אִית מָאן דְּיָרִית עֲלָמִיָּה כְּפוּם אֲתַרִּיָּה, וּכְפוּם מַה דְּחַזִּי לִיָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֵא תַּנּוּ, אֶלָּא מָאן דְּלִית לִיָּה עוֹבְדִין טְבִין כָּלָל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲלֵמָּלָּה הוּוּ יְדַעִין בְּנֵי נָשָׂא, רְחִימוּתָא דְּרַחֲמִים קַדְשָׁא בְּרִיף הוּוּ לְיִשְׂרָאֵל, הוּוּ שְׁאֲגִין פְּכַפְרִיָּא לְמַרְדֵּף אֲבַתְרִיָּה. דְּתַנְיָא, בְּשַׁעֲתָא דְּנַחַת יִעֲקֹב לְמַצְרַיִם, קָרָא קַדְשָׁא בְּרִיף הוּוּ לְפִמְלִיָּא דִּילִיָּה אָמַר לְהוּוֹן, פְּלַכוּן חוּתוֹ לְמַצְרַיִם, וְאַנָּא אִיחוּת עֲמִכוּן. אָמְרָה שְׁכִינְתָּא רְבוּנָא דְּעֲלָמָא, אִית צְבָאוֹת בְּלֵא מְלָפָא, אָמַר לָהּ, אֲתִי מְלַבְּנוֹן פְּלֵה, מְלַבְּנוֹן: מֵאֲתַרָּא דְּעַדְוֹן, דְּמְלוּכָן בְּכָל עוֹבְדוֹי. פְּלֵה: דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּהִיא כְּלָה בְּחוּפָּה. וְאַזְלָא הָא כְּהָא דְּתַנְיָא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאִי דְּכַתִּיב, (במדבר ז') וַיְהִי בְּיוֹם פְּלַת מֹשֶׁה, פְּלַת פְּתִיב, בְּיוֹמָא דְּעֲאֻלַּת פְּלֵה לְחוּפָּה, וּשְׁכִינְתָּא דָּא הִיא כְּלָה.

אֲתִי מְלַבְּנוֹן תְּבוֹאִי, מֵאֲתַר בֵּי מְקַדְשָׁא דְּלְעִילָא. תְּשׁוּרִי מֵרֵאשׁ אֲמָנָה, מֵרֵישָׁא דְּמָאן. מֵרֵאשִׁיחוֹן דְּבָנֵי מְהִימְנוּתָא. וּמָאן

מֵרֵאשִׁיחֵם שֶׁל בְּנֵי הָאֲמוּנָה, וּמִי

נִינְהוּ. יַעֲקֹב וּבְנָיו. מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן,
דְּאִינוּן עֲתִידִין לְקַבְּלָא אוֹרֵייתָא דִּילִי, מְטוֹרָא
דְּחֶרְמוֹן, וְלֹאֲגָנָא עֲלֵייהוּ בְּגִלּוּתְהוֹן. מְמַעֲוֹנוֹת
אַרְיוֹת: אֲלִין אִינוּן עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת
פוֹכְבֵּים וּמְזֻלוֹת, (נ"א בְּנֵי נֶשָׂא דְמַחֲמִינוּתָא) דְּדַמְיִין
לְאַרְיוֹתָא וּנְמַרִין, דְּמַעְנִין לְהוֹן בְּכָל פּוֹלְחָנָא
דְּקִשְׁוֵי.

הם? יַעֲקֹב וּבְנָיו. מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר
וְחֶרְמוֹן - שְׁהֵם עֲתִידִים לְקַבְּלָא
אֶת הַתּוֹרָה שְׁלִי מִהַר חֶרְמוֹן,
וְלִהְיוֹן עֲלֵיהֶם בְּגִלּוּתָם. מְמַעֲוֹנוֹת
אַרְיוֹת - אֵלּוּ הֵם עַמִּים עוֹבְדֵי
עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, [נ"א בְּנֵי
אֲדָם שֶׁל אֲמוּנָה] שְׂדוּמִים לְאַרְיוֹת
וּנְמַרִים, שְׁמַעְנִים אוֹתָם בְּכָל
עֲבוּדָה קָשָׁה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֲתִי מְלַבְּנוּן פְּלָה וְגוֹ'. וְכִי
מְלַבְּנוּן אַתָּת, וְהֵלֵא לְלַבְּנוּן עוֹלָה. אֲלֵא
אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּשַׁעֲתָא דְנַחַתַת שְׁכִינְתָּא
לְמַצְרַים, נַחַתוּ בְּהַדָּה שְׁתִּין רַבּוּא שֶׁל מְלֹאֲכֵי
הַשָּׁרַת, וְקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא בְּקַדְמִיתָא הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, (מִיכָה ב') וַיַּעֲבֹר מִלְּכָם לַפְּנֵיהֶם וְהָ'
בְּרֹאשָׁם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֲתִי מְלַבְּנוּן
פְּלָה וְגוֹ', וְכִי מְלַבְּנוּן בְּאָה,
וְהֵלֵא לְלַבְּנוּן עוֹלָה? אֲלֵא, אָמַר
רַבִּי אַבָּא, בְּשַׁעֲהַ שְׁרִידָה שְׁכִינָה
לְמַצְרַים, יָרְדוּ עִמָּה שְׁשִׁים רַבּוּא
שֶׁל מְלֹאֲכֵי הַשָּׁרַת, וְהַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּרֹאשׁוֹנָה. זְהוּ
שְׁכַתּוֹב וַיַּעֲבֹר מִלְּכָם לַפְּנֵיהֶם
וְהָ' בְּרֹאשָׁם.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֲתִי מְלַבְּנוּן פְּלָה, דָּא אִיהִי
שְׁכִינְתָּא. אֲתִי מְלַבְּנוּן תְּבֵאִי, מֵאַתְרַ בֵּי
מְקַדְשָׁא דְלַעֲיֵלָא. תְּשׁוּרֵי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה,
מֵאַתְרַ בֵּי מְקַדְשָׁא דְלַעֲיֵלָא, וּמֵאַתְרַ בֵּי
מְקַדְשָׁא דְלַתְתָּא דְאָמַר ר' יְהוּדָה, מֵעוֹלָם לֹא
זָזָה שְׁכִינְתָּא מִכּוֹתְלָא דְמַעְרַבָא, דְּבֵי מְקַדְשָׁא,
דְּכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב') הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כְּתָלָנוּ.
וְהוּא רֹאשׁ אֲמָנָה לְכָל עֲלָמָא. מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר
וְחֶרְמוֹן מֵאַתְרָא דְאוֹרֵייתָא נְפַקַת לְעֲלָמָא,
וְלָמָּה. לֹאֲגָנָא עַל יִשְׂרָאֵל, מְמַעֲוֹנוֹת אַרְיוֹת:
אֲלִין עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבֵּים וּמְזֻלוֹת. ר' יוֹדֵן
תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, דְּעַסְקֵי בְּאוֹרֵייתָא בְּמַעֲוֹנוֹת
הַמְּדַרְשׁוֹת, וּבְכַתֵּי כְּנַסְיוֹת, דְּאִינוּן אַרְיוֹן
וּנְמַרִים בְּאוֹרֵייתָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֲתִי מְלַבְּנוּן
פְּלָה - זְוֵהִי שְׁכִינָה. אֲתִי מְלַבְּנוּן
תְּבֵאִי - מִמְּקוֹם בֵּית הַמְּקַדָּשׁ
שְׁלַמְעֵלָה. תְּשׁוּרֵי מְרֹאֵשׁ אֲמָנָה
- מִמְּקוֹם בֵּית הַמְּקַדָּשׁ
שְׁלַמְעֵלָה וּמִמְּקוֹם בֵּית הַמְּקַדָּשׁ
שְׁלַמְטָה. שְׁאֲמַר רַבִּי יְהוּדָה,
מֵעוֹלָם לֹא זָזָה שְׁכִינָה מִכּוֹתֵל
הַמַּעְרָבִי שֶׁל בֵּית הַמְּקַדָּשׁ,
שְׁכַתּוֹב (שִׁיר ב) הִנֵּה זֶה עוֹמֵד
אַחַר כְּתָלָנוּ, וְהוּא רֹאשׁ אֲמָנָה
לְכָל הָעוֹלָם. מְרֹאֵשׁ שְׁנִיר
וְחֶרְמוֹן - מִמְּקוֹם שְׁהַתּוֹרָה
יִצְאָה לְעוֹלָם, וְלָמָּה? לְהִגָּן עַל
יִשְׂרָאֵל. מְמַעֲוֹנוֹת אַרְיוֹת - אֵלּוּ
עַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבֵּים
וּמְזֻלוֹת. רַבִּי יוֹדֵן אָמַר,
מְמַעֲוֹנוֹת אַרְיוֹת - אֵלּוּ תְּלַמִּידֵי
חֲכָמִים שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה
בְּמַעֲוֹנוֹת הַמְּדַרְשׁוֹת וּבְכַתֵּי
כְּנַסְיוֹת, שְׁהֵם אַרְיוֹת וּנְמַרִים
בַּתּוֹרָה.

רַבִּי חֲזִיא הָוָה יְתִיב קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר
לִיה, מָה חֲמַת אוֹרֵייתָא לְמַמְנֵי בְּנוֹי
דְּיַעֲקֹב, דְּאִינוּן תְּרִיסַר בְּקַדְמִיתָא, וְלַבְּתַר כֶּן
שְׁבַעִים דְּכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית

רַבִּי חֲזִיא הָוָה יְתִיב קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר
לִיה, מָה חֲמַת אוֹרֵייתָא לְמַמְנֵי בְּנוֹי
דְּיַעֲקֹב, דְּאִינוּן תְּרִיסַר בְּקַדְמִיתָא, וְלַבְּתַר כֶּן
שְׁבַעִים דְּכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית

כָּךְ שְׂבָעִים, שְׁכָתוֹב כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיִמָּה שְׂבָעִים. וּמָה הַטַּעַם שְׂבָעִים וְלֹא יוֹתֵר? אָמַר לוֹ, כִּנְגֻד שְׂבָעִים אֲמוֹת שֶׁהֵם בְּעוֹלָם, וְהֵם הָיוּ אִמָּה יְחִידָה כִּנְגֻד כָּלָם.

וְעוֹד אָמַר לוֹ, בֵּא רְאֵה, מִפְּתוּחַת שְׂמַאֲרִים (שְׂרִים) עֲנָפִים יוֹשְׁבִים בְּמִסְעֵיהֶם (בַּצֵּלִם), מְמַנִּים עַל שְׂבָעִים עַמִּים, יוֹצֵאִים מִתְרִיסָר חֲקִיקוֹת וְקִשּׁוּרִים שְׂמֻסְתּוֹכְבִּים בְּמִסְעוֹתֵיהֶם בְּמִשְׁקַל לְאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (דְּבָרִים ל"ב) יָצַב גְּבֻלַת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ שְׁכָתוֹב (זְכַרְיָה ב) כִּי כְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פָּרַשְׁתִּי אֶתְכֶם, לְהִרְאוֹת שֶׁהֵם עוֹמְדִים בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל. כְּאַרְבַּע לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא כְּאַרְבַּע. כִּמוֹ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֵי אַרְבַּע רוּחוֹת, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. רַבִּי אַבְא פְּתַח, (ישעיה ל"ב) אֲשַׁרְיֶכֶם זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, וּפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ מְפַל שְׂאֵר עַמִּין, וְקָרִיב לוֹן לְגַבְיָהּ, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים י"ד) וּבָרַךְ בָּחַר יְיָ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סְגוּלָה וְגוֹ', וְכְתִיב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חָלַק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, יִשְׂרָאֵל מִתְדַבְּקִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ד') וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם (דָּרָך' ע"א) הַיּוֹם.

וְרַבֵּן זְכַרְיָה הֵם לְפָנָיו, מְשׁוּם שֶׁהֵם זֹרְעִים עַל כָּל מַיִם. מַה זֶה עַל כָּל מַיִם? שְׁזוֹרְעִים לְצַדִּיקָה, וּמִי שְׁזוֹרֵעַ לְצַדִּיקָה, כְּתוּב בּוֹ (תְּהִלִּים נ"ז) וְהוּוּ שְׁכָתוֹב בֵּי גְדוֹל עַד שָׁמַיִם. עַל כָּל מַיִם, וְהוּוּ שְׁכָתוֹב (שֵׁם ק"ח) כִּי גְדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסֵדְךָ. מֵעַל שָׁמַיִם, עַל כָּל מַיִם הוּא הִיָּה, וּמִי הוּא מֵעַל שָׁמַיִם? זֶה עוֹלָם הַבָּא, וְיִשְׂרָאֵל זֹרְעִים עַל כָּל מַיִם.

יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיִמָּה שְׂבָעִים. וּמֵאֵי טַעְמָא שְׂבָעִים וְלֹא יוֹתֵר. אָמַר לִיה, לְקַבֵּיל עֵי אוּמִין, דְּאֵינּוֹן בְּעַלְמָא, וְאֵינּוֹן הוּוּ אוּמָה יְחִידָאָה לְקַבֵּל כְּלָהוֹן.

וְהוּוּ אָמַר לִיה, תָּא חֲזִי, קְלָדִיטִין דְּנַהְרִין (גוֹבְרִין) עֲנָפִין יְתַבִּין בְּמִטְלָגְיָהוֹן, (נ"א בְּמִטְלָהוֹן) מְמַנֵּן עַל שְׂבָעִין עַמִּין, נְפָקִין מִתְרִיסָר גְּלִיפִין קְטוּרִין דְּאֶסְתְּחָרֵן בְּמִטְלָגְיָהוֹן, לְמִתְקַלֵּן לְאַרְבַּע רוּחֵי עַלְמָא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (דְּבָרִים ל"ב) יָצַב גְּבֻלוֹת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ דְכְתִיב, (זְכַרְיָה ב) כִּי כְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פָּרַשְׁתִּי אֶתְכֶם, לְאַחֲזָאָה דְּאֵינּוֹן קְיָיִמִין בְּגִין יִשְׂרָאֵל. כְּאַרְבַּע לֹא נֶאֱמַר, אֲלֵא כְּאַרְבַּע. כִּמּוֹ דְּאֵי אֶפְשָׁר לְעַלְמָא כְּלֵא אַרְבַּע רוּחוֹת כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְעַלְמָא כְּלֵא יִשְׂרָאֵל.

וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. (שמות א') ר' אבא פתח (ישעיה ל"ב) אֲשַׁרְיֶכֶם זֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, וּפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ מְפַל שְׂאֵר עַמִּין, וְקָרִיב לוֹן לְגַבְיָהּ, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים י"ד) וּבָרַךְ בָּחַר יְיָ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סְגוּלָה וְגוֹ', וְכְתִיב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חָלַק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, יִשְׂרָאֵל מִתְדַבְּקִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ד') וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם (דָּרָך' ע"א) הַיּוֹם.

וְעַל דָּא זְכַרְיָה אֵינּוֹן קָמִיָּה, בְּגִין דְּאֵינּוֹן זֹרְעִין עַל כָּל מַיִם. מֵאֵי עַל כָּל מַיִם. דְּזֹרְעִין לְצַדִּיקָה. וּמֵאֵן דְּזֹרֵעַ לְצַדִּיקָה, כְּתִיב בֵּיהּ (תְּהִלִּים נ"ז) הֲדָא הוּא דְכְתִיב, כִּי גְדוֹל עַד שָׁמַיִם עַל כָּל מַיִם הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (תְּהִלִּים ק"ח) כִּי גְדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסֵדְךָ, מֵעַל שָׁמַיִם עַל כָּל מַיִם אִיהוּ הַיּוֹ, וּמֵאֵן אִיהוּ מֵעַל שָׁמַיִם. דָּא עַלְמָא דְאַתִּי. וְיִשְׂרָאֵל זֹרְעֵי זֹרְעָא עַל כָּל מַיִם.

בְּסִפְרָא דְרַב יִיבָא סָבָא הָכִי אָמַר, פְּתִיב (דניאל
ד) בְּגִזְרַת עִירִין פְּתַגְמָא וּמֵאֲמַר
קְדִישִׁין שְׁאַלְתָּא, כָּל דִּינִין דְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְכָל
גְּזִרִין, וְכָל שְׁאַלְתִּין, כְּלָהוּ קְיִימֵי בְּחַד
הֵיכְלָא, דְּתַמְן תְּרִין וְשִׁבְעִין סְנֵהֲדִרִין מְעִינִין
בְּדִינִין דְּעֲלֵמָא. וְהָהוּא הֵיכְלָא אֲקָרִי הֵיכְל
זְכוּתָא, בְּגִין, דְּכַד דִּינִין דִּינָא, מְהַפְּכִין
בְּזְכוּתָא דְּבַר נֶשׁ בְּקִדְמִיתָא.

בְּסִפְרָא שֶׁל רַב יִיבָא סָבָא כֶּף
 אָמַר, כְּתוּב (דניאל ד) בְּגִזְרַת
 מְלָאכִים דְּבַר, וּמֵאֲמַר קְדוּשִׁים
 שְׁאַלְהָ. כָּל דִּינֵי הָעוֹלָם הֵזָה וְכָל
 הַגְּזֵרוֹת וְכָל הַבְּקָשׁוֹת, כָּלָם
 עוֹמְדִים בְּהֵיכַל אֶחָד שֵׁשׁ
 שָׂבָעִים וּשְׁנַיִם סְנֵהֲדִרִין מְעִינִים
 בְּדִינֵי הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ הֵיכַל נִקְרָא
 הֵיכַל הַזְּכוּת, מְשׁוּם שֶׁשְׂפָדְנִים
 דִּין, מְהַפְּכִים בְּזְכוּת הָאָדָם
 בְּרֵאשׁוֹנָה.

מַה דְּלָאו הָכִי, בְּדַרְגָּא דְּהָהוּא סֵטְרָא אַתְרָא,
דְּתַמְן אִיהוּ אַתְר דְּאֲקָרִי חוּבָ"ה, בְּגִין
דְּכָל עוֹבְדוּי דְּהָהוּא אַתְר, דְּנַחֲשׁ אִשְׁת זְנוּנִים,
לָא אִיהוּ אֶלָּא לְמַהֲפַכָּא בְּחוּבָה דְּבַר נֶשׁ,
וְלְמַלְשָׁן עֲבָדָא לְמֵאֲרִיָּה.

מַה שְׁאִין כֵּן בְּדַרְגַּת אוֹתוֹ הַצַּד
 הָאֲחֵר, שֵׁשׁ הוּא מְקוּם שְׁנִקְרָא
 חוּבָ"ה, מְשׁוּם שֶׁכָּל מַעֲשֵׂי אוֹתוֹ
 הַמְקוּם שֶׁל נַחֲשׁ אִשְׁת זְנוּנִים
 אֵינוֹ אֶלָּא לְהַפְּךָ בְּחֻטְאוֹ שֶׁל
 הָאָדָם, וְלְהַלְשִׁין עֲבָד לְאֲדוֹנוֹ.
 אוֹתָם שֶׁל הֵיכַל הַזְּכוּת נִקְרָאִים
 מִיָּם מְתוּקִים, מִיָּם צְלוּלִים.
 אוֹתָם שֶׁל הֵיכַל הַחוּבָה נִקְרָאִים
 מִיָּם מְרִירִים, (במדבר ה) מִי הַמְרִים
 הַמְאָרְרִים. בְּאוֹתוֹ הֵיכַל הַזְּכוּת
 לֹא עוֹמְדִים שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים: בְּנִים,
 חַיִּים וּמְזוּנוֹת. וְלֹא בְּאוֹתוֹ מְקוּם
 שֶׁל חוּבָה, וְלֹא בְּמִים מְתוּקִים
 וְצְלוּלִים, וְלֹא בְּמִים מְרִירִים
 מְאָרְרִים.

אֵינֵן דְּהֵיכְלָא דְּזְכוּתָא, אֲקָרוּן מִיָּם מְתוּקִים,
מִיָּם צְלוּלִין. אֵינֵן דְּהֵיכְלָא דְּחוּבָה,
אֲקָרוּן מִיָּין מְרִירִין, (במדבר ה) מִי הַמְרִים
הַמְאָרְרִים. בְּהָהוּא הֵיכְלָא דְּזְכוּתָא, לָא קְיִימֵי
אֲלִין תְּלַת: בְּנֵי, חַיִּי, וּמְזוּנֵי. וְלָאוּ בְּהָהוּא
אַתְר דְּחוּבָה, לָא בְּמִים מְתִיקָן וְצְלוּלָן, וְלָאוּ
בְּמִים מְרִירִין מְלֻטְטִין.

וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל זִרְעֵי עַל כָּל מִים, זִרְעָא
 קְדִישָׁא דְּאוֹלִידוֹ עַל כָּל מִים, אִיהוּ,
 דְּהָא לָאו נִכּוֹן זִרְעָא דִּילְהוֹן אֶלָּא לְעֵילָא. וְעַל
 דָּא אוּקְמוּהָ מְאֲרֵי מְתַנִּיתִין, בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי,
 לָאו בְּזְכוּתָא תְּלִיא מְלֵתָא, אֶלָּא בְּמִזְלָא
 קְדִישָׁא תְּלִיא מְלֵתָא, וְאַתְר דָּא עַל כָּל מִיא
 אִיהוּ.

מְשַׁחֲחֵי רְגַל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר,
 שְׁאִין לָהֶם בְּאוֹתוֹ צַד הָרַע
 כְּלוּם, וְשׁוֹלְחִים מֵהֶם כָּל
 הַחֲלָקִים הָרָעִים, וְנִדְבָקִים
 בְּאוֹתוֹ הַצַּד הַטּוֹב שֶׁל כָּל
 הַקְּדוּשׁוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת. שׁוֹר וְחֲמוֹר
 כְּאִשֶּׁר הֵם מְזוּדְּגִים כְּאֶחָד, הֵם
 שְׁנֵי פְּגָעִים רָעִים לְעוֹלָם. שׁוֹר

וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל זִרְעֵי עַל כָּל מִים, זִרְעָא
קְדִישָׁא דְּאוֹלִידוֹ עַל כָּל מִים, אִיהוּ,
דְּהָא לָאו נִכּוֹן זִרְעָא דִּילְהוֹן אֶלָּא לְעֵילָא. וְעַל
דָּא אוּקְמוּהָ מְאֲרֵי מְתַנִּיתִין, בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי,
לָאו בְּזְכוּתָא תְּלִיא מְלֵתָא, אֶלָּא בְּמִזְלָא
קְדִישָׁא תְּלִיא מְלֵתָא, וְאַתְר דָּא עַל כָּל מִיא
אִיהוּ.

מְשַׁחֲחֵי רְגַל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, דְּלָא אִית לוֹן
בְּהָהוּא סֵטְרָא בִישָׁא כְּלוּם, וּמְשַׁדְּרָן
מְנַיְהוּ כָּל חוֹלְקִין בִישׁוּן, וּמְתַדְּבַקִין בְּהָהוּא
סֵטְרָא טְבָא, דְּכָל קְדוּשִׁין עֲלָאִין, שׁוֹר וְחֲמוֹר
כַּד מְזוּדְּוֹגָן כְּחַדָּא, תְּרִין פְּגָעִין בִישׁוּן אֵינֵן
לְעֲלֵמָא. שׁוֹר: סֵטְרָא דְּדִינָא קְשִׁיא אִיהוּ,

הוא צד הדין הקשה, והוא נדבק בצד הקדשה. החמור, כשמזדוג עמו, שהוא מצד האחר, הם שני פגעים רעים לעולם.

ועל זה שמעון היה תקף הדין הקשה, וכשמזדוג עם לוי כאחד, לא יכול העולם לסבל, ומשום כך (דברים כב) לא תחרש בשור ובחמור יחדו. ועל זה שלח יעקב לעשו דבר זה, שפתוב (בראשית לב) ויהי לי שור וחמור. ואם יעקב לא הנמיך עצמו, פחד רב היה נופל על עשו.

ויקם מלך חדש על מצרים. בספרו של רב המנונא סבא כף נאמר, מהו שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים? בא וראה, כל עמי העולם וכל מלכי העולם לא התחזקו בשלטונם אלא בשביל ישראל. מצרים לא היו שולטים על העולם עד שבאו ישראל ונכנסו שם לגלות, אז התחזקו על שאר עמי העולם. בכל לא התחזקו על כל עמי העולם אלא בשביל שישאל יהיו בגלות שלהם. אדום לא התחזקו על כל עמי העולם אלא משום שישאל יהיו בגלות שלהם. שהרי עמים אלו היו בשפלות בשאר העמים, ונמוכים היו מכלם, ובגלל ישראל התחזקו.

מצרים - שפתוב (שמות ב) מבית עבדים. עבדים ממש נקראו, שהרי מצרים היו בשפלות של שאר העמים. בכל - שפתוב (ישעיה כג) הן ארץ פשדים זה העם לא היה. אדום - שפתוב (עובדיה א) הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד.

ובכחם לא נטלו תקף אלא בגלל ישראל. שפשישראל בגלות שלהם, מיד מתחזקים על כל שאר העמים שבעולם, מה הטעם?

ואתדבקותא דסטר קדישא איהו. חמור: כד אזדוג בהדיה, דאיהו מסטרא אחרא, תרין פגעין בישיין אינון לעלמא.

ועל דא, שמעון תקפא דדינא קשיא הוה ביה, וכד מזדוג בלוי כחדא, לא יכיל עלמא למסבל, ובגין כך, (דברים כ"ב) לא תחרוש בשור ובחמור יחדו. ועל דא, שדר יעקב לעשו מלה דא, דכתיב, (בראשית ל"ב) ויהי לי שור וחמור. ואי לאו דמאיה יעקב גרמיה, דחילו סגינא נפל ביה בעשו.

ויקם מלך חדש על מצרים. בספרא דרב המנונא סבא הכי אתמר, מאי דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים, תא חזי, כל עמין דעלמא, וכל מלכין דעלמא, לא אתתקפו בשולטניהון, אלא בגיניהון דישראל, מצרים לא הוו שלטין על כל עלמא, עד דאתו ישראל, ועאלו תמן בגלותא, כדין אתתקפו על שאר עמין דעלמא. בכל לא אתתקפו על כל עמין דעלמא, אלא בגין דישראל דלהויין בגלותהון. אדום לא אתתקפו על כל עמין דעלמא אלא בגיניהון דישראל, דלהויין בגלותהון. דהא עמין אלין בשפלותא הוו בשאר עמין, ומאיכין הוו מפלהו, ובגין ישראל אתתקפו.

מצרים: דכתיב, (שמות כ) מבית עבדים. עבדים אקרון ממש, דהא מצרים בשפלותא דשאר עמין הוו. בכל: דכתיב, (ישעיה כ"ג) הן ארץ פשדים זה העם לא היה. אדום: דכתיב, (עבדיה א) הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד.

וברהו לא נטלו תוקפא אלא בגיניהון דישראל. דכד ישראל בגלותהון מיד ישראל. שפשישראל בגלות שלהם, מיד מתחזקים על כל שאר העמים שבעולם, מה הטעם?

משום שישראל הם לבדם כנגד כל עמי העולם. כשנכנסו ישראל לגלות מצרים, מיד היתה קימה למצרים, והתחזק שלטונם מעל כל שאר העמים, שכתוב ויקם מלך חדש על מצרים. ויקם - קימה היתה להם, שהתחזק וקם אותו ממנה השלטון של מצרים, ונתנו לו תקף ושלטון על כל ממני שאר העמים, שהרי בראשונה יש שלטון לאותו הממנה שלמעלה, ואחר כך לעם שלו שלמטה.

וכשום כך ויקם מלך חדש על מצרים. זהו הממנה שלהם, חדש היה, שעד היום הזה לא היה לו שלטון על שאר העמים, ועכשו הוקם לשלט על כל שאר עמי העולם, ואז התקיים (משלי ל) פחת שלוש רגזה ארץ, פחת עבד פי ימלוך.

רבי חייא אמר, שלשים יום עד שלא יבא תקף לעם בארץ, או עד שלא יבא שבר לעם בארץ, מכריזים בעולם על אותו הדבר, ולפעמים שנמסר הדבר בפי התינוקות, ולפעמים לאותם בני אדם חסרי דעת, ולפעמים נמסר אותו הדבר בפי העופות, ומכריזים בעולם, ואין מי שישגיח בהם. כשהעם הם צדיקים, נמסר אותו דבר לאותם ראשים צדיקים של העולם כדי שיוודיעו להם וישובו לרבונו, וכשאינם צדיקים, זה כפי שאמרנו.

רבי אלעזר היה יושב יום אחד על שער לוד, והיה יושב עמו רבי אבא ורבי יהודה ורבי יוסי. אמר רבי יוסי, אמר לכם מה שראיתי היום הזה בפקר קמתי באור, ראיתי עוף אחד שהיה טס

מתתקפי על כל שאר עמין דעלמא. מאי טעמא, בגין דישראל אינון בלחודדיהו, לקבל כל (ט"ו א) עמין דעלמא. פד עאלו ישראל בגלותא דמצרים, מיד הוה קימה למצרים, ואתתקף שולטנותא דהוון לעילא על כל שאר עמין, דכתיב ויקם מלך חדש על מצרים, ויקם: קימה הוה לון, דאתתקף וקם ההוא ממנא שולטנא דמצרים, ואתייהיב ליה תוקפא ושלטנותא, על כל ממנן דשאר עמין דהא בקדמיתא אית שולטנותא לההוא ממנא דלעילא, ולבתר לעמא דיליה (דף ר"ע ב) דלתתא.

ובגין כך, ויקם מלך חדש על מצרים. דא הוא ממנא דהוון, חדש הוה, דעד יומא הדין לא הוה ליה שולטנא על שאר עמין, והשתא אתקם לשלטאה על כל שאר עמין דעלמא, וכדין אתקיים (משלי ל) פחת שלש רגזה ארץ פחת עבד פי ימלוך.

רבי חייא אמר, תלתין יומין עד לא ייתי תוקפא לעמא בארעא, או עד לא תיתי תבירו לעמא בארעא, מכריזי בעלמא ההוא מלה, ולזמנין דאתמסר ההוא מלה בפומא דרבייא, ולזמנין לאינון בני נשא דלית בהו דעתא ולזמנין דההוא מלה אתמסר בפומא דעופי ומכריזי בעלמא, ולית מאן דישגח בהו. פד עמא זכאין, אתמסר ההוא מלה לאינון רישין זכאין דעלמא, בגין דיודיעו לון, ויתובון למאריהון, וכד לאו אינון זכאין, הוי כדקאמרן.

רבי אלעזר, הוה יתיב יומא חד אתרעא דלוד, והוה יתיב עמיה רבי אבא, ורבי יהודה, ורבי יוסי. אמר רבי יוסי אימא לכו,

מה דחמית יומא דא. בצפרא קמית בנהורא, חמית חד עופא, דהוה

ועולה למעלה שלש פעמים, ומנמיך פעם אחת, והיה אומר: עליונים עליונים, ביום זה פורחים [דקקים] הרקיעים [למין] שלשה ממנים זקופים מושלים על הארץ, אחד יושב שלא יושב, העבירו אותו באש דולקת, מעבירים את קיומו, מעבירים את שלטונו. שלשה תומכים שליטים עליונים עומדים על העולם.

זרקתי לאותו עוף רגב עפר, ואמרתי לו: עוף עוף, אמר לי שלשה שעומדים ממנים ואחד שהעבירו שלטונו מי הם. זרק לי שלשה חצים מפנף ימינו, וזה אחד משמאל (ומפנף שמאל אחד), ולא ידעתי למה הוא רומז.

לקח אותם רבי אלעזר, הוריד אותם לנחיריו, ויצא דם מנחיריו. אמר, ודאי שלשה שליטי עמים עומדים ברומי בארץ ועתידים לעשות גזרות רעות לישראל מצד הרומאים. לקח אותו חץ מפנף שמאל, הריח, ויצאה אש שחורה ממנו. אמר, שלטון המצרים העבירו, ועתיד לעבר מלך אחד של הרומאים בכל הארץ (מצרים), ולמנות במצרים שרי מלחמה גדולים, וסותר בנין ובונה את הסתורים. (ועתיד מלך אחד מאותם השלשה שאמרנו לשלט בה, וסותר בנינים ובונה בה בנינים) זרק אותם רבי אלעזר לארץ. נפלו שלשת אלה על האחד שמצד שמאל.

עד שהיו יושבים, עבר תינוק אחד והיה קורא, (ישעיה יט) משא מצרים הנה ה' רכב על עב קל ובא מצרים. עבר חברו השני ואמר, וארץ מצרים תהיה שממה. עבר חברו השלישי ואמר, ואבדה חכמת מצרים. ראו שאותו חץ של פנף שמאל נשרף, ושלשת האחרים שהיו עליו לא נשרפו.

טאים זקף לעילא תלת זמני, ומאיך חד, והוה אמר, עלאי עלאי, ביומא דא טסי (ס"א דקיקים) רקיעין (לימינא) תלת ממנן זקפין שלטנין על ארעא, חד יתיב דלא יתיב, אעברו ליה בנורא דדליק, מעברין קיימיה, מעברין שלטניה, תלת סמכין שליטין עלאין, קיימין על עלמא.

רמינא לההוא עופא קלא, אמינא ליה עופא עופא, אימא לי תלת דקיימין ממנן, וחד דמעברין שלטניה, מאן אינון. רמא לי תלת גירין אלין מגדפא ימינא, ודין חד משמאלא, (ס"א ומגדפא שמאלא חד) ולא ידענא מאי רמיזא.

נסיב להו רבי אלעזר, נחית להו לנחירו, נפק דמא מנחירו. אמר, ודאי תלת שלטני עממין קיימין ברומי בארעא, וזמינין למעבד גזרין בישין לישראל, מסטרוא דרומאי. נסיב ההוא גירא דמגדפא שמאלא, ארח, ונפק אשתא אוכמא מניה, אמר שלטנא דמצראי אעדיאו וזמין חד מלפא דרומאי, לאעברא בכל ארעא (ס"א ומצרים), ולמנאה במצרים רברבי תריסין, וסתיר בנין, ובני סתירין. (ס"א וזמין חד מלפא מאינון תלת דקאמרון למשלט בה וסתיר בנינא ובני בה בנינא) רמא לון ר' אלעזר לארעא, נפלו אלין תלת על חד דמסטרוא שמאלא.

עד דהוו יתבי, אעבר חד ינוקא, והוה קארי (ישעיה י"ט) משא מצרים הנה ה' רוכב על עב קל ובא מצרים. אעבר תננינא חבריה, ואמר, וארץ מצרים תהיה שממה. אעבר תליתאה חבריה, ואמר, ואבדה חכמת מצרים. חמו ההוא גירא דגדפא שמאלא דאתוקד, ותלת אחרנין דהוו עליה לא אתוקדן.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַאִי דְעוֹפָא, וְהַאִי דְדַרְדְּקֵי
כָּלָא הוּא חַד, וְכָלָא נְבוּאָה עֲלָאָה הוּא,
(כ"א כלא איהו ברוא דחכמתא) וּבְעָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
לְאַחַזְאָה לָן, סְתָרֵי עֲלָאֵי דְהוּא עֶבֶיד, הָדָא
הוּא דְכְתִיב, (עמוס ג') פִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים
דְּבַר פִּי אִם גָּלָה סוּדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים.

וְחַבִּימֵי עֲדִיפֵי מְנַבְיָאֵי בְּכָל זְמַן, דְּהָא לְנַבְיָאֵי
לְזַמְנִין שְׂרַת עֲלֵיהוּ רֹחַ קְדָשָׁא,
וּלְזַמְנִין לָא, וְחַפִּימִין לָא אַעֲדֵי מְנַהוּן רֹחַ
קְדָשָׁא אֶפִּילוּ רִגְעָא חָדָא, (ועיי) דִּידְעִין מַה דִּי
לְעִילָא וְתַתָּא, וְלֹא בָּעוּ לְגַלְאָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
(יְהוּדָה) כָּלָא חֲכַמְתָּא, וְחֲכַמְתָּא דְר' אֶלְעָזָר יִתִּיר
מִכְּלָהוּ. רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֲלִמְלָא לָא הוּוּ
חַפִּימִין, לָא הוּוּ יִדְעִין בְּנֵי נָשָׂא, מַהוּ
אוֹרִייתָא, וּמַה פְּקוּדוֹי דְּמֵאֲרֵי עֲלָמָא, וְלֹא
אֲתַפְרָשָׁא רוּחָא דְבְנֵי נָשָׂא, מְרוּחָא דְבַעֲרָא.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כַּד אֵייתִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
דִּינָא עַל עַמָּא, בְּקַדְמֵיתָא עֶבֶיד דִּינָא,
בְּהוּא מְמָנָא דְּמִמְנָא עֲלֵיהוּ לְעִילָא, דְּכְתִיב,
(ישעיה כ"ד) יִפְקוּד ה' עַל צְבָא הַמְרוֹם בַּמְרוֹם
וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.

בְּמֵאֵי דִינָא אֲתַדְּן הַהוּא מְמָנָא דְלְעִילָא.
אַעֲבֵרוּ לֵיהּ בְּהַהוּא נְהַר דִּינֹר דִּינְגִיד
וְנַפִּיק, וְכַדִּין אַעֲדֵיו הַהוּא שׁוּלְטָנוּתָא דִּילֵיהּ,
וּמִיד מְכַרִּיזֵי עֲלֵיהּ בְּרַקִּיעָא, שׁוּלְטָנוּתָא
דְּמְמָנָא פְּלַנְיָא אַעֲדֵיו מְנִיָּה (ד' ט"ו ע"א) עַד דְּמַטִּי
הַהוּא קָלָא בְּכָל אֵינּוֹן רְקִיעִין עַד דְּמַטִּי
בְּאֵינּוֹן דְּשִׁלְטִין בְּהַאֵי עֲלָמָא, וְנַפִּיק קָלָא
וְאַכְרִיז בְּכָל עֲלָמָא, עַד דְּמַטִּי לְעוֹפֵי וְלִינּוּקֵי,
וְלֵאֵינּוֹן טַפְשִׁין דְּבְנֵי נָשָׂא דְלֹא יִדְעִין.

וַיְקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, מֶלֶךְ חֲדָשׁ,
וַיְקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, מֶלֶךְ חֲדָשׁ - חֲדָשׁ מִמֶּשׁ הֵיךָ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שְׁהֵי מְחַדָּשׁ

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה שְׂאָמַר
הַעוֹף וְהַתִּינּוּקוֹת, הַפֶּל דְּבַר
אֶחָד, וְהַפֶּל הוּא נְבוּאָה עֲלֵינוּהּ,
(והכל הוא בסוד החכמה) וְרַצָּה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהַרְאוֹת לָנוּ נִסְתָּרוֹת
עֲלִינוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. זֶהוּ
שְׂכַתוֹב (עמוס ג') פִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה'
אֱלֹהִים דְּבַר פִּי אִם גָּלָה סוּדוֹ
אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים.

וְעֲדִיפִים חֲכָמִים מְנַבְיָאִים בְּכָל
זְמַן, שְׁהָרֵי עַל הַנְּבִיאִים
לְפַעְמִים שׁוֹרְהַ רֹחַ הַקְּדָשׁ
וְלְפַעְמִים לָא, וּמַה חֲכָמִים לָא
זֶה רֹחַ הַקְּדָשׁ אֶפִּילוּ רִגְעָא אֶחָד
(קס"ו), שִׁיּוּדְעִים מַה שְׁלַמְעֵלָה
וְלַמְטָה, וְלֹא רְצוּ לְגַלוֹת. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי (יְהוּדָה), הַכֹּל זֶה חֲכָמָה,
וְחֲכַמְתָּ רַבִּי אֶלְעָזָר יִתְרָה מִכָּל.
רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֲלִמְלָא לָא הִיוּ
חֲכָמִים, לֹא הִיוּ יוֹדְעִים בְּנֵי
אָדָם מַהִי תוֹרָה וּמַה הַמְצוּוֹת
שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם, בְּלֵי הַבְּדֵל בֵּין
רוּחַ בְּנֵי אָדָם לְרוּחַ הַבְּהֵמָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּשֶׁמְבִיא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין עַל הָעָם,
בְּרַאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה דִּין בְּאוֹתוֹ
הַמְמָנָה עֲלֵיהֶם לְמַעְלָה, שְׂכַתוֹב
(ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל צְבָא
הַמְרוֹם בַּמְרוֹם וְעַל מַלְכֵי
הָאָדָמָה עַל הָאָדָמָה.

בְּאִיזָה דִּין נִדּוֹן אוֹתוֹ הַמְמָנָה
שְׁלַמְעֵלָה? מַעֲבִירִים אוֹתוֹ
בְּאוֹתוֹ נְהַר דִּינֹר שְׁשׁוּפֵעַ
וְיוֹצֵא, וְאִזּוּ מַעֲבִירִים אֶת אוֹתוֹ
שֶׁלְטוֹן שְׁלוֹ, וּמִיד מְכַרִּיזִים עֲלָיו
בְּרַקִּיעַ: שֶׁלְטוֹנוֹ שֶׁל הַמְמָנָה
פְּלוּנֵי הָעֵבֶר מְמַנּוּ. עַד שְׁמַגִּיעַ
אוֹתוֹ קוֹל לְכָל אוֹתָם הַרְקִיעִים,
עַד שְׁמַגִּיעַ לְאוֹתָם שְׁשׁוּלְטִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְיוֹצֵא קוֹל וּמְכַרִּיז
בְּכָל הָעוֹלָם, עַד שְׁמַגִּיעַ לְעוֹפוֹת
וְלַתִּינּוּקוֹת וְלְאוֹתָם הַטַּפְשִׁים
שֶׁל בְּנֵי אָדָם שְׁאִין בְּהֶם דְּעָה.

וַיְקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, מֶלֶךְ חֲדָשׁ - חֲדָשׁ מִמֶּשׁ הֵיךָ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שְׁהֵי מְחַדָּשׁ

חֲדָשׁ מִמֶּשׁ הָוָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר דִּהְוָה מִחֲדָשׁ גְּזִירִין, דְּלֹא חֲדָשׁ מִלְפָּא אַחֲרָא מִקְדָּמַת דְּנָא. אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף. כָּל הָהוּא טִיבוּ, דְּעֵבֵד יוֹסֵף בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, דְּכִתִּיב, (בראשית מ"ז) וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת הַכֶּסֶף בֵּיתָה פְּרָעָה, וְקִיָּם אוֹתָם בְּשָׁנֵי הָרָעָב, כָּל זֶה לֹא זָכַר, וְעָשָׂה עֲצָמוּ שְׁלֵא יוֹדַע אוֹתוֹ.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ יוֹשְׁבִים וְעוֹסְקִים בְּתוֹרָה לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה זֶה שְׁכַתוֹב וְיָקָם מִלֶּךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם, וְשָׁנִינוּ שֶׁהוּא קָם מִעֲצָמוּ, מַה שֶּׁהִיָּה שְׁפָל - קָם, וְלֹא רָאוּי הָיָה לְמֶלֶךְ, וּבְעֵשֶׂר הוּא קָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַכֹּל כִּי הוּא, כְּמוֹ אַחְשׁוּרוּשׁ שְׁלֵא הָיָה רָאוּי לְמֶלֶךְ, וְקָם מִעֲצָמוּ, וְקָם בְּעֵשֶׂר, וְרָצָה לְהֶאֱבִיד אֶת יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם, אִף כָּאֵן זֶה לֹא רָאוּי לְמַלְכָּה, וְעוֹמֵד מִעֲצָמוּ, וְרָצָה לְהֶאֱבִיד אֶת יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם, שְׁכַתוֹב וַיֹּאמֶר אֶל עֲמוֹ וְגו', הִבֵּה נִתְחַכְּמָה לוֹ וְגו'. וְכִשְׁהִיָּה עוֹמֵד מִלֶּךְ לְמַעְלָה - עוֹמֵד מִלֶּךְ לְמַטָּה.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה, הָיוּ יִתְבִּי וְלַעֲאֵן בְּאוֹרֵיתָא קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאִי דְּכִתִּיב וְיָקָם מִלֶּךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם, וְתַנְיִנָן, דְּאִיהוּ קָם מִגְּרַמִּיָּה, מַה דִּהְוָה שְׁפָל, קָם, וְלֹא אֶתְחַזִּי לְמִלְפָּא, וּבְעוֹתְרָא קָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּלְאֵ הָכִי הוּא, כְּגוֹוֹנָא דְּאַחְשׁוּרוּשׁ דְּלֹא אֶתְחַזִּי לְמִלְפָּא, וְקָם מִגְּרַמִּיָּה, וְקָם בְּעוֹתְרָא, וּבְעָא לְאוֹבְדָא לְיִשְׂרָאֵל מִעֲלָמָא, אוֹף הָכָא, הָאִי לֹא אֶתְחַזִּי לְמִלְפָּא, וְקָם מִגְּרַמִּיָּה, וּבְעָא לְאוֹבְדָא לְיִשְׂרָאֵל מִעֲלָמָא, דְּכִתִּיב וַיֹּאמֶר אֶל עֲמוֹ וְגו', הִבֵּה נִתְחַכְּמָה לוֹ וְגו', וְכַד הָוָה קָם מִלְפָּא לְעֵילָא, קָם מִלְפָּא לְתַתָּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי, הָיוּ אֶזְלֵי מִטְבָּרְיָא לְצַפּוֹרִי, עַד דִּהְוּוּ אֶזְלֵי, פָּגַע בְּהוּ חַד יוֹדָאִי, פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה י"ט) מִשָּׂא מִצְרַיִם הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עֵב קַל וּבָא מִצְרַיִם וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו. תָּא חֲזִי, כָּל מַלְכִין דְּעֲלָמָא, וְכָל עַמִּין דְּעֲלָמָא, לֹא חֲשִׁיבֵי כְלוּם קָמִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכִתִּיב, (דניאל ד') וְכָל דִּיִּירֵי אַרְעָא כָּלֵא חֲשִׁיבִין וְכִמְצַפְיָה עֵבִיד בְּחִיל שְׁמַיָּא. וְהָכָא בְּמִצְרַיִם, אִף עַל גַּב דְּכָל אֵינוֹן גְּבוּרָאן, וְדָרְעָא מְרַמְמָא גְלִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, מַה כְּתִיב הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עֵב קַל וּבָא מִצְרַיִם. מָאִי שְׁנָא, בְּכָל עַמִּין דְּעֲלָמָא, דְּלֹא הָוָה הָכִי, דִּהָא קִדְשָׁא בְרִיךְ

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי, הָיוּ הוֹלְכִים מִטְבָּרְיָה לְצַפּוֹרִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּגַע בָּהֶם יְהוּדִי אֶחָד. פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה י"ט) מִשָּׂא מִצְרַיִם הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עֵב קַל וּבָא מִצְרַיִם וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו. בָּא רָאָה, כָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם וְכָל עַמֵי הָעוֹלָם לֹא נִחְשְׁבִים לְכְלוּם לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוֹב (דניאל ד') וְכָל דִּיִּירֵי אַרְעָא כָּלֵא חֲשִׁיבִין, וְכִרְצוֹנָו עוֹשֶׂה בְּחִיל הַשָּׁמַיִם. וְכָאֵן בְּמִצְרַיִם, אִף עַל גַּב שְׁפָל אוֹתָן הַגְּבוּרוֹת וְרוּעַ רְמָה גְלָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, מַה כְּתוּב? הִנֵּה ה' רוֹכֵב עַל עֵב קַל וּבָא מִצְרַיִם. מַה שׁוֹנֵה בְּכָל עַמֵי

העולם שלא היה כף, שהרי הקדוש ברוך הוא גזר גזרה ונעשתה, וכאן הוא בא, שכתוב ובא מצרים, וכתוב (שמות יב) ועברתי בארץ מצרים וגו' אני ה'?

א"א משום שהמלך היה בא להוציא את הגבירה שהיתה שם, ובשביל כבוד הגבירה היה בא. ועל כף היה הקדוש ברוך הוא רוצה בכבוד, ובא אליה להקימה ולתת לה יד ולזקף אותה, כמו שעתידי הקדוש ברוך הוא לעשות בסוף גלות אדום.

אמר רבי ייסא, אם כף שבשביל הגבירה זה היה, הרי בגלות ככל היתה שם הגבירה, ולמה לא היה כף? אמר לו, הרי שנינו שהחטא גרם, שנשאנו נשים נכריות והכניסו אות ברית קדש לרשות אחרת, ולכן נאבדו מהם הנסים והאותות שראויים היו להעשות להם, מה שלא היה כף בגלות מצרים, שכלם היו שבטי זה, בני ישראל נכנסו, ובני ישראל יצאו.

בגלות אדום רוצה הקדוש ברוך הוא להתכבד בעולם ולבא הוא להקים את הגבירה ולנער אותה מהעפר. אוי למי שימצא שם לפניו בשעה שיאמר (ישעיה נב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם התפתחי מוסרי צנארה. מי הוא המלך והעם שיעמד לפניו?

ונעו אלילי מצרים מפניו. אלילי מצרים, לא על עצים ואבנים נאמר, אלא על כל אותם דרגות ממנות העליונות, ועל אותם העבודות התחתונות שלהם. ובכל מקום שגלו ישראל, הקדוש ברוך הוא מבקש עליהם, ומתרעם ונפרע מאותם עמים.

הוא גזר גזרה ואתעביד, והכא איהו אתא, דכתיב ובא מצרים. וכתוב, (שמות י"ב) ועברתי בארץ מצרים וגו' אני ה'.

א"א, בגין דמלכא הוה אתי, לאפקא למטרוניתא דהוות תמן. ובגין יקרא דמטרוניתא הוה אתי. ועל דא הוה קדשא בריך הוא בעי ביקרה, ואתי לגבה לאקמא לה, ולמיהב לה ידא, ולזקפא לה, כמה דזמין קדשא בריך הוא למעבד בסוף גלותא דאדום.

אמר רבי ייסא, אי הכי, דבגין דמטרוניתא הוה, הא בגלותא דבבל, מטרוניתא תמן הות, אמאי לא הוה כף. אמר ליה, הא תנינן, דחטאה גרם, דנטלו נשים נכריות, ואעילו ברית קיימא קדישא ברשותא אחרא. ובגין כף אתאבידו מנהון נסין, ואתוון, דאתחזי למעבד להו, מה דלא הוה הכי בגלותא דמצרים, דכלהו הוו שבטי זה, בני ישראל עאלו, בני ישראל נפקו.

בגלותא דאדום, בעי קדשא בריך הוא לאתיקרא בעלמא, ולמיתי איהו לאקמא למטרוניתא, ולנערא לה מעפרא. ווי למאן דיערע תמן קמיה, בשעתא דיימא (ישעיה נ"ב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם התפתחי מוסרי צנארה. מאן הוא מלכא ועמא דייקום קמיה.

ונעו אלילי מצרים מפניו, (ישעיה י"ט) אלילי מצרים, לאו על אבנין ואעין אתמר, אלא על כל אינון דרגין ממנן עלאין, ועל אינון פולחנין תתאין דלהון. ובכל אתר דגלו ישראל, קדשא בריך הוא בעי עלייהו, ואתקביל מאינון עמין.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (ישעיה נ"ב) כֹּה אָמַר ה' מְצָרִים יָרַד עַמִּי בְּרֵאשׁוֹנָה לְגוֹר שָׁם וְאֲשׁוּר בְּאֶפֶס עֲשָׂה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אֲשׁוּר, וְאָמַר, חָמוּ מַה עָבַד לִי אֲשׁוּר, דְּהָא מְצָרִים דְּאַנָּא עֲבָדִית בְּהוּ כָּל אֵינּוֹן דִּינִין, וְעַמִּי (אֵינּוֹן) נִחְתּוּ תַּמָּן, לְדִירָא בִּינֵיהוֹן, וְקִבְלוּם מְצָרָאֵי בִּינֵיהוּ, וַיִּהְיוּ לֹזֶן שָׁפַר אַרְעָא אֶרֶץ גּוֹשָׁן, וְאָף עַל גִּב דְּאֲעִיקוּ לֹזֶן בְּגִלּוּתָא, לֹא אַעְדּוּ אַרְעָא מְנַהוֹן, דְּכְתִיב, (שמות ט') רַק בְּאֶרֶץ גּוֹשָׁן אֲשֶׁר שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' . וּמֵיטַב אַרְעָא דְּמְצָרִים הָוּה, דְּכְתִיב, (בראשית מ"ו) בְּמֵיטַב הָאֶרֶץ בְּאֶרֶץ רַעַמְסֵס. וְתוּ, דְּלֹא אַעְדּוּ מִדְּלֵהוֹן פְּלוּם, דְּכְתִיב, (שמות ט') וּמִמְקַנְהָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' . וְעַם כָּל דָּא אֲתַדְּנוּ בְּכַמְהָ דִּינִין .

אֲבָר אֲשׁוּר בְּאֶפֶס עֲשָׂה, אֲטִיל (דף ד' ע"ב) לֹזֶן בְּאַרְעָא דְּסִיפֵי עֲלָמָא, וְנָטַל לֹזֶן אַרְעָא דְּלֵהוֹן. וּמַה מְצָרָאֵי, דְּעָבָדִי כָּל הַגִּי טְבָאן לְיִשְׂרָאֵל, אֲתַדְּנוּ בְּכָל אֵינּוֹן דִּינִין. אֲשׁוּר וְאַדּוּם וְשָׂאֵר עַמִּין, דְּמַעֲיָקִין לֹזֶן, וְקִטְלִין לֹזֶן, וְנָטַלִין לֹזֶן מְמוּנֵיהוֹן, עַל אַחַת פְּמַה וְכַמְהָ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לִיקְרָא שְׁמִיהָ עַלֵּיהוּ, דְּכְתִיב, (יחזקאל ל"ח) וְהִתְגַּדְּלִתִּי וְהִתְקַדְּשִׁיתִי וְנוֹדַעְתִּי. הָתָם בְּמְצָרִים בְּמִלְכָּא חַד, וְהָכָא בְּכָל מַלְכִין דְּעֲלָמָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן זָקֵף יְדוּי וּבְכָה, וְאָמַר, וּוֵי מָאן דִּיזְדַּמֵּן בְּהוּא זְמָנָא, וְזַפְאָה חוּלְקֵיהָ מָאן דִּיזְדַּמֵּן וְיִשְׁתַּפַּח בְּהוּא זְמָנָא, וּוֵי מָאן דִּיזְדַּמֵּן בְּהוּא זְמָנָא, בְּגִין דְּכַד יִיתִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפַקְדָּא לְאִיִּלְתָּא, יִסְתַּפַּל מָאן אֵינּוֹן דְּקִימִין בְּהַדְּהָא, בְּכָל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּפַּחֵי עִמָּה, בְּכָל עוֹבְדוּי דְּכָל חַד וְחַד, וְלֹא יִשְׁתַּפַּח שְׁנַמְצָאִים עִמָּה, בְּכָל מַעֲשֵׂי כָּל אַחַד וְאַחַד, וְלֹא יִמְצָא צְדִיק, שְׁכַתּוּב (ישעיה סג) וְאֵבִיט וְאִין

בֹּא וְרָאָה מַה פְּתוּב, כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים מְצָרִים יָרַד עַמִּי בְּרֵאשׁוֹנָה לְגוֹר שָׁם וְאֲשׁוּר בְּאֶפֶס עֲשָׂה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אֲשׁוּר, וְאָמַר, רְאוּ מַה עֲשָׂה לִי אֲשׁוּר, שְׁהָרִי בְּמְצָרִים שְׂאֵנִי עֲשִׂיתִי בְּהֵם כָּל אוֹתָם הַדִּינִים, וְעַמִּי [הֵם] יָרְדוּ לְשָׁם לְדוֹר בִּינֵיהֶם, וְקִבְלוּם הַמְצָרִים בִּינֵיהֶם, וְנָתְנוּ לָהֶם הַיָּפִי שֶׁל הָאָרֶץ, אֶרֶץ גּוֹשָׁן. וְאָף עַל גִּב שְׁהַצִּיקוּ לָהֶם בְּגִלּוּת, לֹא לָקְחוּ מֵהֶם אֵת הָאָרֶץ, שְׁכַתּוּב (שמות ט') רַק בְּאֶרֶץ גּוֹשָׁן אֲשֶׁר שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' . וּמֵיטַב אֶרֶץ מְצָרִים הִיְתָה, שְׁכַתּוּב (בראשית מז) בְּמֵיטַב הָאֶרֶץ בְּאֶרֶץ רַעַמְסֵס. וְעוֹד, שְׁלֹא הָעֵבִירוּ מִשְׁלָהֶם כְּלוּם, שְׁכַתּוּב (שמות ט') וּמִמְקַנְהָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' , וְעַם כָּל זֶה נִדּוּנוּ בְּכַמְהָ דִּינִים. אֲבָר אֲשׁוּר בְּאֶפֶס עֲשָׂה, הֲטִיל אוֹתָם בְּאֶרֶץ שְׁבִסוּף הָעוֹלָם, וְנָטַל אֵת אַרְצָם מֵהֶם. וּמַה הַמְצָרִים שְׁעָשׂוּ כָּל הַטּוֹבוֹת הַלְלוּ לְיִשְׂרָאֵל נִדּוּנוּ בְּכָל אוֹתָם דִּינִים - אֲשׁוּר וְאַדּוּם וְשָׂאֵר הָעַמִּים שְׁמַצִּיקִים לָהֶם, וְהוֹרְגִים אוֹתָם, וְנוֹטְלִים אֵת מְמוֹנָם, עַל אַחַת פְּמַה וְכַמְהָ שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְכַבֵּד אֵת שְׁמוֹ עֲלֵיהֶם, שְׁכַתּוּב (יחזקאל לח) וְהִתְגַּדְּלִתִּי וְהִתְקַדְּשִׁיתִי וְנוֹדַעְתִּי. שָׁם בְּמְצָרִים בְּמִלְךָ אַחַד, וְכֹאן בְּכָל מַלְכֵי הָעוֹלָם. רַבִּי שְׁמַעוֹן הָרִים יְדִיו, וּבְכָה וְאָמַר, אוּי לְמִי שְׁיִזְדַּמֵּן בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְאֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל מִי שְׁיִזְדַּמֵּן בְּאוֹתוֹ זְמַן. אוּי לְמִי שְׁיִזְדַּמֵּן בְּאוֹתוֹ זְמַן - מִשּׁוּם שְׁכַשְׁבָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפַקֵּד אֵת הָאִילָה, יִסְתַּפַּל מִי הֵם אוֹתָם שְׁעַמְדוּ עִמָּה, בְּכָל אוֹתָם שְׁנַמְצָאִים עִמָּה, בְּכָל מַעֲשֵׂי כָּל אַחַד וְאַחַד, וְלֹא יִמְצָא צְדִיק, שְׁכַתּוּב (ישעיה סג) וְאֵבִיט וְאִין

עוזר. וכמה צרות על צרות
לישראל.

אשרי מי שיזדמן ומצא באותו
הזמן - משום שאותו שיעמד
באותו זמן באמונה, יזכה
לאותו אור של שמחת המלך,
ועל אותו זמן כתוב (זכריה יג)
וצרפתים כצרוף את הפסוף
ובחנתים כבחן את הזהב וגו'.
לאחר שאותן צרות יתעוררו על
ישראל, וכל העמים ומלכיהם
יתעצו באחד עליהם,
ומעוררים פמה גזרות רעות,
וכלם עולים בעצה אחת
עליהם, ויבאו צרה על צרה,
אחרונות משכחות את
הראשונות, אז יתראה עמוד
אש אחד עומד מלמעלה למטה
ארבעים יום, וכל עמי הארץ
ראים אותו.

באותו זמן יתעורר מלך
המשיח לצאת מתוך גן עדן
מאותו מקום שנקרא ק"ן
צפורה, ויתעורר בארץ הגליל.
ואותו יום שיעצא לשם, יתרגז
כל העולם, וכל בני העולם
מתחבאים בתוך מערות וסלעים
שלא יחשבו להנצל, ועל אותו
זמן כתוב (ישעיה ב) ובאו במערות
צרים ובמחלות עפר מפני פחד
ה' ומהדר גאוונו בקומו לערץ
הארץ.

מפני פחד ה' - זהו אותו רגז
של כל העולם. ומהדר גאוונו -
זה משיח. בקומו לערץ הארץ -
כשיקום ויתגלה בארץ הגליל,
משום שהוא מקום ראשון
שנחשב בארץ הקדושה, ולכן
יתגלה שם ראשון לכל מקום,
ומשם יעורר קרבות לכל
העולם.

אחר ארבעים יום שעמוד יעמד
מארץ לשמים לעיני כל העולם
ויתגלה המשיח, יקום מצד

זפאי. דכתיב, (ישעיה ס"ג) ואביט ואין עוזר.
וכמה עקתין על עקתין לישראל.

זבאה מאן דיזדמן וישתפח בההוא זמנא,
בגין דההוא דיתקיים בההוא זמנא
במהימנותא, יזכה לההוא נהירו דחדוה
דמלכא. ועל ההוא זמנא כתיב, (זכריה י"ג)
וצרפתים כצרוף את הפסוף ובחנתים כבחון
את הזהב וגו'.

לבתר דאינון עקתין מתערי על ישראל, וכל
עמין ומלכיהון יתייעטון פחדא
עלייהו, ומתערי כמה גזירין בישין, פלהו
סלקי בעיטא חדא עלייהו, וייתון עקתא על
עקתא, בתרייתא משפחן קמייתא. כדין
יתחזי חד עמודא דאשא, קאים מעלא לתתא,
ארבעין יומין, וכל עמין דעלמא חמאן ליה.
בההוא זמנא, יתער מלכא משיחא, לנפקא
מגו גנתא דעדן, מההוא אתר
דאתקרי ק"ן צפורה, ויתער בארעא דגליל,
וההוא יומא דיפוק לתמן, יתרגז כל עלמא,
וכל בני עלמא מתחבאין גו מערתי וטנרי,
דלא יחשבון לאשתזבא. ועל ההוא זמנא
כתיב, (ישעיה ב') ובאו במערות צורים ובמחלות
עפר מפני פחד ה' ומהדר גאוונו בקומו
לערץ הארץ.

מפני פחד ה', דא ההוא רגזו דכל עלמא.
ומהדר גאוונו דא משיח. בקומו לערץ
הארץ, כד יקום ויתגלי בארעא דגליל, בגין
דאיהו הוא אתר קדמא דאתחרבא בארעא
קדישא, ובגין כד, יתגלי תמן קדמא לכל
אתר, ומתמן יתער קרבין לכל עלמא.

לבתר ארבעין יומין, דעמודא יקום מארעא
לשמיא, לעיניהון דכל עלמא, ומשיח
יתגלי, יקום מסטר מזרח, חד פוכבא מלהטא

מִזְרַח כּוֹכַב אֶחָד לַוְהַט בְּכֹל הַגּוֹנִים, וְשִׁבְעָה כּוֹכָבִים אֲחֵרִים שְׁסוּבָבִים אוֹתוֹ הַכּוֹכַב, וַיַּעֲרֹכוּ בוֹ קָרֵב בְּכֹל הַצְּדָדִים שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם, עַד שִׁבְעִים יוֹם, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם רוֹאִים.

וְאוֹתוֹ כּוֹכַב יַעֲרֹף בָּהֶם קָרֵב בְּלִפְיָדֵי אִשׁ לַוְהַטִּים וְנוֹצְצִים לְכֹל עֶבֶר, וּמִפֶּה בָּהֶם עַד שְׁבוּלַע אוֹתָם בְּכֹל עָרֵב וְעָרֵב, וּבַיּוֹם מוֹצִיא אוֹתָם. וַיַּעֲרֹכוּ קָרֵב לְעֵינַי פֶּל הָעוֹלָם, וְכֵן בְּכֹל יוֹם עַד שִׁבְעִים יוֹם. לְאַחַר שִׁבְעִים יוֹם יִגַּז אוֹתוֹ כּוֹכַב, וַיִּגַּז הַמָּשִׁיחַ עַד שָׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים, וַיַּחֲזֹר אוֹתוֹ עֲמוּד אִשׁ כְּמוֹ מִקְדָּשׁ, וְכֹי יִגַּז הַמָּשִׁיחַ, וְאוֹתוֹ עֲמוּד לֹא יִתְרָאֵה.

וְאַחַר שָׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ יַעֲלוּ אֶת הַמָּשִׁיחַ בְּאוֹתוֹ הָעֲמוּד לְתוֹף הַרְקִיעַ, וְשֵׁם יִקְבַּל חֶזֶק וְעֲטָרַת מַלְכוּת. וּכְשִׁירָד, יִתְרָאֵה אוֹתוֹ עֲמוּד אִשׁ כְּמוֹ מִקְדָּשׁ לְעֵינַי פֶּל הָעוֹלָם, וְאַחַר כִּף יִתְגַּלֶּה הַמָּשִׁיחַ, וַיִּתְפַּנְּסוּ אֵלָיו עַמִּים רַבִּים, וַיַּעֲזֹר קָרְבוֹת בְּכֹל הָעוֹלָם. וּבְאוֹתוֹ זְמַן יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת גְּבוּרָתוֹ לְכֹל עַמֵּי הָעוֹלָם, וּמִלֶּךְ הַמָּשִׁיחַ יוֹדַע בְּכֹל הָעוֹלָם, וְכֹל מַלְכֵי הָעוֹלָם יִתְעוֹרְרוּ לְהִתְחַבֵּר לְעֶרְףְּ בּוֹ קָרֵב.

וְכַמּוֹ (עמ"ס) מְפָרִיעֵי הַיְהוּדִים יִתְהַפְּכוּ לְחֹזֵר אֲלֵיהֶם, וַיָּבֹאוּ עִמָּהֶם לְעֶרְףְּ קָרֵב עַל מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, וְאֵז יַחֲשֹׁף פֶּל הָעוֹלָם חֲמֵשָׁה עֶשֶׂר יוֹם, וְרַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל יָמוּתוּ בְּאוֹתוֹ חֲשָׁף. וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה ס) כִּי הִנֵּה הַחֲשָׁף יִכְסֶה אֶרֶץ וְעָרְפֵל לְאֻמִּים.

פֶּתַח וְאָמַר, (דברים כב) כִּי יִקְרָא קִין צִפּוֹר לְפָנָיִךְ בְּדֶרֶךְ בְּכֹל עֵץ אוֹ עַל הָאֶרֶץ אֲפֻרָחִים אוֹ בִיצִים וְהָאֵם

בְּכֹל גּוֹוֹנִין, וְשִׁבְעָה כּוֹכָבִין אֲחֵרֵנִין דְּסַחְרִין לְהֵיוֹא כּוֹכָבָא, וַיִּגְיַחוּן בֵּיהַ קָרְבָא בְּכֹל סַטְרִין, תְּלַת זְמַנִּין בַּיּוֹמָא, עַד שִׁבְעִין יוֹמִין, וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא חֲמָאֵן.

וְהָהוּא כּוֹכָבָא, יִגְיַח בְּהוּ קָרְבָא, בְּטִיסִין דְּנוּרָא, מְלַהֲטִין מְנַצְצִין לְכֹל עֶבֶר, וּבְטַשׁ בְּהוּ, עַד דְּבַלַּע לוּן, בְּכֹל רַמְשָׁא וְרַמְשָׁא, וּבַיּוֹמָא אֲפִיק לוּן. וַיִּגְיַחוּן קָרְבָא לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עֲלָמָא, וְכֵן בְּכֹל יוֹמָא, עַד שִׁבְעִין יוֹמִין. לְבַתָּר שִׁבְעִין יוֹמִין, יִתְגַּנְיז הָהוּא כּוֹכָבָא, וַיִּתְגַּנְיז מְשִׁיחַ, עַד תְּרִיסַר יַרְחִין, וַיִּתְהַדֵּר הָהוּא עֲמוּדָא דְאַשָׁא פְּמַלְקָדְמִין, וּבֵיהַ יִתְגַּנְיז מְשִׁיחַ, וְהָהוּא עֲמוּדָא לֹא יִתְחַזִּי.

וְבַתָּר תְּרִיסַר יַרְחִין, יִסְלַקוּן לִיהַ לְמָשִׁיחַ, בְּהָהוּא עֲמוּדָא, לְגוֹ רְקִיעָא, וְתַמָּן יִקְבַּל תּוֹקְפָא וְעֲטָרָא דְמַלְכוּתָא. וְכַד נְחִית, יִתְחַזִּי הָהוּא עֲמוּדָא דְאַשָׁא פְּמַלְקָדְמִין, לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל עֲלָמָא, וַיִּתְגַּלִּי לְבַתָּר מְשִׁיחַ, וַיִּתְפַּנְּשוּן לְגַבְיָה עַמִּין סְגִיאִין, וַיִּתְעַר קָרְבִּין בְּכֹל עֲלָמָא. וּבְהָהוּא זְמַנָּא יִתְעַר קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא גְבוּרָתִיהַ לְכָל עַמִּין דְּעֲלָמָא, וּמִלְפָּא מְשִׁיחָא יִתְיַדַע בְּכֹל עֲלָמָא, וְכֹל מַלְכִין דְּעֲלָמָא יִתְעַרוּן לְאַתְחַבְּרָא לְאַגָּחָא קָרְבָא בֵּיהַ.

וְכַמּוֹ (עמ"ס) מְפָרִיעֵי יְהוּדָאִין יִתְהַפְּכוּ לְאַהֲדָרָא לְגַבְיָהוּ, וַיִּיתוּן עִמָּהוֹן, לְאַגָּחָא קָרְבָא עַל מִלְפָּא מְשִׁיחָא. כְּדִין יִתְחַשֵּׁף פֶּל עֲלָמָא חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה יוֹמִין, וּסְגִיאִין מֵעַמָּא דְיִשְׂרָאֵל יְהוֹן מֵתִין בְּהָהוּא חֲשׂוּכָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה ס) כִּי הִנֵּה הַחֲשָׁף יִכְסֶה אֶרֶץ וְעָרְפֵל לְאֻמִּים.

פֶּתַח וְאָמַר (דברים כ"ב) כִּי (דף פ"ו ע"א) יִקְרָא קִין צִפּוֹר לְפָנָיִךְ בְּדֶרֶךְ בְּכֹל עֵץ אוֹ

עַל הָאָרֶץ אֶפְרוּחִים אוּ בַיָּצִים וְהָאֵם רִבְצָת וְגו', שֶׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּאָרְנוּ אוֹתוֹ, וְהוּא אֶחָד מִמַּצּוֹת הַתּוֹרָה הַגְּנוּזוֹת, וְלָנוּ יֵשׁ בּוֹ סוּדוֹת תּוֹרָה גְּנוּזִים, שְׁבִילִים וּדְרָכִים יְדוּעוֹת לַחֲבָרִים בְּאוֹתָם שְׁלֵשִׁים וּשְׁנַיִם נְתִיבוֹת הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, אֶלְעָזָר, בְּזִמְנָן שִׁיתְעוֹרֵר מְלַךְ הַמְּשִׁיחִים, כְּמָה אוֹתוֹת וּנְסִים אַחֲרַיִם יִתְעוֹרְרוּ בְּעוֹלָם. בֵּא רְאָה, בְּגַן עֵדֶן שְׁלֵמָה יֵשׁ מְקוֹם אֶחָד גְּנוּז וְשְׁמוֹר שֶׁלֹּא נוֹדַע, וְהוּא מְרַקֵּם בְּכַמְּה גְּנוּזִים, וְבוֹ גְּנוּזִים אֶלֶף הִיכְלוֹת שֶׁל כְּסוּפִים, וְאֵין מִי שְׁיִכְנֹס בָּהֶם פֶּרֶט לְמִשִּׁיחַ, שֶׁהוּא עוֹמֵד תָּמִיד בְּגַן עֵדֶן.

וְכֵן הֵגֵן מִקֵּף בְּמִרְכָּבוֹת רַבּוֹת שֶׁל צְדִיקִים, וּמִשִּׁיחַ עוֹמֵד עֲלֵיהֶם וְעַל כֵּן כְּמָה חִילוֹת וּמַחְנוֹת שֶׁל נְשָׁמוֹת צְדִיקִים שֶׁם, וּבְרָאִי חֲדָשִׁים וְחֲגִים וְשִׁבְתוֹת נִכְנָס מִשִּׁיחַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם לְהִשְׁתַּעֲשֵׂעַ בְּכָל אוֹתָם הִיכְלוֹת לְפָנָיו וְלִפְנֵים מִכָּל אוֹתָם הִיכְלוֹת יֵשׁ מְקוֹם אַחַר טְמִיר וְגְנוּז שֶׁלֹּא נוֹדַע כָּלל, וְנִקְרָא עֵדֶן, וְאֵין מִי שְׁיִכּוֹל לְדַעַת אוֹתוֹ, וּמִשִּׁיחַ גְּנוּז בַּחוּץ סָבִיב אוֹתוֹ מְקוֹם, עַד שֶׁנִּתְגַּלְּה לּוֹ מְקוֹם אֶחָד שֶׁנִּקְרָא קֵן צְפוּר, וְהוּא מְקוֹם שְׁמִכְרִיזָה עֲלָיו אוֹתָהּ צְפוּר שְׁמִתְעוֹרֶרֶת בְּגַן עֵדֶן בְּכָל יוֹם.

וּבְאוֹתוֹ מְקוֹם רְקוּמִים דְּיוֹקְנָאוֹת שֶׁל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים שֶׁהִתְכַנְּסוּ עַל יִשְׂרָאֵל לְהִרְעוֹת לָהֶם. נִכְנָס לְאוֹתוֹ מְקוֹם, מְרִים עֵינָיו וְרוֹאֶה אֶת הָאֲבוֹת שֶׁנִּכְנָסִים לְחֶרֶב בֵּית הָאֱלֹהִים, עַד שֶׁרוֹאֶה אֶת רַחֵל שְׁדַמְעוֹתֶיהָ בְּפָנֶיהָ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַחֵם אוֹתָהּ, וְלֹא מְסַכֶּימָה לְקַבֵּל תְּנַחוּמִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, אֶלְעָזָר, בְּזִמְנָא דִּיתְעַר מְלַכָּא מְשִׁיחָא, כְּמָה אָתִין וְנִסִּין אַחֲרָנִין יִתְעַרוּן בְּעַלְמָא. תָּא חֲזִי, בְּגַנְתָּא דְעֵדֶן דְלִתְתָּא, אִית אֶתְר חַד גְּנִיז וְטְמִיר דְלֹא אִתְיַדַּע, וְאִיהוּ מְרַקְמָא בְּכַמְּה גְּנוּזִין, וְבִיה גְּנִיזִין אֶלֶף הִיכְלוֹן דְכְּסוּפִין. וְלִית מָאן דְעֵייל בְּהוּ, בַּר מְשִׁיחַ, דְאִיהוּ קָאִים תְּדִיר בְּגַנְתָּא דְעֵדֶן.

וְכֵן גְּנָתָא מְסַחֲרָא בְּרִתִּיכִין סְגִיאִין דְצְדִיקָא, וּמִשִּׁיחַ קָאִים עֲלֵיהוּ, וְעַל כֵּן חִילוֹן וּמִשִּׁירִיזִין דְנִשְׁמָתִין דְצְדִיקָא תָּמָן, וּבְרָאִי יְרַחֵי, וּבְזִמְנֵי, וּבְשִׁבְתֵי, מְשִׁיחַ עָאֵל בְּהוּא אֶתְר לֹא שְׁתַּעֲשֵׂעָא בְּכָל אֵינוֹן הִיכְלוֹן.

לְגוּ לְגוּ מִכָּל אֵינוֹן הִיכְלוֹן, אִית אֶתְר אַחֲרָא טְמִיר וְגְנִיז דְלֹא אִתְיַדַּע כָּלל, וְאִקְרִי עֵדֶן. וְלִית מָאן דְיִכִּיל לְמַנְדַּע בִּיה. וּמִשִּׁיחַ אֲגְנִיז (כ"א יתגל) לְבַר, סַחֲרָנִיה דְהוּא אֶתְר, עַד דְאִתְגַּלִּי לִיה חַד אֶתְר. דְאִקְרִי קֵן צְפוּר, וְאִיהוּ אֶתְר דְכְּרִיז עֲלֵיהּ הוּא צְפוּר. דְאִתְעַר בְּגַנְתָּא דְעֵדֶן בְּכָל יוֹמָא.

וּבְהוּא אֶתְר, מְרַקְמָן דְיִוִּקְנִין דְכָל שְׂאֵר עַמִּין, דְאִתְכַנְּשוּ עֲלֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל לְאִבְאָשָׁא לֹוֹן. עָאֵל בְּהוּא אֶתְר, זְקִיף עֵינוּי, וְחֲזִי אֲבָהֶן, דְעָאֵלִין בְּחֶרֶב בֵּית אֱלֹהָא, עַד דְחָמִי לְרַחֵל דְדַמְעָהָ בְּאַנְפָּהָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנַחֵם לָהּ, וְלֹא צְבִיאַת לְקַבֵּל תְּנַחוּמִין, כְּמָה דְאִתְ אָמַר, (ירמיה ל"א) מֵאֲנָה

(ירמיה לא) מאַנה להנחם על בְּנֵיהּ. אַז מְשִׁיחַ מְרִים קוּלוּ וּבּוֹכָה, וּמְדַעְזַע כָּל גֵּן הַעֲדָן, וְכָל אוֹתָם צַדִּיקִים שְׁשָׁם גּוֹעִים וּבּוֹכִים עִמוּ.

גּוֹעָה וּבּוֹכָה פַּעַם שְׁנִיָּה, וּמְדַעְזַע אוֹתוֹ רְקִיעַ שְׁעַל גְּבִי הַגֵּן, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת רְבוּא מַחֲנֹת עֲלִיּוֹנִים, עַד שְׁמַגִּיעַ לְתוֹף הַכֶּסֶף הַעֲלִיּוֹן, וְאֵז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹמֵז לְאוֹתָהּ צְפוּר, וְנִכְנָסֶת לְאוֹתוֹ קֵן שְׁלֵה יוֹשֶׁבֶת אֶצֶל הַמְּשִׁיחַ, וְקוּרָא מַה שְׁקוּרָא, וּמִתְעוֹרֵר מַה שְׁמִתְעוֹרֵר.

עַד שְׁמִתּוֹף הַכֶּסֶף הַקְּדוֹשׁ נִקְרָא שְׁלֵשׁ פַּעֲמִים אוֹתוֹ קֵן צְפוּר, וְהַמְּשִׁיחַ, וְכֻלָּם עוֹלִים לְמַעְלָה, וּמְשַׁבֵּיעַ אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִיר מַלְכוּת הַרְשָׁעָה מִן הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַמְּשִׁיחַ וְלִנְקָם אֶת נִקְמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכָל אוֹתָן טוֹבוֹת שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְעִמּוֹ. וְשָׁב אוֹתוֹ קֵן צְפוּר וְהַמְּשִׁיחַ לְמַקוֹמוֹ, וְשָׁב הַמְּשִׁיחַ וְנִגְנֵז לְתוֹף אוֹתוֹ מְקוֹם כְּמוֹ מַקְדָּם.

וּבִזְמַן שִׁיתְעוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַקֵּן אֶת הָעוֹלָמוֹת, וּמֵאִירוֹת אוֹתֵיזוֹת שְׁמוֹ בְּשִׁלְמוֹת, יוֹ"ד בַּה"א וְלִמְקוֹן וְא"ו בַּה"א, לְהִיּוֹת הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת אַחַת, אֵז יְתְעוֹרֵר כּוֹכֵב אֶחָד מִפְּחִיד בְּאִמְצַע הַרְקִיעַ כְּגוֹן אַרְגָּמָן, לֹוֹהֵט וְנוֹצֵץ בַּיּוֹם לְעִינֵי כָּל הָעוֹלָם.

וְתִקּוּם שְׁלֵהֶבֶת אֵשׁ אַחַת מֵצַד צְפוֹן, תוֹף הַרְקִיעַ, וְתִקּוּם זֶה כְּנֶגֶד זֶה אַרְבָּעִים יוֹם, וְיִבְהִלוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. לְסוּף אַרְבָּעִים יוֹם יַעֲרֹכוּ קֶרֶב הַכּוֹכֵב וְהַשְׁלֵהֶבֶת לְעִינֵי הַכֹּל, וְתִתְפַּשֵּׁט אוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת בְּשִׁרְפַת אֵשׁ מֵצַד הַצְּפוֹן, תוֹף הַרְקִיעַ, וְאֵמוֹת וְעַמִּים יִתְבַּהֲלוּ מִזֶּה.

לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהּ. כְּדִין. מְשִׁיחַ אָרִים קְלִיָּה וּבְכִי, וְאִזְדַּעְזַע כָּל גְּנֻתָא דְעַדָן, וְכָל אֵינוֹן צַדִּיקָא דְתַמָּן גְּעוּ וּבְכוּ עִמִּיהּ.

גְּעִי וּבְכִי זְמַנָּא תְנַיְנָא, וְאִזְדַּעְזַע הַהוּא רְקִיעַ דְּעַל גְּבִי גְנֻתָא, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאָה רְבוּא מְשַׁרְיִין עֲלֵאִין, עַד דְּמִטִּי לְגוּ כְּרִסְיָא עֲלֵאָה. כְּדִין, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְמִיז לְהַהוּא צְפָרָא, וְעָאֵל לְהַהוּא קֵן דִּילָהּ, וְיִתְבָּא לְגַבֵּי מְשִׁיחַ, וְקָרִי מַה דְּקָרִי, וְאִתְעַר מַה דְּאִתְעַר.

עַד דְּמַגּוּ כְּרִסְיָא קְדִישָׁא, אִתְקָרִי תֵּלֶת זְמַנִּין הַהוּא קֵן צְפוּר, וּמְשִׁיחַ, וְכֻלָּא סְלָקִין לְעִילָא, וְאוּמִי לֹון קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאִעְבְּרָא מְלָכוּ חַיִּיבָא מִן עֲלָמָא, עַל יְדָא דְּמְשִׁיחַ, וְלִנְקָמָא נִקְמִין דִּישְׂרָאֵל. וְכָל אֵינוֹן טְבוּוֹן, דְּזַמִּין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעְבַּד לְעִמִּיהּ. וְתָב הַהוּא קֵן צְפוּר וּמְשִׁיחַ לְדוּכְתִיָּה. וְתָב מְשִׁיחַ וְאִתְגְּנִיז גּוּ הַהוּא אֶתֶר כְּמַלְקָדִמִין.

וּבּוֹמָנָא דִּיתְעַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְקַנָּא עֲלָמִין, וְאִתְנַהֲירוּ אִתְנוּן דְּשְׁמִיָּה בְּשְׁלִימוֹ, יוֹ"ד בַּה"א, (לְאִתְקַנָּא) וְא"ו בַּה"א, לְמַהוּי כֻלָּא בְּשְׁלִימוֹ חַד. כְּדִין יִתְעַר חַד כְּכָבָא דְּחִילָא, בְּאִמְצַע רְקִיעָא, כְּגוֹן אַרְגָּוּוֹנָא, לְהִיט וְנִצִּיץ בִּימָמָא לְעִינֵיהוֹן דְּכָל עֲלָמָא.

וְיִקּוּם חַד שְׁלֵהוּבָא דְּאִשָּׁא מְסֻטְרָא דְּצְפוֹן, גּוּ רְקִיעָא, וְיִקּוּם דָּא לְקַבֵּל דָּא אַרְבַּעִין יוֹמִין וְיִתְבַּהֲלוּן כָּל בְּנֵי עֲלָמָא. לְסוּף אַרְבַּעִין יוֹמִין, יִגְחוּן קְרָבָא, כְּכָבָא וְשְׁלֵהוּבָא, לְעִינֵיהוֹן דְּכֻלָּא, וְיִתְפַּשֵּׁט הַהוּא שְׁלֵהוּבָא בִּיקִידוֹ דְּאִשָּׁא, מְסֻטְרָא דְּצְפוֹן, גּוּ רְקִיעָא, וְיִחְשׁוּב לְמַבְלַע הַהוּא כְּכָבָא, וְכִמְהָ שְׁלִיטִין וּמְלָכִין וְאוּמִיָּא וְעַמִּמִּיָּא, יִתְבַּהֲלוּן מִהָאִי.

וְיִחְשׁוּב לְבַלַּע אוֹתוֹ כּוֹכֵב, וְכִמְהָ שְׁלִיטִים וּמְלָכִים

אז יסתלק אותו כוכב לצד דרום
וישלט על אותה שלהבת, ואותה
שלהבת תבלע מעט מעט ברקיע
מלפני אותו כוכב, עד שלא
תראה כלל. אז אותו כוכב יעשה
דרכים ברקיע בשנים עשר
תחומים, ועומדים אותם אורות
ברקיע שנים עשר ימים נוספים.
אחר שנים עשר ימים נוספים
יודעו כל בני העולם, ויחשוף
השמש בחצות היום, כמו
שנחשף ביום שחרב בית
המקדש, עד שלא יראו שמים
וארץ. ויתעורר קול אחד ברעמים
וברקים, ותתחלחל הארץ מאותו
קול, וכמה חילות ומחנות ומותו
ממנו.

ואותו יום תתעורר בעיר רומי
רבתי שלהבת אש אחת, באותו
קול שיתעורר בכל העולם,
וישרף כמה מגדלים וכמה
היכלות, וכמה מגדלים יפלו,
וכמה גדולים ושרים יפלו באותו
יום, וכלם יתפנסו עליה לרע, וכל
בני העולם לא יוכלו (יחשוב)
להנצל.

מאותו יום ועד שנים עשר
חדשים יתיעצו כל המלכים
ויגזרו כמה גזרות וכמה שמדות
על ישראל, ויצליחו בהם, כמו
שנתבאר אשרי מי שיהיה שם
ואשרי מי שלא יהיה שם, וכל
העולם יהיה בערבוביה גדולה.
לסוף שנים עשר חדשים יקום
שבת מישׂראל, זה מלך המשיח
שיתעורר תוף גן העדן, וכל
אותם הצדיקים יעטרו אותו שם,
ויחגרו לו כלי זין באותיות
רשומות של פלים של השם
הקדוש.

יקול יתפוצץ בענפי עצי הגן,
קורא בחיל ואומר: התעוררו

בדין יסתלק ההוא ככבא לסטר דרום,
וישלוט על ההוא שלהובא, וההוא
שלהובא יתבלע זעיר זעיר ברקיעא, מקמי
ההוא ככבא, עד דלא יתחזי כלל. כדין,
ההוא ככבא יעביד אורחין ברקיע, בתריסר
תחומין, וקיימין אינון נהורין ברקיעא
תריסר יומין אחרנין.

לבתר תריסר יומין אתרנין יודעוון פל בני
עלמא, ויתחשוף שמשא בפלגות
יומא, כמה דאתחשוף יומא דאתחרכ בי
מקדשא, עד דלא יתחזון שמיא וארעא.
ויתער חד קלא ברעם וזיקין, ואתחלחלא
ארעא מההוא קלא, וכמה חילין ומשיריין
ימותון מגייה.

וההוא יומא, יתער בקרתא דרומי רבתא, חד
שלהובא דאשא, בההוא קלא דיתער
בכל (דף ח' ע"ב) עלמא. ויוקיד כמה מגדלין,
וכמה היכלין, וכמה מגדלין יפלו, וכמה
פרדשבי ורברבי יפלו בההוא יומא, וכלהו
יתפנסון עליה לביש. וכל בני עלמא לא
יכלין (כ"א יחשבו) לאשתזבא.

מההוא יומא, עד תריסר ירחין, יתיעטון כל
מלכיא, ויגזרון כמה גזרות, וכמה
שמדות על ישׂראל, ויצלחון ביה (נ"א בהו),
כמה דאתמר זפאה איהו מאן דיערע תמן,
וזפאה איהו מאן דלא יערע תמן וכל עלמא
יהא בערבוביא סגיא.

לסוף תריסר ירחי, יקום שבט מישׂראל, דא
מלכא משיחא, דיתער גו גנתא דעדן.
וכל אינון צדיקיא יעטרון ליה תמן, ויחגרון
ליה מאני זינא, באתון רשימן דמאני
דשמא קדישא.

וקלא יתפוצץ בענפי אילנין דגנתא, קרי בחיל, ואמר, אתערו קדישיין

קְדוּשִׁים עֲלֵינוּנִים, קוֹמוּ מִלְפְּנֵי
הַמְּשִׁיחַ, הֲרֵי זְמַן שֶׁתַּחֲבֹר
אֵשׁהּ בְּבַעֲלָהּ, וּבַעֲלָהּ רוּעָה
לְנֶקְמָא לָהּ נִקְמוֹת בַּעוֹלָם
וְלִהְיֶימָהּ, וְלִנְעַר אוֹתָהּ מִן
הָעֶפֶר.

אִזּוּ יִקְוֶמוּ כֻלָּם וַיַּחְגְּרוּ אוֹתוֹ כְּמוֹ
מִקְדָּם בְּכָלֵי זֵינוֹ. אַבְרָהָם
מִמִּינּוּ, יִצְחָק מִשְׁמָאלוֹ, יַעֲקֹב
לְפָנָיו. מִשֶּׁה רוּעָה הִנְאָמֵן עַל
כָּל אֵלֹהֵי הַצְּדִיקִים הוֹלֵף וְרוֹקֵד
בְּתוֹף גַּן הָעֵדֶן.

בֵּינָם שֶׁנִּתְקַן מְשִׁיחַ עַל יְדֵי צְדִיקֵי
גַן הָעֵדֶן, יִכְנָס לְאוֹתוֹ מְקוֹם
שֶׁנִּקְרָא ק"ן צְפוּר כְּמוֹ מִקְדָּם,
וְרוּעָה שֵׁם אוֹתוֹ דְיוֹקָן שֶׁל
חֲרַבֵּן בֵּית מִקְדָּשָׁא, וְכָל
הַצְּדִיקִים שֶׁנִּהְרְגוּ בוֹ, וְאִזּוּ נוֹטֵל
מִשֵּׁם (עֲשֶׂרָה) לְבוּשִׁים, וְהֵם
(נִקְרָאִים) עֲשֶׂרָה לְבוּשֵׁי קְנָאָה,
וַיִּגְנוּ שֵׁם אַרְבָּעִים יוֹם שֶׁלֹּא
יִתְגַּלֶּה כָּלֵל.

לְסוּף אַרְבָּעִים יוֹם קוֹל אֶחָד
יִתְעוֹרֵר, וַיִּקְרָא מִתּוֹף הַכֶּסֶף
הָעֲלִיּוֹן, אוֹתוֹ ק"ן צְפוּר בְּמִלְךָ
הַמְּשִׁיחַ שֶׁנִּגְנוּ בוֹ, וְאִזּוּ מַעֲלִים
אוֹתוֹ לְמַעֲלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּף
הוּא רוּעָה אֶת מִלְךָ הַמְּשִׁיחַ
מִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ נִקְמָה וַיַּחְגְּרוּ
כָּלֵי קָרֵב, נוֹטֵל אוֹתוֹ וַיִּמְנָשֵׁק
אוֹתוֹ עַל רֹאשׁוֹ.

אִזּוּ מְזַדְעָזְעִים שְׁלֹשׁ מְאוֹת
וְתִשְׁעִים רִקִּיעִים, וְרוּמוֹ הַקְדוּשׁ
בְּרוּף הוּא לְרִקִּיעַ אֶחָד מְאוֹתָם
שֶׁהֵיוּ גְנוּזִים מִשֶּׁשֶׁת יָמֵי
בְּרֵאשִׁית, וּמוֹצִיא מֵהִיכָל אֶחָד
שֶׁבְּאוֹתוֹ רִקִּיעַ פֶּתֵר חֲקוּק אֶחָד,
מִחֲקֵק בְּשִׁמוֹת הַקְדוּשִׁים.

בְּאוֹתָהּ עֲטָרָה הַתְּעִטֵּר הַקְדוּשׁ
בְּרוּף הוּא כְּשֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת
הַיָּם, לְטַל נִקְמוֹת מִכָּל מַרְכָּבוֹת
פְּרָעָה וּפְרָשׁוֹי, וַיִּמְעֹטֵר אֶת מִלְךָ
הַמְּשִׁיחַ בָּהּ.

קוֹמוּ מִקְמֵי מְשִׁיחָא, הָא עֲדָנָא
לְאַתְחַבְרָא אִיתְתָּא בְּבַעֲלָהּ, וּבַעֲלָהּ בְּעֵי
לְנֶקְמָא לָהּ נוֹקְמִין דְּעֲלָמָא, וְלְאַקְמָא לָהּ,
וְלִאֲנַעְרָה לָהּ מִעֶפְרָא.

בְּדִין יִקְוֶמוּן פְּלָהוּ, וַיַּחְגְּרוּן לִיהּ כְּמִלְקָדְמִין
מְאִנֵּי זַיִינִיָּה, אַבְרָהָם מִימִינִיָּה, יִצְחָק
מִשְׁמָאלִיָּה, יַעֲקֹב קָמִיָּה, מִשֶּׁה רַעֲיָא
מֵהִימְנָא, עַל כָּל אֲלִין צְדִיקָא, אֲזִיל וְרִקִּיד גּוּ
גִנְתָּא דְּעֵדֶן.

בֵּינָם דְּאַתְתְּקוּן מְשִׁיחַ, עַל יְדָא דְּצְדִיקָא בְּגִנְתָּא
דְּעֵדֶן. יַעוּל בְּהֵוּא דּוּכְתָּא דְּאַקְרִי ק"ן
צְפוּר כְּמִלְקָדְמִין, וְחָמֵי תַּמָּן הֵוּא דְיוֹקָנָא
דְּחֲרַבֵּן בֵּית מִקְדָּשָׁא, וְכָלֵהוּ צְדִיקָא
דְּאַתְקֻטְלוּ בֵּיהּ. כְּדִין נָטִיל מִתַּמָּן (כ"א עֲשֶׂר)
לְבוּשִׁין, וְאַיְנוּן (כ"א וְאַקְרִיו) עֲשֶׂר לְבוּשֵׁי קְנָאָה.
וַיִּתְגַּנִּיז תַּמָּן אַרְבָּעִין יוֹמִין, דְּלֹא אִתְגַּלִּיא
כָּלֵל.

לְסוּף אַרְבָּעִין יוֹמִין, קָלָא חַד יִתְעַר, וַיִּתְקַרֵּי
מִגּוּ פּוֹרְסִיָּא עֲלָאָה, הֵוּא ק"ן צְפוּר
בְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא דְּאַתְגַּנִּיז בֵּיהּ. וְכִדִּין סִלְקִין
לִיהּ לְעִילָא, וְקוֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא חָמֵי לִיהּ
לְמִלְכָּא מְשִׁיחָא, מִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשָׁא נוֹקְמָא,
וְחָגִיר מְאִנֵּי זַיִינֵי, נָטִיל לִיהּ וְנִשְׁיַק לִיהּ עַל
רִישִׁיָּהּ.

בְּדִין מְזַדְעָזְעוּן תְּלַת מְאָה וְתִשְׁעִין רִקִּיעִין,
וְאַרְמִיז קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְחַד רִקִּיעָא
מְאִינוּן דְּהוּה גְּנִיז מִשֶּׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית,
וְאַפִּיק מִחַד הֵיכְלָא דְּבַהֵהוּא רִקִּיעָא חַד
פֶּתְרָא גְּלִיפָא, מִחֲקָא בְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין.
בְּהֵוּא עֲטָרָא אִתְעִטֵּר קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, כִּד
עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יַמָּא, לְמִיטֵל נוֹקְמִין מִכָּל
רְתִיכֵי פְּרָעָה וּפְרָשׁוֹי, וַאֲעִטֵּר לִיהּ לְמִלְכָּא
מְשִׁיחָא.

בין דאתעטר ואתתקן בכל הגי תקונין, נוטיל ליה קדשא בריך הוא ונשיק ליה כמלקדמין. מאן חמי, רתיכין קדישין, ומשריין עלאין, דסחרין ליה, ויהבין ליה מתנן ונבזבזן סגיאין, ויתעטר מפלהו.

עאל תמן בחד היכלא, וחמי כל אינון מלאכי עלאי, דאקרון אבלי ציון, אינון דבכו על חרבן בי מקדשא, ובכאן תדיר, ואינון יתבין ליה חד פורפירא סומקא, למעבד נוקמין. פדין, קדשא בריך הוא גניז ליה ביהוה קן צפור, ואתפסי תמן תלתין יומין.

לבתר תלתין יומין, ביהוה קן צפור, יחות מעטר בכל אינון תקונין מעילא

ומתתא, כמה משריין קדישין סחרניה, ויחמוין כל עלמא, חד נהירו, תלי מרקיעא לארעא, ויקום שבעה יומין, וכל בני עלמא יתמהוין ויתבהלוין, ולא ינדעוין כלל, בר אינון חכימין, דינדעוין פרזין אלין, זפאה חולקיהוין.

וכר אינון שבעה יומין יתעתד (ס"א ותעטר) בארעא, ביהוה ק"ן צפו"ר. באן אתר.

בדרך, דא קבורת רחל, דאיהי קיימא בפרשת אורחין. ויבשר לה, וינחם לה, וכדין תקבל תנחומין, ותקום ותנשיק ליה.

לבתר יקום ההוא נהירו מההוא אתר, ושרי בריחו קרתא דאילגני. בכל עין דא יריחו. או על הארץ, דא ירושלים. ויהא גניז ביהוה נהירו דק"ן צפו"ר תריסר ירחי.

בתר תריסר ירחי, יזדקף ההוא נהירו בין שמאי וארעא, וישרי בארעא דגליל, דתמן הוה שירותא דגלותא דישראל. ותמן יתגלי מההוא נהירו דקן צפור, ותב לאתריה.

וישרה בארץ הגליל, ששם היתה ראשית גלות ישראל, ושם יתגלה מאותו אור של קן צפור, ושב למקומו. ואותו יום תודעזע כל הארץ כמו מקדם מסוף השמים עד סוף השמים, ואז

בין שהתעטר והתתקן בכל התקונים הללו, נוטיל אותו הקדוש ברוך הוא ומנשק אותו כמו מקדם. מי ראה מרכבות קדושות ומחנות עליונים שסובבים אותו ונותנים לו מתנות ומותרות רבות, ויתעטר מכלם.

נכנס לשם להיכל אחד, ורואה כל אותם מלאכים עליונים שנקראים אבלי ציון, אותם שכבו על חרבן בית המקדש, ויבוכים תמיד, והם נותנים לו לבוש אדם אחד לעשות נקמות. אז הקדוש ברוך הוא גונז אותו באותו קן צפור, ומתכסה שם שלשים יום.

לאחר שלשים יום, באותו קן צפור, ירד מעטר בכל אותם תקונין ממעלה וממטה, כמה מחנות קדושים סביבו, ויראו כל העולם אור אחד תלוי מהרקיע לארץ, ויעמד שבעה ימים, וכל בני העולם יתמהו ויבהלו, ולא ידעו כלל, פרט לאותם חכמים שיודעים בסודות הללו, אשרי חלקם.

וכר אותם שבעה ימים יתיצב (תעטר) בארץ באותו ק"ן צפו"ר. באיזה מקום? בדרך, זו קבורת רחל שעומדת בפרשת דרכים. ויבשר לה וינחם אותה, ואז תקבל תנחומים, ותקום ותנשק אותו.

אחר כך יקום אותו אור מאותו מקום, ושורה בריחו עיר האילנות. בכל עין - זה יריחו. או על הארץ - זו ירושלים. ויהיה גנוז באותו אור של ק"ן צפו"ר שנים עשר חדש.

אחר שנים עשר חדש יזדקף אותו אור בין שמים וארץ, וישרה בארץ הגליל, ויתגלה מאותו אור של קן צפור, ושב למקומו. ואותו יום תודעזע כל הארץ כמו מקדם מסוף השמים עד סוף השמים, ואז

יֵרָאוּ ^(דעו) כָּל הָעוֹלָם שֶׁהָרִי
הַתְּגֵלָה מִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ בְּאַרְץ
הַגִּלְגַּל.

וַיִּתְּכַנְסוּ אֵלָיו כָּל אֵלוֹ שְׁעוֹסְקִים
בַּתּוֹרָה, וְהֵם מַעֲטִים בְּעוֹלָם.
וּבְזִכּוֹת תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן
יִתְחַזֵּק כְּחוֹ הַתְּגַבֵּר, וְסוּד זֶה
אֶפְרָחִים. וְאִם לֹא יִמְצְאוּ אֵלֹה,
הָרִי תִינוּקוֹת שְׂוִיֹּשְׁבִים בְּתַקְףָּ
אִמָּם וַיּוֹנְקִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר ^{(ישעיה}
^{כח)} גְּמוּלֵי מַחְלָב עֲתִיקֵי מִשְׁדֵּיִם.
וְהֵינּוּ אוֹ בִיּוֹצִים, שֶׁבִּשְׂבִיל אֵלֶּה
שׁוֹרָה שְׂכִינָה עִם יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּת.
שְׁהָרִי מַעֲטִים הַחֲכָמִים שְׂיִמְצְאוּ
בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְהֵינּוּ ^(דברים כב) וְהָאֵם
רַבְצַת עַל הָאֶפְרָחִים אוֹ עַל
הַבִּיּוֹצִים, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל
הַבְּנִים, ^{[שְׁהָרִי בּוֹ לֹא עוֹמֵד הַדָּבָר לְהוֹצִיא מִן}
^{הַגִּלוּת אֵלָּא בְּמִלְךְ הַעֲלוּיָו. שְׂכִינָה שֶׁהֵם יְלָדִים}
^{וְהִינוּקוֹת, נוֹתְנִים תְּקָף לְמִלְךְ הַמְּשִׁיחַ. אִי הָאִמָּא}
^{הַעֲלוּיָוָה, שְׂהִיא רַבְצַת עֲלֵיהֶם, מִתְעוֹרֶרֶת לְנָבִי}
^{בְּעִלְהָ] וְיִתְעַפֵּב [כִּד] עַד שְׁנַיִם עֶשֶׂר}
^{חֲדָשִׁים אַחֲרֵים. אַחַר כֵּן יָבֵא}
^{בְּעִלְהָ וַיִּקָּם אוֹתָהּ מִהַעֲפֹר, כְּמוֹ}
^{שֶׁנֶּאֱמַר ^(עמוס ט) אָקִים אֶת סִבְת}
^{דְּוִיד הַנְּפִלֵת.}

בְּאוֹתוֹ יוֹם מִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ יִתְחַיֵּל
וַיִּכְנַס הַגִּלוּת מִסוֹף הָעוֹלָם וְעַד
סוֹף הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר ^(דברים ל)
אִם יִהְיֶה נִדְחָךְ בַּקְּצֵה הַשָּׁמַיִם
וְגו'. מֵאוֹתוֹ יוֹם כָּל הָאוֹתוֹת
וְהַנְּסִים וְהַתְּגַבּוּרוֹת שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, יַעֲשֶׂה אוֹתָם
לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר ^(מיכה ז) כִּימִי
צֵאתְךָ מֵאֲרָץ מִצְרַיִם אֲרָאָנוּ
נִפְלְאוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר בְּנֵי, כָּל
הַדְּבָרִים הַלְלוּ תִמְצָא בְּסוּד שֶׁל
שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם שְׂבִילִים שֶׁל הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ, וְעַד שֶׁהַנְּסִים הַלְלוּ לֹא
יִתְעוֹרְרוּ בְּעוֹלָם, לֹא יִשְׁתַּלֵּם סוּד
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְלֹא תִתְעוֹרֵר

וְהָהוּא יוֹמָא יִזְדַּעְזַע כָּל אֲרַעָא כְּמִלְקֵדְמִין,
מְסִיפֵי שְׂמִיָּא עַד ^(דף ט' ע"א) סִיפֵי שְׂמִיָּא,
וּכְדִין יַחְזוּן ^(יגדעוין) כָּל עַלְמָא, דְּהָא אַתְּגַלִּי
מִלְכָּא מְשִׁיחָא, בְּאַרְעָא דְגִלְגַּל.

וַיִּתְּכַנְסוּן לֵיהּ כָּל אֵינוּן דְלַעָאן בְּאוּרִייתָא,
וְאֵינוּן זְעִירִין בְּעַלְמָא. וּבְזִכּוֹת
יְנוּקֵי דְבֵי רַב, יִתְתַקֵּף חִילֵיהּ לְאַתְגַּבְרָא,
וְרָזָא דָּא אֶפְרוּחִים. וְאִי לֹא יִשְׁתַּפְּחוּן אֵלֵין,
הָא יְנוּקֵי דִיתְבִין בְּתוּקְפָא דְאַמְהוּן וַיְנוּקֵי,
כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, ^(ישעיה כ"ח) גְּמוּלֵי מַחְלָב עֲתִיקֵי
מִשְׁדֵּיִם. וְהֵינּוּ אוֹ בִיּוֹצִים, דְּבַגִּין אֵלֵין,
שְׂרִיא שְׂכִינְתָּא עִמְהוּן דִּישְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא.

דְּהָא חֲפִימִין זְעִירִין אֵינוּן דִּישְׁתַּפְּחוּן בְּהָהוּא
זְמַנָּא, וְהֵינּוּ ^(דברים כ"ב) וְהָאֵם רוֹבְצַת עַל
הָאֶפְרוּחִים אוֹ עַל הַבִּיּוֹצִים, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל
הַבְּנִים ^{(דְּהָא בֵּית לֹא קִיּוּמָא מִילָא לְאַפְקָא לֵה מִן מִנְלוּתָא אֵלָּא}
^{כְּמִלְכָּא עֲלֵתָה, דְּכִינוּן דְּאֵינוּן רַבִּין וְנוּקוֹן נַחְבִין תּוּקְפָא לְמִלְכָּא מְשִׁיחָא}
^{כְּדִין אִימָא עֲלֵתָה דְּהִיא רַבִּיעָא עֲלוּיָוָה וְהִתְעַרְתָּ לְנָבִי בְּעִלְהָ] וְיִתְעַפֵּב}
^(הכ"י) עַד תְּרִיסַר יַרְחִין אַחַרְנִין. לְבַתָּר, יִיתִי
בְּעִלְהָ, וַיִּוָּקִים לָהּ מִעַפְרָא, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר,
^(עמוס ט') אָקִים אֶת סִבְת דְּוִד הַנְּפִלֵת.

בְּהָהוּא יוֹמָא, מִלְכָּא מְשִׁיחָא שְׂאָרֵי וַיִּכְנוּשׁ
גְּלוּתָא, מְסִיפֵי עַלְמָא עַד סִיפֵי
עַלְמָא, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר ^(דברים ל') אִם יִהְיֶה
נִדְחָךְ בַּקְּצֵה הַשָּׁמַיִם וְגו'. מֵהָהוּא יוֹמָא, כָּל
אַתִּין וְנַסִּין וְגַבּוּרָאן דְעַבְד קִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא
בְּמִצְרַיִם, יַעֲבִיד לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאַתָּ
אָמַר ^(מיכה ז) כִּימִי צֵאתְךָ מֵאֲרָץ מִצְרַיִם אֲרָאָנוּ
נִפְלְאוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר בְּרִי, כָּל אֵלִין מְלִין
תְּשַׁפַּח בְּרָזָא דְתַלְתִּין וְתָרִין שְׂבִילִין
דְּבִשְׂמָא קִדְשָׁא, וְעַד דְּנַסִּין אֵלִין לֹא יִתְעוֹרֵן
בְּעַלְמָא, לֹא יִשְׁתַּלֵּם רָזָא דְשְׂמָא קִדְשָׁא, וְלֹא תִתְעוֹרֵר לְאַתָּה דְאַתָּה

וְלֹא תִתְעוֹרֵר לְאַתָּה, כְּמָה דְאַתָּה

אָמַר (שיר השירים ב') הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם בַּצְּבָאוֹת. בַּצְּבָאוֹת: דָּא מַלְפָּא (נ"א מְשִׁיחָא) דְּאֶקְרִי צְבָאוֹת. אוּ בְּאִילוֹת הַשָּׂדֶה שְׁאֵר חֵילִין וּמְשַׁרְיִין דְּלִתְתָּא. אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֲהָבָה: דָּא יְמִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֶקְרִי אֲהַבָּ"ה. עַד שֶׁתַּחֲפֹץ הֵיחָא דְשָׂכִיבַת לְעַפְרָא, וְיֵהֵא רְעוּתָא דְמַלְפָּא בַּהּ. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דִּיזְכִּי לְהֵהוּא דְרָא, זַכָּאָה אִיהוּ בְּעַלְמָא דִּין, וְזַכָּאָה אִיהוּ בְּעַלְמָא דְאַתִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָרִים יְדוּי בְּצֵלוֹ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְצִלֵי צְלוּתִיה, לְבַתֵּר דְּצִלֵי צְלוּתִיה, אֶתוּ ר' אֲלֵעָזָר בְּרִיָּה, וּר' אַבָּא וְיִתְבוּ קָמִיה. עַד דִּהוּוּ יִתְבִּי קָמִיה, חָמוּ חַד נִהִירוּ דִּימָמָא דְאַתְחַשֵּׁף, וְאַשְׁתַּקַּע חַד צַנּוּרָא (צְרוּרָא) דְשֶׁלְהוּבָא דְאַשָּׂא גּוּ יִמָּא דְטְבַרְיָה, וְאַזְדַּעְזַע כָּל הֵהוּא אֶתֶר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי הַשְּׁתָּא הוּא עַדְנָא, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲדַפֵּר לְבַנּוּי, וְאַחִית תְּרִין דְּמַעֲזִין לְגוּ יִמָּא רַבָּא. וְכַד נַחְתִּין, פִּגְעִין בְּהַאי צַנּוּרָא דְשֶׁלְהוּבָא דְאַשָּׂא, וְיִשְׁתַּקַּעוּ דָּא בְּדָא בִּימָּא. בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכּוֹ חַבְרַיָּיא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא אֲתַעֲרֵנָּא בְּרַזִּי דְאַתּוּן דְשָׂמָא קְדִישָׁא, בְּסַתְרָא דְאַתְעֵרוּתָא דִּילִיָּה, לְגַבִּי בְּנוּי, אֲבָל הַשְּׁתָּא, אִית לִי לְגִלְגָּאָה, מַה דְלָא אֲתִיְהִיב רִשׁוֹ לְפִר נֶשׁ אַחֲרָא לְגִלְגָּאָה. אֲלָא זְכוּ דְדָרָא דָּא, יְקִיִּים עַלְמָא עַד דִּיִּיתִי מַלְפָּא מְשִׁיחָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְר' אֲלֵעָזָר בְּרִיָּה וְלְרַבִּי אַבָּא, קוּמוּ בְּקִיּוּמֵיכּוֹ. קָמוּ ר' אֲלֵעָזָר וּר' אַבָּא. בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן זְמַנָּא אַחֲרָא, אָמַר ווֵי מָאן יְקוּם בְּמַה דְאַמִּינָא (נ"א דְחַמִּינָא) גְלוּתָא יִתְמַשֵּׁף, מָאן יְכִיל לְמַסְבֵּל.

אַחֲרֵת וְאָמַר, אוּי מִי יַעֲמַד בְּמַה שְׁאַמְרֵתִי (שְׂרַאֲתִי) שְׁתַּמְשֵׁף הַגְּלוּת, מִי יְכוּל לְסַבֵּל?

לְאַהֲבָה, כָּמוֹ שְׁנֵאמַר (שיר ב) הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בַּצְּבָאוֹת. בַּצְּבָאוֹת - זֶה מְלֶךְ (הַמְּשִׁיחַ) שְׁנֵקְרָא צְבָאוֹת. אוּ בְּאִילוֹת הַשָּׂדֶה - שְׁאֵר הַחֵילוֹת וְהַמְּחַנּוֹת שְׁלַמְטָה. אִם תְּעִירוּ וְאִם תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֲהָבָה - זֶה יְמִין שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנֵקְרָא אֲהַבָּ"ה. עַד שֶׁתַּחֲפֹץ - אוֹתָהּ שְׁשׁוֹכֶכֶת לְעַפְרָא, וְיֵהֵא רְצוֹן הַמְּלֶךְ בַּהּ. אֲשֶׁרִי מִי שְׁיִזְכָּה לְאוֹתוֹ דוֹר. אֲשֶׁרִי בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֲשֶׁרִי בְּעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הֵרִים יָדוֹ בַּתְּפִלָּה לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא וְהַתְּפַלֵּל תְּפַלְתּוּ. אַחֲרֵי שֶׁהַתְּפַלֵּל תְּפַלְתּוּ, בָּאוּ רַבִּי אֲלֵעָזָר בְּנוֹ וְרַבִּי אַבָּא וַיִּשְׁבּוּ לְפָנָיו. עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים לְפָנָיו, רָאוּ אוֹר יוֹם אֶחָד שְׁנַחֲשֵׁף וַיִּשְׁקַע צַנּוּר (צְרוּר) אֶחָד שֶׁל שֶׁלְהַבֵּת אֵשׁ בְּתוֹף הַיָּם שֶׁל טְבַרְיָה, וְהַזְדַּעְזַע כָּל אוֹתוֹ מְקוּם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי עַכְשָׁו הוּא זְמַן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִזְכָּר בְּבִנּוּי וּמוֹרִיד שְׁתֵּי דְמַעוֹת לַיָּם הַגְּדוֹל, וְכַאֲשֶׁר יוֹרְדוֹת, הֵן פּוֹגְעוֹת בְּצַנּוּר הַזֶּה שֶׁלְהַבֵּת אֵשׁ, וְיִשְׁתַּקַּעוּ זֶה בְּזֶה בֵּינֵם. בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְכּוֹ הַחֲבַרְיִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָרִי הַתְּעוֹרְרָנוּ בְּסוּדוֹת הָאוֹתִיוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּסַתְרֵי הַהַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלוֹ אֶל בְּנָיו, אֲבָל עַכְשָׁו יֵשׁ לִי לְגִלוֹת מַה שֶׁלֹּא נִתְּנָה רְשׁוּת לְשׁוּם אָדָם אַחֵר לְגִלוֹת, אֲלָא זְכוּת הַדּוֹר הַזֶּה תַּעֲמִיד אֶת הָעוֹלָם עַד שְׁיָבֵא מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֲלֵעָזָר בְּנוֹ וְלְרַבִּי אַבָּא, עֲמִדוּ בְּעַמְדְכֶם. קָמוּ רַבִּי אֲלֵעָזָר וְרַבִּי אַבָּא. בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּעַם אַחֲרֵת וְאָמַר, אוּי מִי יַעֲמַד בְּמַה שְׁאַמְרֵתִי (שְׂרַאֲתִי) שְׁתַּמְשֵׁף הַגְּלוּת, מִי יְכוּל לְסַבֵּל?

אָךְ הוּא קָם וְאָמַר, (עמוס ט) ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעִלּוֹנוּ אֲדָנִים זּוֹלָתְךָ לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ הַפְּסוּק הַזֶּה פְּרֻשׁוֹהוּ, אֲבָל בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ סוּד עֲלִיּוֹן בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה. ה' אֱלֹהֵינוּ - זֶהוּ רֵאשִׁית הַסּוּדוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, מְקוֹם שְׁמֵשׁ יוֹצֵאִים כָּל הָאוֹרוֹת שֶׁל כָּל הַנְּרוֹת כְּלָם לְהַדְלִיק, וְשֵׁם תְּלוּי כָּל סוּד הָאֲמוּנָה, שֵׁם זֶה שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל.

בְּעִלּוֹנוּ אֲדָנִים זּוֹלָתְךָ - שֶׁהָרִי עַל עַם יִשְׂרָאֵל אֵין מִי שְׁשׁוֹלֵט עֲלָיו פְּרֻט לְשֵׁם הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה, וְעַכְשָׁו בְּגִלּוֹת שׁוֹלֵט עֲלָיו הַצַּד הָאֲחֵר. לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ - סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, כָּלֵל שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל לֹא מִתְּבַרְכֵת אֲלָא מִתּוֹךְ שֵׁם זֶה שְׁנִקְרָא בְּךָ, כְּמוֹ שְׁנִאָמַר (שמות לב) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ. (בראשית מז) בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל. כִּי בְּךָ אַרְוִץ גְּדוּד. וּבְזִמְנֵן שְׁנִמְצַאתָ שְׁלֵמוֹת, לֹא הָיָה נִפְרָד זֶה מִזֶּה, וְאֶסוּר לְהַפְרִיד זֶה מִזֶּה, אִשָּׁה מִבְּעֻלָּה, לֹא בְּרַעֲיוֹנוֹת וְלֹא בְּאֲזֻכָּרָה, כְּדִי לֹא לְהִרְאוֹת פְּרוּד, וְעַכְשָׁו בְּגִלּוֹת נִמְצָא פְּרוּד, שְׁמִתּוֹךְ צָרָה שֶׁל כָּל זִמְנֵן וּזְמַן אָנוּ עוֹשִׂים פְּרוּד לְהִזְכִּיר אוֹתוֹ שֵׁם, פְּרֻט לְבַעֲלָהּ, מִשּׁוּם שֶׁהִיא שׁוֹכְכֵת לְעַפְרָה, וְהֵינּוּ לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ.

פְּרֻט לְבַעֲלָהּ, אָנוּ זּוֹכְרִים שֵׁם זֶה בְּפְרוּד מִשּׁוּם שֶׁאָנוּ רְחוּקִים מִמֶּךָ וְאַחֲרִים שׁוֹלֵטִים עֲלֵינוּ, וְשְׁמֶךָ הוּא בְּפְרוּד מִן הַשֵּׁם שְׁנִקְרָא בְּךָ, וְזֶה בִּימֵי הַגְּלוּת.

מִשּׁוּם שֶׁגִּלּוֹת רֵאשׁוֹנָה הֵיטָה מִבֵּית רֵאשׁוֹן, וּבֵית רֵאשׁוֹן הוּא סוּד שֶׁל ה' רֵאשׁוֹנָה, וּכְנֻגָּד שְׁבַעִים שָׁנָה שְׁלָה גְלוֹת שֶׁל בֵּית רֵאשׁוֹן הֵיטָה שְׁבַעִים שָׁנָה, וְאוֹתָם שְׁבַעֲהָ שָׁנָה לֹא נִמְצָאתָ

אוֹךְ אֵיהוּ קָם וְאָמַר (ישעיה כ"ו) ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעִלּוֹנוּ אֲדָנִים זּוֹלָתְךָ לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ הָי קָרָא אוֹקְמוּהָ. אֲבָל בְּהָאֵי קָרָא אֵית רְזָא עֲלָאָה, גּוּ מְהֵימְנוּתָא. ה' אֱלֹהֵינוּ: דָּא הוּא שִׁירוּתָא דְרִזִּין עֲלָאִין, אַתְר דְּמִתְמַן נִפְקִין כָּל נְהִירוֹ דְשְׂרָגִין כְּלָהוּ לְאֲדֻלְקָא. וְתַמָּן תְּלִיא כָּל רְזָא דְמְהֵימְנוּתָא, שְׁמָא דָּא שְׁלִיט עַל כְּלָא.

בְּעִלּוֹנוּ אֲדָנִים זּוֹלָתְךָ. דִּהָא עֲמָא דִּישְׂרָאֵל, לִית מָאן דְּשְׁלִיט עֲלֵיהּ בַּר שְׁמָא עֲלָאָה דָּא. וְהַשְׁתָּא בְּגִלּוֹתָא שְׁלִיט עֲלֵיהּ סְטֵרָא אַחְרָא.

לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ. רְזָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא, כְּלָלָא דְעֲשָׂרִין וְתַרְיַן אַתְוּוֹן, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל לֹא מִתְּבַרְכָּא אֲלָא מִגּוּ שְׁמָא דָּא דְאִקְרִי בְּךָ, כְּמָה דְאֵתָא אָמַר (שמות ל"ב) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ (בראשית מ"ח) בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל. (תהלים י"ח) כִּי בְּךָ אַרְוִץ גְּדוּד. וּבְזִמְנָא דְשְׁלִימוֹ אֲשַׁתְּכַח, לֹא הָיָה מִתְּפָרֵשׁ דָּא מִן דָּא. וְאֶסִיר (דף ט ע"ב) לְאִפְרָשָׁא דָּא מִן דָּא, אִתְתָּא מִבְּעֻלָּה, לֹאֹ בְּרַעֲיוֹנֵי, וְלֹאֹ בְּדַכִּירוֹ, בְּגִין דְלֹא לְאַחְזָאָה פְּרוּדָא, וְהַשְׁתָּא בְּגִלּוֹתָא פְּרוּדָא אֲשַׁתְּכַח, דְּמִגּוּ עֲאִקּוּ דְכָל זְמַנָּא וּזְמַנָּא, אֲנָן עֲבַדִּין פְּרוּדָא, לְאֲדַכְרָא הַהוּא שֵׁם, בַּר מִבְּעֻלָּה, בְּגִין דְאֵיהִי שְׁכִיבַת לְעַפְרָא, וְהֵינּוּ לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׁמֶךָ.

בַּר מִבְּעֻלָּה, אֲנָן דְכָרִין לְהָאֵי שֵׁם בְּפְרוּדָא, בְּגִין דְאֲנָן רְחִיקִין מִינְךָ, וְשְׁלִטִין אַחְרַנִּין עֲלֵן, וְשְׁמֶךָ אֵיהוּ בְּפְרוּדָא מִן שְׁמָא דְאִקְרִי בְּךָ, וְהָאֵי בְיוֹמֵי דְגְלוּתָא.

בְּגִין דְגְלוּתָא קְדַמָּאָה הָיָה מִבֵּית רֵאשׁוֹן, וּבֵית רֵאשׁוֹן הוּא רְזָא דְה' קְדַמָּאָה,

וְלִקְבַל שְׁבַעִין שָׁנִין דִּילָהּ, גְלוּתָא דְבֵית רֵאשׁוֹן הָיָה שְׁבַעִין שָׁנִין, וְאֵינּוּן

שְׁבַעֵין שָׁנִין לָא אֲשַׁתְּכַחַת אִימָא רְבִיעָא
 עֲלִייהוּ, וְהוּה פְּרוּדָא מִן שְׁמָא עֲלָאָה, רְזָא
 דְּה' עֲלָאָה. וּכְדִין יו"ד, רְזָא עֲלָאָה, אֲסַתְּלַק
 לְעִילָא לְעִילָא לְאִין סוּף, וּבֵית רֵאשׁוֹן עֲלָאָה
 קְדִישָׁא, לָא נְבִיעַ נְבִיעוּ דְּמִיין חֲיִין, דְּהָא
 מְקוּרָא דִּילָהּ אֲסַתְּלַק.

וְאִיהִי שְׁבַעֵין שָׁנִין בְּגִלוּתָא, בְּגִין דְּאִיהִי שְׁבַע
 שָׁנִין אֲקָרִי, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר (מלכים א', ו')
 וּבִבְנֵהוּ שְׁבַע שָׁנִים. וְאִי תִימָא, דְּשִׁלְטָא
 מְלָכוּת בְּבַל לְעִילָא בְּרְזָא דְּע' שָׁנִין, חֲס
 וְשָׁלוֹם. אֲלָא בְּזִמְנָא דְּהוּה בִּי מְקַדְּשָׁא קְיִים,
 נְהוּרָא וּנְבִיעוּ דְּאִמָּא עֲלָאָה, הוּה נְהִיר וְנַחֲת
 לְתַפָּא. בִּינּוֹן דְּחִטּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאֲתַחֲרַב מְקַדְּשָׁא,
 וְשִׁלְטָא מְלָכוּת בְּבַל, הוּה חֲפִי, וְאֲחֻשִׁיף
 הַהוּא נְהִירוֹ, וְתַפְּאֵי קְדִישִׁין לָא הוּוּ נְהִירִין.
 בִּינּוֹן דְּתַפְּאֵי לָא הוּוּ נְהִירִין, בְּגִין (מגו) שְׁלִטְנֵוּ
 דְּמְלָכוּתָא דְּבְּבַל. אֲסַתְּלַק הַהוּא נְהוּרָא,
 וְהַהוּא מְבוּעָא עֲלָאָה דְּהוּה נְבִיעַ רְזָא דִּי,
 אֲסַתְּלַק לְעִילָא לְעִילָא בְּאִין סוּף, כְּדִין אִינּוֹן
 שְׁבַעֵין שָׁנִין לָא הוּוּ נְהִירִין, בְּגִין הַהוּא נְהִירוֹ
 דְּאֲתַמְנַע. וְדָא הוּא וְדָאי גְלוּתָא דְּשְׁבַעֵין
 שָׁנִין.

בִּינּוֹן דְּאֲעֵדִיאוּ שְׁלִטְנֵוּ דְּבְּבַל, וְשָׁרִיאת ה"א
 תַּתְּאָה לְאַנְהָרָא. יִשְׂרָאֵל כְּלָהוּ, לָא
 אֲהַדְּרוּ לְאַדְפָּאָה (נ"א לְשִׁלְטָאָה) לְמַהוּי סְגוּלָה
 שְׁלִימְתָא כְּמִלְקַדְּמִין, אֲלָא זְעִיר זְעִיר, (בְּעַרְבוּבָא)
 וּכְיִין דְּשְׁלִימוּ לָא אֲשַׁתְּכַחַת, (וְשָׁרִיאת ה"א תַּתְּאָה
 לְשִׁלְטָאָה) כְּדִין, י' נְבִיעוּ עֲלָאָה לָא נַחֲת כָּל כְּף
 לְאַנְהָרָא, כְּמָה דְּהוּה כְּמִלְקַדְּמִין, אֲלָא זְעִיר
 זְעִיר בְּעַרְבוּבָא, דְּלָא הוּוּ דְּכִיין כְּמִלְקַדְּמִין
 כְּמָה דְּאֲתַחְזִי, וְעַל כֵּן נְבִיעוּ עֲלָאָה, לָא נְבִיעַ,
 וְלָא נְהִיר, אֲלָא דְּאֲהַדְּר לְאַנְהָרָא זְעִיר זְעִיר,
 מְגוּ דְּחֻקָא (דְּשִׁמְאָל) דְּשְׁמָא. (נ"א דְּגִלוּתָא וְדִינָא).

הָאֵם רֹכְבַת עֲלֵיהֶם, וְהִי פְּרוּדָא
 מִן הַשֵּׁם הַעֲלִיּוֹן, סוּד שֶׁל ה'
 הַעֲלִיּוֹנָה. וְאִזּוּ יו"ד, סוּד עֲלִיּוֹן,
 הַתְּעֵלָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְאִין
 סוּף, וְהַבֵּית הָרֵאשׁוֹן הַעֲלִיּוֹן
 הַקְּדוּשׁ לֹא הִנְבִיעַ נְבִיעַת מִים
 חַיִּים, שֶׁהָרִי מְקוּרָה הַסְּתַלֵּק.
 וְהוּא שְׁבַעִים שָׁנָה בְּגִלוּת,
 מְשׁוּם שֶׁהִיא נִקְרָאת שְׁבַע
 שָׁנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א' - ו')
 וּבִבְנֵהוּ שְׁבַע שָׁנִים. וְאֵם תֵּאמֹר
 שֶׁשִּׁלְטָה מְלָכוּת בְּבַל לְמַעְלָה
 בְּסוּד שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה - חֲס
 וְחִלִּילָהּ. אֲלָא בְּזִמְן שֶׁהִיא בֵּית
 הַמְּקַדָּשׁ קָיָם, הָאוּר וּנְבִיעַת
 הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה (בִּינָה) הִיָּה מְאִיר
 וְיִוֹרֵד לְמַטָּה. בִּינּוֹן שֶׁחֲטָאוּ
 יִשְׂרָאֵל וּנְחַרְבַּת הַמְּקַדָּשׁ וְשִׁלְטָה
 מְלָכוּת בְּבַל, הִיָּה מְכַסֶּה
 וּמְחַשֵּׁיף אוֹתוֹ אוּר, וְהַתַּחֲתוֹנִים
 הַקְּדוּשִׁים לֹא הָיוּ מְאִירִים.
 בִּינּוֹן שֶׁהַתַּחֲתוֹנִים לֹא הָיוּ
 מְאִירִים, מְשׁוּם (מַתּוּרָא) שֶׁלְטוֹן
 מְלָכוּת בְּבַל, הַסְּתַלֵּק אוֹתוֹ אוּר,
 וְאוֹתוֹ מַעֲיֵן עֲלִיּוֹן שֶׁהִיָּה נֹבַע
 סוּד שֶׁל י' הַסְּתַלֵּק לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה לְאִין סוּף, אִזּוֹ אוֹתָם
 שְׁבַעִים שָׁנָה לֹא הָיוּ מְאִירִים,
 מְשׁוּם אוֹתוֹ אוּר שֶׁנִּמְנַע. וְזוֹהִי
 וְדָאי גְלוּת שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה.
 בִּינּוֹן שֶׁהַעֲבָר שֶׁלְטוֹן בְּבַל,
 וְהַתַּחֲלִילָה ה"א תַּחֲתוֹנָה לְהָאִיר,
 לֹא כָּל יִשְׂרָאֵל חֲזָרוּ לְהַטְהַר
 (לְשִׁלְט) לְהִיּוֹת סְגוּלָה שְׁלֵמָה כְּמוֹ
 מְקַדָּם, אֲלָא מַעֲט מַעֲט (בְּעַרְבוּבָא),
 וּכְיִין שֶׁלֹּא נִמְצְאָה שְׁלֵמוֹת,
 (וְשָׁרִיאת ה"א תַּחֲתוֹנָה לְשִׁלְט) אִזּוּ י', מַעֲיֵן
 עֲלִיּוֹן, לֹא יָרַד כָּל כְּף לְהָאִיר
 כְּמוֹ שֶׁהִיָּה מְקַדָּם, אֲלָא לְאֵט
 לְאֵט בְּעַרְבוּבָא, שֶׁלֹּא הָיוּ
 טְהוּרִים כְּמוֹ קֶדֶם כְּמוֹ שְׁרָאוּי,
 וְעַל כֵּן מַעֲיֵן הַעֲלִיּוֹן לֹא נֹבַע
 וְלֹא מְאִיר, אֲלָא שֶׁחֲזָרוּ לְהָאִיר
 מַעֲט מַעֲט מִתּוּף דְּחֻק (שֶׁל הַשְּׁמַל)
 שֶׁל הַשֵּׁם (שֶׁל גְלוּת וְהִדְיוּ).

וְלָבֵן הַתְּגָרוֹ בְּיִשְׂרָאֵל קָרְבוֹת רַבִּים, עַד שֶׁהַחֹשֶׁךְ יָכַסָּה אֶרֶץ, וְהוּא הִתְחַתְּוֶנָה נְחֹשֶׁכָה וּנְפִלָה לְאֶרֶץ, וְהַמַּעֲזֵן הָעֲלִיּוֹן הִסְתַּלַּק כְּמוֹ מִקְדָּם, מִשּׁוֹם שֶׁמַּלְכוֹת אָדוֹם הִתְחַזְּקָה, וְיִשְׂרָאֵל חָזְרוּ לְסָרְחוֹנָם.

וְעַל ה' הַזֹּאת בֵּית שְׁנֵי נְחָרְב, וְכָל אוֹתָם תְּרִיסַר שְׁבָטִים שְׁלֵה פְחֹשְׁבוֹן מַחְנוֹתֵיהֶם הֵם בְּגֵלוֹת שֶׁל מַלְכוֹת אָדוֹם, וְהַמַּעֲזֵן הָעֲלִיּוֹן הִסְתַּלַּק מֵאוֹתוֹ מֵעֵין שְׁעֵמֶד עֲלֶיהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ישעיה) הַצַּדִּיק אָבַד. אָבַד אוֹתוֹ מֵעֵין שֶׁל מְקוֹר עֲלִיּוֹן שֶׁהִיָּה שׁוֹפֵעַ וּמוֹשֵׁף מְלַמְעֵלָה. (קְרֻבוֹת גְּדוּלִים וּמַלְכוֹת יוֹן שְׁלֵטָה עֲלֵיהֶם, וְלֵאחֵר שְׁחֹזְרוּ בְּתִשׁוּבָה, הִתְחַזְּקוּ עֲלֵיהֶם וְהִתְקִיפוּ אוֹתָם, וּמִשּׁוֹם שִׁישְׂרָאֵל חָזְרוּ לְסָרְחוֹנָם, מַלְכוֹת אָדוֹם הִתְחַזְּקָה וּבֵית שְׁנֵי נְחָרְב, וְהוּא הִתְחַתְּוֶנָה נְחֹשֶׁכָה וּנְפִלָה לְאֶרֶץ, וְהַמַּעֲזֵן הָעֲלִיּוֹן נִסְתַּלַּק מֵאוֹתוֹ מֵעֵין שְׁעֵמֶד עֲלֵיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הַצַּדִּיק אָבַד. אָבַד אוֹתוֹ מֵעֵין שֶׁל הַמְּקוֹר הָעֲלִיּוֹן שֶׁהִיָּה שׁוֹפֵף וּמוֹשֵׁף עֲלָיו מְלַמְעֵלָה. מִהַ הִטְעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהַחֹשֶׁךְ יָכַסָּה אֶרֶץ).

וְאִזְ הִיָּה פְרוּדָא בַּה"א, בֵּית שְׁנֵי, וְהִיא בְּגֵלוֹת אָדוֹם, בְּכָל אוֹתָם תְּרִיסַר שְׁבָטִים (שְׁלֵה) וּמַחְנוֹת שְׁלֵהֶם, שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים עוֹלָם לְחֹשְׁבוֹן גְּדוּל, וְעַל שְׁסוּד (ועל זה סוד) שֶׁל ה' הִיָּה בְּהֵם בְּכָל אוֹתוֹ (ועל זה סוד של ה' בְּכָל אוֹתוֹ) חֹשְׁבוֹן, (הַשָּׂף) נִמְשָׁכָה הַגְּלוֹת. סוּד הַסּוּדוֹת לְחַכְמֵי הַלֵּב נִמְסַר. עֶשְׂרֵה שְׁבָטִים אֶלֶף שְׁנַיִם, שְׁנֵי שְׁבָטִים מֵאֲתִים שְׁנָה. הִתְחִילוּ הַדְּמָעוֹת לִפְל, פֶּתַח וְאָמַר, (איכה א) בְּכַה תִּבְּכֶה בְּלִילָה וְדַמְעָתָה עַל לַחֲיָה. לְסוֹף שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַשְּׁבָטִים שֶׁל הַגְּלוֹת, הַלִּילָה נְחֹשֶׁף לְיִשְׂרָאֵל, עַד שִׁיתְעוֹרֵר וְא"ו לִזְמַן שִׁשִּׁים וְשֵׁשׁ שְׁנָה. לְאַחֵר שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטִים, שֶׁהֵם הַלִּילָה, אִז (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת

וְעַל דָּא, אֲתַגְרוּ בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל קָרְבִין סַגִּיאִין, עַד דִּהַחֹשֶׁךְ יָכַסָּה אֶרֶץ, וְהוּא תִתְּאָה אֲתַחֲשׂוּ, וּנְפִלַת לְאַרְעָא, וּנְבִיעוּ עֲלָאָה אִסְתַּלַּק כְּמַלְקֵדְמִין, בְּגִין דְּמַלְכוֹת אָדוֹם אֲתַתְּקַף, וְיִשְׂרָאֵל אֶהְדְּרוּ לְסָרְחוֹנֵיהוּ.

וְעַל דָּא ה', בֵּית שְׁנֵי אֲתַתְּרַב, וְכָל אֵינוֹן תְּרִיסַר שְׁבָטִין דִּילָה, כְּחוֹשְׁבוֹן מְשָׂרְיִין דְּלֵהוֹן, אֵינוֹן בְּגֵלוֹתָא דְּמַלְכוֹת אָדוֹם. וּנְבִיעוּ עֲלָאָה, אִסְתַּלַּק מֵהֵהוּא נְבִיעוּ, דְּקִיִּמָא עֲלָה, כְּמָה דָּאֲתָא אָמַר, (ישעיה נ"ז) הַצַּדִּיק אָבַד, אָבַד הֵהוּא נְבִיעוּ דְּמַקּוּרָא עֲלָאָה, דִּהְיָה נְגִיד וּמְשִׂיף מְלַעֲיִלָא. (נ"א קְרַבִּין סַגִּיאִין וּמַלְכוֹת יוֹן שְׁלֵטָה עֲלֵיהוּ לְבַתֵּר דִּהְדְּרוּ בְּתִיבְתָא אֲתַתְּקַפוּ עֲלֵיהוּ וְאֲתַתְּקַפִּיאוּ לִוֹן וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל הִדְּרוּ לְסָרְחוֹנֵיהוּ מַלְכוֹת אָדוֹם אֲתַתְּקַף וּבֵית שְׁנֵי אֲתַתְּרַב וְהוּא תִתְּאָה אֲתַחֲשַׁבַת וּנְפִלַת לְאַרְעָא וּנְבִיעוּ עֲלָאָה אִסְתַּלַּק מֵהֵהוּא מְבוּעָא דְּקִיִּמָא עֲלֵיהָ כְּמָה דָּאֲתָא אָמַר הַצַּדִּיק אָבַד, אָבַד הֵהוּא נְבִיעוּ דְּמַקּוּרָא עֲלָאָה דִּהְיָה נְגִידוּ וּמְשִׂיף עֲלֵיהָ מְלַעֲיִלָא, מָאִי מְעָמָא, בְּגִין דִּהַחֹשֶׁךְ יָכַסָּה אֶרֶץ).

וְכַרְיִן הָוָה פְרוּדָא בַּה"א, בֵּית שְׁנֵי, וְאִיָּה בְּגֵלוֹתָא דְּאָדוֹם, בְּכָל אֵינוֹן תְּרִיסַר שְׁבָטִין (נ"א דִּילָה) וּמְשָׂרְיִין דִּילֵהוֹן, תְּרִיסַר שְׁבָטִין סַלְקִין לְחוֹשְׁבוֹן סַגִּי, וְעַל דְּרִזָּא (נ"א ועל דָּא רִזָּא) דִּה' הָוָה בְּהוּ בְּכָל הֵהוּא, (נ"א ועל דָּא רִזָּא דִּה' בְּכָל הֵהוּא) חֹשְׁבֵנָא, (נ"א חֹשְׁבוֹכָא) גְּלוֹתָא אֲתַמְשָׂף.

רִזָּא דְרִזִּין לְחַפִּימֵי לְבָא אֲתַמְסַר. עֶשֶׂר שְׁבָטִין אֶלֶף שְׁנַיִן, תְּרִין שְׁבָטִין מֵאֲתַן שְׁנַיִן. שְׂאֵרוּ דְּמַעֲזִין לְמַנְפַּל, פֶּתַח וְאָמַר, (איכה א') בְּכוֹ תִבְּכֶה בְּלִילָה וְדַמְעָתָה עַל לַחֲיָה. לְסוֹף תְּרִיסַר שְׁבָטִין דְּגֵלוֹתָא, לִילִיא יִתְחַשְׂף לְיִשְׂרָאֵל, עַד דִּיתְעַר וְא"ו, לִזְמַן שִׁתִּין וְשִׁית שְׁנַיִן.

לְבַתֵּר תְּרִיסַר שְׁבָטִין, דְּאֵינוֹן אֶלֶף וּמֵאֲתַן אֶלֶף וּמֵאֲתִים שְׁנוֹת גְּלוֹת, וְאַחֵר שִׁשִּׁים וְשֵׁשׁ שְׁנָה בַּחֹשֶׁךְ

בריתי יַעֲקֹב. זו התעוררות האות ו', שהיא נפש של בית יַעֲקֹב. וסוד זה - (בראשית מו) כל הנפש הבאה ליַעֲקֹב מצַרִימָה וגו' ששים ושש. והוא ו', נפש של בית שני, סוד של ה' פתחונה, וזה ו' סוד של ששים ושש. ששים - להתעוררות יַעֲקֹב, ושש - להתעוררות יוסף. ולכן הוא ו"ו, שהם שנים בחבור אחד וסוד אחד.

משם והלאה יתעורר הקדוש ברנף הוא לאותם נסים ואותות שאמרנו, ויתעוררו על ישראל אותן צרות שאמרנו, ואז - (סוד וד) ואף את בריתי יצחק. אחר כך יערך מלך המשיח קרבות בכל העולם בימין הקדוש ברנף הוא, כמו שנאמר (שמות טו) 'מינף ה' נאדרי בפת. אז, ואף את בריתי אברהם אֶזְכֹּר, ואחר כך והארץ אֶזְכֹּר, זו ה' אחרונה. באותו זמן פתוב, (זכריה יד) והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. לְסוֹף שָׁשִׁים וּשְׁשִׁים אַחֲרוֹת, שהם מאה ושלושים וששים שנים, יראו אותיות בשם הקדוש חקוקים בשלמות למעלה ולמטה כראוי, וסוד זה ה"ה עליונה ותחתונה, וכל אותן דרכים שהם שלשים וששים שנים הפלולות בסוד של אות ו', הו"ה, (יה"ה) סוד של שלמות מאה ושלושים וששים.

לְסוֹף מאה ושלושים וששים שנים אחרות יתקיים, לאחז בכנפות הארץ, וינערו הרשעים ממנה, ותטהר הארץ הקדושה, והקדוש ברנף הוא יעורר את המתים בארץ הקדושה, ויקומו חילות חילות בארץ הגליל.

שָׁנִין דְּגִלוּתָא, וּלְבַתֵּר שְׁתִּין וְשִׁית שְׁנִין בְּחִשׁוּכָא דְלִילִיא, כְּדִין, (ויקרא כ"ו) וּזְכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב. דָּא אַתְּעֵרוּתָא דָּאת ו', דְּאִיהוּ נֶפֶשׁ דְּבֵית יַעֲקֹב. וְרָזָא דָּא, (בראשית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לִיעֲקֹב מִצַּרִימָה וְגו' שְׁשִׁים וּשְׁשִׁים, וְאִיהוּ ו', נֶפֶשׁ דְּבֵית שְׁנִי, רָזָא דְה' תְּתָא, וְדָא ו' רָזָא דְשְׁשִׁים וּשְׁשִׁים, שְׁשִׁים: לְאַתְּעֵרוּתָא דִיעֲקֹב. וּשְׁשִׁים: לְאַתְּעֵרוּתָא דִיוֹסֶף. וְעַל דָּא אִיהוּ ו"ו, דְּאֲנוּן תְּרִין בְּחִבּוּרָא חֲדָא, וְרָזָא חֲדָא.

מתמן ולהלאה, יתער קדשא ברנף הוא לאינון נסין ואתיין (דף ו' ע"א) דקאמרן, ויתערוון על ישראל אינון עקתיין דקאמרן, וכדין, (ס"א ורזא דא) ואף את בריתי יצחק. ולבתר פד גיית מלפא משיחא קרבין בכל עלמא בימינא דקודשא ברנף הוא, כמה דאת אמר (שמות ט"ו) 'מינף ה' נאדרי בפת. כדין, ואף את בריתי אברהם אֶזְכֹּר, ולבתר והארץ אֶזְכֹּר, דא ה' בתראה, בההוא זמנא כתיב, (זכריה י"ד) והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

לְסוֹף שְׁתִּין וְשִׁית שְׁנִין אַחֲרֵינִין, דְּאִינוּן מאה ותלתין ותריין שניין, יתחזון אתוון בשמא קדישא, גליפן בשלימו, עילא ותתא כדקא יאות. ורזא דא ה"ה עלאה ותתאה, וכל אינון שבילין, דאינון תלתין ותריין שניין דכלילן ברזא דאת ו', הו"ה, (נ"א יוה"ה) רָזָא דְשְׁלִימוּ דְמֵאָה וְתִלְתִּין וְתִרְיָן.

לְסוֹף מאה ותלתין ותריין שניין אחרניין, יתקיים, לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה. ויתדפי ארעא קדישא. וקודשא ברנף הוא יתער מתייא דארעא קדישא,

וּיקוּמוֹן חֲיִלִּין חֲיִלִּין בְּאַרְעָא דְגָלִיל.
וּכְדִין יִתְעַר סְתִימוֹ דְנִבְיעוּ עַלְאָה אֶת י',
וַיִּתְקַיְימוּן תְּלַתִּין וּתְרִין שְׁבִילִין
בְּשְׁלִימוֹ, לְנִגְדָא לְתַתָּא, וַיִּתְקַיְימוּן אַתּוּן
דְשָׁמָא קְדִישָׁא כְּלָהוּ בְקִיּוּמֵיהוּ יְהו"ה, דְעַד
כְּעַן לָא יְהוּן בְּשְׁלִימוֹ. עַד זְמַן דְיִנְגִיד
וַיִּתְמַשֵּׁף הֵהוּא נִבְיעוּ עַלְאָה, בְּחַבּוּרָה
דְאַתּוּן, גּוֹ ה' (ב"א ו"ה) בְּתַרְאָה, וְדָא אִיהוּ לְסוּף
תְּשֻׁלוֹם מְאָה וְאַרְבַּעִין וְאַרְבַּעַה שְׁנִין אַחְרַנִּין
דִּישְׁתַּלְמוּן. וַיִּתְעַרוּן שְׂאֵר מְתֵי יִשְׂרָאֵל
דְבִשְׂאֵר אַרְעָאן.

דִּישְׁתַּבַּח כָּל דָּא בְּחַשְׁבֵּן ח"ת, דְאַתֵּי־יִשִּׁיב
עַלְמָא וַיִּתְבַּסֵּם, וַיִּתְעַבֵּר סְטֵרָא
אַחְרָא (חֲנוּא בִישָׁא) מְעַלְמָא. וְה"א תַתְּאָה תַתְּמַלִּי
מִגּוֹ נִבְיעוּ עַלְאָה, וַתִּתְעַטֵּר וַתִּתְנַהֵר בְּשְׁלִימוֹ.
וּכְדִין כְּתִיב, (ישעיה ל') וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ
הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עֶתִים.

עַד דִּיהָא שְׁבַת לַה', לְאַלְקָטָא נְפִשִׁין בְּתַעֲנוּגֵי
קְדוּשָׁא, (דָּא ה' בְּתַרְאָה) כָּל הֵהוּא אֶלְף
שְׁבִיעָאָה, וְדָא אִיהוּ אַתְעַרוּתָא דְרוּחִין
קְדִישִׁין, דְעַמָּא דִּישְׂרָאֵל, לְאַתְלַבְּשָׁא לְבַתָּר
שְׁבַת, בְּגוּפִין אַחְרַנִּין קְדִישִׁין, לְאַתְקַרִּי
קְדִישִׁין, דְכְּתִיב, (ישעיה ד') וְהָיָה הַנֶּשֶׂאֵר בְּצִיּוֹן
וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם קְדוּשׁ יֵאמֵר לוֹ. עַד כָּאן
מַלִּין דְרִזִּין סְתִימִין.

וַיִּקָּם מִלֶּךְ חֲדָשׁ. ר' יוֹסִי אָמַר, בְּכָל יוּמָא,
קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עֶבֶיד מְלָאכִין שְׁלִיחִין
עַל עַלְמָא, דְכְּתִיב, (תהלים קי"ד) עוֹשֶׂה מְלָאכֵינוּ
רוּחוֹת. עֲשֶׂה לָא כְּתִיב, אֶלְא עוֹשֶׂה, בְּגִין דְכָל
יוּמָא וְיוּמָא עוֹשֶׂה. וּבַהֵהוּא זְמַנָּא אַתְמַנָּא
מְמַנָּא חַד עַל מְצָרִים, וְדָא אִיהוּ דְכְּתִיב וַיִּקָּם
מִלֶּךְ חֲדָשׁ, חֲדָשׁ וְדָאִי.

אֲשֶׁר לָא יַדַּע אֶת יוֹסֵף: דְּהָא מֵאַתֵּר דְּפִרוּדָא

וְאִזּוּ יִתְעוּרר סְתֵר הַמַּעֲזֵן הַעֲלִיּוֹן
אוֹת י', וַיִּתְקַיְימוּ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם
שְׁבִילִים בְּשְׁלֵמוֹת לְהַשְׁפִּיעַ
לְמִטָּה, וְכָל אוֹתוֹת הַשֵּׁם
הַקְּדוּשׁ יִתְקַיְימוּ בְקִיּוּמָם יְהו"ה,
שְׁעַד עַכְשָׁו לָא הִיוּ בְּשְׁלֵמוֹת.
עַד הַזְּמַן שִׁישְׁפִּיעַ וַיִּמְשֵׁף אוֹתוֹ
מַעֲזֵן עֲלִיּוֹן בְּחַבּוּר הָאוֹתוֹת
לְתוֹף ה' (ר"ה) אַחְרוּנָה, וְזֵהוּ
לְסוּף תְּשֻׁלוֹם מְאָה וְאַרְבַּעִים
וְאַרְבַּע שְׁנַיִם אַחְרוֹת שִׁישְׁתַּלְמוּ.
וַיִּתְעוּרְרוּ שְׂאֵר מְתֵי יִשְׂרָאֵל
שְׁבִישְׂאֵר הָאַרְצוֹת.

שִׁימְצָא כָּל זֶה בְּחַשְׁבוֹן ח"ת,
שְׁהַתִּישָׁב הָעוֹלָם וַיִּתְבַּשֵּׁם,
וַיִּעֲבֵר הַצַּד הָאֲחֵר וְהַנְּחֹשׁ הָרַע מִן
הָעוֹלָם. וְה"א תַתְּחוּנָה תַתְּמַלָּא
מִתּוֹף הַמַּעֲזֵן הַעֲלִיּוֹן, וַתִּתְעַטֵּר
וַתִּיאִיר בְּשְׁלֵמוֹת, וְאִזּוּ כְּתוּב
(ישעיה ל) וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ
הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה
שְׁבַע־עֶתִים.

עַד שְׁתַּהֲיֶה שְׁבַת לַה' לְלִקֵּט
נְפִשׁוֹת בְּתַעֲנוּגֵי קְדָשָׁה, וְזֵה
אַחְרוּנָהוּ כָּל אוֹתוֹ אֶלְף שְׁבִיעִי,
וְזֵהוּ הַתְעוּרְרוּת שֶׁל רוּחוֹת
קְדוּשׁוֹת שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל,
לְהַתְלַבֵּשׁ אַחַר שְׁבַת בְּגוּפוֹת
אַחֲרִים קְדוּשִׁים, לְהַקְרִיא
קְדוּשִׁים, שְׁכְּתוּב וְהָיָה הַנֶּשֶׂאֵר
בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם קְדוּשׁ
יֵאמֵר לוֹ. עַד כָּאן דְּבַרֵי סוּדוֹת
נִסְתָּרִים.

וַיִּקָּם מִלֶּךְ חֲדָשׁ. רבי יוֹסִי אָמַר,
בְּכָל יוֹם עוֹשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף
הוּא מְלָאכִים שְׁלוּחִים עַל
הָעוֹלָם, שְׁכְּתוּב (תהלים קד) עֲשֶׂה
מְלָאכֵינוּ רוּחוֹת. עֲשֶׂה לָא כְּתוּב,
אֶלְא עוֹשֶׂה, מִשּׁוּם שְׁכָל יוֹם
וְיוֹם עוֹשֶׂה. וּבִבְאוֹתוֹ זְמַן הַתְּמַנָּה
מְמַנָּה אַחַד עַל מְצָרִים, וְזֵהוּ
שְׁכְּתוּב וַיִּקָּם מִלֶּךְ חֲדָשׁ, חֲדָשׁ
וְדָאִי.

אֲשֶׁר לָא יַדַּע אֶת יוֹסֵף, שְׁהָרִי

ממקום של פרווד היו, כמו
שנאמר (בראשית ב) ומשם יפרד.
והראשון מאותו הפרוד הוא
נהר מצרים, ולכן אשר לא ידע
את יוסף, מקום שכל היחוד
שורה בו, שנקרא צדיק.

רבי אלעזר ורבי יוסי היו
הולכים בדרך, והקדימו ללכת
באור. ראו פוכב אחד שהיה רץ
מצד זה, וכוכב אחר מצד זה.
אמר רבי אלעזר, עכשו הגיע
זמן של פוכבי הבקר לשבח את
אדונם, והם רצים מפחד ואימת
רבונם לשבח ולזמר לו. זהו
שכתוב (איוב לח) בָּרֶן יַחַד פּוֹכְבֵי
בָקָר וַיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.
משום שכלם ביחוד אחד
משבחים אותו.

פתח ואמר, (תהלים כב) למנצח על
אילת השחר מזמור לדוד. אילת
השחר - שששמיארים פני
המזרח ונפרד חשף הלילה, יש
ממנה אחד לצד מזרח, ומושף
חוט אחד של חשף לצד דרום,
עד שבא יוצא השמש, ובוקע
באותם חלוני הרקיע ומאיר
לעולם, ואותו חוט מפריד את
חשף הלילה.

אז באה אילת השחר, ובא אור
שחר בקדרות להתחבר ביום,
ומאיר היום. ואור היום כלול
ושאוב בתוכו את אותה האילת.
ועל האילת הזאת, כשנפרד
מהיום אחר שכלל אותה, אמר
דוד שירה, שכתוב למנצח על
אילת השחר.

ומה אמר? אלי אלי למה
עזבתני. שהרי נפרדה אילת
השחר מאור היום. עד שהיו
הולכים, האיר היום והגיע זמן
תפלה. אמר רבי אלעזר, נתפלל
תפלה ונלך. ישבו והתפללו,
אחר כך קמו והלכו.

פתח רבי אלעזר ואמר, (קהלת ח)

הו, כמה דאת אמר, (בראשית ב) ומשם יפרד
וקדמא מההוא פרוודא, נהרא דמצרים
איהו. ובגין כך אשר לא ידע את יוסף, אתר
דכל יחודא שררא ביה, דאקרי צדיק.

רבי אלעזר ורבי יוסי הוו אזלי באורחא,
ואקדימו בנהורא למיזל. חמו חד
כוכבא דהוה רהיט מסטרא דא, וכוכבא
אחרא מסטרא דא. אמר רבי אלעזר, השתא
מטא זמנא דכוכבי בקר לשבחא למאריהון,
ורהטי מדחילו ואימתא דמאריהון, לשבחא
ולזמרא ליה, הדא הוא דכתיב, (איוב ל"ח) בָּרֶן
יַחַד פּוֹכְבֵי בָקָר וַיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. בגין
דכלהו ביחודא חדא קא משבחון ליה.

פתח ואמר, (תהלים כ"ב) למנצח על אילת השחר
מזמור לדוד. אילת השחר: דכד נהירו
אנפוי דמזרח, ואתפרשא חשוכא דליליא,
חד ממנא אית לסטר מזרח, ומשיך חד חוטא
דנהירו דסטר דרום, עד דאתי ונפיק שמשא,
ובקע באינון פוי רקיעא, ואנהיר עלמא,
וההוא חוטא אפריש חשוכא דליליא.

בדן אילתא דשחרא אתי, ואתי נהירו אוכמא
בקדרו, לאתחברא ביממא, ונהיר
יממא. ונהירו דיממא, פליל ושאיב בגייה,
להיא אילתא, ועל האי אילתא, פד אתפרש
מיומא, לבתר דכליל לה, אמר דוד שירתא,
דכתיב למנצח על אילת השחר.

ומאי קא אמר (דף י"ב) אלי אלי למה עזבתני.
דהא אתפרש אילתא דשחרא, מנהירו
דיממא. עד דהוו אזלי, נהיר יממא, ומטא
עידן צלותא, אמר רבי אלעזר, נצלי צלותא
וניזיל, יתבו וצלו. לבתר קמו ואזלו.

פתח רבי אלעזר ואמר (קהלת ח) יש הבל אשר
נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר

יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר מֵגִיעַ
אֱלֹהִים כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וְגו'
אָמַרְתִּי שְׁגָם זֶה הֶבֶל. פְּסוּק זֶה
פִּרְשֵׁהוּ וְנִתְבָּאָר, אֲבָל יֵשׁ הֶבֶל,
שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ עָשָׂה סֵפֶר זֶה
וְהַקִּים אוֹתוֹ עַל שְׁבַעַת הַבָּלִים
שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם.

וְהֵם שְׁבַעַת עֲמוּדִים תּוֹמְכִים שֶׁל
הָעוֹלָם כְּנֶגֶד שְׁבַעַת רְקִיעִים,
וְאֵלוֹ הֵם: וִילּוּ"ן. רְקִי"ע.
שְׁחָקִי"ם. זְבוּ"ל. מְעוּ"ן. מְכוּ"ן.
עֲרֹבוּ"ת. וּכְנַגְדָם אָמַר קֹהֶלֶת
הַבַּל הַבָּלִים הַכֹּל הַבָּל.

כְּמוֹ שְׁאוֹתָם שְׁבַעַת רְקִיעִים,
וְיֵשׁ אַחֲרֵים שְׁנֵדָבְקִים בָּהֶם
וּמִתְפַּשְׁטִים וְיוֹצְאִים מֵהֶם, כִּף
גַּם יֵשׁ הַבָּלִים אַחֲרֵים
שֶׁמִתְפַּשְׁטִים וְיוֹצְאִים מֵאֵלֶּה,
וְכֹלָם אָמַר שְׁלֵמָה.

וְכֹאֵן יֵשׁ בּוֹ סוּד הַחֲכָמָה. יֵשׁ
הַבָּל שְׁיוֹצֵא מֵאוֹתָם הַבָּלִים
עֲלִיוֹנִים, שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד
עֲלֵיהֶם, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ,
וְהַתְקָם בְּקִיּוּמוֹ וְהַתְחַזֵּק בְּתַקְפוֹ
בְּמַעֲשֵׂי הָאָרֶץ וּבַעֲלִיָּה שְׁעוֹלָה
מֵהָאָרֶץ, וְזֶה הַתְמַנָּה עַל הָאָרֶץ,
וְכֹל תַּקָּף וְקִיּוּם שֶׁלוֹ בְּאוֹתָן
נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שְׁנֹלְקָטוּ מִן
הָאָרֶץ כְּשֶׁהֵם צַדִּיקִים, עַד שֶׁלֹּא
סָרְחוּ, בְּעוֹד שְׁנוֹתָנִים רִיחַ טוֹב
כְּמוֹ חֲנוּף, שְׁכָתוּב בּוֹ וְאֵינְנוּ כִּי
לָקַח אֶתוֹ אֱלֹהִים. וְנִטַּל אוֹתוֹ
כְּשֶׁעֲדִין לֹא הִגִּיעַ זְמַנּוֹ,
וּמִשְׁתַּעֲשֵׂע בּוֹ, וְכֵן שָׁאֵר צַדִּיקֵי
עוֹלָם.

שְׁשֵׁנִינוּ, עַל שְׁנֵי דְבָרִים צַדִּיקִים
מִסְתַּלְקִים מִן הָעוֹלָם טָרָם הִגִּיעַ
זְמַנָּם, אֶחָד עַל חֲטָאֵי הַדּוֹר,
שְׁכִשְׁמַתְרָבִים רְשָׁעִים בְּעוֹלָם,
אוֹתָם צַדִּיקִים שְׁנִמְצְאִים בִּינֵיהֶם
נִתְפָּסִים בְּחֲטָאֵיהֶם. וְאֶחָד
כְּשֶׁמִתְגַּלֶּה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שִׁסְרָחוּ אַחַר כִּף, הוּא מְסַלֵּק אוֹתָם מֵהָעוֹלָם טָרָם הִגִּיעַ זְמַנָּם. זֶהוּ שְׁכָתוּב אֲשֶׁר יֵשׁ

מֵגִיעַ אֱלֹהִים כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וְגו' אָמַרְתִּי
שְׁגָם זֶה הֶבֶל. הַאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ וְאִתְמַר,
אֲבָל יֵשׁ הֶבֶל, שְׁלֵמָה מְלֶכָא עָבַד סִפְרָא דָא,
וְאוֹקִים לִיהַ עַל שְׁבַעַת הַבָּלִים, דְּעֲלֵמָא
קִיּוּמָא עֲלִיּוּהוּ.

וְאֵינּוּן שְׁבַעַת עֲמוּדִין סְמִכִין דְּעֲלֵמָא, לְקַבְּל
שְׁבַעַת רְקִיעִים, וְאֵלִין אֵינּוּן: וִילּוּ"ן.
רְקִי"ע, שְׁחָקִי"ם זְבוּ"ל. מְעוּ"ן. מְכוּ"ן.
עֲרֹבוּ"ת. וְלְקַבְּלֵיהוּ הֶבֶל הַבָּלִים אָמַר קֹהֶלֶת
הַבַּל הַבָּלִים הַכֹּל הַבָּל.

בְּמָה דְאֵינּוּן שְׁבַעַת רְקִיעִין, וְאִית אַחֲרֵנִין
דְּדַבְקֵי בְהוּ, וּמִתְפַּשְׁטֵי וְנִפְקֵי מִנֵּיהוּ,
הַכִּי נִמְי אִית הַבָּלִים אַחֲרֵנִין, דְּמִתְפַּשְׁטֵי
וְנִפְקֵי מֵאֵלִין, וְכֹלְהוּ אָמַר שְׁלֵמָה.

וְהָבֵא רְזָא דְחֲכָמְתָא אִית בֵּיה. יֵשׁ הֶבֶל,
דְּנִפְקָא מֵאֵינּוּן הַבָּלִים עֲלֵאִין, דְּעֲלֵמָא
קִיּוּמָא עֲלִיּוּהוּ, וְדָא נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ,
וְאִתְקִיּוּם בְּקִיּוּמֵיהּ, וְאִתְתַּקַּף בְּתוֹקְפֵיהּ
בְּעוֹבְדֵי אַרְעָא, וּבְסִלְקוּ דְסִלְקָא מֵאַרְעָא, וְדָא
אִתְמַנָּא עַל אַרְעָא, וְכֹל תּוֹקְפָא וְקִיּוּמָא
דִּילֵיהּ, בְּאֵינּוּן נִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקָא, דְּאִתְלַקִּיטוּ
מֵאַרְעָא, כִּד אֵינּוּן זְכָאִין, עַד לָא סָרְחוּ, בְּעוֹד
דִּיהִבֵי רִיחָא טוֹב, כְּגוֹן חֲנוּף, דְּכָתִיב בֵּיה,
(בְּרַאשִׁית ה')

וְאֵינְנוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים. וְנִטַּל
לִיהַ עַד לֹא מִטָּא זְמַנֵּיהּ, וְאִשְׁתַּעֲשַׂע בֵּיה, וְכֵן
שָׁאֵר זְכָאִין דְּעֲלֵמָא.

דְּתַנִּינוּ, עַל תְּרִין מְלִין, צַדִּיקָא מִסְתַּלְקֵי
מֵעֲלֵמָא עַד לֹא יִמְטֵי זְמַנֵּיהוּ, חַד,
עַל חוֹבֵי דָרָא, דְּכִד אִסְגִּיאוּ חִיּוּבֵיָא בְּעֲלֵמָא,
אֵינּוּן זְכָאִין דְּמִשְׁתַּכַּחֵי בִּינֵיהוּ, אִתְפָּסוּן
בְּחוּבֵיהוּן, וְחַד כִּד אִתְגַּלִּי קָמִי קְדָשָׁא בְּרִין
הוּא שִׁסְרָחוּ אַחַר כִּף, הוּא מְסַלֵּק אוֹתָם מֵהָעוֹלָם טָרָם הִגִּיעַ זְמַנָּם.

צדיקים אשר מגיע אליהם
כמעשה הרשעים. מגיע עליהם
דין שלמעלה פאלו עשו חטאים
ומעשים של רשעים.

שהרי פעם אחת שאל רבי יוסי
בר רבי יעקב, איש כפר אונן,
בזמן שרבי עקיבא וחבריו
הסתלקו מן העולם ומתו באותו
אפן, את רבי מאיר, אמר לו, וכי
זה כתוב בכל התורה כלה? אמר
לו, ולא? והרי אמר שלמה אשר
יש צדיקים אשר מגיע אליהם
כמעשה הרשעים, מגיע עליהם
דין מלמעלה פאלו עשו חטאים
ומעשים של רשעים. ויש רשעים
שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים,
יושבים בשקט ושלום בעולם
הזה, דין לא מגיע אליהם, פאלו
עשו מעשים של צדיקים.

רמה? אם משום שגלוי לפני
הקדוש ברוך הוא שישוּבו
בתשובה או שיצא מהם זרע
שיהיה אמת בעולם, כמו תרח
שיצא ממנו זרע אמת - אברהם.
אחז שיצא ממנו חזקיהו, ושאר
הרשעים של העולם. ולכן, בצד
זה ובצד זה, הבל שאמרנו נעשה
ונתחזק על הארץ, כמו שאמרנו.
דבר אחר יש הבל אשר נעשה
על הארץ, כפי שאמרנו שהתחזק
(והתחזק) על העולם. כמה? משום
שיש צדיקים אשר מגיע אליהם
כמעשה הרשעים, מגיע לידיהם
כאותם מעשי הרשעים כמו בת
עובדי עבודה זרה, או אחד
מאותם מעשים שהם ממעשה
הרשעים, והם עומדים בקיומם
מפחד רבונם, ולא רוצים להטמא
כמו כמה צדיקי אמת שבאו
לידיהם כמעשים הללו, והם
גבורי כח שעושים רצון אדונם

הוא דיסרחון לבתר, סליק לון מעלמא, עד
לא מטא זמנייהו, הדא הוא דכתיב, (קהלת ח)
אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה
הרשעים, מטי עלייהו דינא דלעילא, פאלו
עבדו חובין ועובדין דרשיעייא.

דהא זמנא חדא, שאיל רבי יוסי בן רבי
יעקב, איש כפר אונן בזמנא דרבי
עקיבא וחברוי אסתלקו מעלמא, ומיתו
בהווא גוונא, לרבי מאיר, אמר ליה, וכי
כתיב דא בכל אורייתא כלה, אמר ליה ולא,
והא אמר שלמה, אשר יש צדיקים אשר
מגיע אליהם כמעשה הרשעים. מטי עלייהו
דינא מלעילא, פאלו עבדו חובין ועובדין
דרשיעייא. ויש רשעים שמגיע אליהם
כמעשה הצדיקים, יתבי בשקט ושלם כהאי
עלמא, דינא לא מטא עלייהו, פאלו עבדו
עובדין דצדיקייא.

אמאי, אי בגין דאתגלי קמי קדשא בריך
הוא, דיתובון בתיובתא, או דיפוק
מנייהו זרעא, דיהא קשוט בעלמא, כגון
תרח דנפק מניה זרעא דקשוט, אברהם.
אחז, דנפק מניה חזקיהו. ושאר חייבין
דעלמא. ובגין כן, בסטרא דא, ובסטרא דא,
הבל דקאמרן, נעשה ואתתקף על הארץ,
כדקאמרן.

דבר אחר יש הבל אשר נעשה על הארץ,
כדקאמרן דאתתקף (ואתתקף) על עלמא.
כמאי, בגין די יש צדיקים אשר מגיע אליהם
כמעשה הרשעים, מטאן לידייהו כאינון
עובדין דחייביא, כגון בת עובדי עבודה
זרה, או חד מאינון עובדין, דאינון ממעשה
הרשעים, ואינון קיימי בקיומיהו, מדהילו
דמאריהון, ולא בעאן לאסתאבא, כגון כמה

זכאי קשוט דמטו לידייהו

וְלֹא חָטְאוּ, וְעַל זֶה הִבֵּל נַעֲשֶׂה
עַל הָאָרֶץ וּמִתְחַזֵּק בְּתַקְפּוֹ.

וַיֵּשׁ רָשָׁעִים שְׂמֹגִיעַ אֲלֵהֶם
כַּמַּעֲשֶׂה הַצְּדִיקִים, בְּאֵה לִידֵיהֶם
מִצְוָה אַחַת שֶׁהִיא מַעֲשֶׂה שֶׁל
צְדִיקִים, וְזוֹכִים בָּהּ וְעוֹשִׂים
אוֹתָהּ, כְּמוֹ לִסְטִים מְקַפְּחִים שֶׁהִיא
נִמְצָא בְּהַרִים יַחַד עִם לִסְטִים
עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְכִשְׁהִיא עוֹבֵר
שֵׁם יְהוָה, הִיא מַצִּיל אוֹתוֹ
וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ מֵהֶם, וְהִיא קוֹרֵא
עָלָיו רַבִּי עֲקִיבָא: יֵשׁ רָשָׁעִים
אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵהֶם כַּמַּעֲשֶׂה
הַצְּדִיקִים.

וּכְמוֹ אוֹתוֹ רָשָׁע שֶׁהִיא בְּסִבְיַתוֹ
שֶׁל רַבִּי חֵיָא, שֶׁלִּילָה אֶחָד פָּגַשׁ
אֶת אוֹתָהּ אֲשֶׁה שֶׁהִיא הוֹלֶכֶת
לְבֵית בַּתְּיָה, רָצָה לְתַקֵּף אוֹתָהּ.
אָמְרָה לוֹ, בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, כִּפְדֵּ אֶת
רַבּוֹנֶךָ וְאֵל תַּחֲטֵא עִמִּי. עֲזַב
אוֹתָהּ וְלֹא חָטָא בָּהּ. הָיָה אוֹמֵר,
וַיֵּשׁ רָשָׁעִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵהֶם
כַּמַּעֲשֶׂה הַצְּדִיקִים אֲמַרְתִּי שְׂגָם
זֶה הִבֵּל. כְּמוֹ שֶׁהִתְחַזַּק אוֹתוֹ הִבֵּל
עִם אוֹתָם הַצְּדִיקִים שֶׁבָּאוּ
לִידֵיהֶם מַעֲשֵׂי רָשָׁעִים וְלֹא חָטְאוּ,
אֵף כִּף הִתְחַזַּק עִם אוֹתָם רָשָׁעִים
שֶׁהִגִּיעוּ לִידֵיהֶם מַעֲשֵׂי אוֹתָם
הַצְּדִיקִים וְעוֹשִׂים אוֹתָם.

שְׂשֻׁנִּנוּ, עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
צְדִיקִים וְרָשָׁעִים בְּעוֹלָם, וּכְמוֹ
שֶׁהוּא מִתְכַּפֵּד בְּעוֹלָם כַּמַּעֲשֵׂי
הַצְּדִיקִים, כִּף גַּם הוּא מִתְכַּפֵּד
בְּרָשָׁעִים כְּשֶׁעוֹשִׂים מַעֲשֶׂה טוֹב
בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (קהלת א) אֶת
הַכֹּל עֲשֵׂה יָפֵה כְּעֵתוֹ. אוֹי לְרָשָׁע
כְּשֶׁעוֹשֶׂה אֶת עֲצָמוֹ רַע וּמִתְחַזֵּק
בְּחָטְאוֹ, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (ישעיה ג) אוֹי
לְרָשָׁע רַע וְגו'.

עוֹד פִּתַּח וְאָמַר, (קהלת ז) אֶת הַכֹּל
רְאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי וְגו'. פְּסוּק זֶה
אֵף כִּף בְּאֵרוֹהוּ הַחֲבָרִים, אֲבָל
כֹּאֲשֶׁר נִתְּנָה חֲכָמָה לְשִׁלְמָה, רָאָה

וְגו'. הַי קָרָא אוֹף הַכִּי

כַּעֲבוּדֵינִי אֲלֵינוּ, וְאֵינוֹן גְּבוּרֵי כַח, דְּעַבְדֵי
רַעוּתָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן, וְלֹא חָטְאוּ. וְעַל דָּא, הִבֵּל
נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ וְאִתְתַּקַּף בְּתוֹקְפֵיהּ.

וַיֵּשׁ רָשָׁעִים שְׂמֹגִיעַ אֲלֵיהֶם כַּמַּעֲשֶׂה
הַצְּדִיקִים, מְטִי לִידֵיהֶו חַד מִצְוָה,
דְּאִיהוּ עוֹבְדָא דְצְדִיקָא, וְזַכָּאן בָּהּ, וְעַבְדֵינִי
יְתָהּ. כְּגוֹן לִסְטִים מְקַפְּחֵי הוּא מִשְׁתַּכַּח
בְּטוֹרֵיָא, בְּהֵי אֵינוֹן לִסְטִים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה
זָרָה, וְכַד הוּא יוֹדָא אַעֲבַר תַּמָּן, הוּא מִשְׁזִיב
לֵיהּ, וְנָטִיר לֵיהּ מִנֵּיִהוּ, וְהוּא קָרִי עָלֵיהּ רַבִּי
עֲקִיבָא, יֵשׁ רָשָׁעִים אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם
כַּמַּעֲשֶׂה הַצְּדִיקִים.

וּכְגוֹן הַהוּא חֵיָבָא, דְהוּא (דף יא ע"א)

בְּשִׁבְבוּתֵיהּ דְרַבִּי חֵיָא, דְלִילָא חַד
פָּגַע בָּהּ בְּהֵיָא אִתְתַּא דְהוּת אֲזַלְת לְבִי
בְרַתְיָהּ. בְּעַא לְמִתְקַף בָּהּ, אָמְרָה לֵיהּ, בְּמָטוּ
מִינָךְ, אוֹקִיר לְמָרְךָ, וְלֹא תַחֲטֵא גְבָאִי.
שְׁבִקָהּ וְלֹא חָב בָּהּ. הָיָה אוֹמֵר, וַיֵּשׁ רָשָׁעִים
אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כַּמַּעֲשֶׂה הַצְּדִיקִים אֲמַרְתִּי
שְׂגָם זֶה הִבֵּל, כְּמָה דְאִתְתַּקַּף הַהוּא הִבֵּל,
בְּהֵי אֵינוֹן צְדִיקָא, דְמָטוּ לִידֵיהֶו עוֹבְדֵי
דְחֵיָבָא, וְלֹא חָטְאוּ. אוֹף הַכִּי, אִתְתַּקַּף
בְּהֵי אֵינוֹן חֵיָבָא, דְמְטִי לִידֵיהֶו עוֹבְדֵי
דְאֵינוֹן צְדִיקָא, וְעַבְדֵי לָהּ.

דְתַנִּין עֲבַד קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא צְדִיקִים
וְרָשָׁעִים בְּעֵלְמָא. וְכַמָּה דְאִתְיִיקַר
אִיהוּ בְּעֵלְמָא, כַּעֲבוּדֵי דְצְדִיקָא, הַכִּי נָמִי
אִתְיִיקַר אִיהוּ בְּרִשְׁעֵיָא, כַּד עַבְדֵי עוֹבְדָא
טָבָא בְּעֵלְמָא. כְּמָה דְאִתְ אָמַר, (קהלת ג) אֶת
הַכֹּל עֲשֵׂה יָפֵה כְּעֵתוֹ. וְוִי לְחֵיָבָא, כַּד עַבְדֵי
גְרַמִּיָה רַע, וְאִתְתַּקַּף בְּחוּבִיָהּ, כְּמָה דְאִתְ
אָמַר, (ישעיה ג) אוֹי לְרָשָׁע רַע וְגו'.

הוּ פִתַח וְאָמַר, אֶת הַכֹּל רְאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי

הכל בזמן ששולטת הלכנה.
יש צדיק - זה צמוד העולם.
אבד - כמו שנאמר הצדיק
אבד, בזמן הגלות. בצדקו -
משום שהיא שוכבת לעפר.
צדק זה, כל זמן שישאל
בגלות, היא עמם בגלות,
ומשום כך, צדיק אבד בצדקו,
שהרי אין מגיעות אליו אותן
ברכות עליונות.

ויש רשע מאריך ברעתו - זה
סמא"ל, שהאריך שקט ושלווה
לאדם, במה? ברעתו, באותה
רעה אשתו, (אשה רעה אשת זנונים)
נחש התקיף, שהרי לא מגיע
עליהם שקט ושלווה אלא רק
משום שנדבק באותה נקבה.
כמו זה לשאר המלכיות, עד
שהקדוש ברוך הוא יקים מן
העפר את אותה סכת דוד
הנופלת, שכתוב (עמוס ט) אקים
את סכת דוד הנפלת.

וייך איש מבית לוי. רבי יוסי
פתח, (שיר ו) דודי ירד לגנו
לערגות הבשם וגו'. לגנו - זו
כנסת ישראל, משום שהיא
ערוגת הבשם, שהיא פלולה
מכל צדדי (מיני) בשמים וריחות
של העולם הבא. בשעה
שהקדוש ברוך הוא יורד לגן
הזה (של עדן), כל אותן נשמות
הצדיקים מתעטרות שם, כלן
נותנות ריח, כמו שנאמר וריח
שמניך מכל בשמים (ור"ח אפר
בתפוחים) - אלו הם נשמות
הצדיקים, שאמר רבי יצחק,
כל אותן נשמות הצדיקים
שהיו בעולם הזה וכל אותן
הנשמות שעתידות לרדת
לעולם הזה, כלן (עומדות בגן הזוהר).
בגן שבארץ כלם עומדים
בדיוקן וציוור שהיו עומדים
בעולם הזה, וסתר וסוד זה
נמסר לחכמים.

אוקמוה חבריאי, אבל פד אתיהיב חכמה
לשלמה, חמא כולא, בזמנא דשלטא סיהרא,
יש צדיק דא עמודא דעלמא. אויבד: כמה
דאת אמר, (ישעיה ג) הצדיק אבד, בזמנא
דגלותא בצדקו: בגין דהיא שכיבת לעפרא,
צדק דא, כל זמנא דישראל בגלותא, איהי
עמהון בגלותא, ובגין כך, צדיק אויבד
בצדקו. דהא לא מטאן לגביה אינון ברפאן
עלאין.

ויש רשע מאריך ברעתו, דא סמאל, דאוריף
שקט ושלווה לאדם, במאי ברעתו.
בהיא רעה אתתיה, (נ"א אשה רעה אשת זנונים) (הושע א)
נחש תקיפא, דהא לא מטא עלייהו שקט
ושלוה, אלא בגין דאתדבק בהיא נוקבא.
בגוונא דא לשאר מלכוון, עד דקודשא בריך
הוא יקים מעפרא, להיא סכת דוד הנופלת,
דכתיב, (עמוס ד) אקים את סכת דוד הנפלת.

וייך איש מבית לוי. (שמות ב) רבי יוסי פתח (שיר
השירים ו) דודי ירד לגנו לערגות הבושם
וגו'. לגנו: דא כנסת ישראל, בגין דהיא
ערוגת הבושם, דאיהי כלילא מפל סטרי (נ"א
ויני) בוסמין וריחין דעלמא דאתי. בשעתא
דקודשא בריך הוא נחית לגנתא דא (נ"א דעדן)
כל אינון נשמתהון דצדיקיא, מתעטרין תמן,
פלהו יהבי ריחא, כמה דאת אמר וריח
שמניך מכל בשמים, (נ"א וריח אפר בתפוחים) אלין
אינון נשמתהון דצדיקיא, דאמר רבי יצחק,
כל אינון נשמתין דצדיקיא, דהוו בהאי
עלמא, וכל אינון נשמתין, דזמינין לנחתא
להאי עלמא, פלהו בגנתא (דא קיימין בגנתא) די
בארעא, (פלהו) קיימין בדיוקנא וציוורא דהוו
קיימין בהאי עלמא, וסתרא ורזא דא אתמסר
לחכימי.

רוח שִׁינְרֵת לְבַנֵי אָדָם, שְׁהוּא מִצַּד הַנְּקָבָה, נְחַקְקָה תְּמִיד בְּחַקִּיקָה כְּחוֹתֶם הַזֶּה. צִיּוֹר הַגּוֹף שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בּוֹלֵט הַחוּצָה, וְרוּחַ נְחַקְקָת פְּנִימָה. כְּשֶׁמִתְפַּשֵּׁט הַרוּחַ מִן הַגּוֹף, אוֹתָהּ רוּחַ בּוֹלֵטת בְּגֵן שֶׁל הָאָרֶץ בְּצִיּוֹר וּדְיוֹקָן שֶׁל גּוֹפוֹ מִמֶּשׁ שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה, מִשּׁוֹם שֶׁהִיא תְּמִיד כְּמוֹ חוֹתֶם.

וְעַל זֶה הִיא אֲמָרָה (שִׁיר ח) שִׁימְנֵי כְּחוֹתֶם. מֵה חוֹתֶם חֲקוֹק בְּחַקִּיקָה פְּנִימָה וּמִצְטִיֵר בְּצִיּוֹר בּוֹלֵט הַחוּצָה, אָף כִּף הִיא הַרוּחַ שֶׁהִיא מִצַּד שְׁלֵה, כְּמוֹ זֶה מִמֶּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה חֲקוֹק בְּחַקִּיקָה פְּנִימָה, וְכִשְׁמִתְפַּשֵּׁט מִהַגּוֹף וְנִכְנָס לְגֵן שֶׁבְּאָרֶץ, הָאִוִיר שֶׁשֵּׁם בּוֹלֵט אוֹתוֹ חֲקִיקָה לְהִצְטִיֵר הַחוּצָה, וּמִצְטִיֵר בְּצִיּוֹר בּוֹלֵט הַחוּצָה, כְּמוֹ שֶׁצִּיּוֹר שֶׁל הַגּוֹף בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלִמְעַלָּהוּ.

הַנְּשֻׁמָּה שֶׁהִיא מֵעַץ הַחַיִּים מִצְטִיֵר שֵׁם לְמַעַלָּה בְּאוֹתוֹ צְרוּר הַחַיִּים לְהַתְעַנֵּג בְּנֵעַם ה', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כו) לְחַזוֹת בְּנֵעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי - זֶה גְּבִרְיָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּנִיאל ט) וְהָאִישׁ גְּבִרְיָאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחִזּוֹן וְגו'. מִבֵּית לְוִי - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁבָּאָה מִצַּד הַשְּׂמָאל. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי - זֶה הַנְּשֻׁמָּה.

שֶׁשֵּׁנִינוּ, בְּשַׁעַת שְׁנוּלָד גּוֹף שֶׁל צַדִּיק בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרֵא לְגְּבִרְיָאֵל וְנוֹטֵל אוֹתָהּ נְשֻׁמָּה וְשֶׁל צַדִּיקוֹ שֶׁבְּגֵן, וּמִוִּרִיד אוֹתָהּ לְגוֹף הַזֶּה שֶׁל הַצַּדִּיק שְׁנוּלָד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהוּא נִפְקָד עָלֶיהָ וְשׁוֹמֵר אוֹתָהּ.

וְאִם תֹּאמְרוּ, אוֹתוֹ מִלֵּאָף שֶׁהַתְּמִנָּה עַל רוּחוֹת הַצַּדִּיקִים

רוּחָא דְנִחִית לְבַנֵי נְשָׂא, דְאִיהוּ מִסְטָרָא דְנוֹקְבָא, מִתְגַּלְפָּא תְדִיר בְּגִלּוּפָא כְּהֵאִי חוֹתֶם. צִיּוֹרָא דְגּוּפָא דְבַר נָשׁ בְּהֵאִי עֲלָמָא, בְּלִיט לְבַר, וְרוּחָא אֲתַגְלִיף לְגוֹ. כַּד אֲתַפְּשֵׁט רוּחָא מִן גּוּפָא, הֵהוּא רוּחַ בְּלִיט בְּגִנְתָּא דְאַרְעָא, בְּצִיּוֹרָא וּדְיוֹקָנָא דְגּוּפִיהּ מִמֶּשׁ דְּבְּהֵאִי עֲלָמָא, בְּגִין דְּהוּהַ תְּדִיר כְּחוֹתֶם.

וְעַל דָּא אֲמָרָה אִיהִי, (שִׁיר הַשִּׁירִים ח') שִׁימְנֵי כְּחוֹתֶם, מֵה חוֹתֶם גְּלִיף בְּגִלּוּפָא לְגוֹ, וְאֲתַצְיִיר בְּצִיּוֹרָא בְּלִיטָא לְבַר. אוּף הֵכִי אִיהִי רוּחָא, דְּהוּהַ מִסְטָרָא דִּילָהּ, כְּהֵאִי גְּוֹנָא מִמֶּשׁ בְּהֵאִי עֲלָמָא, גְּלִיף בְּגִלּוּפָא לְגוֹ, וְכַד אֲתַפְּשֵׁט מִן גּוּפָא, וְעָאֵל בְּגִנְתָּא דְאַרְעָא, אִוִירָא דְתַמָּן בְּלִיט הֵהוּא גְּלוּפָא לְאֲתַצְיִירָא לְבַר, וְאֲתַצְיִיר בְּצִיּוֹרָא בְּלִיטָא לְבַר, כְּגִוּוֹנָא דְצִיּוֹרָא דְגּוּפָא בְּהֵאִי עֲלָמָא (לְעִילָא).

נִשְׁמָתָא, דְאִיהִי מְאִילָנָא דְחִיָּא, אֲתַצְיִיר תַּמָּן לְעִילָא, בְּהֵהוּא צְרוּרָא דְחִיָּי, לְאֲתַעֲנֵגָא בְּנוֹעַם יְי', כְּמָה דְאֵת אֲמַר (תְּהִלִּים כ"ז) לְחַזוֹת בְּנוֹעַם יְי' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ.

וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי, דָּא גְּבִרְיָאֵל, כְּמָה דְאֵת אֲמַר (דְּנִיאל ט') וְהָאִישׁ גְּבִרְיָאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחִזּוֹן וְגו'. מִבֵּית לְוִי: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְאֵתִיא מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי דָּא נְשֻׁמָּתָא.

דְּתַנְיֵן, בְּשַׁעַתָּא דְאֲתִיִּלִּיד גּוּפָא דְצַדִּיק, בְּהֵאִי עֲלָמָא, (דְּר' א"א ע"ב) קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִי לִיהַ לְגְּבִרְיָאֵל, וְנוֹטֵיל הֵהוּא נְשֻׁמָּתָא (דְּצַדִּיק) דִּי בְּגִנְתָּא, וְנִחַתָּא לָהּ לְהֵאִי גּוּפָא דְצַדִּיקָא, דְאֲתִיִּלִּיד בְּהֵאִי עֲלָמָא, וְאִיהוּ אֲתַפְּקָד עָלָהּ וְנָטִיר לָהּ.

וְאִי תִימָא, הֵהוּא מִלְּאָכָא דְאֲתַמָּנָא עַל רוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקָא, לִילָהּ שְׁמִיָּה,

שמו לילה, ואתה אומר ששמו
גבריאל? כך הוא ודאי, משום
שבא מצד השמאל, וכל מי
שבא מצד השמאל כך נקרא.

ויקח איש - זה עמרם. ויקח את
בת לוי - זו יוכבד. ובת קול
ירדה ואמרה לו להזדונג בה,
שהרי קרב זמן גאלת ישראל
על ידי הבן שנולד מהם.

והקדוש ברוך הוא סיע בו,
ששנינו, שכינה שרתה על
מטתם, והרצון שלהם בדבקות
אחת היתה בשכינה, ולכן לא
זזה שכינה מאותו בן שהולידו,
לקיים מה שכתוב (ויקרא כ)
והתקדשתם והייתם קדושים. בן
אדם שמקדש עצמו מלמטה,
הקדוש ברוך הוא מקדש אותו
מלמעלה. כמו שהרצון שלהם
היה בדבקות של השכינה, כך
השכינה נדבקה ממש באותו
מעשה שעשו.

אמר רבי יצחק, אשרי
הצדיקים שהרצון שלהם
בדבקות של הקדוש ברוך הוא
תמיד. וכמו שהם מתדבקים בו
תמיד, כך גם הוא נדבק בהם
ולא עוזב אותם לעולמים. אוי
לרשעים שהרצון שלהם
והדבקות שלהם מרחקת ממנו,
ולא די להם שמתרחקים ממנו,
אלא שנדבקים בצד האחר. בא
ראה, עמרם שנדבק
בקדוש-ברוך-הוא, יצא ממנו
משה, שהקדוש ברוך הוא לא
זז ממנו לעולמים, ושכינה
נדבקה עמו תמיד. אשרי חלקו.
ותהר האשה ותלד בן ותרא
אתו פי טוב הוא. מה זה פי
טוב הוא? אמר רבי חייא,
שנולד מהול. משום שסוד
הברית נקרא טוב, שכתוב
(ישעיה א) אמרו צדיק פי טוב.

ואת אמרת דאיהו גבריאל. הכי הוא ודאי,
בגין דאתי מסטרא דשמאלא, וכל מאן דאתי
מסטרא דשמאלא הכי אקרי.

ויקח איש: דא עמרם. ויקח את בת לוי: דא
יוכבד. ובת קול נחפת ואמרת ליה
לאזדונג בה, דהא קריב זמנא דפורקנא
דישראל, על ידא דברא דאתיליד מנייהו.

וקודשא בריה הוא סיע ביה, דתנינן,
שכינתא שריא על ערסייהו
ורעותא דלהון בדבקותא חדא, הוה בה
בשכינתא, ועל דא, לא אתעדי שכינתא,
מההוא ברא דאולידו, לקיימא דכתיב, (ויקרא
כ"א) והתקדשתם והייתם קדושים. פר נש
דמקדש גרמיה מלרע, קדשא בריה הוא
מקדש ליה לעילא, כמה דרעותא דלהון הוה
בדבקותא דשכינתא. הכי אתדבקא שכינתא,
בההוא עובדא ממש דעבדו.

אמר רבי יצחק, זכאין אינון צדיקיא דרעותא
דלהון בדבקותא דקודשא בריה הוא
תדיר, וכמה דאינון מתדבקין ביה תדיר, הכי
נמי איהו אתדבק בהו, ולא שביק לון
לעלמין. ווי לרשיעיא, דרעותא דלהון,
ודבקותא דלהון, מתרחקא מניה. ולא די להו
דמתרחקן מניה, אלא דמתדבקן בסטרא
אחרא. תא חזי, עמרם דאתדבק ביה בקודשא
בריה הוא. נפק מניה משה, דקודשא בריה
הוא לא אעדי מניה לעלמין, ושכינתא
אתדבקת בהדיה תדיר, זכאה חולקיה.

ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו פי טוב
הוא. (שמות ב) מאי כי טוב הוא. אמר
רבי חייא, דאתיליד מהול. בגין, דרזא
דברית, טוב אקרי, דכתיב, (ישעיה ג) אמרו צדיק
פי טוב.

רבי יוסי אָמַר, רָאֵתָה בּוֹ אוֹר הַשְּׂכִינָה שְׁמַאִיר בּוֹ, שְׁבִשְׁעָה שְׁנוּלָד, הִתְמַלֵּא כָּל הַבַּיִת אוֹר, שְׁכַתוֹב וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, וְכַתוּב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וְעַל זֶה כְּתוּב כִּי טוֹב הוּא, וְהַפֶּל הִיָּה.

וְהַצְּפִנְהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים. מָה אוֹמְרִים שְׁלֹשָׁה יָרְחִים? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רָמְזוּ הוּא שְׁרָמְזוּ, שְׁלֹשָׁה נִוְדַע מִשֶּׁה בְּזֵהר עֲלִיּוֹן עַד שְׁלֹשָׁה יָרְחִים, שְׁכַתוֹב (שמות ט) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי, שְׁהָרִי אֹז נִתְּנָה תוֹרָה עַל יָדוֹ, וְשְׂכִינָה הִתְגַּלְתָּה וְשָׂרְתָה עֲלָיו לְעֵינַי כָּל־סָם, שְׁכַתוֹב וּמִשֶּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו ה'.

וְרָא יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינּוּ, שְׁעַד אוֹתָהּ שְׁעָה לֹא נִוְדַע דְּבוּרוֹ בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכַתוּב מִשֶּׁה יִדְבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל.

וְהִתְקַח לוֹ תְּבַת עֲצֵי גִמָּא, רָמְזוּ עַל הָאֲרוֹן שְׁלוֹחֹת הַבְּרִית נִכְנָסִים לְתוֹכּוֹ. תְּבַת גִּמָּא הִיא אֲרוֹן הַבְּרִית. וַתַּחֲמֶרָה בַּחֲמֶר וּבְזָפַת, וְשִׂאֲתָהּ תַּבַּח שְׁהוּא שְׁהָרִי הָאֲרוֹן הִיָּה מִצְפָּה מִבְּפָנַיִם וּמִבְּחוּץ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זוֹהִי הַתּוֹרָה שְׁהַחֲמִירָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְוֹת עֲשֵׂה וּבְמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.

וְהַשֵּׁם בָּהּ אֶת הַיֵּלָד - אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (הושע יא) כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֶּהוּ. וְהַשֵּׁם בְּסוּף - שְׁלֹא הָיָה מִצְוֹת הַתּוֹרָה חֲמֶר לְעֲשׂוֹת עַד סוּף, שְׁנִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ לְסוּף אֲרָבְעִים שָׁנָה. עַל שְׁפַת הַיָּאֵר - עַל מֵאמַר שֶׁל אוֹתָם שְׁמוּרִים תּוֹרָה וְחֻקָּה לְיִשְׂרָאֵל. (רבי חזקיה אָמַר, כִּי לְמַדְנָהוּ.)

דְּבַר אַחַר וַיִּלָּךְ אִישׁ - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתוֹב ה' אִישׁ מִלְחָמָה. מִבַּיִת לְוִי - זֶה

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, נִהִירוּ דְשְׂכִינְתָא דְנִהִיר בֵּיהּ חֲמָתָא, דְּבִשְׁעָתָא דְאִתְּלִיד אֶתְמַלֵּיא כָּל בֵּיתָא נִהוּרָא, דְכַתִּיב וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, וְכַתִּיב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וְעַל דָּא כִּי טוֹב הוּא כְּתִיב, וְכֹלָא הָהּ.

וְהַצְּפִנְהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים, שְׁלֹשָׁה יָרְחִים מָאי קָא מִיִּירִי. אָמַר ר' יְהוּדָה, רָמְזוּ הוּא דְקָא רָמְזוּ, דְלֹא אֶשְׁתַּמּוּדַע מִשֶּׁה בְּזֵהרָא עֲלָאָה, עַד שְׁלֹשָׁה יָרְחִים. דְכַתִּיב, (שמות י"ט) בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי, דְהָא כְּדִין אֶתִּיהִיבַת תּוֹרָה עַל יָדוֹי, וְשְׂכִינְתָא אֶתְגַּלְתָּא, וְשָׂרִיא עֲלוֹי לְעֵינֵיהוֹן דְכֹלָא, דְכַתִּיב, (שמות י"ט) וּמִשֶּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יי'.

וְרָא יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינּוּ, (שמות ב') דְעַד הֵהוּא שְׁעָתָא, לֹא אֶשְׁתַּמּוּדַע מְלוּלִיָּה בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכַתִּיב מִשֶּׁה יִדְבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל.

וְהִתְקַח לוֹ תְּבַת גּוּמָא, רָמְזוּ עַל הָאֲרוֹן, דְלִוְחֹת קִיִּימָא עָאֲלִין בְּגוּיָה, תִּיבַת גּוּמָא, אֲרוֹן הַבְּרִית אִיהוּ. וַתַּחֲמֶרָה בַּחֲמֶר וּבְזָפַת (דְהַחִיא תִיבָה דְאִיהוּ) דְהָא הָאֲרוֹן הָוָה מְחוּפָּה מְלָגוּ וּמְלָבַר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, דָּא הִיא אוֹרִיִּיתָא, דְהַחֲמִירָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְוֹת עֲשֵׂה וּבְמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.

וְהַשֵּׁם בָּהּ אֶת הַיֵּלָד, אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאֵתְּ אָמַר (הושע י"א) כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֶּהוּ. וְהַשֵּׁם בְּסוּף דְלֹא הוּוּ פְקוּדֵי אוֹרִיִּיתָא חוּמְרָא לְמַעַבְד, עַד סוּף, דְעָאֲלוּ יִשְׂרָאֵל לְאֲרַעָא, לְסוּף אֲרָבְעִין שָׁנִין. עַל שְׁפַת הַיָּאֵר: עַל מִימְרָא דְאִינוּן דְמוּרִים אוֹרִיִּיתָא וְחֻקָּה לְיִשְׂרָאֵל. (נ"א רבי חזקיה אָמַר חֲבִי אוֹלִיפְנָא)

דְּבַר אַחַר וַיִּלָּךְ אִישׁ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכַתִּיב, (שמות ט"ו) יי' אִישׁ מִלְחָמָה. מִבַּיִת

הקדוש ברוך הוא, המקום שהחכמה העליונה ואותו נהר מתחברים כאחד ולא נפרדים לעולמים. מבית לוי - שהשרה לויתן (כל שמחה) לשמחה בעולם, זהו שכתוב (תהלים קד) לויתן זה יצרף לשחק בו. ויקח את בת לוי - זה הקדוש ברוך הוא, מקום שאור הלבנה מאיר.

והנהר האשה ותלד בן. האשה ודאי, כמו שנאמר לזאת יקרא אשה. בתחלה בת לוי, וכך זה ודאי. וכי בת לוי בתחלה ועכשו אשה? אלא כף זה בודאי, וכך למדנו, עד שלא הודוה אשה, היא נקראת בת פלוני. אחר שהודוה, נקראת אשה. וכאן בת ואשה, דרנה אחת היא.

והצפנהו שלשה ירחים - אלו שלשת הירחים שהדין הקשה שרוי בעולם, ואלו הם: תמוז, אב וטבת (שבת). מה משמיע? שעד שלא ירד משה לעולם, הוא היה מצוי למעלה, ועל זה הודוה בו שכינה מיום שנולד. מפאן, אמר רבי שמעון, שרוחות הצדיקים מצויות הן למעלה עד שלא יורדות לעולם. ורא יכלה עוד הצפינו וגו'. מה זה ותקח לו תבת גמא? שכסתה אותו בסימניה להיות שמור מאותם הדגים של הים ששטים בים הגדול, שכתוב (תהלים קד) שם רמש ואין מספר. והיא כסתה אותו להיות שמור מהם בכסוי (וכצד היובל) וטיסת הרובל) וטס הכברה) נכבד של שני גונים, לבן ושחור, והניחה את מלשה ביניהם שיודע עמהם, משום שעתידי לעלות (בניהם) פעם אחרת לקבל תורה.

והנהר בת פרעה לרחץ על הניאר - זוהי שבאה מצד השמאל של

לוי, דא קדשא בריך הוא, אתר דחכמה עלאה, וההוא נהר, מתחברן כחדא, ולא מתפרשין לעלמין. מבית לוי דאשרי לויתן (נ"א כל סידו) לחידו בעלמא, הדא הוא דכתיב, (תהלים ק"ד) לויתן זה יצרף לשחק בו. ויקח את בת לוי, דא קדשא בריך הוא, אתר דנהירו דסיהרא נהיר.

והנהר האשה ותלד בן. האשה ודאי, כמה דאת אמר (בראשית ב') לזאת יקרא אשה. בקדמיתא בת לוי, והכי הוא ודאי, וכי בת לוי בקדמיתא, (דף ר"ב ע"א) והשתא אשה. אלא הכי הוא ודאי, והכי אוליפנא, אתתא עד לא אודווגת, אתקריאת בת פלוני, בתר דאודווגת אתקריאת אשה. והכא, בת, ואשה, וכלא, חד דרנא איהו.

והצפנהו שלשה ירחים. (שמות ב') אלין תלת ירחין, דדינא קשיא שריא בעלמא ומאי נינהו. תמוז, אב, טבת, (נ"א שקט) מאי משמע. דעד לא נחת משה לעלמא, שכיח הוה איהו לעילא, ועל דא אודווגת ביה שכינתא, מיומא דאתיליד. מפאן אמר רבי שמעון, רוחיהון דצדיקיא, שכיחין אינון לעילא, עד לא יחתון לעלמא.

ורא יכלה עוד הצפינו וגו'. (שמות ב') מאי ותקח לו תבת גומא. דחפת ליה בסימניה, למיהוי נטיר מאינון נוני ימא, דשאטין בימא רבא, דכתיב, (תהלים ק"ד) שם רמש ואין מספר. והיא חפת ליה, למיהוי נטיר מנייהו, בחפוי (בסטרן רובלא) (נ"א דטיסת רובלא) (נ"א דטיס רובלא) יקריא, דתרין גוונין חוור ואוכם, ואנח ליה למשה בינייהו, דישתמודע עמהון, בגין דזמין לסלקא (בינייהו) זמנא אחרא, לקבלא אורייתא. ונהר בת פרעה לרחוץ על הניאר. (שמות ב') דא

הדין הקשה, כמו שנאמר (שמות ב) לרחץ על היאר. על היאר דוקא, ולא על הים.

ואם תאמר, והרי כתוב ומטף אשר הפית בו את היאר, ומשה לא הפה אלא על הים, וקראו לו יאר? אלא יאר היה שהפה אהרן על ידי משה, והחשיב אותו הפתוב שהוא עשה זאת.

כמו זה וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאר. ואהרן הפהו. אלא על שבא מצד הקדוש ברוך הוא קראו הפתוב אחרי הכות ה', אחר כף קראו בשם משה. ונערתיה הלכת על יד היאר - אלו שאר המחנות שבאים מהצד הזה.

ותפתח ותראהו את הילד. ותראהו? ! ותרא היה צריך (לכתב) ! מה זה ותראהו? אמר רבי שמעון, אין לך דבר בתורה שאין בו סודות עליונים ונכבדים. אלא כף למדנו, רשם המלך והגבירה נמצא בו, והוא רשם של וא"ו ה"א. ומיד - ותחמל עליו וגו'. עד כאן למעלה. מכאן ולהלאה למטה, חוץ מהכתוב הזה.

ותתצב אחותו מרחק וגו'. ותתצב אחותו, אחותו של מי? אחותו של אותו שקרא לכנסת ישראל אחותי, כמו שנאמר (שיר ה) פתחי לי אחתי רעיתי. מרחק, כמו שנאמר מרחוק ה' נראה לי.

ואידו משמע שאותם צדיקים, עד שלא ירדו לעולם, נודעים הם למעלה אל הכל, וכל שפן משה. ומשמע גם כן שנשמות הצדיקים נמשכות ממקום עליון, כמו שבארנו, וסוד הדבר למדנו, שמשמע שיש לנשמה אב ואם, כמו שיש לגוף אב ואם בארץ, ומשמע שבכל הצדדים, בין

איהי דאתיא מסטרא דשמאלא דדינא קשיא, כמה דאת אמר, לרחוץ על היאור, על היאור דייקא, ולא על הים.

ואי תימא, והא כתיב, (שמות י"ז) ומטף אשר הפית בו את היאור, ומשה לא מחא אלא ימא, וקרייה יאר. אלא יאר הוה דמחא אהרן על ידי דמשה, ושווייה קרא דאיהו עביד.

בתי גוונא, (שמות ז) וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור. ואהרן הפהו. אלא על דאתא מסטרא דקודשא בריך הוא, קרייה קרא אחרי הכות ה', לבתר קרייה בשמא דמשה. ונערוותיה הולכות על יד היאור, אלין שאר משריין דאתיין מסטרא דא.

ותפתח ותראהו את הילד. (שמות ב) ותראהו. ותרא מיבעי ליה. מאי ותראהו. אמר רבי שמעון, לית לך מלה באורייתא, דלית בה רזין עלאין ויקריין. אלא הכי אוליפנא, רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכח ביה, ואיהו רשימא דוא"ו ה"א. ומיד ותחמול עליו וגו'. עד כאן לעילא, מכאן ולהלאה לתתא, בר מהאי קרא.

ותתצב אחותו מרחק וגו'. (שמות ב) ותתצב אחותו, אחותו דמאן. אחותיה, דהוה דקרא לכנסת ישראל אחתי. כמה דאת אמר, (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעיתי. מרחוק: כמה דאת אמר (ירמיה ל"א) מרחוק ה' נראה לי.

(מאי) משמע, דאינון זכאין, עד לא נחתו לעלמא, אשתמודעאן אינון לעילא, לגבי כלא, וכל שפן משה. ומשמע נמי, דנשמתהון דצדיקיא, אתמשכו מאתר עלאה, כמה דאוקימנא. ורזא

למעלה בין למטה, הפל בא מזכר ונקבה ונמצאים. והרי בארו את הסוד, שכתוב תוצא הארץ נפש חיה. הארץ - זו כנסת ישראל. נפש חיה - נפש של אדם הראשון העליון כמו שנתבאר. בא רבי אבא ונשקו. אמר, ודאי יפה אמרת, וכך הוא ודאי אשרי חלקו של משה הנביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם.

דבר אחר ותמצב אחתו - זוהי חכמה, כמו שנאמר (משלי ו) אמר לחכמה אחתי את. אמר רבי יצחק, מעולם לא העברה (התעוררה) מדת הדין מן העולם, שהרי בשעה שהיו ישראל חוטאים, היה הדין מקטרג עמם, ואז ותמצב אחתו מרחק, כמו שנאמר מרחוק ה' נראה לי.

ותרד בת פרעה לרחץ על היאר. בשעה שהיו ישראל פוסקים מן התורה, מיד - ותרד בת פרעה לרחץ על היאר. היתה יורדת מדת הדין לרחץ מדם ישראל על עלבון התורה. ונערתיה הלכת על יד היאר - אלו האמות שהם הולכים ורודפים אחריהם. על יד היאר - על סבת עלבון התורה, ואותם שמורים (שישנים) בה, שרפו ידיהם ממנה.

אמר רבי יהודה, כל דברי העולם תלויים בתשובה ובתפלה שמתפלל אדם לקדוש-ברוך-הוא, וכל שכן מי ששופך דמעות בתפלתו, שאין לה שער שלא נכנסים אותן דמעות. מה פתוב? ותפתח ותראהו את הילד. ותפתח - זו שכנה שעומדת על ישראל כאם

דמלה אוליפנא, דמשמע, דאב ואם אית לנשמתא, כמה דאית אב ואם לגופא בארעא, ומשמע, דבכל סטרין, בין לעילא, בין לתתא, מדכר ונוקבא אתיין כלא ומשתכחי. והא אוקמוה רזא, דכתיב, תוצא הארץ נפש חיה. הארץ: דא כנסת ישראל. נפש חיה: נפשא דאדם קדמאה עלאה, כמה דאתמר. אתא רבי אבא ונשקיה. אמר ודאי שפיר קאמרת, והכי הוא ודאי זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא, על כל שאר נביאי עלמא. (ע"ב)

דבר אחר ותמצב אחותו דא היא חכמה, כמה דאת אמר, (משלי ו) אמור לחכמה אחתי את. אמר רבי יצחק, מעולם לא אתעדיאת (נ"א אתער) גזרת דינא מעלמא, דהא בכל שעתא דהווי ישראל חטאן, הוה דינא מקטרגא עמהון, וכדין, ותמצב אחותו מרחק. (ר"א מרחוק) כמה דאת אמר מרחוק ה' נראה לי. (ע"ב)

ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור. בשעתא דהווי פסקי ישראל מאורייתא, מיד ותרד בת פרעה לרחוץ על היאור. הות נחתת מדת הדין, (דף ר"ב ע"ב) לאסתחאה מדמא דישראל, על עלבונה דאורייתא. ונערוותיה הולכות על יד היאור, אלין אומיא, דאינון אזלין ורדפין אבתרייהו, על יד היאור, על סבת עלבונה דאורייתא, ואינון דמורים (נ"א דמכיון) בה, דרפו ידיהו מינה.

אמר רבי יהודה, כל מלין דעלמא, תליין בתשובה, ובצלותא דצלי בר נש

לקודשא בריהו הוא, וכל שפן, מאן דאושיד דמעין בצלותיה, דלית לה תרעא, דלא עאלין אינון דמעין. מה כתיב ותפתח ותראהו את הילד.

על הפנים, והיא תמיד פותחת בזכותם של ישראל.

ביון שפתחה - ותראהו את הילד, ילד שעשועים, שהם ישראל, שמתחטאים לפני מלכם (מאביהם) בכלל, ומיד שמתחננים לפני הקדוש ברוך הוא, חוזרים בתשובה וכוכים לפניו כמו בן שבוכה לפני אביו. מה פתוב? והנה נער בכה. כיון שבכה, העברו (גשתברו) כל הגזרות הרעות של העולם. מה פתוב? ותחמל עליו, התעוררה עליו ברחמים ורחמה עליו.

והאמר מילדי העברים זה, שהם רפי לב, ולא מילדי העכו"ם שהם קשי ערף וקשי לב. מילדי העברים רפי לב מאבות ומאמהות לשוב לפני רבונם. ותקרא את אם הילד, שהיתה בוכה. זהו שפתוב (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו'. הוא בוכה, ואם הילד היא בוכה.

אמר רבי יהודה, לעתיד לבא מה פתוב? בבכי יבאו ובתחנונים וגו'. מהו בבכי יבאו? בזכות בכי של אם הילד, שהיא רחל, יבואו ויתפנסו מהגלות. ואמר רבי יצחק, הגאלה של ישראל לא תלויה אלא רק בבכי, כשישלומו ויכלו בכי הדמעות שבכה עשו לפני אביו, שפתוב (בראשית כו) וישא עשו קלו ויבך. ואמר רבי יוסי, אותו בכי שבכה עשו ואותן דמעות הורידו את ישראל לגלות. כיון שיכלו אותן דמעות בבכיה של ישראל, יצאו מגלותו, זהו שפתוב (ירמיה לא) בבכי יבאו ובתחנונים אובלים.

ויפן כה וכה, ראה באותן

ותפתח, דא שכנתא, דקיימא עלייהו דישראל, פאימא על בנין, והיא פתחה תדיר בזכותיהון דישראל.

ביון שפתחה, ותראהו את הילד, (ירמיה ל"א) ילד שעשועים. דאינון ישראל, דמתחטאן קמי מלכיהון (נ"א מאביהון) בכללא, ומיד דמתחננן קמי קדשא בריהו הוא, הדרי בתשובה, ובכאן קמיה, פברא דבכי קמי אבוי, מה כתיב, והנה נער בוכה. כיון דבכי, אתעדו (ס"א מתתברי) כל גזרין בישין דעלמא, מה כתיב ותחמול עליו, אתער עלוי ברחמים, ומרחם ליה.

והאמר מילדי העברים זה, דאינון רפי לבא, ולא מילדי העבודת פוככים ומזלות, דאינון קשי קדל, וקשי לבא. מילדי העברים רפי לבא מאבהן ומאמהן לאתבא קמי מאריהון. ותקרא את אם הילד. שהיתה בוכה, הדא הוא דכתיב, (ירמיה ל"א) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו', הוא בוכה ואם הילד היא בוכה.

אמר רבי יהודה, לזמנא דאתי מה כתיב, (ירמיה ל"א) בבכי יבואו ובתחנונים וגו'. מהו בבכי יבואו. בזכות בכי דאם הילד, שהיא רחל, יבואו ויתפנשו מן גלותא. ואמר רבי יצחק, פורקנא דישראל לא תליא אלא בבכי, פד ישתלמו ויכלו, בכי דמעות דבכה עשו קמי אביו, דכתיב, (בראשית כ"ו) וישא עשו קלו ויבך. (אמר רבי יוסי אותו בכי דבכה עשו) ואינון דמעין, אחיתו לישראל בגלותיה. כיון דיכלו אינון דמעין בבכיה דישראל, יפקון מגלותיה, הדא הוא (ירמיה ל"א) דכתיב בבכי יבואו ובתחנונים אובלים.

ויפן כה וכה. (שמות ב') חמא באלין נ' אתוון, דמיחדין ליה ישראל בכל יומא, שמע

חֲמִשִּׁים אוֹתוֹת שְׁמִיחִים אוֹתוֹ
יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
פְּעָמִים, שִׁשׁ בָּהֶם כ"ה כ"ה
פְּעָמִים, וְלֹא רָאָה אוֹתָם בּוֹ.
וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וְגו'. כֹּה וְכֹה, אָמַר
רַבִּי אֲבָא, כֹּה - רָאָה אִם הָיוּ בּוֹ
מַעֲשִׂים כְּשָׂרִים. וְכֹה - אִם עָתִיד
לְצֵאת מִמֶּנּוּ בֶן מַעֲלָה. מִיָּד -
וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. רָאָה בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ שְׁלֹא עָתִיד לְצֵאת מִמֶּנּוּ
בֶן מַעֲלָה.

שָׁאֵמַר רַבִּי אֲבָא, כַּמָּה רְשָׁעִים
הֵם בְּעוֹלָם שְׁמוּצִיאִים בְּנִים
מַעֲלִים יוֹתֵר מְאוֹתָם צְדִיקִים,
וְאוֹתוֹ בֶּן מַעֲלָה שִׁיּוּצָא מִן
הַרְשָׁע הוּא מַעֲלָה יוֹתֵר, לְהִיּוֹת
טְהוֹר מִטְמֵא, אֹר מִתּוֹךְ חֲשָׁכָה,
חֲכָמָה מִתּוֹךְ טְפֹשׁוֹת, וְזֶהוּ
הַמַּעֲלָה מֵהַכֹּל.

וַיֵּרָא וַיֵּרָא שֶׁל כָּאֵן, הַכֹּל בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ הַסֹּתְפֵל וְרָאָה, וּמִשׁוּם כִּף
הַסֹּתְפֵל וְהִרְגֵּ אֹתוֹ, וְהַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא סָבַב הַכֹּל לְלַכֵּת
לְאוֹתָהּ בָּאֵר, כְּמוֹ שֶׁהִלֵּךְ יַעֲקֹב
לְאוֹתָהּ בָּאֵר, שְׂכֵתוֹב וַיֵּשֶׁב עַל
הַבָּאֵר. בַּיַּעֲקֹב כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית כט)
וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאֵר. בְּמִשְׁהָ כְּתוּב
וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל
הַבָּאֵר. מִשׁוּם שְׁמִשָּׁה וַיַּעֲקֹב,
אֵף עַל גֵּב שֶׁבְדַרְגָּה אַחַת הָיוּ,
הַתַּעֲלָה מִשָּׁה בְּזֶה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ
הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
אוֹתָהּ בָּאֵר שְׂרָאָה יַעֲקֹב וְרָאָה
מִשָּׁה, הֲאֵם זֶה הִיְתָה אוֹתָהּ בָּאֵר
שֶׁחֲפְרוּ אַבְרָהָם וַיִּצְחָק? אָמַר
לוֹ, לֹא. אֲלֹא בְּשַׁעֲהָ שֶׁנִּבְרָא
הָעוֹלָם, נִבְרָאָה הַבָּאֵר הַזֹּאת,
וּבְעֶרְבַת שַׁבַּת בֵּין הַשְּׁמִשׁוֹת
נִבְרָא הַפֶּה שְׁלֵהָ, וְזֶהוּ הַבָּאֵר
שְׂרָאוֹ יַעֲקֹב וּמִשָּׁה.

מִשְׁנָה. אוֹתָם רוֹדְפֵי אֲמַת,
אוֹתָם הַמְּבַקְשִׁים סוּד הָאֲמוּנָה,
אוֹתָם שְׂדִבְקִים בְּקֶשֶׁר נֶאֱמַן, אוֹתָם שִׁיּוּדְעִים דְּרַכֵּי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, קָרְבוּ וְשִׁמְעוּ.

יִשְׂרָאֵל פְּעָמִים, דְּאִית בְּהוֹן כ"ה כ"ה תְּרֵי זְמַנֵּי,
וְלֹא חָמָא בֵּיהּ. וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וְגו'. כֹּה וְכֹה,
אָמַר רַבִּי אֲבָא, כֹּה חָמָא, אִי הוּוּ בֵּיהּ עוֹבְדִין
דְּכַשְׁרָן. וְכֹה אִי זְמִין לְנִפְקָא מִנֵּיהּ בְּרָא מַעֲלִיא,
מִיָּד וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. חָמָא בְּרוּחַ קְדֻשָּׁא, דְּלֹא
זְמִין לְנִפְקָא מִנֵּיהּ בְּרָא מַעֲלִיא.

דְּאָמַר רַבִּי אֲבָא, כַּמָּה חֲיִיבִין אֵינּוּן בְּעֵלְמָא,
דְּמַפְקֵי בְּנֵי מַעֲלִיא, יְתִיר מְאִינּוּן זְפֵאִין.
וְהָהוּא בְּרָא מַעֲלִיא דְּנִפְקָא מִן חֲיִיבָא, אִיהוּ
מַעֲלִיא יְתִיר, לְמַהוּי טְהוֹר מִטְמֵא. נְהוֹרָא מְגוּ
חֲשׂוּכָא. חֲכָמָתָא מְגוּ טְפֹשׁוֹתָא. וְדָא אִיהוּ
מַעֲלִיא מַפְלָא.

וַיֵּרָא. וַיֵּרָא דְהָכָא, כִּלְאָ בְּרוּחַ קְדֻשָּׁא אֶסְתְּכַל
וְחָמָא, וּבְגִין כִּף אֶסְתְּכַל בֵּיהּ וְקָטַל לֵיהּ,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָבַב כִּלְאָ, לְמַהוּךְ לְהָהוּא
בִּירָא, כַּמָּה דְאֵזַל יַעֲקֹב לְגַבֵּי הַהוּא בִּירָא,
דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ב') וַיֵּשֶׁב עַל הַבָּאֵר. בַּיַּעֲקֹב כְּתִיב,
(בְּרֵאשִׁית כ"ט) וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאֵר. בְּמִשְׁהָ כְּתִיב, וַיֵּשֶׁב
בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבָּאֵר. בְּגִין דְּמִשָּׁה
וַיַּעֲקֹב, אֵף עַל גֵּב דְּבְדַרְגָּא חָדָא הוּוּ, אֶסְתְּלַק
מִשָּׁה בְּהָאֵי יְתִיר מִנֵּיהּ.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ אֲזֵלֵי בְּאוֹרְחָא. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, הָהוּא בָּאֵר דְּחָמָא יַעֲקֹב, וְחָמָא
מִשָּׁה, אִי דָא הָוָה הָהוּא בִּירָא, דְּחָפַר אַבְרָהָם
וַיִּצְחָק. אָמַר לֵיהּ לָאו. אֲלֹא, בְּשַׁעֲתָא דְּאֶתְבְּרִי
עֲלֵמָא, אֶתְבְּרִי הָאֵי בִּירָא. וּבְעֶרְבַת שַׁבַּת בֵּין
הַשְּׁמִשׁוֹת, אֶתְבְּרִי פּוּמָא דִּילֵיהּ, וְהָאֵי אִיהוּ
בָּאֵר דְּחָמוּ יַעֲקֹב וּמִשָּׁה.

מִתְנִיתִין. אֵינּוּן דְּרֹדְפֵי קְשׁוּט, אֵינּוּן דְּתַבְעֵי
רְזָא דְּמַהִימְנוּתָא. אֵינּוּן דְּאֶתְדַּבְּקוּ
בְּקִשׁוּרָא מְהִימְנָא. אֵינּוּן דְּיַדְעִין אוֹרְחוּי
דְּמַלְכָּא עֲלָאָה. קָרְיָבוּ שְׁמַעוּ.

אוֹתָם שְׂדִבְקִים בְּקֶשֶׁר נֶאֱמַן, אוֹתָם שִׁיּוּדְעִים דְּרַכֵּי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, קָרְבוּ וְשִׁמְעוּ.

בַּשַּׁעֲרֹת שָׁנִים וַיֵּצְאוּ לְמוֹל אֶחָד, מְקַבְּלִים אוֹתוֹ בֵּין שְׁתֵּי זְרוּעוֹת. שָׁנִים יוֹרְדִים לְשַׁלְשָׁה (למטה) הֵם שָׁנִים, אֶחָד מֵהֶם הוּא שְׂדֵה תַפּוּחִים קְדוֹשִׁים, מֵהַבָּאֵר הַזֹּאת יוֹשְׁבִים וְשָׁנִים יוֹשְׁבִים הַמּוֹשֵׁב שְׁהַנְּבִיאִים (בְּנֵי) יוֹנְקִים מֵהֶם. אֶחָד בִּינֵיהֶם הוּא חֲבוּר שֶׁל הַפֶּל, וְהוּא נוֹטֵל מֵהַכֵּל. אוֹתָהּ בָּאֵר קְדוּשָׁה עוֹמְדַת תַּחְתִּיתָהּ, שְׂדֵה תַפּוּחִים וְהַקְדוּשִׁים הִיא. מֵהַבָּאֵר הַזֶּה נִשְׁקִים הַעֲדָרִים שְׂרָעָה מִשָּׁה בַמְּדָבָר, מֵהַבָּאֵר הַזֹּאת נִשְׁקוּ הַעֲדָרִים שְׁבֵר יַעֲקֹב כְּאִשְׁרֵי בְרַר אוֹתָם לְתוֹף חֶלְקוֹ כֹּל אוֹתָן מְרַפְּבוֹת וְכֹל אוֹתָם בְּעַלֵּי הַכְּנָפִים.

שְׂרָעָה עוֹמְדִים רוֹבְצִים עַל הַבָּאֵר הַזֹּאת. בָּאֵר זֶה מִתְּמַלֵּאת מֵהֶם, וְנִקְרָאת אֲדֹנָי, עַל זֶה כְּתוּב (דְּבָרִים א) אֲדֹנָי אֱלֹהִים אֶתָּה הַחֲלוֹת וְגו'. וְכְתוּב (דְּבָרִים ט) וְהָאֵר פְּנִיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן אֲדֹנָי, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, זֶהוּ שְׁכֵנִי (יְהוֹשֻׁעַ א) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בְּהַ גְּנוּז מְקוֹר קְדוֹשׁ שְׁנוּבֵעַ בְּהַ תְּמִיד, וּמְמַלֵּא אוֹתָהּ, שְׁנִקְרָא ה' צְבָאוֹת. בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

וְיִכְבְּהוּן מִדִּין שְׁבַע בְּנוֹת וּתְבַאֲנָה וּתְדַלְנָה וְגו'. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי בִּירָא דָּא, אִי הוּא אִם בָּאֵר זֶה שְׁהִיא בָּאֵר יַעֲקֹב, הָרִי כְּתוּב בְּהַ (בְּרַאשִׁית כט) וְנִאֲסָפוּ שְׁמָה כָּל הַעֲדָרִים וְגָלְלוּ וְגו'. וְכַאֲן בְּנוֹת יִתְרוֹ לֹא אֲצַטְרִיכוּ אֶת זֶה, אֶלֹא וּתְבַאֲנָה וּתְדַלְנָה, כְּלִי טוֹרַח אַחֵר.

אֲמַר רַבִּי חִיָּיא, יַעֲקֹב הַזִּז אוֹתָהּ מִן הַבָּאֵר, שְׁהָרִי כְּתוּב, כְּשֶׁמִּתְּכַנְּסִים שָׁם כָּל הַעֲדָרִים, וְהַשִּׁיבוּ אֶת הָאֲבָן. וְכִי יַעֲקֹב לֹא כְּתוּב וְיַשֵּׁב אֶת הָאֲבָן, שְׁהָרִי לֹא שָׁבָא יַעֲקֹב, עָלוּ הַמַּיִם אֵלָיו, וּמִשָּׁה

כִּד סְלִיקוּ תְרִין, וְנִפְקוּ לְקַדְמוֹת חַד, מְקַבְּלִין לִיהַ בֵּין תְרִין דְרוּעִין. תְרִין נַחְתִּי לְתַלְתָּא (ג"א לתמא) תְרִין אֵינוֹן, חַד מִינֵיהוּ חֶקְלָא דְתַפּוּחִין קְדִישִׁין אִיהוּ מֵהִיא בִּירָא יִתְבִּי (תְרִין יתבי) מוֹתְבָא דְנְבִיאִי (ס"א בְנֵי) יִנְקִין בְּהוּ. חַד בִּינֵיהוּ, הַבּוּרָא אִיהוּ דְכָלֹא, אִיהוּ נְטִיל מִכָּלֹא (דף י"ג ע"א) הַהוּא בִּירָא קְדִישָׁא, קָאִים תַּחוּתֵיהוּ, חֶקְלָא דְתַפּוּחִין (בְּרִישִׁין) אִיהוּ מֵהִיא בִּירָא אֶתְשַׁקֵּין עֲדָרֵיא, דְרַעֲי מִשָּׁה בְּמִדְבָּרָא, מֵהִיא בִּירָא אֶתְשַׁקֵּין עֲדָרֵיא דְבְרִיר יַעֲקֹב כְּד בְרִיר לֹון לְגוֹ חוּלְקִיהַ כָּל אֵינוֹן רְתִיכִין, כָּל אֵינוֹן מְאִרִי דְגַדְפִּין.

תִּלְתַּת קְיָימִין רְבִיעִין עַל הַאִי בִּירָא. הַאִי בִּירָא מִינֵיהוּ אֶתְמַלִּי. אֲדֹנָי אֶתְקָרִי, עַל דָּא כְּתִיב, (דְּבָרִים ג) אֲדֹנָי יְהוָה אֶתָּה הַחֲלוֹת וְגו'. וְכְתִיב (דְּבָרִים ט) וְהָאֵר פְּנִיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן אֲדֹנָי, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ ג) הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בִּיהַ גְּנִיז חַד מְקוּרָא קְדִישָׁא, דְנְבִיעַ בִּיהַ תְּדִיר, וְאֶמְלִי לִיהַ, יְיִ צְבָאוֹת אֶקְרִי. בְּרִיךְ הוּא לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִין. (ע"ב)

וְיִכְבְּהוּן מִדִּין שְׁבַע בְּנוֹת וּתְבַאֲנָה וּתְדַלְנָה וְגו'. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי בִּירָא דָּא, אִי הוּא בִּירָא דִיעֲקֹב, הָא כְּתִיב בִּיהַ, (בְּרַאשִׁית כ"ט) וְנִאֲסָפוּ שְׁמָה כָּל הַעֲדָרִים וְגָלְלוּ וְגו'. וְהַכָּא בְּנוֹת יִתְרוֹ לֹא אֲצַטְרִיכוּ לְהִיא. אֶלֹא וּתְבַאֲנָה וּתְדַלְנָה בְּלֹא טוֹרַח אַחֵר.

אֲמַר רַבִּי חִיָּיא, יַעֲקֹב אֶעֱדִי לָהּ מִן בִּירָא, דְהָא כְּתִיב, כְּד מִתְּכַנְּסִי תִמָּן כָּל עֲדָרֵיא, וְהַשִּׁיבוּ אֶת הָאֲבָן. וְכִי יַעֲקֹב, לֹא כְּתִיב וְיַשֵּׁב אֶת הָאֲבָן, דְהָא לֹא אֲצַטְרִיךְ לְבָתֵּר בֵּין, דְהָא הַצְטְרַךְ אַחֵר כְּף, שְׁהָרִי בַתְּחִלָּה הַמַּיִם לֹא הָיוּ עוֹלִים. בֵּינָן

בְּקִדְמִיתָא מִיָּא לָא הוּוּ סְלִיקִין, פִּינּוּן דְּאֵתָא
יַעֲקֹב, סְלִיקוּ מִיָּא לְגַבְיָהּ, (וּמִשָּׁה אוֹף הָכִי סְלִיקוּ מִיָּא
לְגַבְיָהּ) וְהָהוּא אַבְנָא, לָא הָוָה עַל פּוּם בִּירָא,
וּבְגִין כּוּן וּתְבַאנָה וּתְדַלְנָה.

רְבִי אֶלְעָזָר וְר' אַבָּא הוּוּ אֲזִלִּי מְטַבְרִיא לְצַפְרִי.
עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי, פִּגְעַע בְּהוּ חַד יוּדָאִי,
אֶתְחַבֵּר בְּהַדְיִיהוּ, אָמַר רְבִי אֶלְעָזָר, כֹּל חַד
לִימָא מְלָה דְאֹרִייתָא.

פְּתַח אִיהוּ וְאָמַר, (יְחֻזְקָא לִי) וַיֹּאמֶר אֵלֵי הִנְבָּא
אֶל הָרוּחַ הִנְבָּא בֶן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ
וְגו'. מֵהָאֵי קָרָא יְדַעְנָא, אֶתֶר דְּהָרוּחַ נִפְקָא
מִגְּיָהּ, וְכִי יִכִּיל הָוָה יְחֻזְקָא לְנִבְאָה עַל הָרוּחַ,
וְהָא כְּתִיב (קֹהֶלֶת ח') אֵין אָדָם שְׁלִיט בְּרוּחַ לְכָלֹּא
אֶת הָרוּחַ. אֶלָּא, בַּר נֶשׁ לָא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה
בְּרוּחַ, אֲבָל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ שְׁלִיט
בְּכָלָא, וְעַל מִימְרֵיהּ הָוָה מִתְנַבֵּי יְחֻזְקָאֵל. וְתוּ
דְּהָא רוּחַ הָוָה בְּגוּפָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וּבְגִין כּוּן
אֶתְנַבֵּי עֲלֵיהּ, מְאַרְבַּע רוּחוֹת בּוֹאֵי הָרוּחַ,
מֵהָהוּא אֶתֶר דְּאֶתְחַם בְּסַמְכוּי בְּאַרְבַּע סְטָרִין
דְּעֲלָמָא.

דְּלִיג הָהוּא יוּדָאִי קָמִיָּה, אָמַר לִיה רְבִי אֶלְעָזָר,
מָאֵי חֲמִית. אָמַר מְלָה חֲמִינָא. אָמַר לִיה
מָאֵי הִיא. אָמַר לִיה רוּחַ בְּנֵי אָדָם, אִי אֶתְלַבֵּשׁ
בְּגָן עֵדֶן בְּלְבוּשָׁא דְדִיוֹקְנָא בְּגוּפָא דְהָאֵי
עֲלָמָא, הָוָה לִיה לְמַכְתַּב, כֹּה אָמַר ה' מִגֵּן עֵדֶן
בּוֹאֵי הָרוּחַ, מֵהוּ מְאַרְבַּע רוּחוֹת.

אָמַר לִיה, רוּחָא לָא נַחְתָּא לְהָאֵי עֲלָמָא, עַד
דְּסִלְקָא מַגְנַתָּא דְאַרְעָא, לְגוּ כּוּרְסִיָּא,
דְּקִיָּמָא עַל אַרְבַּע סַמְכִין. פִּינּוּן דְּסִלְקָא תַּמָּן,
אֶסְתַּאבָּא מַגוּ הָהוּא כּוּרְסִיָּא דְמַלְכָּא, וְנַחְתָּא
לְהָאֵי עֲלָמָא, גּוּפָא אֶתְנַטִּיל מְאַרְבַּע סְטָרֵי
עֲלָמָא, רוּחַ אוֹף הָכִי אֶתְנַטִּיל מְאַרְבַּע סְטָרֵי
דְּכוּרְסִיָּא, דְּמִתְתַּקְנָא עֲלֵיהּ.

אָף כִּרְ עַלּוּ הַמַּיִם אֲלֵיהּ וְאוֹתָהּ הָאָבִין
לָא הִתְנָה עַל פִּי הַבְּאֵר, וּמִשּׁוּם
כִּרְ וּתְבַאנָה וּתְדַלְנָה.

רְבִי אֶלְעָזָר וְרְבִי אַבָּא הִיוּ
הוֹלְכִים מְטַבְרִיָּה לְצַפּוּרִי. עַד
שְׁהִיוּ הוֹלְכִים, פִּגְעַע בְּהֵם יְהוּדִי
אֶחָד. הִתְחַבֵּר עִמָּם. אָמַר רְבִי
אֶלְעָזָר, כֹּל אֶחָד יֹאמַר דְּבַר
תּוֹרָה.

פְּתַח הוּא וְאָמַר, (יְחֻזְקָא לּוּ) וַיֹּאמֶר
אֵלֵי הִנְבָּא אֶל הָרוּחַ הִנְבָּא בֶן
אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ וְגו'.
מִפְּסוּק זֶה יְדַעְתִּי מְקוּם שְׁהָרוּחַ
יּוֹצֵאת מִמֶּנּוּ, וְכִי יִכּוֹל הִיָּה
יְחֻזְקָא לְנִבְאָה עַל הָרוּחַ, וְהִרִי
כְּתוּב, אֵין אָדָם שׁוֹלֵט בְּרוּחַ
לְכָלָא אֶת הָרוּחַ. אֶלָּא, בֶּן אָדָם
לָא יִכּוֹל לְשַׁלֵּט בְּרוּחַ, אֲבָל
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא שׁוֹלֵט
בְּכָל, וְעַל מְאָמְרוּ הִיָּה מִתְנַבֵּא
הִנְבִּיא יְחֻזְקָאֵל. וְעוֹד, שְׁהָרִי רוּחַ
הִיָּתָה בְּגוּף בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלִכְּן
הִתְנַבֵּא עֲלֵיהּ מְאַרְבַּע רוּחוֹת
בְּאֵי הָרוּחַ, מְאוֹתוֹ מְקוּם
שְׁנַתְחַם בְּעַמּוּדָיו בְּאַרְבַּעַת
הַעֲדָדִים שֶׁל הָעוֹלָם.

קִפְּצִין אוֹתוֹ יְהוּדִי לְפָנָיו, אָמַר לוּ,
רְבִי אֶלְעָזָר, מָה רְאִיתָ? אָמַר,
דְּבַר רְאִיתִי. אָמַר לוּ, מָה? אָמַר
לוּ, רוּחַ בְּנֵי אָדָם אִם מִתְלַבֵּשׁ
בְּגָן עֵדֶן בְּלְבוּשׁ שֶׁל דִּיוֹקְנָן בְּגוּף
שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, הִיָּה לוֹ לְכַתֵּב:
כֹּה אָמַר ה' מִגֵּן עֵדֶן בְּאֵי הָרוּחַ.
מֵהוּ מְאַרְבַּע רוּחוֹת?

אָמַר לוּ, רוּחַ לָא יוֹרְדַת לְעוֹלָם
הַזֶּה עַד שְׁעוֹלָה מֵהַגֵּן שְׁבָאֲרִין
לְתוֹף הַכִּסֵּא שְׁעוּמַד עַל אַרְבַּעַת
עַמּוּדִים. פִּינּוּן שְׁעוֹלָה שָׁם,
נִשְׁאַבְתָּ מִתּוֹף אוֹתוֹ הַכִּסֵּא שֶׁל
הַמַּלְאָךְ, וַיּוֹרְדַת לְעוֹלָם הַזֶּה,
הַגּוּף נִטַּל מְאַרְבַּעַת צְדָדֵי
הָעוֹלָם. אָף הָרוּחַ כִּרְ נִטַּלְתָּ
מְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הַכִּסֵּא שְׁמִתְקַן
עֲלֵיהֶם.

אמר לו אותו האיש, הקפיצה שקפצתי לפניכם, דבר ראיתי מצד זה. משום שיום אחד הייתי הולך במדבר, וראיתי עץ אחד נחמד למראה ומערה אחת תחתיו. קרבתי אליו, וראיתי אותה מערה שמעלה ריחות מכל מיני ריחות של העולם. התחזקתי בעצמי ונכנסתי לאותה מערה, וירדתי במדרגות ידועות לתוך מקום אחד שהיו בו עצים גדולים וריחות ובשמים שלא יכלתי לסבל.

ושם ראיתי איש אחד, ושרביט אחד בידו, והיה עומד בפתח אחד. פיון שראה אותי, תמה ועמד אלי. אמר לי, מה אתה עושה כאן ומאיפה אתה, אני פחדתי הרבה. אמרתי לו, מורי, אני מן החברים, וכך וכך ראיתי במדבר, ונכנסתי למערה הזו, וירדתי לכאן.

אמר לי, הואיל ואתה מן החברים, קח את הפתכים הקשורים הללו ומן אותם לחברים, אותם שיודעים הסודות של רוחות הצדיקים. הפה בי באותו שרביט, ונרדמתי. בין כך ראיתי כמה חילות ומחנות בתוך השנה שהיו באים בדרך לאותו מקום, ואותו איש הפה באותו שרביט ואמר, לכו בדרך של האילנות. בין כך שהיו הולכים, פרחו באויר ועלו, ולא ידעתי לאיפה. ושמעתי קולות של מחנות גדולים, ולא ידעתי מהיכן (לאיזה מקום) הוא. התעוררתי ולא ראיתי דבר, ופחדתי באותו מקום.

בין כך ראיתי אותו איש. אמר לי, ראית דבר? אמרתי לו, ראיתי בתוך שנתו כך וכך. אמר, באותה דרך הולכות רוחות הצדיקים לתוך הגן עדן

אמר ליה ההוא בר נש, דליגא דקא דליגנא קמייכו, מלה חמינא מהאי סטרא. בגין דיומא חדא הוינא אזיל במדברא, וחמינא אילנא חד דמרגג למחזי, וחד מערתא תחותיה, קריבנא גביה וחמינא ההיא מערתא, דסלקא ריחין מפל זיני ריחין דעלמא. אתתקפנא בגרמאי ואעילנא בההיא מערתא, ונחיתנא בדרגין ידיען בגו דוכתא חדא, דהו ביה אלנין סגיאין וריחין ובוסמין, דלא יכילנא למסבל.

ותמן חמינא חד בר נש, ושרביטא חד בידיה. והוה קאים בחד פתחא, פיון דחמא לי, תוה וקם לגבאי. אמר לי, מה אתה הכא, ומאן אתה, אנא דחילנא סגיא, אמיןא ליה, מארי, מן חברייא אנא, כך וכך חמינא במדברא, ועאלנא בהאי מערתא, ונחיתנא הכא.

אמר לי, הואיל ומן חברייא אנת, טול האי קיטרא דכתבא, והב ליה לחברייא,

אינון דינדעין רזין דרוחיהון דצדיקנא (דפ"ג ע"ב) בטש בי בההוא שרביטא, ודמיכנא. אדהכי, חמינא כמה חילין ומשיריין גו שינתא, דהו אתיין באורחא, לההוא דוכתא. וההוא גברא בטש בההוא שרביטא, ואמר באורחא דאילני זילו. אדהכי דהו אזלי, פרחי באוירא וסלקי, ולא ידענא לאן אתר. ושמענא קלין דמשיריין סגיאין, ולא ידענא מאן (ס"א לאן אתר) איהו. אתערנא, ולא חמינא מידי, ודחילנא בההוא אתר.

אדהכי, חמינא לההוא בר נש, אמר לי, חמית מידי, אמיןא ליה, חמינא גו שינתא כך וכך. אמר, בההוא ארחא אזלי רוחיהון דצדיקנא, גו גנתא דעדן לאעלא תמן. ומה דשמעת מפייהו, הוא, דקיימי בגנתא בדיוקנא

להכנס לשם, ומה ששמעת מהם, הוא שעומדים בגן בדיוקן של העולם הזה, ושמים ברוחות הצדיקים שנכנסים לשם.

וכמו שגוף נבנה בעולם הזה מקשר של ארבעה יסודות ומצטטר בעולם הזה, אף כף הרוח מצטטרת בגן מקשר של ארבע רוחות שעומדות בגן. ואותה רוח מתלבשת שם ומצטטרת מהם בציוור של דמות הגוף שהצטטר בעולם הזה. ואלמלא אותן ארבע רוחות שהן אורים של הגן, הרוח לא מצטטרת בציוור כלל, ולא מתלבשת בהם.

אותן ארבע רוחות קשורות אלה באלה כאחד, ואותה רוח מצטטרת ומתלבשת בהן, כמו שהגוף מצטטר בקשרים של ארבעה יסודות העולם. ולכן מארבע רוחות באי הרוח, מאותן ארבע רוחות של גן ערן שהתלבשה והצטטרה בהן. ועכשו קח קשר זה של כתבים ולך לדרךך, ותן אותם לחברים.

בא רבי אלעזר ואותם החברים ונשקוהו בראשו. אמר רבי אלעזר, ברוך הרחמן ששלחך לכאן, שודאי זהו ברור הדבר, והקדוש ברוך הוא הזמין לפי פסוק זה. נתן להם אותו צרור כתבים. פיון שנטל אותו רבי אלעזר ופתח אותו, יצא חדר אש והקיפו. ראה בו מה שראה, ופרח מידיו.

בכה רבי אלעזר ואמר, מי יכול לעמד בגנזי המלך, (תהלים טו) ה' מי יגור באהלך מי ישכון ביה קדשך. אשרי דרך זו ואותה שעה שפגשתי אותך. ומאותו יום היה שמח רבי אלעזר, ולא אמר פלום לחברים. עד שהיו הולכים, פגשו באר מים אחת. עמדו עליה ושתו מן המים.

דהאי עלמא וחדאן ברוחיהון דצדיקא דעאלין תמן.

ובמה דגופא אתבני בהאי עלמא, מקטורא דארבע יסודי, ואתצטיר בהאי עלמא. אוף הכי רוחא, אתצטיר בגינתא, מקטורא דארבע רוחין דקיימא בגנתא, וההוא רוחא, אתלבשא תמן, ומתצטרת מנייהו, בצטורא דדיוקנא דגופא, דאתצטיר בהאי עלמא. ואלמלא אינון ארבע רוחין, דאינון אורין דגנתא, רוחא לא מתצטירא בצטורא כלל, ולא אתלבשא בהו.

אינון ארבע רוחין, קטירין אלין באלין פחדא, וההוא רוח אתצטיר ואתלבש בהו, כגוונא דגופא אתצטיר בקטורי, דארבע יסודי עלמא. ובגין כף, מארבע רוחות בואי הרוח, מאינון ארבע רוחין דגן ערן, דאתלבשא ואתצטירת בהו, והשתא טול האי קיטרא דכתבא וזיל לארחה, והב ליה לחברייא.

אתא רבי אלעזר, ואינון חברייא, ונשקוהו ברישיה, אמר רבי אלעזר, בריך רחמנא, דשרדך הכא, דודאי דא הוא בריא דמלה, וקודשא בריך הוא אזמין לפומי האי קרא. יתב לון ההוא קיטרא דכתבא, פיון דנטל ליה רבי אלעזר, ופתח ליה, נפק אפוטא דאשא, ואסחר ליה, חמא ביה מה דחמא, ופרח מן ידוי.

בכה ר' אלעזר, ואמר מאן יכול לקיימא בגנזייה דמלכא, (תהלים ט"ו) ה' מי יגור באהלך מי ישכון ביה קדשך. זכאה האי אורחא, וההיא שעתא דאערענא כף. ומההוא יומא הוה חדי רבי אלעזר, ולא אמר פלום לחברייא, עד דהוו אזלי, פגעו בחד בירא דמיא, קיימו עליה, ושתו מן מיא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זַפָּאָה חוֹלְקִיהוּן דְּצַדִּיקָא,
יַעֲקֹב עָרַק מִקְמֵי אַחוּי, וְאַזְדַּמֵּן לִיה
בִּירָא, פִּינּוּן דְּבִירָא חָמָא לִיה, מִיָּא אֲשַׁתְּמוּדְעוּ
לְמֵאֲרִיהוּן, וְסִלְקִין לְגַבִּיָּה, וְיַחְדּוּ בַּהֲדִיָּה, וְתַמָּן
אַזְדַּוּוּגַת לִיה בַּת זוּגִיָּה. מִשָּׁה עָרַק מִקְמֵי
פְרַעָה, וְאַזְדַּמֵּן לִיה הֵהוּא בִּירָא, וּמִיּוּן חָמוּ
לִיה, וְאַשְׁתְּמוּדְעוּ לְמֵאֲרִיהוּן, וְסִלְקוּ לְגַבִּיָּה,
וְתַמָּן אַזְדַּוּוּגַת לִיה בַּת זוּגִיָּה.

מה בין משה ליעקב, יעקב כתיב ביה, (בראשית
כ"ט) ויהי פאשר ראה יעקב את רחל וגו'.
ויגש יעקב ויגל את האבן וגו'. משה כתיב
ביה, ויבואו הרועים ויגרשום ויקם משה
וישיען וגו'. בודאי ידע הוה משה, פיון
דחמא מיא דסלקין לגביה, דתמן תזדמן ליה
בת זוגיה. ותו, דהא רוח קדשא, לא אתעדדי
מניה לעלמין וביה הוה ידע, דצפורה תהוי
בת זוגיה. אמר משה, ודאי יעקב אתא להכא,
ומיא סליקו לגביה, אזדמן ליה בר נש דאכניש
ליה לביתיה, ויהב ליה כל מה דאצטרין. אנא
אוף הכי.

אָמַר הֵהוּא בַּר נָשׁ, הָכִי אֹוֹלִיפְנָא, דִּיתְרוּ פּוֹמֶר
לְפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת הָוָה. פִּינּוּן דְּחָמָא
דְּפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת לִית בָּהּ מִמָּשׁוּ. אֲתַפְרָשׁ
מִפּוֹלְחָנָא דִּילָהּ. קָמוּ עַמָּא וְנִדְוּהוּ. פִּינּוּן דְּחָמוּ
בְּנַתְיָה, הוּוּ מְתַרְכֵּן לוּן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִינוּן
הוּוּ רַעָאן עֲאֲנִיָּה. פִּינּוּן דְּחָמָא מִשָּׁה בְרוּחַ
קְדָשָׁא, דְּעַל מְלָה דְּפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת הוּוּ עַבְדִּי,
מִיָּד וַיִּקָּם מִשָּׁה וַיּוֹשִׁיעֵן וַיִּשְׁק אֶת צֶאֱנָם.
וְאַתְעֵבִיד קִנְאָה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכֻלָּא.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַנְתָּ לְגַבְנָן, וְלֹא יַדְעֵנָא
(ד' ט"ד ע"א) שְׁמֵךְ. אָמַר, אַנְא יוֹעֵזֶר בֶּן
אֶמֶר, אֲנִי יוֹעֵזֶר בֶּן יַעֲקֹב. בָּאוּ הַחֲבֵרִים וַנִּשְׁקוּהוּ. אָמַרְוּ, וּמָה

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זַפָּאָה חוֹלְקִיהוּן דְּצַדִּיקָא,
יַעֲקֹב עָרַק מִקְמֵי אַחוּי, וְאַזְדַּמֵּן לִיה
בִּירָא, פִּינּוּן דְּבִירָא חָמָא לִיה, מִיָּא אֲשַׁתְּמוּדְעוּ
לְמֵאֲרִיהוּן, וְסִלְקִין לְגַבִּיָּה, וְיַחְדּוּ בַּהֲדִיָּה, וְתַמָּן
אַזְדַּוּוּגַת לִיה בַּת זוּגִיָּה. מִשָּׁה עָרַק מִקְמֵי
פְרַעָה, וְאַזְדַּמֵּן לִיה הֵהוּא בִּירָא, וּמִיּוּן חָמוּ
לִיה, וְאַשְׁתְּמוּדְעוּ לְמֵאֲרִיהוּן, וְסִלְקוּ לְגַבִּיָּה,
וְתַמָּן אַזְדַּוּוּגַת לִיה בַּת זוּגִיָּה.

מה בין משה ליעקב, יעקב כתיב ביה, (בראשית
כ"ט) ויהי פאשר ראה יעקב את רחל וגו'.
ויגש יעקב ויגל את האבן וגו'. משה כתיב
ביה, ויבואו הרועים ויגרשום ויקם משה
וישיען וגו'. בודאי ידע הוה משה, פיון
דחמא מיא דסלקין לגביה, דתמן תזדמן ליה
בת זוגיה. ותו, דהא רוח קדשא, לא אתעדדי
מניה לעלמין וביה הוה ידע, דצפורה תהוי
בת זוגיה. אמר משה, ודאי יעקב אתא להכא,
ומיא סליקו לגביה, אזדמן ליה בר נש דאכניש
ליה לביתיה, ויהב ליה כל מה דאצטרין. אנא
אוף הכי.

אָמַר הֵהוּא בַּר נָשׁ, הָכִי אֹוֹלִיפְנָא, דִּיתְרוּ פּוֹמֶר
לְפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת הָוָה. פִּינּוּן דְּחָמָא
דְּפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת לִית בָּהּ מִמָּשׁוּ. אֲתַפְרָשׁ
מִפּוֹלְחָנָא דִּילָהּ. קָמוּ עַמָּא וְנִדְוּהוּ. פִּינּוּן דְּחָמוּ
בְּנַתְיָה, הוּוּ מְתַרְכֵּן לוּן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִינוּן
הוּוּ רַעָאן עֲאֲנִיָּה. פִּינּוּן דְּחָמָא מִשָּׁה בְרוּחַ
קְדָשָׁא, דְּעַל מְלָה דְּפוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת הוּוּ עַבְדִּי,
מִיָּד וַיִּקָּם מִשָּׁה וַיּוֹשִׁיעֵן וַיִּשְׁק אֶת צֶאֱנָם.
וְאַתְעֵבִיד קִנְאָה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכֻלָּא.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַנְתָּ לְגַבְנָן, וְלֹא יַדְעֵנָא
(ד' ט"ד ע"א) שְׁמֵךְ. אָמַר, אַנְא יוֹעֵזֶר בֶּן
אֶמֶר, אֲנִי יוֹעֵזֶר בֶּן יַעֲקֹב. בָּאוּ הַחֲבֵרִים וַנִּשְׁקוּהוּ. אָמַרְוּ, וּמָה

יעקב. אתו חברי'א ונשקוהו, אמרו, ומה אנת לגבן, ולא הוינן ידעין בך. אזלו כחדא כל ההוא יומא ליומא אחרא אזפוהו תלת מילין, ואזיל לאורחיה.

והאמרן איש מצרי הצילנו. (שמות ב') רבי חייא אמר, הא אוקמוהו חברי'א, דנצנצא בהו רוח קדשא, ואמרו, ולא ידעו מה אמרו. לבר נש, דהוה יתיב במדברא, והווי יומין דלא אכל בשרא. יומא חד אתא דובא לנטלא חד אימרא, ערק אימרא, ודובא אבתריה, עד דמטו לגבי ההוא בר נש למדברא, חמא אימרא, ואתקיף ביה ושחטיה ואכל בשרא.

דבר אחר (שמות א') ואלה שמות בני יהודה פתח ואמר, (שיר השירים א') שחורה אני ונאווה וגו'. שחורה אני ונאווה - זו כנסת ישראל שהיא שחורה מן הגלות. ונאווה - שהיא נאווה בתורה ומצוות ומעשים פשירים. בנות ירושלם - שעל זה זכאים לרשת את ירושלם של מעלה. כאהלי קדר - אף על גב שהיא קודרת בגלות, במעשים היא פריעות שלמה, פריעות של המלך שהשלום כלו שלו.

רבי חייא הגדול היה הולך לבעלי המשנה ללמד מהם. הלך לרבי שמעון בן יוחאי, וראה פרגוד אחד שהיה מפסיק בבית. תמה רבי חייא. אמר, אשמע דבר מפיו מכאן. שמע שהיה אומר, ברח דודי ודמה לך לצבי או לעפר האילים. כל הכסוף שכוספים ישראל (מלפני) מהקדוש ברוך הוא, הוא שאמר רבי שמעון, תאותם של ישראל שיהיה הקדוש ברוך הוא לא הולך ולא מתרחק, אלא בורח פצבי או בעפר האילים.

שמע דהוה אמר, (שיר השירים ח) ברח דודי ודמה לך לצבי או לעופר האילים. כל כסופא דכסיפו ישראל (מקמייה) מקודשא בריך הוא, דאמר רבי שמעון, תאותם של ישראל, שיהיה הקדוש ברוך הוא לא הולך ולא מתרחק, אלא בורח פצבי או פועפר האילים. מאי טעמא, אמר רבי שמעון, אין חיה בעולם

אותך? הלכו כאחד כל אותו היום, וליום אחר לנו אותו שלשה מילין, והלך לדרפנו. והאמרן איש מצרי הצילנו. רבי חייא אמר, הרי בארו החברים, שנצנצא בהן רוח הקדש, ואמרו ולא ידעו מה אמרו. לאיש שהיה יושב במדבר, והיו ימים שלא אכל בשר. יום אחד בא דב לטל פכש אחד. ברח הפכש, והדב אחריו, עד שהגיעו לאותו איש למדבר. ראה פכש והחזיק בו ושחטו, ואכל בשר.

דבר אחר ואלה שמות בני ישראל - רבי יהודה פתח ואמר, (שיר א') שחורה אני ונאווה וגו'. שחורה אני ונאווה - זו כנסת ישראל שהיא שחורה מן הגלות. ונאווה - שהיא נאווה בתורה ומצוות ומעשים פשירים. בנות ירושלם - שעל זה זכאים לרשת את ירושלם של מעלה. כאהלי קדר - אף על גב שהיא קודרת בגלות, במעשים היא פריעות שלמה, פריעות של המלך שהשלום כלו שלו.

רבי חייא הגדול היה הולך לבעלי המשנה ללמד מהם. הלך לרבי שמעון בן יוחאי, וראה פרגוד אחד שהיה מפסיק בבית. תמה רבי חייא. אמר, אשמע דבר מפיו מכאן. שמע שהיה אומר, ברח דודי ודמה לך לצבי או לעפר האילים. כל הכסוף שכוספים ישראל (מלפני) מהקדוש ברוך הוא, הוא שאמר רבי שמעון, תאותם של ישראל שיהיה הקדוש ברוך הוא לא הולך ולא מתרחק, אלא בורח פצבי או בעפר האילים.

מה הטעם? אמר רבי שמעון, אין חיה בעולם עושה כמו

עוֹשֶׂה כְּמוֹ הַצְּבִי אוֹ כְּעוֹפֵר הָאֵילִים, בְּזִמְן
שֶׁהוּא בּוֹרַח הוֹלֵךְ מְעֻט מְעֻט, וּמַחְזִיר אֶת
רֹאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, וְלַעוֹלָם תְּמִיד הוּא
מַחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְאַחֲרָיו. כִּף אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל,
רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם אָנּוּ גּוֹרְמִים שֶׁתִּסְתַּלַּק
מִבִּינֵינוּ, יְהִי רְצוֹן, שֶׁתִּבְרַח כְּמוֹ הַצְּבִי אוֹ כְּמוֹ
עוֹפֵר הָאֵילִים, שֶׁהוּא בּוֹרַח וּמַחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ
לְמָקוֹם שֶׁהֵנִיחַ, הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (ויקרא כ"ו) וְאִף
גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֲיִבִּיהֶם לֹא מְאַסְתִּים
וְלֹא גַעַלְתִּים לְכָלֹתָם. דְּבַר אַחֵר, הַצְּבִי כִשְׁהוּא
יֹשֵׁן, הוּא יֹשֵׁן בְּעֵין אַחַת, וְהֶאֱחָרַת הוּא נְעוּר,
כִּף אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עֲשֵׂה
כְּמוֹ הַצְּבִי, שֶׁהֵנִיחַ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר
יִשְׂרָאֵל.

שָׁמַע רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, אִי עֲלֵאִין (פסוקים) עֲסָקִין
בְּבֵיתָא, וְאֵנָּה יְתִיב אַבְרָאִי, בְּכַה. שָׁמַע
רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְדָאִי שְׁכִינְתָּא לְבָרָא, מָאן
יְפוּק. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה. אִי אֵנָּה קְלִינָא,
(פחולא) לֹא קְלִינָא דְהָא שְׁכִינְתָּא בְּרָא מִנְנָא,
לִיעוּל שְׁכִינְתָּא, וְתִיָּהוּי אֶשְׁתָּא שְׁלִימְתָּא. שָׁמַע
קָלָא דְאָמַר, עַד לָא סַמְכִין אֶסְתַּמְכוּ, וְתִרְעִין
לָא אֶתְתַּקְנוּ, וּמְזוּטְרִי (נ"א ומשופרי) דְּבוֹסְמִיָּא דְעַדָּן
דְּכַעֲזָן הוּא, לָא נִפְקָ ר' אֶלְעָזָר.

יְתִיב רַבִּי חֲזִיָּא, בְּכַה וְאֶתְגַּנְחַ, פְּתַח וְאָמַר, (שיר
השירים ב') סוֹב דְּמָה לָךְ דּוּדִי לְצְבִי אוֹ לְעוֹפֵר
הָאֵילִים. אֶתְפַּתַּח תִּרְעָא דְפִרְגוּדָא, לָא עֵייל
רַבִּי חֲזִיָּא, זְקִיף רַבִּי שְׁמַעוֹן עֵינּוּי וְאָמַר, שָׁמַע
מִינָּה אֶתִּיָּהִיב רְשׁוּתָא לְמָאן דְּאִיהוּ אַבְרָאִי וְאֵנָּן
לָגוּ. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲזַל אֶשְׂא מְדוּכַתִּיה, עַד
דְּוִכְתָּא דְרַבִּי חֲזִיָּא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, קוּזְטִיפָא
דְנַהוּרָא דְקְלִיטְרָא (ס"א דקלדיטא) לְבַר, וְאֵנָּה הִכָּא
לָגוּ, אֶתְאַלֵּם פּוּמִיָּה דְרַבִּי חֲזִיָּא.

הַקְלִיטָה בַּחוּץ, שֶׁל הַמִּפְתָּח וְאֵנּוּ כַּאֲן בַּפְּנִים!?

הַצְּבִי אוֹ כְּעוֹפֵר הָאֵילִים. בְּזִמְן
שֶׁהוּא בּוֹרַח, הוֹלֵךְ מְעֻט מְעֻט
וּמַחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁיֵּצֵא
מִמֶּנּוּ, וְלַעוֹלָם הוּא תְּמִיד מַחְזִיר
אֶת רֹאשׁוֹ לְאַחֲרָיו. כִּף אָמְרוּ
יִשְׂרָאֵל: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם
אָנּוּ גּוֹרְמִים שֶׁתִּסְתַּלַּק מִבִּינֵינוּ
- יְהִי רְצוֹן שֶׁתִּבְרַח כְּמוֹ
הַצְּבִי אוֹ כְּמוֹ עוֹפֵר הָאֵילִים,
שֶׁהוּא בּוֹרַח וּמַחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ
לְמָקוֹם שֶׁהֵנִיחַ. זֶהוּ שְׁכָתוּב
(ויקרא כו) וְאִף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם
בְּאֶרֶץ אֲיִבִּיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא
גַעַלְתִּים לְכָלֹתָם. דְּבַר אַחֵר -
הַצְּבִי, כִשְׁהוּא יֹשֵׁן, הוּא יֹשֵׁן
בְּעֵין אַחַת, וְהֶאֱחָרַת הוּא נְעוּר.
כִּף אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, עֲשֵׂה כְּמוֹ הַצְּבִי, שֶׁהֵנִיחַ לֹא
יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.

שָׁמַע רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, אִם
עֲלִיזִים (פוסקים) עוֹסְקִים בְּבֵיתָא,
וְאֵנִי יוֹשֵׁב בַּחוּץ?! בְּכַה.
שָׁמַע רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְדָאִי
שְׁכִינָה בַּחוּץ, מִי יֵצֵא? אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, אִם אֲנִי
אֶשְׂרֵף - (וכחול) לֹא אֶשְׂרֵף,
שֶׁהָיִי הַשְּׁכִינָה מַחוּץ אֵלַינּוּ.
שֶׁתִּכְנַס הַשְּׁכִינָה, וְתִיָּהִי אֶשׁ
שְׁלָמָה. שָׁמַע קוֹל שְׁאוּמֵר: עֲדִין
לֹא נִסְמְכוּ הַסּוּמְכִים, וְהַשְּׁעָרִים
עֲדִין לֹא הִתְקַנּוּ, וּמְקַטְנִי (ומאגלין)
הַבְּשָׂמִים שֶׁל עַדָּן, שְׁכַעַת הוּא.
לֹא יֵצֵא רַבִּי אֶלְעָזָר.

יֹשֵׁב רַבִּי חֲזִיָּא, בְּכַה וְנֵאֲנַח.
פְּתַח וְאָמַר, סוֹב דְּמָה לָךְ דּוּדִי
לְצְבִי אוֹ לְעוֹפֵר הָאֵילִים. נִפְתַּח
שַׁעַר הַפִּרְגוּד, לֹא נִכְנַס רַבִּי
חֲזִיָּא. זְקָף רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶת עֵינָיו
וְאָמַר, מָזָה נִשְׁמַע שְׁנַתְנָה רְשׁוּתָא
לְמִיִּשְׁהוּ בַּחוּץ, וְאֵנּוּ בַּפְּנִים! ?
קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן. הִלְכָה הָאֶשׁ
מִמְקוּמָה עַד מְקוֹם רַבִּי חֲזִיָּא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, נִיצוּץ אוֹר
הַתְּאַלֵּם פִּיּוֹ שֶׁל רַבִּי חֲזִיָּא.

בין דעאל לגו, מאיך עינוי, ולא זקוף רישיה. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, קום אעבר ידך אפומיה, דלא ידע בהאי, דלא רגיל ביה. קם רבי אלעזר, אעבר ידיה אפומיה דרבי חייא, פתח פומיה רבי חייא, ואמר, חמא עינא מה דלא חמינא, אזדקף דלא חשיבנא, טב למימת באשא דדהבא טבא דליק.

באתר דשביבין זרקין לכל עיבר, וכל שביבא ושביבא, סליק לתלת מאה (דף י"ד ע"ב) ושבעין רתיכין. וכל רתיכא, אתפרש לאלף אלפין, ורבוא רבוון, עד דמטו לעתיק יומין, דיתיב על פרסייא, וכרסייא מזדעזעא מגייה, למאתן ושתיין עלמין.

עד דמטא לאתר עדונא דצדיקייא, עד דאשתמע בכל רקיעין, וכל עלאין ותתאין, וכלהו בזמנא חדא, תווהין ואמרין, הדין הוא רבי שמעון בן יוחאי, דהוה מרעיש פלא, מאן יכול למיקם קמיה. דין הוא רבי שמעון בן יוחאי, דבשעתא דפתח פומיה למשרי למלעי באורייתא, צייתין לקליה, פל פרסוון וכל רקיעין וכל רתיכין, וכל אינון דמשבחי למריהון.

לית דפתחין ולית דמסיימין, פלהו משתפחין, עד לא אשתמע (נ"א דלשתמע) בכל רקיעיא דלעילא ותתא, פטרא. פד מסיים רבי שמעון למלעי באורייתא, מאן חמי שירין, מאן חמי חדותא, דמשפחין למריהון, מאן חמי קלין דאזלין בכלהו רקיעין. אתיין פלהו בגיגיה דרבי שמעון, וכרעין וסגדין קמי דמריהון, סלקין ריחין דבוסימין דעדן, עד עתיק יומין, וכל האי בגיגיה דרבי שמעון.

ומשתחווים לפני רבונם, מעלים ריחות של בשמים של עדן רבי שמעון.

בין שנכנס פנימה, הוריד את עינוי ולא זקף ראשו. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, קום העבר ידך על פיו, שלא יודע בזה, שלא רגיל בו. קם רבי אלעזר והעביר ידו על פי רבי חייא. פתח פיו רבי חייא ואמר, ראתה עיני מה שלא ראיתי. הזדקפתי שלא חשבתי, שטוב למות באש של זהב טוב שדולק.

במקום שזורקים שביבי אש לכל עבר, וכל שביב ושביב עולה לשלש מאות ושבעים מרפכות, וכל מרפכה נפרדת לאלף אלפים ורבוא רבבות, עד שפגיע לעתיק הימים שישב על כסא, והכסא מזדעזע ממנו למאתים וששים עולמות.

עד שפגיע למקום עדון הצדיקים, עד שנשמע בכל הרקיעים, וכל העליונים והתחתונים, וכלם בזמן אחד, תמהים ואומרים: זהו רבי שמעון בר יוחאי שהיה מרעיש הפל, מי יכול לעמד לפניו. זהו הוא רבי שמעון בר יוחאי שבשעה שפותח פיו להתחיל לעסק בתורה, מקשיבים לקולו כל הפסאות וכל הרקיעים וכל המרפכות, וכל אותם שמשבחים את רבונם.

אין פותחים ואין מסיימים, כלם נמצאים, עד שלא נשמע (שישתמע) בכל הרקיעים שלמעלה ושלמטה פתחון פה. כשמסיים רבי שמעון לעסק בתורה, מי רואה איזה שירים? מי רואה איזו חדרה שמשבחים לרבונם? מי רואה את הקולות שהולכים בכל הרקיעים? כלם באים בשביל רבי שמעון וכורעים עד עתיק הימים, וכל זה משום

פָּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאָמַר, שֵׁשׁ דְּרָגוֹת יָרְדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, וְכָל אַחַת וְאַחַת עֲשָׂרָה אֶלֶף רַבּוּא. וּכְנֻגְדָן שֵׁשׁ דְּרָגוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וּכְנֻגְדָן שֵׁשׁ דְּרָגוֹת לְפֶסַע הָעֲלִיּוֹן, וּכְנֻגְדָן שֵׁשׁ דְּרָגוֹת לְפֶסַע שְׁלֹמֹה, שְׁפָתוֹב שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְפֶסַע. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (יחזקאל טו) רַבְּכָה כְּצֻמַח הַשָּׂדֶה נִתְתַּיֵּף וְגו'. הָרִי שֵׁשׁ. וּכְנֻגְדָן כְּתוֹב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ וְגו'.

בֵּא רֵאָה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹלָה לְעֲשָׂרָה, וְהָיוּ שְׁשִׁים, וְאוֹתָם שְׁשִׁים גְּבוּרִים שֹׁסְבִיב הַשְּׂכִינָה, וְהֵם שְׁשִׁים רַבְּבוֹת שִׁיָּצְאוּ עִם יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת וְשִׁנְכַנְסוּ עִם יַעֲקֹב לְגָלוּת.

אָמַר לוֹ רַבִּי תַיִיא, וְהָרִי הָיוּ (רואים) שְׁבַעָה וְעָלוּ לְשַׁבְעִים. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמֵעוֹן, שְׁבַעִים לֹא מִכָּאֵן. וְאִם תַּעֲלֶה כְּדַעְתָּךְ שְׁבַעָה, הָרִי כְּתוֹב (שמות כה) וְשֵׁשֶׁה קָנִים יֵצְאִים מִצִּדֵּיהָ שְׁלֹשָׁה קָנֵי מְנֹרָה וְגו'. וְקָנָה אֶחָד הָאֲמָצְעִי לֹא בַחֲשַׁבּוֹן, שְׁפָתוֹב (במדבר ח) אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנֹרָה יֵאִירוּ וְגו'.

עַד דִּהְיוּ יְתֻבֵּי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן אָבוּי, מַה חֲמָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְנַחֲתָא יִשְׂרָאֵל, לְמִצְרַיִם בְּגָלוּתָא. אָמַר לִיהּ חֲדָא שְׂאֵלְתָא אֶתְ שְׂאִיל, אוֹ תְרִין. אָמַר לִיהּ תְרִין גְּלוּתָא לְמָה. וְלְמִצְרַיִם לְמָה. אָמַר לִיהּ תְרִין אֵינּוֹן וְאֶתְחַזְרוּ לְחַד. אָמַר לִיהּ קוּם בְּקִיּוּמְךָ בְּגִינְךָ יִתְקַיֵּים לְעִילָא, מִשְׁמַךְ הָאִי מְלָה, אֵימָא בְרִי אֵימָא.

פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ו) שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וְשִׁמּוֹנִים פִּילְגָשִׁים. שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת דְּגִבּוּרָא דְּאֶתְאֲחַדָן בְּקַלִּיפִין (כ"א בגלפיין), דְּחִיּוּתָא קַדִּישָׁא גְבוּרִים שְׁלֹמֹה מִכַּח הַגְּבוּרָה שְׁנַאֲחִזִּים בְּקַלִּיפוֹת (בחקיקות) שֶׁל חֲזָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

פָּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן פּוּמִיָּה וְאָמַר, שֵׁשׁ דְּרָגִין נַחְתּוּ עִמִּיהּ דִּיעֲקֹב לְמִצְרַיִם וְכָל חַד וְחַד עֲשָׂרָה אֶלֶף רַבּוּא. וְלִקְבָלִיהוֹן שֵׁשׁ דְּרָגִין לְיִשְׂרָאֵל. וְלִקְבָלִיהוֹן שֵׁשׁ דְּרָגִין לְכַרְסֵיִיא דְלְעִילָא. וְלִקְבָלִיהוֹן שֵׁשׁ דְּרָגִין לְכַרְסֵיִיא דְלְתַתָּא. דְכְּתִיב, (מלכים א', י') שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְפֶסַע. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל ט"ו) רַבְּכָה כְּצֻמַח הַשָּׂדֶה נִתְתַּיֵּף וְגו', הָרִי שֵׁשׁ. וְלִקְבָלִיהוֹן פְּתִיב, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ וְגו'.

הָא חֲזִי, כָּל חַד וְחַד סְלִיק לְעֲשָׂרָה, וְהוּוּ שְׁתִּין, וְאֵינּוֹן שְׁתִּין גְּבָרִין דְּבַסְחָרְנֵי שְׂכִינְתָא, וְאֵינּוֹן שְׁתִּין רַבְּבָן, דְּנַפְקוּ עִם יִשְׂרָאֵל מִגְּלוּתָא, וְדַעְאָלוּ עִם יַעֲקֹב בְּגָלוּתָא.

אָמַר לִיהּ ר' חֲזִיא, וְהָא הוּוּ (ס"א חמיין) שְׁבַעָה, וְסְלִקִין לְשַׁבְעִין, אָמַר לִיהּ ר' שְׁמֵעוֹן, שְׁבַעִין לֹא מִהֲכָא, וְאִי סְלִקָא דַעְתָּךְ שְׁבַעָה, הָא כְּתִיב (שמות כ"ה) וְשֵׁשֶׁה קָנִים יוֹצְאִים מִצִּדֵּיהָ שְׁלֹשָׁה קָנֵי מְנֹרָה וְגו'. וְקָנָה הָאֶחָד הָאֲמָצְעִי לֹא בַחֲשַׁבּוֹתָא, דְכְּתִיב, (במדבר ח) אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנֹרָה יֵאִירוּ וְגו'.

עַד דִּהְיוּ יְתֻבֵּי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן אָבוּי, מַה חֲמָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְנַחֲתָא יִשְׂרָאֵל, לְמִצְרַיִם בְּגָלוּתָא. אָמַר לִיהּ חֲדָא שְׂאֵלְתָא אֶתְ שְׂאִיל, אוֹ תְרִין. אָמַר לִיהּ תְרִין גְּלוּתָא לְמָה. וְלְמִצְרַיִם לְמָה. אָמַר לִיהּ תְרִין אֵינּוֹן וְאֶתְחַזְרוּ לְחַד. אָמַר לִיהּ קוּם בְּקִיּוּמְךָ בְּגִינְךָ יִתְקַיֵּים לְעִילָא, מִשְׁמַךְ הָאִי מְלָה, אֵימָא בְרִי אֵימָא.

פָּתַח וְאָמַר (שיר השירים ו) שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וְשִׁמּוֹנִים פִּילְגָשִׁים. שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, אֵינּוֹן גְּבָרִיא דְלְעִילָא מַחִילָא דְּגִבּוּרָא דְּאֶתְאֲחַדָן בְּקַלִּיפִין (כ"א בגלפיין), דְּחִיּוּתָא קַדִּישָׁא גְבוּרִים שְׁלֹמֹה מִכַּח הַגְּבוּרָה שְׁנַאֲחִזִּים בְּקַלִּיפוֹת (בחקיקות) שֶׁל חֲזָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

ושמנים פילגשים - ממנים
בחקיקות שפתחיהן בחזרה
(באחד) אחד ממאה. ועלמות אין
מספר - כנאמר היש מספר
לגדודיו. ועם כל זה כתוב, אחת
היא יונתי תמתי אחת היא
לאמה. זוהי השכינה הקדושה
שיוצאת מבעלי המגן (משנים עשר)
אורות שזוהרים שמאירים לכל,
והיא נקראת אם (בינה).

כמו זה עשה הקדוש ברוך הוא
בארץ, זרק את כל העמים לכל
עבר, ומנה עליהם גדולים, זהו
שכתוב (דברים ד) אשר חלק ה'
אלהיך אתם לכל העמים. והוא
לקח לחלקו את פנסת ישראל,
זהו שכתוב פי חלק ה' עמו
יעקב חבל נחלתו. וקרא לה
אחת היא יונתי תמתי אחת היא
לאמה. זוהי שכינת כבודו
שהשרה ביניהם, אחת היא
ומיוחדת לו. ראיה בנות
ויאשרוה, כמו שנאמר (משלי לא)
רבות בנות עשו חיל ואת עלית
על כלנה. מלכות ופילגשים
ויהללוה - אלו גדולי העמים
שנפקדו עליהם.

ועוד סוד הדבר הוא, ששנינו,
בעשרה מאמרות נברא העולם,
וכשתסתכל הם שלשה, והעולם
נברא בהם בחכמה ובתבונה
ובדעת, והעולם לא נברא אלא
בשכיל ישראל. כשרצה
להעמיד את העולם, עשה את
אברהם בסוד החכמה, את
יצחק בסוד התבונה, ואת יעקב
בסוד הדעת, ובזה נקרא (משלי כד)
ובדעת חדרים ימלאו. ובאותה
שעה נתקן כל העולם,
ומשנולדו ליעקב שנים עשר
שבטים, נתקן הכל כמו
שלמעלה.

כשראה הקדוש ברוך הוא
חזרה רבה של העולם התחתון

דישראל. ושמנים פילגשים, ממנן בגלפוי
דתחותוי בחזרא (ס"א בחד) חד ממאה. ועלמות
אין מספר, כמה דאת אמר (איוב כ"ה) היש מספר
לגדודיו. ועם כל דא כתיב, (שיר השירים ו) אחת
היא יונתי תמתי אחת היא לאמה, דא היא
שכינתא קדישא דנפקא מתריסין (נ"א מתריסר)
זיהרא, דזהרא דנהיר לכלא, ואיהי אתקרי
אמא.

בגוונא דא עביד קדשא בריך הוא בארעא,
זריק לכל עמין לכל עיבר, ומני עליהן
רבבוי, דא הוא דכתיב (דברים ד) אשר חלק ה'
אלהיך אותם לכל העמים, והוא נסיב
לחולקיה פנישתא דישראל, דא הוא דכתיב,
(דברים ל"ב) פי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.
וקרא לה אחת היא יונתי תמתי אחת היא
לאמה, דא היא שכינת יקריה, דאשרי ביניהון,
אחת היא ומיוחדת ליה. ראיה בנות ויאשרוה,
כמה דאת אמר (משלי לא) רבות בנות עשו חיל
ואת עלית על כלנה. מלכות ופילגשים
ויהללוה, אליון רבבוי עמין דאתפקדן עלייהו.
ועוד רזא דמלה היא דתנן בעשרה מאמרות
נברא העולם, וכד תסתכל תלתא אינון,
ועלמא בהו אתברי, (שמות ל"א) בחכמה ובתבונה
ובדעת, ועלמא לא אתברי אלא בגיניהון
דישראל, כד בעא לקיימא עלמא, עבד
לאברהם ברזא דחכמה. ליצחק, ברזא
דתבונה. ליעקב ברזא דדעת. ובהאי אתקרי,
(משלי כ"ד) ובדעת חדרים ימלאו. ובהאי שעתא
אשתכלל כל עלמא. ומדאתילידו (דף ט"ו ע"א)
ליעקב תריסר שבטין, אשתכלל כלא, כגוונא
דלעילא.

כד חמא קדשא בריך הוא חדוותא סגיא
דהאי עלמא תתאה, דאשתכלל כגוונא

דְּלַעֲלֵא, אָמַר, דִּילְמָא חֲס וְשְׁלוֹם יִתְעַרְבוּן
בְּשָׂאָר עַמְמִין, וְיִשְׁתַּאֲר פְּגִימוֹתָא בְּכֻלְהוּ
עַלְמִין. מַה עָבַד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, טְלִיטְל
לְכֻלְהוּ מֵהֶכָּא לְהֶכָּא, עַד דְּנַחְתּוּ לְמַצְרַיִם,
לְמִידַר דִּיּוֹרִיּהוּן בְּעַם קָשִׁי קָדְל, דְּמַבְזִין
נְמוּסִיּהוּן, וּמַבְזִין לְהוּן לְאַתְחַתְנָא בְּהוּ,
וְלֹאֲתַעְרְבָא בְּהַדִּיּהוּ, וְחֻשְׁיבוּ לְהוּן עַבְדִּין.
גּוֹבְרִין גְּעֻלָּן בְּהוּן, נוֹקְבְּתָא גְּעֻלָּן בְּהוּן עַד
דְּאַשְׁתְּכַלֵּל כְּלָא בְּזַרְעָא קִדְשָׁא, וּבִין כֶּף וּבִין
כֶּף שְׁלִים חוֹבָא דְשָׂאָר עַמְּיָן, דְּכַתִּיב, (בראשית ט"ו)
כִּי לֹא שָׁלֵם עֹזֶן הָאֱמֹרִי עַד הַנְּהָ. וְכַד נָפְקוּ,
נָפְקוּ זַפְאִין קִדְשִׁין, דְּכַתִּיב, (תהלים קכ"ב) שְׁבִטִי
יֵה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל. אַתָּא ר' שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקִיָּה
בְּרִישִׁיָּה, אָמַר לִיָּה קָאִים בְּרִי בְּקִיּוּמָךְ, דְּשַׁעְתָּא
קִיּוּמָא לָךְ.

יְתִיב ר' שְׁמַעוֹן, וְר' אֶלְעָזָר בְּרִיָּה קָאִים וּמְפָרֵשׁ
מְלִי דְרַזִּי דְחֻכְמָתָא, וְהוּוּ אֲנַפּוּי נְהִירִין
כְּשִׁמְשָׁא. וּמְלִין מִתְבַּדְרִין וְטָאֲסִין בְּרִקִיעָא.
יְתְּבוּ תְרִין יוֹמִין דְּלֹא אָכְלוּ וְלֹא שְׁתּוּ, וְלֹא הוּוּ
יְדַעִין אִי הָוָה יִמְמָא אוֹ לִילִיא. כַּד נָפְקוּ, יְדַעוּ
דְּהוּוּ תְרִין יוֹמִין דְּלֹא טַעְמוּ מִיָּדִי. קָרָא עַל דָּא
רְבִי שְׁמַעוֹן, (שמות ל"ד) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבַּעִים
יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וְגו'. וּמָה
אִי אָנֹן בְּשַׁעְתָּא חֲדָא כֶּף, מִשָּׂה, דְּקָרָא אֶסְהִיד
בִּיָּה, וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבַּעִים יוֹם וְגו', עַל
אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

כַּד אַתָּא רְבִי חֲזִיָּא קָמִיָּה דְרַבִּי, וְסַח לִיָּה
עוֹבְדָא, תָּוָה רְבִי, וְאָמַר לִיָּה ר' שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל אָבוּי, בְּרִי, ר' שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אַרְיָא,
וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה אַרְיָא, וְלֹאוּ ר' שְׁמַעוֹן כְּשָׂאָר
אַרְיָוֹתָא, עַלִּיָּה כְּתִיב (עמוס ג') אַרְיָה שָׂאָג מִי לֹא

הָזָה שְׁנַתְקֵן כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה,
אָמַר, אוֹלִי חֲס וְשְׁלוֹם יִתְעַרְבוּ
בְּשָׂאָר הַעַמִּים וְיִשְׁאָר פְּגָם בְּכֻל
הָעוֹלָמוֹת. מַה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא? טְלִיטְל אֵת כָּלֵם
מִכָּאֵן לְכָאֵן, עַד שִׁירְדוּ לְמַצְרַיִם
לְדוֹר אֵת דִּיּוֹרָם בְּעַם קָשָׂה עֲרָף,
שְׁמַבְזִים אֵת מְנַהֲגֵיהֶם וּמַבְזִים
אוֹתָם לְהַתְחַתֵּן בְּהֶם וּלְהַתְעַרְב
עִמָּהֶם, וְחוֹשְׁבִים אוֹתָם
לְעַבְדִּים. הַגְּבָרִים גְּעֻלוּ בְּהֶם,
וְהַנְּקֻבוֹת גְּעֻלוּ בְּהֶם, עַד שְׁנַתְקֵן
הַכֹּל בְּזַרְע קִדְשׁ, וּבִין כֶּף וּבִין
כֶּף נְשָׁלֵם חֲטָא שְׂאָר הַעַמִּים,
שְׁכַתּוּב (בראשית טו) כִּי לֹא שָׁלֵם
עֹזֶן הָאֱמֹרִי עַד הַנְּהָ. וְכַשִּׁי צָאוּ,
יָצְאוּ צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, שְׁכַתּוּב
שְׁבִטִי יֵה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל. כָּא
רְבִי שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקוּ בְּרַאשׁוּ. אָמַר
לוּ, עֲמֹד בְּנִי בְּעַמְדָךְ, כִּי הִשְׁעָה
עוֹמְדַת לָךְ.

יָשַׁב רְבִי שְׁמַעוֹן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בְּנֵו עוֹמֵד וּמְפָרֵשׁ דְּבָרִים שֶׁל
סוּדוֹת חֻכְמָה, וְהָיוּ פְּנֵי מְאִירוֹת
כְּשִׁמְשׁ. וְהַדְּבָרִים מִתְפָּרְזִים
וְטָסִים בְּרִקִיעַ. יָשְׁבוּ יוֹמִים וְלֹא
אָכְלוּ וְלֹא שְׁתּוּ, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים
אִם הָיָה יוֹם אוֹ לַיְלָה. כְּשִׁי צָאוּ,
יָדַעוּ שֶׁהָיוּ יוֹמִים שְׁלֹא טַעְמוּ
דְּבַר. קָרָא עַל זֶה רְבִי שְׁמַעוֹן,
וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבַּעִים יוֹם
וְאַרְבַּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל
וְגו'. וּמָה אִם אָנוּ בְּשַׁעְתָּא אַחַת
כֶּף - מִשָּׂה, שְׁהַפְּתוּב הַעִיד בּו
וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבַּעִים יוֹם
וְגו', עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

כְּשָׂא רְבִי חֲזִיָּא לְפָנֵי רְבִי וְסַפֵּר
לוֹ אֵת הַמַּעֲשֵׂה, תָּמָה רְבִי,
וְאָמַר לוֹ רְבִי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
אָבוּי, בְּנִי, רְבִי שְׁמַעוֹן בְּרִי יוֹחָאִי
אַרְיָה, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵו אַרְיָה,
וְאִין רְבִי שְׁמַעוֹן כְּשָׂאָר אַרְיָוֹת,
עַלִּיו כְּתוּב (עמוס ג) אַרְיָה שָׂאָג מִי
עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אִישׁ שְׁלֹא

לא יירא וגו'. ומה עולמות שלמעלה מזדעזעים ממנו - אנו

גזר תענית לעולמים על מה ששאל ויבקש, אלא הוא גזר והקדוש ברוך הוא מקיים, הקדוש ברוך הוא גזר והוא מבטל, והגנו מה ששנינו מה שכתוב (שמואל ב' כג) מושל באדם צדיק מושל יראת אלהים. הקדוש ברוך הוא מושל באדם ומי מושל בקדוש ברוך הוא? צדיק, שהוא גזר גזרה, והצדיק מבטלה.

שנינו, אמר רבי יהודה, אין לך דבר בחביבות לפני הקדוש ברוך הוא כמו תפלתם של צדיקים. ואף על גב שנוח לו, לפעמים שעושה בקשתם ולפעמים שלא עושה.

שנו רבותינו, פעם אחת היה העולם צריך מטר. בא רבי אליעזר וגזר ארבעים תעניות ולא בא מטר. התפלל תפלה ולא בא מטר. בא רבי עקיבא ועמד והתפלל. אמר משיב הרוח, ונשבה רוח. אמר ומוריד הגשם, ובא מטר. חלשה דעתו של רבי אליעזר. הסתפל רבי עקיבא בפניו.

קם רבי עקיבא לפני העם ואמר, אמשל לכם משל למה הדבר דומה. רבי אליעזר דומה לאהוב המלך שאהב אותו יותר, וכשנכנס לפני המלך, נוח לו, ולא רוצה לתת לו בקשתו בחפזון, כדי שלא יפרד ממנו, שנוח לו לדבר עמו. ואני דומה לעבד המלך שבקש בקשתו לפניו, ולא רוצה המלך שיכנס לשערי ארמונו, וכל שכן לדבר עמו. אמר המלך, תנו לו בקשתו במהירות ולא יפגס לכאן. כך רבי אליעזר הוא אהוב המלך, ואני העבד, והמלך רוצה לדבר עמו כל היום ולא יפרד ממנו, ואני -

יירא וגו'. ומה עלמין דלעילא מזדעזעין מיניה, אנן על אחת כמה וכמה. גברא דלא גזר תעניתא לעלמין על מה דשאל ובעי, אלא הוא גזר, קדשא בריה הוא מקיים. קדשא בריה הוא גזר, ואיהו מבטל. והיינו דתנן, מאי דכתיב, (שמואל ב', כ"ג) מושל באדם צדיק מושל יראת אלהים, הקדוש ברוך הוא מושל באדם, ומי מושל בקדוש ברוך הוא, צדיק.

דאיהו גזר גזרה, והצדיק מבטלה. תנן, אמר ר' יהודה, אין לך דבר בחביבותא קמי קדשא בריה הוא, כמו תפלתן של צדיקים, ואף על גב דניחא ליה, זמנין דעביד בעותהון, זמנין דלא עביד.

תנו רבנן, זמנא חדא הוה עלמא צריכא למטרא, אתא רבי אליעזר, וגזר ארבעין תעניתא, ולא אתא מטרא, צלי צלותא, ולא אתא מטרא. אתא רבי עקיבא, וקם וצלי, אמר משיב הרוח, ונשב זיקא, אמר ומוריד הגשם, ואתא מטרא. חלש דעתיה דרבי אליעזר, אסתפל רבי עקיבא באנפוי.

קם רבי עקיבא קמי עמא ואמר, אמשול לכם משל, למה הדבר דומה, רבי אליעזר דמי לרחימא דמלפא, דרחים ליה יתיר, וכד עאל קמי מלפא, ניחא ליה, ולא בעי למיתן ליה בעותיה בבהילו, פי היכי דלא ליתפרש מניה, דניחא ליה דלישתעי בהדיה. ואנא דמי לעבדא דמלפא, דבעא בעותיה קמיה, ולא בעי מלפא דליעול לתרעי פלטרין, ופל שפן דלישתעי בהדיה, אמר מלפא, הבו ליה בעותיה בבהילו, ולא ליעול הקא. כך רבי אליעזר איהו רחימא דמלפא, ואנא עבדא, ובעי מלפא לאשתעי בהדיה כל יומא, ולא יתפריש מניה. ואנא, לא בעי מלפא דאיעול

הַמֶּלֶךְ לֹא רוֹצֵה שְׂאֲכַנְס לְשַׁעְרֵי אֲרַמּוֹנוֹ. וְנִחַה דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

אָמַר לוֹ, עֲקִיבָא, בֵּא וְאֶגִּיד לְךָ דְבַר, שְׁנֵרְאָה לִי בַּחֲלוֹם פְּסוּק זֶה, שְׁכַתּוּב (יְרֵמִיָּה ז) וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעַם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בְעַדָּם רְנָה וּתְפִלָּה וְאַל תִּפְגַּע בִּי. בֵּא רְאָה, שְׁנֵי עֶשֶׂר הָרִי אֶפְרַסְמוֹן וְסַהֲרוֹ נִכְנַס אוֹתוֹ שְׁלֹבֶשׁ חֲשׁוֹן וְאֶפֶד, וּבְקֶשׁ מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחוּס עַל הָעוֹלָם, וְעַד עַכְשָׁיו הוּא תְלוּי. אִם כֵּן, לָמָּה חָלְשָׁה דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר? מִשּׁוֹם בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים בְּזוֹהַ.

אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שְׁמוֹנֵה עֶשֶׂר הָרִי אֶפְרַסְמוֹן וְסַהֲרוֹ עֲלִיּוֹנִים, נִכְנָסִים נִשְׁמֹת הַצְּדִיקִים, וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה רִיחֹת עוֹלָם בְּכָל יוֹם עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא עֲדָן. שְׁכַנְגָד זֶה נִתְּנָה תּוֹרָה בְּמִ"ט פְּנִינִים טָמֵא, וּבְמִ"ט פְּנִינִים טָהוֹר. וְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה אוֹתוֹת בְּשִׁמּוֹת הַשְּׂבָטִים, אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יָמִים כְּנִגְדַּת הַתּוֹרָה. מִ"ט יָמִים קְדוּשִׁים עֲלִיּוֹנִים עוֹמְדִים לְטַל רְשׁוּת בְּכָל יוֹם מֵאַבְנֵים זוֹהָרוֹת שְׁחֻקוֹת בְּאוֹתוֹ הַחֲשׁוֹן. וְאוֹתוֹ שְׁלֹבֶשׁ בַּחֲשׁוֹן יוֹשֵׁב בְּכֶסֶף קְדוּשׁ נִכְבָּד, שְׂאֲרָבְעָה תוֹמְכִים עוֹמְדִים מִסְתַּכְּלִים בַּחֲשׁוֹן. עַל מֵאֲמָרוֹ נִכְנָסִים וְעַל מֵאֲמָרוֹ יוֹצְאִים, מְרִימִים עֵינַיִם וּמִסְתַּכְּלִים לְמַעַלָּה, רוֹאִים צִיץ שְׁלוֹהֵט בְּשֵׁשׁ מְאוֹת וְעֶשְׂרִים עֶבְרִים, וְשֵׁם הַקְדוּשׁ הָעֲלִיּוֹן חֻקִּיק עֲלָיו. מְזַדְעָזְעִים וּמִתְחַלְחֲלִים. קְשׁוּרִים בְּצִדּוֹ שֶׁל הַיָּמִין הַקְדוּשׁ, שְׁשֻׁמָּל נוֹטֵל בְּיָדוֹ תוֹמְכֵי הַשָּׁמַיִם, מְכַנְּסֵי אוֹתָם וּמְגַלֶּה אוֹתָם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (יִשְׁעִיָּה ל"ד) וְנִגְלוּ כֶסֶף הַשָּׁמַיִם.

תַּרְעִי דְפַלְטָרִין. נַח דַּעְתִּיהָ דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אָמַר לִיהָ, עֲקִיבָא, תָּא וְאִימָא לְךָ מִלְתָּא, דְּאַתְחִזִּיא לִי בַּחֲלָמָא הַאי פְּסוּקָא, דְכָתִיב, (יְרֵמִיָּה ז) וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעַם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בְעַדָּם רְנָה וּתְפִלָּה וְאַל תִּפְגַּע בִּי. תָּא חֲזִי, תְרִיסַר טוּרֵי אֶפְרַסְמוֹנָא (דְכִיָּא) עָאֵל הַהוּא דְלְבִישׁ חוֹשְׁנָא וְאַפּוֹדָא, וּבְעָא מִן קְדֻשָּׁא בְרִיךְ הוּא, לְמִיחָס עַל עֲלָמָא וְעַד הָאִידְנָא תְלִי אִיהוּ. אִי הָכִי אֲמַאי חָלַשׁ דַּעְתִּיהָ דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. מִשּׁוֹם בְּנֵי נִשָּׂא, דְלֹא יוֹדְעִין בְּהַאי.

אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר תְּמַנֵּי סְרֵי טוּרֵי אֶפְרַסְמוֹנָא (דְכִיָּא) עֲלָאִין, עָאֵלִין נִשְׁמֵתְהוֹן דְּצַדִּיקָא, וְאַרְבָּעִין וְתִשְׁעָה רִיחֵין סְלָקִין (דף ט"ו ע"ב) בְּכָל יוֹמָא, עַד הַהוּא אַתָּר דְּאַתְקָרִי עֲדָן, דִּי לְקַבֵּל דָּא, אַתְיָהִיבַת אוֹרִייתָא, בְּתִשְׁעָה וְאַרְבָּעִין פְּנִינִים טָמֵא, וּבְתִשְׁעָה וְאַרְבָּעִין פְּנִינִים טָהוֹר. תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִין אַתּוּן בְּשִׁמְהֵן דְשְׂבָטֵי. תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִין יוֹמִין לְקַבְּלָא אוֹרִייתָא. תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִין יוֹמִין קְדִישִׁין עֲלָאִין (דְכִיָּא) קְיִימִין, לְמִיטַל רְשׁוּתָא בְּכָל יוֹמָא מֵאַבְנֵין זְהִירִין, דְּגִלְפָּאן בְּהַהוּא חוֹשְׁנָא.

וְהַהוּא דְלְבִישׁ חוֹשְׁנָא, יְתִיב בְּכַרְסֵיִיא קְדִישָׁא יְקִירָא, דְאַרְבַּע סְמִכִין קְיִימִין מִסְתַּכְּלִין בַּחוֹשְׁנָא, עַל מִימְרִיהָ עָאֵלִין, וְעַל מִימְרִיהָ נְפָקִין, זְקָפִין עֵינַיִן וּמִסְתַּכְּלִין לְעֵילָא, חֲמָאן צִיצָא, דְלֵהִיט בְּשִׁית מְאָה וְעֶשְׂרִין עֵיבַר, וּשְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, גְּלִיף עֲלָוִי, מְזַדְעָזְעִין וּמִתְחַלְחֲלִין. קְטִירֵי בְּסִטְרוּי דִימִינָא קְדִישָׁא, דְשְׁמָאֵלָא נְטִיל בִּידוּי סְמִכֵי שְׁמָא, עֲלִיל לֹן, וְגִלִי לֹן. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (יִשְׁעִיָּה ל"ד) וְנִגְלוּ כֶסֶף הַשָּׁמַיִם.

אמר ליה רבי עקיבא, מה זה שכתוב (שיר ז) אל גנת אגוז ירדתי? אמר לו, בא ראה, אותו גן יוצא מעדן, וזוהי השכינה. אגוז - זו מרפכה עליונה קדושה של אותם ארבעה ראשים שמאירים שנפרדים מן הגן, כמו האגוז הזה שאותם ארבעה ראשים קדושים לפנים. ומה שאמר ירדתי, כמו ששנינו, ירד פלוני למרפכה.

אמר לו רבי עקיבא, אם כך, היה לו לומר לאגוז ירדתי, מה זה אל גנת אגוז ירדתי? אמר לו, משום שזהו שכחו של האגוז. מה אגוז נסתר וטמיר מפל צדדיו - כך המרפכה שיוצאת מהגן נסתרת מפל צדדיה. ומה אותם ארבעה קרשים שבאגוז מתחברים בצד זה ונפרדים בצד זה - כך במרפכה מתחברים באחדות בחדוה ושלמות, ונפרד כל אחד לעברו על מה שהתמנה. זהו שכתוב (בראשית ב) הוא הסבב את כל ארץ החוילה, הוא ההלף קדמת אשור, וכן כלם.

אמר רבי עקיבא, הלכלוף הזה שבקלפת האגוז למה הוא רומז? אמר לו, אף על גב שהתורה לא גלתה אותו - בזה מתגלה.

בא ראה, (שקדים) מהם מרים ומהם מתוקים, ורמז יש להם: יש בעלי דין קשה, ויש בעלי ראשית, אבל כל רמז שגלה בתורה ראינו שהוא דין, וכך הוא לירמיה הראו לו בדין, שכתוב (ירמיה א) מקל שקד אני ראה. מה זה שקד? שקדים ממש. וכן במטה אהרן, (במדבר ז) ויגמל שקדים. ומן התבה ממש נשמע שהוא דין קשה, שכתוב (דניאל ט) וישקד ה' על הרעה, וכן

אמר ליה רבי עקיבא מהו דכתיב (שיר השירים ו) אל גנת אגוז ירדתי. אמר ליה תא חזי, ההוא גנתא נפקא מעדן, ודא היא שכינתא. אגוז: דא היא רתיכא עלאה קדישא, דאינון ארבע רישין דנהרין, דמתפרשן מן גנתא, כהאי אגוזא, דאינון ארבע רישין קדישין לגו. ומאי דאמר ירדתי, כמה דתנן, ירד פלוני למרפכה.

אמר ליה ר' עקיבא, אי הכי, הוה ליה למימר, לאגוז ירדתי, מהו אל גנת אגוז ירדתי. אמר ליה, משום דהיא שבחא דאגוזא. מה אגוזא, טמירא וסתימא מפל סטרוי, כף רתיכא דנפקא מגנתא, סתימא מפל סטרוי. מה אינון ארבע קרישין די באגוזא, מתחברן כהאי גיסא, ומתפרשן מהאי גיסא. כף רתיכא, מתחברן באחדותא בחדוותא בשלימותא (בשלימו), ומתפרש כל חד בעברוי, על מה דאתמני הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) הוא הסבב את כל ארץ החוילה הוא ההולף קדמת אשור, וכן כולם.

אמר רבי עקיבא, האי לכלוכא דהיא בקליפוי דאגוזא, למאי רמיזא. אמר ליה, אף על גב דאורייתא לא גלי ליה, כהאי גלי.

תא חזי, (ס"א שקדים), מנהון מרירן, ומנהון מתיקן, ורמיזא אית לון, אית מארי דדינא קשיא, ואית מארי דשירותא, אבל כל רמיזא דגלי באורייתא חזינון דדינא הוי, והכי הוה לירמיהו, אחזו ליה בדינא, דכתיב, (ירמיה א) מקל שקד אני רואה. מאי שקד. שקדים ממש. וכן במטה אהרן, (במדבר ז) ויגמול שקדים. ומן תיבותא ממש, אשתמע, דהוא דינא קשיא. דכתיב, (דניאל ט) וישקוד ה' על הרעה. וכן (ירמיה א) שוקד אני על דברי, וכן כולם. אמר ליה ר'

עֲקִיבָא, מִשְׁמַע כָּל מַה דְּעֵבֵד קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא,
לְמִילָף מַגִּינָה חֲכַמְתָּא סַגִּינָא, דְּכַתִּיב, (משלי ט"ז)
כָּל פֶּעַל ה' לִמְעַנְהוּ. ר' אֶלְעָזָר אָמַר מִהָכָא,
דְּכַתִּיב, (בראשית א') וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מַהוּ מְאֹד. לְמִילָף מַגִּינָה
חֲכַמְתָּא עֲלָאָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאִי דְכַתִּיב, (קהלת ז') גַּם אֶת
זֶה לַעֲמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים. פְּגוּוֹנָא
דְּרַקִיעָא, עֵבֵד קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּאַרְעָא, וְכִלְהוּ
רְמִיזָא לְמַה דְּלַעֲיִלָא. דְּכַד הָוָה חָמִי ר' אַבָּא,
חַד אֵילָנָא, דְּאַבִּיָּה אֲתַעְבִּיד עוֹפָא דְפָרַח מַגִּינָה,
הָוָה בְּכִי וְאָמַר, אִי הוּוּ בְּנֵי נֶשָׂא יְדַעִי לְמִאִי
רְמִיזָאן, הוּוּ מְבֻזְעָן מְלַבּוּשֵׁיהוּן עַד טַבּוּרֵיהוּן,
לְמִאִי דְאַתְנַשֵּׁי חֲכַמָּה מְנַהוּן. כָּל שְׁפָן בְּשָׂאָר
מַה דְּעֵבֵד קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּאַרְעָא.

בְּדָאמַר ר' יוֹסִי, אֵלְנִין, אֵינּוּן דְּאַתְחַזִּי מְנַהוּן
חֲכַמְתָּא, פְּגוּן חְרוּבָא, דְקַל, פְּסְתוּקָא,
וְכַדוּמָה לֹוּן, כְּלָהוּ בַחַד רְכִיבָא (רתיבא) אֲתַרְכְּבוּ.
כָּל אֵינּוּן דְּעֵבֵדִין פִּירִין, בַּר מִתְּפּוּחִין, רְזָא חֲדָא
אֵינּוּן, בַּר שְׁבִילִין דְּאַתְפָּרְשֵׁן.

כָּרְ אֵינּוּן דְּלָא עֵבֵדִין פִּירִין, וְאֵינּוּן רַבְרַבִּין,
בַּר מַעְרַבִּין דְּנַחְלָא, דְּאִית לְהוּ רְזָא
בְּלַחֲדוּי כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא, מִחַד יְנִיקָא יְנִיקוּ,
וְכָל חַד מְאֵינּוּן דְּאֵינְהוּ זוּטְרִי, בַּר מְאִזּוּבָא,
מְאִימָא חֲדָא אֲתִילִידוּ.

כָּרְ עֵשְׂבִין דְּאַרְעָא, דְּאַתְמַגִּי עֲלֵיהוּן רַבְרַבִּין
תְּקִיפִין בְּשִׁמְיָא. כָּל חַד וְחַד רְזָא בְּלַחֲדוּי,
פְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא, וּבְגִין פַּךְ פְּתִיב, (ויקרא י"ט) שְׂדֵף
לֹא תִזְרַע כְּלָאִים. דְּכָל חַד וְחַד עָאל בְּלַחֲדוּי,
וְנִפְיַק בְּלַחֲדוּי, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (איוב ל"ח)

שְׂדֵף אֲנִי עַל דְּבָרִי, וְכֵן כָּלִם.
אָמַר לֹו רַבִּי עֲקִיבָא, מִשְׁמַע כָּל
מַה שְׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ חֲכַמָּה רַבָּה, שְׁכַתּוּב
(משלי טז) כָּל פֶּעַל ה' לִמְעַנְהוּ. רַבִּי
אֶלְעָזָר אָמַר מִכָּאן, שְׁכַתּוּב
(בראשית א') וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל
אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מַה
זֶה מְאֹד? לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ חֲכַמָּה
עֲלִיוֹנָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה זֶה שְׁכַתּוּב
(קהלת ז') גַּם אֶת זֶה לַעֲמַת זֶה
עָשָׂה הָאֱלֹהִים? כְּמוֹ שְׁבַרְקִיעַ -
עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְץ,
וְהַכֵּל רוּמְזוּ לְמַה שְׁלַמְעֵלָה.
שְׁכַשְׁתִּינָה רוּזָה רַבִּי אַבָּא עֵץ
אֶחָד שְׁפָרְיוּ נַעֲשָׂה עוֹף שְׁפוּרְחַ
מִמֶּנּוּ, הִנֵּה בּוֹכָה וְאָמַר: אִם
הָיוּ בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים לְמַה
רוּמְזִים, הָיוּ קוֹרְעִים מְלַבּוּשֵׁיהֶם
עַד טַבּוּרֵם לְמַה שְׁנַשְׁפָּחָה מֵהֶם
הַחֲכַמָּה. כָּל שְׁפָן בְּשָׂאָר מַה
שְׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּאַרְץ.

כְּמוֹ שְׂאֵר רַבִּי יוֹסִי, אֵילָנוֹת,
אוֹתָם שְׁנַרְזָתָה מֵהֶם חֲכַמָּה,
כְּמוֹ חְרוּב, דְקַל, פְּסְתוּק,
וְכַדוּמָה לְהֶם, כָּלִם בְּהַרְכָּבָה
וּמְרַכְבָּהוּ אַחַת הַרְכָּבוּ. כָּל אוֹתָם
שְׁעוֹשִׂים פְּרוֹת, פֶּרֶט לְתַפּוּחִים,
סוּד אֶחָד הֶם, פֶּרֶט לְשְׁבִילִים
שְׁנַפְרָדִים.

כָּרְ אוֹתָם שְׁלֹא עוֹשִׂים פְּרוֹת,
וְהֶם גְּדוּלִים, פֶּרֶט לְעַרְבֵי נַחַל
שֵׁישׁ לְהֶם סוּד לְבָדָם כְּמוֹ
שְׁלַמְעֵלָה, מִיְנִיקָה אַחַת יוֹנְקִים,
וְכָל אֶחָד מֵאוֹתָם הַקְּטַנִּים, פֶּרֶט
לְאִזּוּב, מֵאִם אַחַת נוֹלְדוּ.

כָּרְ עֵשֶׂב הָאָרֶץ שְׁמַמִּים
עֲלֵיהֶם, גְּדוּלִים תְּקִיפִים
בְּשָׁמִים. לְכָל אֶחָד וְאֶחָד סוּד

לְבַדּוּ, כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה, וְלִכְּן כְּתוּב (ויקרא ט) שְׂדֵף לֹא תִזְרַע כְּלָאִים. שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד נִכְנָס לְבַדּוּ
וְיוֹצֵא לְבַדּוּ. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (איוב לח) הִנְדַעַת חֲקוֹת שָׁמַיִם אִם תִּשִׁים מִשְׁטְרוֹ בְּאַרְץ. וְכַתּוּב (ישעיה
מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא. וְיַמָּה וְשׁוֹבְכָל מַה שְׁבַעוּלָם סוּד בְּלַבְדּוּ, וְלֹא רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַלּוֹת

אותם ולערבב אותם, וקראם בשמות - בני יעקב, שהם שבטים קדושים, שהם קיום העולם, על אחת כמה וכמה. זהו שכתוב ואלה שמות בני ישראל. רבי יוסי ברבי יהודה אמר, אלו נאמר אלה שמות, משמע שפך הוא. עכשו שכתוב ואלה שמות, משמע שעל הראשונים מוסיף, מה הראשונים בני יעקב - אף כאן בני יעקב.

אמר רבי יהודה, חס ושלום, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא (בראשית מו) אנכי ארד עמך מצרימה, סברת ששכינה תרד עמו באותה שעה ואמר לו, והרי כתוב אנכי ארד עמך מצרימה. עמך ממש? אלא בשעה שהיתה ירידה לבניו, ירדה שכינה. זהו שכתוב אנכי ארד מצרימה, ואנכי אעלה גם עלה. כל זמן שתהיה לך עליה, כפיכול יש לי גם עליה. ובשעה שתהיה לך ירידה, כפיכול אנכי ארד עמך. ועד שמת יוסף וכל אחיו והיתה להם ירידה, קמה שכינה וירדה עמם. כמו שירדו אלה, כך ירדו אלה.

אמר (רבי יוסי ברבי יהודה) רבי יהודה, מה כתוב למעלה ממנו? וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו'. באותה שעה שמת יוסף וכל השבטים והיתה להם ירידה, ירדו בני ישראל לגלות, ושכינה ומלאכים עליונים ירדו עמם. זהו שכתוב ואלה שמות בני ישראל, שהם נוספו על הראשונים לרדת לגלות.

אמר לו, אם כך, יעקב הנה מת או לא? אמר לו, מת. אמר לו,

הידעת חקות שמים אם תשרו בארץ. וכתוב (דף ט"ז ע"א) (ישעיה מ') לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. ומה (דף) בכל מה דבעלמא רזא בלחודוי ולא בעא קדשא בריך הוא לגלאה לון, ולערבבא לון, וקראן בשמהן. בני יעקב דאינון שבטין קדישין, דאינון קיומא דעלמא, על אחת כמה וכמה, הדיא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל.

ר' יוסי בר' יהודה אמר, אילו נאמר אלה שמות, משמע דהכי הוא. השתא דכתיב ואלה שמות, משמע דעל הראשונים מוסיף, מה הראשונים בני יעקב, אף כאן בני יעקב. אמר רבי יהודה, חס ושלום, בשעתא דאמר קדשא בריך הוא, (בראשית מ"ו) אנכי ארד עמך מצרימה, סלקא דעתך דשכינתא תיחות עמיה בהיא שעתא (אמר ליה והא כתיב אנכי ארד עמך מצרימה, עמך ממש, אלא, בשעתא דהות ירידה לבנוהי, נחתת שכינתא, הדיא הוא דכתיב, אנכי ארד עמך מצרימה, ואנכי אעלה גם עלה, כל זמנא דיהוי לך עלייה, כפיכול עלייה אית לי, ובשעתא דיהוי לך ירידה, כפיכול אנכי ארד עמך. ועד דמית יוסף וכל אחוי, והות לון ירידה, קמת שכינתא ונחתת עמהון, כמה דנחתו אלין, כך נחתו אלין.

אמר (ס"א ר' יוסי בר' יהודה), ר' יהודה מה כתיב לעיל מניה, (בראשית נ') וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו', בהיא שעתא דמית יוסף, וכלהו שבטין, והוה לון ירידה, נחתו בני ישראל בגלותא, ושכינתא ומלאכי עלאי נחתו עמהון, הדיא הוא דכתיב, ואלה שמות בני ישראל, דאינון אתוספו על קדמאי למיחת בגלותא.

אמר ליה, אי הכי, יעקב הנה מית או לא. אמר ליה מית. אמר ליה, ומהו

ומהו מה שכתוב הפאים מצרימה את יעקב, אמר את יעקב, ואם אחר שמת, הוצא משם את יעקב. אלא בא תראה, לא אמר הכתוב היורדים מצרימה את יעקב, שעד עכשו לא הייתה ירידה ליעקב, אלא הפאים. למדנו שבאו עם יעקב, והלכו להם. עד שירדו אלה לגלות, ירדו אלה עמם. זהו שכתוב ואלה שמות.

רבי דוסתאי אמר, בכל יום ויום היו באים והולכים להם, זהו שכתוב הפאים מצרימה, ולא כתוב אשר באו, והינו שכתוב הפאים מצרימה. בתחלה את יעקב, ואחר כן פשהיתה להם ירידה, איש וביתו באו. ובא ראה, כל בני יעקב היו מתים באותו זמן, וירדו אלה ואלה.

רבי יוסי ורבי אלעזר אמרו, בפרשה זו יש דברים עליונים, ששנינו, בשעה שירדו המרפכות והמחנות הקדושים, דיוקניהם של השבטים שחקוקים למעלה, כלם נכנסו לדור עמם. זהו שכתוב איש וביתו באו, וכתוב ראובן שמעון לוי.

דבר אחר ואלה שמות בני ישראל הפאים מצרימה את יעקב וגו' - חזרה פרשה זו למה שאמר רבי יוסי ברבי יהודה, והכל היה.

ובא ראה, רבי אלעזר בן ערף, פשהיה מגיע לפסוק הזה, היה בוכה. ששנינו, אמר רבי אלעזר בן ערף, בשעה שהלכו ישראל לגלות, התכנסו כל נשמות השבטים למערת המכפלה, צוחו ואמרו: זקן זקן, פאב של בני און בעמל (של הגלות) של העולם הזה. בניד כלם משעבדים בפרך, ועם אחר עושים בהם נקמות העולם.

דכתיב הפאים מצרימה את יעקב, אי בחיי, אימא את יעקב, ואי בתר דמית, אפיק מתמן את יעקב. אלא תא חזי, לא אמר קרא היורדים מצרימה את יעקב, דעד כען לא הות ירידה ליעקב, אלא הפאים, אוליפנא דאתו עמיה דיעקב, ואזלו להון, עד דנחתו אלין בגלותא, נחתו אלין עמהון, הדא הוא דכתיב ואלה שמות וגו'.

רבי דוסתאי אמר, בכל יומא ויומא הוו אתיין, ואזלין לון, הדא הוא דכתיב הפאים מצרימה, ולא כתיב אשר באו, והיינו דכתיב הפאים מצרימה בקדמיתא את יעקב. ולבתר כד הות לון ירידה איש וביתו באו. ותא חזי, בני יעקב פלהו הוו מתין בההוא זמנא ונחתו אלין ואלין.

רבי יוסי ורבי אלעזר אמרו, האי פרשתא מלין עלאין אית בה, דתנן, בשעתא דנחתו אלין רתיכין ומשריין קדישיין, דיוקניהון דשבטין, דגליפין לעילא, פלהו עאלן למידר עמהון. הדא הוא דכתיב, איש וביתו באו, וכתיב ראובן שמעון לוי.

דבר אחר ואלה שמות בני ישראל הפאים מצרימה את יעקב וגו'. אתחזר פרשתא דא, למה דאמר רבי יוסי ברבי יהודה, וכלא הוה.

ותא חזי, רבי אלעזר בן ערף, כד הוה מטי להאי פסוק, הוה בכי, דתניא, אמר רבי אלעזר בן ערף, בשעתא דאזלו ישראל בגלותא, אתכנשו כלהו נשמתהון דשבטין, למערתא דכפלתא, צוחו ואמרו: סבא סבא, פאבא דבנין לאו בלאותא (בגלותא) דעלמא דין, בניד פלהו משתעבדין בקשיו, עם אחרן עבדין בהו נוקמין דעלמא.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הִתְעוֹרְרָה רוּחַ שֶׁל
אוֹתוֹ הִזְקַן, בְּקֶשׁ רִשׁוּת וַיִּרְדּוּ.
קָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכָל
מִרְכְּבוֹתָיו וּמִחֲנוֹתָיו וּמִלְכֵיהֶם
בְּרֵאשִׁיָּהֶם, וַיִּרְדּוּ כָלֶם עִם יַעֲקֹב
וְעִם שְׁבֻטָיו. שְׁבֻטִים יִרְדּוּ חַיִּים
עִם אֲבֵיהֶם, וּשְׁבֻטִים יִרְדּוּ מֵתִים
עִם אֲבֵיהֶם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְאֵלֶּה
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרֵימָה וְגו', וְכֹתוֹב רְאוּבֵן
שְׁמֵעוֹן לֹוי וְגו'. וּבֹא רֵאֵה,
מֵתִים הֵיוּ, וַיִּרְדּוּ, וְכֹתוֹב וַיִּוֹסֵף
הָיָה בְּמִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי אַבָּא,
בְּזֶה נִקְרָא (תהלים קג) פְּרַחֵם אֵב
עַל בָּנִים.

רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלֹמֹם הָיָה הוֹלֵךְ
בְּדֶרֶךְ, וְרַבִּי אַבָּא הָיָה עִמּוֹ.
נִכְנסוּ לְמִקְוֶה אֶחָד וְלָנוּ שָׁם.
אָכְלוּ. כְּשֶׁרָצוּ לְשִׁפְבּ, שָׁמוּ
רֵאשִׁים בְּאוֹתוֹ תַל שֶׁל הָאֲרָץ
שֶׁהָיָה שָׁם קָבַר אֶחָד. עַד שֶׁלֹּא
נִרְדְּמוּ, קָרָא קוֹל אֶחָד מִהַקְּבָר
וְאָמַר, הִזְרַע שְׁלִי הוֹלֵךְ לְאֲדָמָה.
שְׁתִּים עָשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה שֶׁלֹּא
הִתְעוֹרְרָתִי פָּרֻט לְעַכְשָׁו,

שְׁפָרְצוּפוּ בְּנֵי אֲנִי רוֹאֵה כְּאֵן.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִי אַתָּה?
אָמַר לוֹ, אֲנִי יְהוּדִי, וְאֲנִי יוֹשֵׁב
גְּזוּף, שְׂאֵינִי יְכוּל לְהַכְנִס מִשׁוּם
אוֹתוֹ צַעַר שֶׁל שְׁנֵי שָׁנָב אוֹתוֹ
גוֹי כְּשֶׁהָיָה קָטָן וּמִלְקָה אוֹתוֹ
כָּל יוֹם, וְהַצַּעַר שֶׁלִּי דוֹחָה אוֹתִי
מִלְּהַכְנִס לְמִקְוָמִי, וּבְמִקְוֶם זֶה
לֹא הִתְעוֹרְרָתִי פָּרֻט לְעַכְשָׁו.

אָמַר לוֹ, וְאַתָּם הָאֵם יוֹדְעִים
בְּצַעַר הַחַיִּים? אָמַר לוֹ, נִשְׁבַּע
בְּשֵׁר הַקְּבָר, אִם לֹא בְּקִשְׁוֹתֵינוּ
עַל הַחַיִּים, לֹא הֵיוּ עוֹמְדִים
אִפְלוּ חֲצִי יוֹם בְּעוֹלָם, וְעַכְשָׁו
הִתְעוֹרְרָתִי כְּאֵן, שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִים
לִי בְּכָל יוֹם שְׁבַמְהֵרָה יָבֹא לְכָאן
בְּנִי, וְלֹא יִדְעָתִי אִם בְּחַיִּים אוֹ
בְּמֵת.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, מַה

בְּהֵיחָא שְׁעָתָא, אַתְּעַר רוּחִיהָ דִּיהוּא סְבָא,
רִשׁוּתָא שְׂאִיל, וְנַחֲתִית, קָרָא קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְכָל רְתִיכוּי וּמִשְׂרִייתִיה, וּמִלְכֵיהוּן
בְּרֵאשִׁיהוּן. וְנַחֲתוּ כְלָהוּ עִם יַעֲקֹב וְעִם
שְׁבֻטָהִי. שְׁבֻטִין נַחֲתוּ חַיִּין עִם אַבּוּהוּן,
וּשְׁבֻטִין נַחֲתוּ מֵתִים עִם אַבּוּהוּן, הָדָא הוּא
דְּכֹתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרֵימָה וְגו' וְכֹתִיב רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לֹוי וְגו'.
וְתָא חַזִּי, מֵתִים הָווּ, וְנַחֲתוּ, וְכֹתִיב וַיִּוֹסֵף
הָיָה בְּמִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּהַאי אַתְּקָרִי (תהלים ק"ג)
פְּרַחֵם אֵב עַל בָּנִים.

רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלֹמֹם הוּא אָזִיל בְּאַרְחָא וְרַבִּי
אַבָּא הוּא עָמִיה עָאלוּ לְחַד אַתְרָא וּבִתּוֹ
תָּמָן. אָכְלוּ כַּד בָּעוּ לְמִשְׁכָּב שְׁוֹו רִישִׁיהוּן
בְּהֵיחָא תֵּלָא דְאַרְעָא דִּיהוּא חַד קְבָרָא תָּמָן עַד
לֹא דְמִיכוּ קָרָא חַד קָלָא מִן קְבָרָא אָמַר זְרַעָא
לְאַרְעָא אַזְלָא. תְּרִיסַר שְׁנִין הָוָה (דף ט"ז ע"ב) דְלֹא
אַתְעָרִית בַּר הַאיִדְנָא דְפָרְצוּפָא דְבְרִי חַמִּינָא
הָכָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָאן אַתָּ. אָמַר לִיהּ יוּדָאי
אַנָּא, וְאַנָּא יְתִיב נְזִיפָא, דְאַנָּא לֹא יְכִילָנָא
לְמִיעַל, בְּגִין הֵהוּא צַעְרָא דְבְרִי, דְגַנְבִיהּ הֵהוּא
עוֹבֵד פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, כַּד אִיהוּ הָוָה זַעֲרָא,
וְאַלְקֵי לִיהּ כָּל יוֹמָא, וְצַעְרָא דִּילִיהּ דְחֵי לִי
לְמִיעַל בְּדוּכְתָאי, וּבְהַאי אַתְרָא לֹא אַתְעָרִית,
בַּר הַאיִדְנָא.

אָמַר לִיהּ וְאַתּוּן יְדַעִין בְּצַעְרָא דְחַיִּי. אָמַר לִיהּ,
שְׂרִי קְבָרִי, אִי לֹאוּ בְּעוּתָא דִּילָן עַל חַיִּי,
לֹא יְתַקִּימוּן פְּלַגוֹת יוֹמָא (נ"א בַּעֲלָמָא), וְהַאיִדְנָא
אַתְעָרִית הָכָא, דִּיהוּוּ אֲמַרִין לִי כָּל יוֹמָא,
דְלַעְגָלָא יִיתִי בְרִי הָכָא, וְלֹא יִדְעָנָא אִי בְּחַיִּי
אִי בְּמוֹתָא.

אָמַר לִיהּ רַבִּי יְהוּדָה, מָאִי עֲבִידְתִּיכוּ בְּהֵיחָא

מַעֲשֵׂיכֶם בְּאוֹתוֹ הַעוֹלָם? רַעַשׁ הַקֶּבֶר וְאָמַר, קוֹמוּ לְכוּ, שְׁעַכְשׁוּ מִפִּי אֶת בְּנֵי. תִּמְהוּ וּבְרָחוּ מִשָּׁם כַּחֲצֵי מִיל. יָשׁוּבוּ עַד שֶׁהָאִיר הַבֶּקֶר. קָמוּ לְלַכְתּוֹ, וְרָאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה רֵץ וּבֹרַח, וְהָיָה שׁוֹתֵת דָּם עַל כַּתְּפָיו. אֶחָזוּ בוֹ, וְסִפְּרוּ לָהֶם אֶת הַמַּעֲשֵׂה. אָמְרוּ לוֹ, מַה שָּׁמַךְ? אָמַר לָהֶם, לַחֲמָא בַר לִיּוֹאֵי. אָמְרוּ, וּמָה (כ"ב) לִיּוֹאֵי בַר לַחֲמָא הָיָה אוֹתוֹ הַמֵּת. וּפְחָדוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ יוֹתֵר, וְלֹא חֲזָרוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, זֶהוּ שְׁאֲמְרוּ שֶׁתְּפִלוֹת הַמֵּתִים מְגַנּוֹת עַל הַחַיִּים, מִנֵּיין לָנוּ? שְׁכַתּוּב וַיַּעֲלוּ בְּגַב וַיָּבֵא עַד חֲבֵרוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בַּא רְאָה, שְׁנֵי נְדָרִים נְדַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַיַּעֲקֹב, אֶחָד שֶׁיִּרְדַּע עֲמוֹ לְדוֹר עֲמוֹ בְּגָלוֹת, וְאֶחָד שֶׁיַּעֲלֶהוּ מִקְּבָרוֹ לְרֵאוֹת חֲדוֹת הַסְּיוּעַ הַקְּדוֹשׁ שְׁדָר עִם בְּנָיו. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית מו) אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרַיִם. אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ בְּגָלוֹת, וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַּם עֲלֶיהָ, כְּנֹאֲמַר (יחזקאל לז) וְהֶעֱלִיתִי אֶתְכֶם מִקְּבָרוֹתֵיכֶם עִמִּי, וְכַתּוּב שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבָטִים וְגו'.

דְּבַר אַחַר וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם וְגו' - אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאוֹתוֹ יוֹם נִתְּנָה רְשׁוּת לְשָׂרוֹ שֶׁל מִצְרַיִם עַל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים. שְׁשֵׁנִינוּ, עַד שֶׁלֹּא מֵת יוֹסֵף, לֹא נִתַּן שְׁלֹטוֹן לְשִׁלְטָן שֶׁל מִצְרַיִם עַל יִשְׂרָאֵל. כִּיּוֹן שִׁמֵּת יוֹסֵף, אִזּוֹ וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם. וַיָּקָם - כְּמִי שֶׁהָיָה נְמוּךְ וְקָם.

[וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ וְכוּ'] רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (שיר א) עַד שֶׁהִמְלִיךָ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נִתַּן רִיחוֹ. עַד שֶׁהִמְלִיךָ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (ישעיה מו) כֹּה אָמַר ה' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְכַתּוּב (דברים לג) וַיְהִי בִישׁוּרוֹן מֶלֶךְ. בְּמִסְבּוֹ - בֵּין

עֲלָמָא. אֶתְרַגֵּישׁ קְבָרָא, וְאָמַר, אֲזִילוּ קוֹמוּ, דְּהָאִידְנָא יִלְקוֹן לְבָרִי, תְּוֹהוּ, וְעָרְקוּ מִתְּמָן כַּפְּלָגוֹת מִיל, יִתְּבוּ עַד דְּנִהִיר צַפְרָא. קָמוּ לְמִיזַל, חָמוּ חַד בַּר נָשׁ, דְּהָהוּ רְהִיט וְעָרַק, וְהָהוּ שְׁתִּית דְּמָא אַכְתְּפוּי, אַחְדוּ בֵּיה, וְסַח לְהוּ עוֹבְדָא, אָמְרוּ לֵיה מַה שְּׁמַךְ. אָמַר לְהוּ, לַחֲמָא בַר לִיּוֹאֵי. אָמְרוּ, וּמָה (כ"ב) לִיּוֹאֵי בַר לַחֲמָא הָוָה הָהוּא מֵיתָא, וּמִסְתְּפִינָא לְאַשְׁתַּעוּיִי יִתִּיר בְּהַדְּיָה. לֹא אֶהְדְּרוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָאִי דְּאָמְרוּ, דְּצִלוֹתְהוֹן דְּמִתְיִיא, מְגִינָן עַל חַיִּי. מְנַלָּן. דְּכַתִּיב, (במדבר י"ג) וַיַּעֲלוּ בְּגַב וַיָּבֵא עַד חֲבֵרוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תָּא חֲזִי, תְּרִין נְדָרִין נְדַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַיַּעֲקֹב. חַד, דְּיִיחָוֵת עַמִּיהָ לְמִדְרַע עַמִּיהָ בְּגָלוֹתָא, וְחַד דְּיִסְקִינָיָה מִקְּבָרֶיהָ, לְמַחְמֵי חֲדוֹתָא דְּסִייעַתָּא קְדִישָׁא דְּדִיּוּרֵי עִם בְּנוֹהֵי, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרַיִם אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ בְּגָלוֹתָא. וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךָ גַּם עֲלֶיהָ, כְּמָה דְּאֵתָּא אָמַר (יחזקאל ל"ז) וְהֶעֱלִיתִי אֶתְכֶם מִקְּבָרוֹתֵיכֶם עִמִּי. וְכַתִּיב (תהלים קכ"ב) שְׁשֵׁם עָלוּ שְׁבָטִים וְגו'.

דְּבַר אַחַר (שמות א') וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם וְגו', אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהָהוּא יוֹמָא, אֶתְיָהִיב לֵיה רְשׁוּתָא לְשָׂרוֹ שֶׁל מִצְרַיִם, עַל כָּל שְׂאֵר עַמִּין, דְּתֵנָּא, עַד דְּלֹא מֵית יוֹסֵף, לֹא אֶתְיָהִיב שְׁלֹטְנוֹ לְשִׁלְטָנָא דְּמִצְרַיִם עַל יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְּמֵית יוֹסֵף, כְּדִין וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם, וַיָּקָם: כְּמָאן דְּהָוָה מְאִיף וְקָם.

[וַיָּקָם מֶלֶךְ חֲדָשׁ וְכוּ'] רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (שיר השירים א) עַד שֶׁהִמְלִיךָ בְּמִסְבּוֹ נִרְדִּי נִתַּן רִיחוֹ. עַד שֶׁהִמְלִיךָ: דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה מ"ד) כֹּה אָמַר יְי' מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. וְכַתִּיב (דברים לג) וַיְהִי בִישׁוּרוֹן מֶלֶךְ. בְּמִסְבּוֹ: בֵּין

פנפי הפרובים. נרדי נתן ריחו, דגֶרְמו
שְגֶרְמו להסתלק מביניהון.

דְבַר אחר עד שְהַמְלֵךְ בְּמִסְבוֹ -
בְּעוֹד שְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה
נֹתֵן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שְפָתוֹב
(שמות לד) וַיְהִי שֵׁם עִם ה' ^{ה'}
אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה
לְחֵם לֹא אָכַל וְגו'. בְּעוֹד שְהִיָּה
כּוֹתֵב תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הוֹצִיאוּ
רִיחֵם הַטּוֹב, וְאָמְרוּ אֵלֶּה אֵלֶּהיָךְ
יִשְׂרָאֵל.

דְבַר אחר עד שְהַמְלֵךְ בְּמִסְבוֹ -
בְּעוֹד שְהִיָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
יורד על הר סיני לתת תורה
לְיִשְׂרָאֵל. נרדי נתן ריחו -
שְפָתוֹב נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע.

רבי תנחום אָמַר, לְכָל אָמָה
וְאָמָה יֵשׁ שֶׁר לְמַעְלָה, וּכְשֹׁנוֹתֵן
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְלִיטָה לְזֶה
- מוֹרִיד אֶת זֶה, וּכְשֹׁנוֹתֵן
שְלִיטָה לְאוֹתוֹ שֶׁר, אֵין לוֹ
שְלִיטָה אֲלֵא מִשׁוּם יִשְׂרָאֵל. זְהוּ
שְפָתוֹב הִיוּ צְרִיָּה לְרֵאשׁ.

רבי יצחק אָמַר, יִשְׂרָאֵל הֵם
כְּנֶגֶד כָּל שְׂאֵר אַמּוֹת הָעוֹלָם.
מֵה שְׂאֵר הַעַמִּים הֵם שְבָעִים -
אַף יִשְׂרָאֵל הֵם שְבָעִים. זְהוּ
שְפָתוֹב כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב
הַבָּאָה מִצְרִיָּמָה שְבָעִים. וּמִי
שְשׁוּלֵט עַל יִשְׂרָאֵל, כְּאֵלוֹ שׁוּלֵט
עַל כָּל הָעוֹלָם.

רבי אבא אָמַר מִכָּאן, וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וְגו' - הָרִי
שְבָעָה. וְכָל דְרָגָה (עולה) לַעֲשָׂרָה
- הָרִי שְבָעִים. מֵה כְּתוּב
אַחֲרָיו? וַיָּקָם מִלֶּךְ חֲדָשׁ עַל
מִצְרַיִם.

אָמַר רב הונא, לְמָה הַשְׁתַּעֲבָדוּ
יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָאֻמּוֹת? בְּשִׁבִיל
שְיִשְׂאֵר בְּהֵם הָעוֹלָם, שְהֵם כְּנֶגֶד
כָּל הָעוֹלָם, וְכְתוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם
הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד.
וּמָה הוּא אֶחָד - אַף יִשְׂרָאֵל
אֶחָד, שְפָתוֹב (שמואל ב' ז) גוֹי אֶחָד

פנפי הפרובים. נרדי נתן ריחו, דגֶרְמו
לְאַסְתַּלְקָא מִבֵּינֵיהוֹן.

דְבַר אחר, עַד שְהַמְלֵךְ בְּמִסְבוֹ, בְּעוֹד דְקוֹדֶשׁ
בְּרִיךְ הוּא הָוָה יְהִיב אֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל,
דְכְתִיב, (שמות ל"ד) וַיְהִי שֵׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם
וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לְחֵם לֹא אָכַל וְגו'. בְּעוֹד דְהָוָה
כְּתִיב אֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, שְבָקוּ רִיחִיהוֹן טָב,
וְאָמְרוּ אֵלֶּה אֵלֶּהיָךְ יִשְׂרָאֵל.

דְבַר אחר עד שְהַמְלֵךְ בְּמִסְבוֹ, בְּעוֹד דְהָוָה
קְדָשׁ בְּרִיךְ הוּא נְחִית עַל טוֹרָא דְסִינֵי,
לְמִיָּהב אֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, נרדי נתן ריחו,
דְכְתִיב, (שמות כ"ד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע.

רבי תנחום אָמַר, כָּל אוֹמָה וְאוֹמָה אֵית לָהּ
שֶׁר לְעִילָא, וְכַד קְדָשׁ בְּרִיךְ הוּא יְהִיב
שְלִטְנוֹתָא לְדִין, אַנְחִית לְדִין, וְכַד יְהִיב
שְלִטְנוֹתָא לְהָהוּא שֶׁר, לֵית לִיָּה שְלִטְנוֹתָא,
אֲלֵא בְגִין יִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איכה א') הִיוּ
צְרִיָּה לְרֵאשׁ.

רבי יצחק אָמַר, יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן לְקַבִּיל כָּל שְׂאֵר
אוֹמִין דְעֵלְמָא, מֵה שְׂאֵר עַמִּין אֵינוֹן
שְבָעִים, אוֹף יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן שְבָעִים, הָדָא הוּא
דְכְתִיב, (בראשית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה
מִצְרִיָּמָה שְבָעִים. וּמֵאן דְשְלִיט עַל יִשְׂרָאֵל,
כְּאֵילוֹ שְלִיט עַל כָּל עֵלְמָא.

רבי אבא אָמַר מֵהֵכָא, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ
וְגו', הָא שְבָעָה. וְכָל דְרָגָא (נ"א סלקא)
לַעֲשָׂרָה, הָא שְבָעִים. מֵה כְּתִיב בְּתַרְיָה, וַיָּקָם
מִלֶּךְ חֲדָשׁ עַל מִצְרַיִם.

אָמַר רב הונא, אָמַאי אֲשַׁתְּעַבִּידוּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל
הָאוֹמִין, בְּגִין דִּישְׁתַּאֲר בְּהוֹן עֵלְמָא,
דְאֵינוֹן לְקַבִּיל כָּל עֵלְמָא, וְכְתִיב, (זכריה י"ד) בַּיּוֹם
הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד. וּמָה הוּא חֲדָ,
אוֹף יִשְׂרָאֵל חֲדָ, דְכְתִיב, (שמואל ב' ז) גוֹי אֶחָד

בְּאַרְץ. מֵה שְׁמוֹ אֶחָד וְנִפְרָד
בְּשִׁבְעִים - אֶף יִשְׂרָאֵל אֶחָד
וְנִפְרָד בְּשִׁבְעִים.

רבי יהודה פתח, (משלי ל) פתחת
שלוש רגזת ארץ וגו', פתחת
עבד פי ימלוך. ששנינו, אין לך
אמה שפלה ונקלית ובזויה לפני
הקדוש ברוך הוא כמו המצרים,
ונתן להם הקדוש ברוך הוא
שליטה משום ישראל. ושפחה
פי תירש גברתה - זו הגר
שהולידה את ישמעאל, שעשה
כמה רעות לישראל, ושלט
בהם, וענה אותם בכל מיני
ענויים, וגזר עליהם כמה
שמדות, ועד היום הם שולטים
עליהם, ואינם מניחים להם
לעמד בדתם. ואין לך גלות
קשה לישראל כמו גלות
ישמעאל.

רבי יהושע היה עולה
לירושלים, והיה הולך בדרך.
ראה ערבי אחד שהיה הולך
בדרך ובנו עמו. פגשו ביהודי
אחד, אמר לבנו, היהודי הזה
גצל, שמאס בו אדונו. נול אותו
ותירק לו בזקנו שבע פעמים,
שהוא מזרע של רמים, שאני
ידעתי שמשעבדים בהם שבעים
עממים. הלך בנו ותפס בזקנו.
אמר רבי יהושע, רמים רמים,
גזרני על העליונים שירדו
למטה. עד שלא סים, נבלעו
במקומם.

רבי יצחק פתח, (שיר א) עד
שיפוח היום ונסו הצללים וגו'.
עד שיפוח היום - פסוק זה
נאמר על גלות ישראל, שהם
ישתעבדו בגלות עד שיסתים
אותו יום של שלטון האמות.
ששנינו, אמר רבי יצחק, אלף
שנים הוא שלטון האמות כאחד
הוא כנגדו, שכתוב (זכריה יד) והיה

בְּאַרְץ. מֵה שְׁמִיה חַד, וְנִתְפָּרַשׁ בְּשִׁבְעִין, אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל חַד, וְנִתְפָּרַשׁ בְּשִׁבְעִין.

רבי יהודה פתח, (משלי ל') פתחת שלש רגזת ארץ
וגו', פתחת עבד פי ימלוך, דתניא (דק"ט"ו"א)
לית לך אומא מפיכא וקלילא ונבזית קמי
קדשא בריך הוא, כוותייהו דמצראי, ויהיב
לון קדשא בריך הוא שלטנותא בגינייהו
דישראל. ושפחה כי תירש גברתה, דא הגר,
דאולידת לישמעאל, שעשה כמה רעות
לישראל, ושלט בהם, וענה אותם בכל מיני
ענויים, וגזר עליהם כמה שמדות, ועד היום
הם שולטים עליהם, ואינם מניחים להם
לעמוד בדתם. ואין לך גלות קשה לישראל
כמו גלות ישמעאל.

רבי יהושע היה סליק לירושלם, והיה אזיל
באורחא, חמא חד ערבא, דהיה אזיל
באורחא, ובריה עמיה. פגעו ביהודאי חד. אמר
לבריה, האי יודאי געלא, דמאיס ביה מריה.
נוול ליה, ורקיק ליה בדיקניה שבעה זמנין,
דאיהו מזרעא דראמין, דאנא ידענא
דמשעבדן בהו שבעין עממין, אזיל בריה
ואחיד בדיקניה. אמר רבי יהושע ראמין
ראמין, גוזרנא על עלאין, דיתתון לתתא. עד
לא סיים אתבלעו באתריהון.

רבי יצחק פתח, (שיר השירים ב) עד שיפוח היום
ונסו הצללים וגו', עד שיפוח היום, האי
קרא על גלותא דישראל אתמר, דאינון
ישתעבדון בגלותא, עד דיסתים ההוא יומא
דשלטנותא דאומין. דתנו, אמר רבי יצחק,
אלף שנין הוא שלטנותא דכל אומין כחדא,
עלייהו דישראל. ולית לך אומא דלא ישתעבד
על ישראל, ואין לך אמה שלא תשתעבד בהם, ויום אחד

בהון. ויזמא חדא, הוא לקבליה דכתיב, (זכריה
י"ד) והיה יום אחד הוא יודע ליי' וגו'.

דבר אחר, עד שיפוח היום קדם דיפוח ההוא
יזמא דאומין. ונסו הצללים, אינון
שולטנין דשלוטו עלייהו. אלף לי אל הר המור,
אמר קדשא בריך הוא, אלף לי, לנערא
האומות מירושלם דהוא הר המור, פמה
דכתיב, בהר המוריה אשר בירושלם. ואל
גבעת הלבונה, דא בי מקדשא די בציון, דכתיב
ביה (תהלים מ"ח) יפה נוף משוש פל הארץ הר ציון
וגו', (אמר רבי יהודה) פמה דאת אמר, (איוב ל"ח) לאחוז
בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה. פהאי
דאחיד בטלית, לנערא טנופא מנה.

אמר רבי יוסי, עתיד קדשא בריך הוא
לאתגלייא בירושלם דלתתא, ולדכפאה
יתה מטנופי עממיא, עד דלא אשתלים ההוא
יזמא דאומין. דאמר רבי חייא, לית שולטנו
לאומין עלייהו דישראל, אלא יזמא חדא
לחוד, דהוא יומו של הקדוש ברוך הוא, והוא
אלף שנים. הדא הוא דכתיב, (איכה א') נתנני
שוממה כל היום דוה. יזמא חד לחוד, ולא
יתיר.

אמר רבי יוסי, אי יתיר ישתעבדון, לא על פום
גזרת מלפא הוא, אלא על דלא בעיין
למיהדר לקבליה, וכתוב (דברים ל') והיה כי יבואו
עליך פל הדברים האלה וגו', וכתוב, (דברים ל')
אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך
וגו'.

ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל. (שמות א')
אמר רבי שמעון תא חזי, דהא על פל
פנים מלאכא שלטונא דממנא על מצראי הוה,
והכי הוא, דרובא דפרשתא לא אתמר, אלא
מלך מצרים סתם, והיינו ממנא רברבא על

יום אחד הוא יודע לה' וגו'.
דבר אחר עד שיפוח היום -
קדם שיפוח אותו יום של
האמות. ונסו הצללים - אלו
שלטונים ששלוטו עליהם. אלף
לי אל הר המור - אמר הקדוש
ברוך הוא, אלף לי לנער את
האמות מירושלים, שהוא הר
המור, פפתוב בהר המוריה
אשר בירושלם. ואל גבעת
הלבונה - זה בית המקדש
שבציון, שכתוב בו (משלי מח) יפה
נוף משוש פל הארץ הר ציון
וגו', (אמר רבי יהודה) כמו שנאמר
(איוב לח) לאחוז בכנפות הארץ
וינערו רשעים ממנה. כמו זה
שאחוז בטלית לנער ממנה
טנופת.

אמר רבי יוסי, עתיד הקדוש
ברוך הוא להתגלות בירושלים
שלמטה ולטהר אותה מטנופי
העמים, עד שלא ישתלם אותו
היום של האמות. שאמר רבי
חייא, אין שלטון לאמות על
ישראל אלא יום אחד בלבד,
שהוא יומו של הקדוש ברוך
הוא, והוא אלף שנים. זהו
שפתוב נתנני שממה כל היום
דוה. יום אחד בלבד, ולא יותר.
אמר רבי יוסי, אם ישתעבדו
יותר, לא על פי גזרת המלך
הוא, אלא על שלא רוצים לחזר
אליו, וכתוב (דברים ל') והיה פי
יבאו עליך פל הדברים האלה
וגו', וכתוב אם יהיה נדחך
בקצה השמים משם יקבצך
וגו'.

ויאמר אל עמו הנה עם בני
ישראל. אמר רבי שמעון, בא
ראה, שהרי על פל פנים המלאך
השליט הממנה על המצרים
היה, וכך הוא, שברב הפרשה
לא נאמר אלא מלך מצרים
סתם, והיינו הממנה הגדול על

מִצְרַיִם. פָּרַעַה מֶלֶךְ מִצְרַיִם,
פָּרַעַה מִמֶּשׁ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְפִיכָף כְּתוּב
וַיֹּאמֶר, כְּלוּמַר הַכְּנִיס בְּלִבְכֶם
דְּבַר זֶה, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר (שְׁמוּאֵל-ב טו)
כִּי ה' אָמַר לוֹ קַלֵּל אֶת דָּוִד.
מִחֻשְׁבֵּת הַלֵּב בְּלִבְדוֹ. וְכֵן (אֶסְתֵּר ו)
וַיֹּאמֶר הֶמֶן בְּלִבּוֹ, וְכֵן (בְּרַאשִׁית יז)
וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלְבֵן מֵאָה שָׁנָה.
אִךְ כָּאֵן גַּם, הַכְּנִיס מִחֻשְׁבָּה
בְּלִבְכֶם שְׁאֲמַרוּ רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ.
מַה זֶה מִמֶּנּוּ? רָצָה לוֹמַר מִמֶּנָּה
שְׁלֵהֶם. הֵם אָמְרוּ בְּלִבְכֶם שְׁחִיל
וְתַקִּיף שְׁלֵהֶם גְּדוּל וְתַקִּיף מִמֶּנּוּ,
מַה שְׁלֵטוֹן שְׁלֵהֶם.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל אַמּוֹת
הָעוֹלָם (חוּץ מִיִּשְׂרָאֵל) מוֹשְׁכִים כְּחֵם
מִשְׁרִיָּהֶם, וַיִּשְׂרָאֵל מוֹשְׁכִים כְּחֵם
מִהֶקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם
נִקְרָאִים עִם ה', וְלֹא עִם שֵׁל
הַשְּׁלֵטָנִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כָּאֵן
נִקְרָאוּ עִמוֹ, שְׁכִתוּב וַיֹּאמֶר אֵל
עִמוֹ, וְשֵׁם כְּתוּב (שְׁמוֹת א) רֵאָה
רְאִיתִי אֶת עֲנִי עֲמִי, עֲמִי מִמֶּשׁ.
יִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ עִם ה', וְשֹׁאֵר
הָאֲמּוֹת נִקְרָאוּ עִמוֹ שֵׁל הַשְּׁלֵיט
שְׁלֵהֶם, שְׁכִתוּב (מִיכָה ד) כִּי כָל
הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיו
וַאֲנַחְנוּ נֵלֵךְ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּסוּק זֶה הִיא
לוֹ לוֹמַר, וְהִנֵּה עִם יִשְׂרָאֵל, אוֹן בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ. וְאַלְא
מַהוּ עִם בְּנֵי? אֵלָּא עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ, מְאוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל
שְׁלֵמְעֵלָה, שְׁחֻשְׁבוּ שְׁעַם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הָיוּ, וְלֹא עִם ה', וְכִתוּב
וַיִּקְצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא
כְּתוּב מִפְּנֵי עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֵלָּא
מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ.

רַבִּי יוֹחָנָן הִיא עוֹמֵד לְפָנָי רַבִּי
יִצְחָק. אָמַר, מַה רָאָה בְּלֶק לוֹמַר
(בְּמַדְבַּר כב) הִנֵּה עִם יִצְחָק, אָמַר
בְּלֶק מְכַשֵּׁף גְּדוּל הִנֵּה, וְכֵן דִּרְךְ

מִצְרַאִי. פָּרַעַה מֶלֶךְ מִצְרַיִם, פָּרַעַה מִמֶּשׁ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְפִיכָף כְּתוּב וַיֹּאמֶר,
כְּלוּמַר
אֲכַנִּיס בְּלִבְהוֹן מִלְתָּא דָּא, כְּמָה דָּאֵת
אָמַר, (שְׁמוּאֵל ב', ט"ז) כִּי יִי אָמַר לוֹ קַלֵּל אֶת דָּוִד.
מִחֻשְׁבֵּת הַלֵּב בְּלִבְדוֹ. וְכֵן (אֶסְתֵּר ו)
וַיֹּאמֶר הֶמֶן
בְּלִבּוֹ, וְכֵן (בְּרַאשִׁית י"ז) וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ
הַלְבֵן מֵאָה שָׁנָה. אוֹף הִכָּא נָמִי, אֲכַנִּיס
מִחֻשְׁבֵּתָא בְּלִבְהוֹן, דְּאָמְרוּ רַב
וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ. מְאִי מִמֶּנּוּ. רְצוֹנוֹ
לוֹמַר מִמֶּנָּה דִּילְהוֹן, אֵינּוֹן אָמְרוּ
בְּלִפְיֵיהוּ, דְּחִילָא וְתוֹקְפָא דִּילְהוֹן, רַבְרָבָא
וְתַקִּיפָא מִמֶּנּוּ, מְשׁוּלְטָנָא דִּילְהוֹן.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל אוֹמִין דְּעֵלְמָא,
(כִּי יִשְׂרָאֵל) מְשָׁכִין תוֹקְפָא מִשְׁרִיָּהוֹן,
וַיִּשְׂרָאֵל נִגְדִין חִילֵיהוֹן
מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֵינּוֹן אֲתַקְרוּן
עִמָּא דִּינִי, וְלֹא עִמָּא דְשׁוּלְטָנָא.
ר' יְהוּדָה אָמַר, הִכָּא אֲתַקְרוּן עִמוֹ,
דְּכְתוּב וַיֹּאמֶר אֵל עִמוֹ, וְהֵתָם
כְּתוּב, (שְׁמוֹת ג') רֵאָה רְאִיתִי אֶת עֲנִי
עֲמִי, עֲמִי מִמֶּשׁ יִשְׂרָאֵל אֲקָרוּן עִם יִי,
וְשֹׁאֵר אוֹמִין אֲקָרוּן, עִמוֹ דְשׁוּלְטָנָא
דִּילְהוֹן דְּכְתוּב, (מִיכָה ד') כִּי כָל
הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיו
וַאֲנַחְנוּ נֵלֵךְ בְּשֵׁם יִי אֱלֹהֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָאִי פְּסוּקָא, הָוָה
לִיה לְמִימַר (הִנֵּה עִם יִשְׂרָאֵל או)
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ,
(אֵלָּא) מַהוּ עִם בְּנֵי. אֵלָּא עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ, אֵלָּא עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
דְּחֻשְׁבוּ דְעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ,
וְלֹא עִם יִי, וְכְתוּב (שְׁמוֹת א') וַיִּקְצוּ
מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא כְּתוּב מִפְּנֵי
(דף י"ז ע"ב) עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
אֵלָּא מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ.

רַבִּי יוֹחָנָן הִיא קְמִיָּה דְר' יִצְחָק, אָמַר,
מַה חֲמָא בְּלֶק לְמִימַר (בְּמַדְבַּר כ"ב)
הִנֵּה עִם יִצְחָק, אָמַר בְּלֶק לְמִימַר
(בְּמַדְבַּר כב) הִנֵּה עִם יִצְחָק, אָמַר
בְּלֶק מְכַשֵּׁף גְּדוּל הִנֵּה, וְכֵן דִּרְךְ

וְלֹא אָמַר הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? וְאַלְא אָמַר לוֹ רַבִּי יִצְחָק,

המכשפים לקחת דבר שאין בו חשד, וכן אין מזכירים לעולם שם אביו של אדם, אלא שם אמו, דבר שאין בו חשד.

שכן דרך השדים, שמעינים באותו דבר שאומרים להם, אם הוא פוזב - מודיעים לו דברים פוזבים, ואם הוא אמת - כל מה שאומרים לזמן קצר אמת הוא, כל שפן לעשות מעשה. רבי אחא אמר, בלק לקח דרך של קלון, הנה עם יצא ממצרים, כלומר שאין אנו יודעים ממי הם.

אמר רבי יוחנן, מפני מה העם של הגדולים שמורים, ועמו של הקדוש ברוך הוא אינם שמורים? אמר רבי יצחק, אין דומה עני לעשיר. העני צריך לשמר את שלו, העשיר לא שומר את שלו. וכל שפן שישאל הם ממלך שאוהב אמת ודין, ודין ראשון עושה באנשי ביתו, שרוצה שהם יהיו שמורים מחטא יותר מכלם. זהו שכתוב (עמוס א) רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו'.

רבי יוסי יצא לדרך, והיה רבי אחא בר יעקב הולך עמו. עד שהיו הולכים, שתק רבי יוסי והרהר בדברי העולם, ורבי אחא הרהר בדברי תורה. (עד שהיו הולכים) ראה רבי יוסי נחש אחד שהיה רץ אחריו. אמר רבי יוסי לרבי אחא, ראית את הנחש הזה שרץ אחרי? אמר לו רבי אחא, אני לא ראיתי אותו. רץ רבי יוסי, והנחש אחריו. נפל רבי יוסי ודם שתת וירד מחטמו. שמע שהיו אומרים, רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו'. אמר רבי יוסי, ומה על שעה אחת כן - מי שמתנאש ממנה על אחת כמה וכמה.

(אלא) אמר ליה ר' יצחק, בלק מכשף גדול הוה, וכן דרך המכשפים לקחת הדבר שאין בו חשדא, וכן אין מזכירין לעולם שם אביו של אדם, אלא שם אמו, דבר שאין בו חשדא.

דכן דרך השדים, דמעיינים בהווא מלה דקאמרי להו, אי איהו כדיבא, מודיעין ליה מלין כדיבין, ואי הוא קשוט, כל מה דאמריין לזמנא זעירא קושטא הוא, כל שפן למעבד עבידתא. רבי אחא אמר, בלק אורחא דקלנא נקט, הנה עם יצא ממצרים, כלומר, דלית אנן ידעין ממאן אינון.

אמר רבי יוחנן, מפני מה עמא דרב רבין נטירין, ועמא דקודשא בריה הוא לא נטירין. אמר רבי יצחק, לא דמי מספנא לעתירא. מספנא בעי לנטרא דיליה, עתירא לא נטיר דיליה, וכל שפן דישאל, אינון ממלכא דרחים קשוט ודינא. ודינא קדמא עביד בגוברין דביתיה, דבעי דאינון להוון נטירין מחטא יתיר מפלהו הדא הוא דכתיב, (עמוס ג) רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו'.

רבי יוסי נפק לאורחא, והוה רבי אחא בר יעקב אזיל עמיה, עד דהו אזלי, שתיק רבי יוסי, והרהר במלי דעלמא. ורבי אחא הרהר במלי דאורייתא. (עד דהו אזלי) חמא רבי יוסי חד חוּנא, דהוה רהיט אבתריה. אמר רבי יוסי לרבי אחא, חזית האי חוּנא דרהיט אבתראי. אמר ליה רבי אחא, אנא לא חמינא ליה. רהט רבי יוסי וחונא אבתרוי, נפל רבי יוסי, ודמא שתת ונחת מחוטמוי, שמע דהו אמרין, רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו', אמר רבי יוסי, ומה

על שעתא חדא כן, מאן דמתניאש מנה על אחת כמה וכמה.

פֶּתַח וְאָמַר, (דברים ב) פִּי ה' אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדָךְ יָדַע לְכַתֵּךְ וְגו' הַמּוֹלִיכְךָ וְגו', נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְגו'. נָחַשׁ שָׂרָף לְמָה לְמָה אֵלָּא, לְקַחַת עוֹנָשׁן מִיִּשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שְׁמַתְפָּרְשִׁין מִן עֵץ הַחַיִּים. דְּכַתִּיב, (דברים ל') פִּי הוּא חַיִּיהָ וְאוֹרָהּ יְמִיהָ.

הָא חֲזִי, אָמַר רַבִּי חֲזִי, כְּתִיב (משלי י"ג) חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנוֹ וְגו', וְכַתּוּב (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה', וְכַתּוּב וְאֵת עֲשׂוֹ שְׁנֵאתִי. מַה זֶה שְׁנֵאתִי? שְׁפָתוֹב חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנוֹ, כְּלוֹמַר שְׁנֵאתִי אוֹתוֹ, וְעַל כֵּן חֲשַׁכְתִּי שְׁבִט מִהֶם. כָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רוֹצֵה שִׁיפְרְשׁוּ מֵעֵץ הַחַיִּים אֶפְלוּ רַגְעָא אֶחָד.

וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ, נִתֵּן לָהֶם עֲצָה לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם רַע. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, יוֹדְעִים הָיוּ הַמַּצְרִים בְּאֶצְטַגְנִינּוֹת שְׁלָהֶם שְׁסוּפָם לְלַקּוֹת בְּגַלּל יִשְׂרָאֵל, וְלִכְן הַקְדִּים הַשְּׁלִיט שְׁלָהֶם לַעֲשׂוֹת עִמָּם רַע.

רַבִּי יִצְחָק פָּגַשׁ בְּאוֹתוֹ הַר, וְרָאָה אִישׁ אֶחָד יֹשֵׁן תַּחַת הָאֵילָן. יָשַׁב שָׁם. עַד שִׁישַׁב, רָאָה שֶׁהָאָרֶץ מִתְחַלְחֶלֶת, וְנִשְׁבַּר אוֹתוֹ אֵילָן וְנָפַל, וְרָאָה בְּקִיעִים וְגַמּוֹת בְּאָרֶץ, וְהָאָרֶץ עוֹלָה וְיורֶדֶת.

הַתְּעוֹרָר אוֹתוֹ הָאִישׁ, וְצוּחַ כְּנֻגַד רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר לוֹ: הַיְהוּדֵי הַיְהוּדֵי, תִּכְפֶּה וְתִנְהַם, שְׁעַכְשׁוּ מַעֲמִידִים בְּרַקִּיעַ גְּדוֹל מְמַנָּה אֶחָד שְׁלִיט עֲלֵיוֹן, וְהוּא עֲתִיד לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם הַרְבֵּה רַע, וְרַעֲיֶדֶת הָאֲדָמָה הַזֹּאת הִיתָה בְּגַלְלָכֶם. שְׁכַל פַּעַם שְׁרוּעֶדֶת הָאָרֶץ, כְּשֶׁקָּם מְמַנָּה שִׁיעֲשֵׂה עִמָּכֶם רַע.

הַמָּה רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וַדַּאי

פֶּתַח וְאָמַר, (דברים ב) פִּי ה' אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדָךְ יָדַע לְכַתֵּךְ וְגו' הַמּוֹלִיכְךָ וְגו', נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְגו', נָחַשׁ שָׂרָף לְמָה לְמָה אֵלָּא, לְקַחַת עוֹנָשׁן מִיִּשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שְׁמַתְפָּרְשִׁין מִן עֵץ הַחַיִּים. דְּכַתִּיב, (דברים ל') פִּי הוּא חַיִּיהָ וְאוֹרָהּ יְמִיהָ.

הָא חֲזִי, אָמַר רַבִּי חֲזִי, כְּתִיב (משלי י"ג) חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנוֹ וְגו'. וְכַתִּיב (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה'. וְכַתִּיב, (מלאכי א) וְאֵת עֲשׂוֹ שְׁנֵאתִי. מַהוֹ שְׁנֵאתִי, דְּכַתִּיב חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנוֹ. כְּלוֹמַר שְׁנֵאתִי אוֹתוֹ, וְעַל כֵּן חֲשַׁכְתִּי שְׁבִט מִהֶם, כָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּלֹא בְּעֵי קְדָשָׁא בְּרִיהּ הוּא דִּיתְפָּרְשׁוֹן מֵעֵץ הַחַיִּים אֶפְלוּ רַגְעָא חָדָא.

וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ. יִהְיֶה לְהוֹן עֵיטָא, לְמַעַבְדַּ עַמְהוֹן בִּישָׁא. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, יְדַעִין הוּוּ מַצְרָאִי בְּאֶצְטַגְנִינּוֹת דְּלֵהוֹן, שְׁסוּפָן לְמַלְקֵי בְּגִין יִשְׂרָאֵל, וְלִכְךָ אַקְדִּים שׁוֹלְטָנָא דְּלֵהוֹן, לְמַעַבְדַּ עַמְהוֹן בִּישָׁא.

רַבִּי יִצְחָק פָּגַע בְּהוּא טוֹרָא, וְחָמָא חַד בַּר נָשׁ דְּהוּא נְאִים תַּחוֹת חַד אֵילָן. יְתִיב תַּמָּן, אַדְהוּהָ יְתִיב, חָמָא אַרְעָא דְּמִתְחַלְחֶלֶת, וְאַתְבַּר הוּוּ אֵילָנָא, וְנָפַל, וְחָמָא בְּקִיעֵין גּוּמִין בְּאַרְעָא, וְאַרְעָא סְלֶקָא וְנַחְתָּא.

אַתְעַר הוּוּ גַבְרָא, צוּוח לְקַבְלִיהָ דְּרַבִּי יִצְחָק, וְאָמַר לִיהָ יוֹדָאֵי יוֹדָאֵי, בְּכִי וְנִהִים, דְּהַאֲדִינָא מְקִימִין בְּרַקִּיעָא חַד רַבְרַבָּא מְמַנָּא שְׁלְטָנָא עֲלָאָה, וְהוּא זְמִין לְמַעַבְדַּ עַמְכוֹן בִּישָׁא סְגִי, וְהָאֵי רַגְשָׁא דְּאַרְעָא בְּגִינִיכוֹן הָוָה. דְּכָל זְמַנָּא דְּרַגְשָׁא אַרְעָא, כַּד קָם מְמַנָּא, דִּיעֲבִיד עַמְכוֹן בִּישָׁא.

תַּנוּוּהָ רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וַדַּאי כְּתִיב, (משלי ל') תַּחַת תַּחַת שְׁלֵשׁ רַגְזָה אָרֶץ, וְכַתִּיב תַּחַת עֲבַד פִּי

כתוב (משלי ל) תחת שלוש רגזה ארץ, וכתוב תחת עבד פי ימלוך. ממנה שהיה וממנה תחת שלטון אחר ומלך, ונתנו לו שלטון, וכל שכן כששולט בישראל.

אמר רבי חמא בר גוריא, כשהניח את ישראל תחת שלטון האמות, ישב וגעה וככה. זהו שכתוב (ירמיה יג) במסתרים תבכה נפשי. אמר רבי יוסי, במסתרים דוקא.

רבי יהודה נכנס אל רבי אלעזר ומצאו שהיה יושב ונדו בפיו, והיה עצוב. אמר לו, במה עוסק מר? אמר לו, שכתוב באור פני מלך חיים. אם האדון עצוב, וכל שכן שגועה ובוכה - מה יעשו שמשי? זהו שכתוב (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חצה. מה זה חצה? שאדונם בפנים, והם בחוץ. אדונם בפנים הפנימיים, והם בפנים החיצוניים. מי הם פתים הפנימיים? אמר רבי יצחק, אותם מעשרה פתרי המלך.

מלאכי שלום מר יבפיון, וכי יש מלאכים שאינם של שלום? אמר לו, כן. בא ראה, יש בעלי דין קשה, ויש בעלי דין לא קשה, ויש בעלי דין רפה ורחמים, ויש בעלי רחמים שאין בהם דין כלל, ואלה נקראו מלאכי שלום, ועל אותם שלמטה כתוב (שם א) אלביש שמים קדרות ושק אשים פסותם, וכתוב (שם לד) ונמקו כל צבא השמים.

אם כן, כל אותם שליטים הממנים על שאר העמים, כשרואים את אדונם עצוב, למה עובדים בפרך עם בניו? אמר רבי אלעזר, אינם עושים אלא מה שהצטוו, ורצון אדונם הם עושים.

רבי דוסתאי אמר, בזמן

ימלוך. ממנא דהיה (ממנא) תחות שלטנא אחרא, ומליך, ויהבין ליה שלטנא, וכל שכן פד שליט בישראל.

אמר רבי חמא בר גוריא, פד אנח לישראל תחות שלטנותא דאומין, יתיב וגעי ובכי, הדא הוא דכתיב, (ירמיה י"ג) במסתרים תבכה נפשי. אמר רבי יוסי, במסתרים דווקא.

רבי יהודה עאל לגביה דרבי אלעזר, אשפחיה דהיה יתיב, וידיה בפומיה, והיה עציב. אמר ליה, במאי (דף ק"ח ע"א) קא עסיק מר. אמר ליה דכתיב, (משלי ט"ז) באור פני מלך חיים. אי טרנא עציב, וכל שכן דגעי ובכי, שמשוי מאי עבדי, הדא הוא דכתיב, (ישעיה ל"ג) הן אראלם צעקו חצה. מאי חצה.

מריהון בגו, ואינון לבר. מריהון בבתי גואי, ואינון בבתי בראי. פתי גואי מאי אינון. אמר רבי יצחק, אינון מעשרה כתרי מלכא.

מלאכי שלום מר יבפיון, וכי יש מלאכים שאינם של שלום. אמר ליה אין. תא חזי, אית מארי דדינא קשיא, ואית מארי דדינא דלא קשיא, ואית מארי דינא (רפוא) ורחמנותא. ואית מארי דרחמנותא דלית בהו דינא כלל. ואלין אתקרון מלאכי שלום. ועל אינון דלתתא, פתיב, (ישעיה ב') אלביש קדרות ושק אשים פסותם. וכתיב (ישעיה ל"ד) ונמקו כל צבא השמים.

אי הכי, כל אינון שולטנין דממנן על שאר עמין, פד חמאן למריהון עציב, למאי עבדין פרוכא לבנוהי. אמר רבי אלעזר, לא עבדי אלא מאי דאתפקדו, ורעותא דמריהון עבדין.

רבי דוסתאי אמר בעדנא דאתמסרן בנוי

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְשׁוּלְטָנֵי עַמְמִין,
מִתְכַנְנֵין תְּרִיסַר בְּתֵי דִינִין, וּמִשְׁתַּקְעָן גּוֹ
תְּהוּמָא רַבָּה, גְּעֵי טְרָנָא, גְּעִין, וְרַהֲיָטָן (נ"א תְּרִיסִין)
וְנַחְתִּין תְּרִין דְּמַעֲיָן לְשִׁקְיַעָא דִּימָא רַבָּה, הָדָא
הוּא דְכְּתִיב (תהלים ל"ו) מִשְׁפָּטֶיהָ תְּהוֹם רַבָּה.
וּמִתְגַּלְגְּלָן עֲלָאִין לְתַמָּא, אֲתַבְּקָעָן תַּתְּאִין,
וְנַחְתִּין מְאֵתָן וְאַרְבַּעִין דְּרַגִּין הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(עמוס ג') אַרְיָה שָׂאג מִי לֹא יִירָא.

הָנָא, בְּשַׁעְתָּא דְּמָסַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
לְשָׂרָא דְּמַצְרָאִי, גְּזַר עֲלֵיהּוּ שְׁבַע גְּזֵרוֹת,
שִׁישְׁעַבְדוּ בְּהוֹן מַצְרָאִי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות
א') וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדוּתָהּ קָשָׁה בְּחוּמְר
וּבִלְבָנִים וְגו'. וְלִקְבְּלֵיהוֹן שְׁבַע עֲבָדָה לְטַב, וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פְּרוּ, וַיִּשְׂרְצוּ, וַיִּרְבוּ, וַיַּעֲצְמוּ, בְּמָאֵד,
מָאֵד, וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם.

הָבָה נְתַחֲכַמְהָ לּו'. (שמות א') רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אִין
הָבָה אֶלְא לְשׁוֹן הַזְּמָנָה, לְמַעַבְדִּי דִּינָא.
כְּמָה דְּאֵתָּ אָמַר, (בראשית י"א) הָבָה נִרְדָּה. (שמואל א'
י"ד) הָבָה תָּמִים. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הָבָה כּוֹלָם,
לְשׁוֹן הַסְּפָמָה וְהַזְּמָנָה. כְּמוֹ (בראשית י"א) הָבָה נִבְנָה
לָנוּ עִיר. (שופטים כ') הָבוּ לָכֶם עֶצֶה. (תהלים כ"ט) הָבוּ
לֵה' בְּנֵי אֱלֹים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָבָה נְתַחֲכַמְהָ לּוּ נְהוּי
בְּהַסְּפַמְתָּ דִּינָא לְגַבְיָהּ. פֶּן יִרְבֶּה, וְרוּחַ
הַקְּדָשׁ אוֹמְרָת פֶּן יִרְבֶּה, וְכֵן יִפְרוּץ. וּמִלְּאָכִי
הַשָּׂרֵת הוּוּ לְהוּ לְשָׁפִים וְלְצִנְיָנִים הָדָא הוּא
דְכְּתִיב, וַיִּקְוְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. דִּהוּוּ מִתְּעַקְצֵי
מִמְּלָאכֵי הַשָּׂרֵת, כְּהֵנִי קוֹצֵי דְּמִתְּעַקְצֵי בְּהוּ
אִינְשֵׁי.

אָמַר רַבִּי יוֹדָאִי אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַה הָוָה
מִחֲשַׁבְתְּהוֹן דְּמַצְרָאִי, דְּמִמְנַע מִיִּשְׂרָאֵל
פְּרִיָה וְרַבְיָה, וְשִׁלְטָנָא דְּמִמְנָא עֲלֵיהוֹן דְּאֶעֱלֵל
שְׁתַּמְנַע פְּרִיָה וְרַבְיָה מִיִּשְׂרָאֵל וְהַשְּׁלִיט הַמְּנַנָּה עֲלֵיהֶם שְׁהַכְּנִים כְּךָ בְּלָבָם? אֶלְא אָמַר לְהֶם,

שְׁנַמְסָרִים בְּנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְשִׁלְטֵי הַעַמִּים, מִתְכַנְנֵים
שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּתֵי דִין וְנִשְׁקָעִים
לְתוֹף תְּהוֹם רַבָּה. גּוֹעָה הָאָדוֹן,
גּוֹעִים וְרָצִים (בְּעֵלֵי מַגְנִים), וַיִּוֹרְדוּת
שְׁתֵּי דְמַעוֹת לְשַׁקַּע שֶׁל הַיָּם
הַגְּדוֹל, זְהוּ שְׁכָתוּב (תהלים לו)
מִשְׁפָּטֶיהָ תְּהוֹם רַבָּה.
וּמִתְגַּלְגְּלִים עֲלֵיוֹנִים לְמַטָּה,
מִתְבַּקְּעִים הַתַּחְתּוֹנִים, וַיִּוֹרְדִים
מֵאֲתָם וְאַרְבַּעִים דְּרַגּוֹת. זְהוּ
שְׁכָתוּב (עמוס ג') אַרְיָה שָׂאג מִי לֹא
יִירָא.

שְׁנֵינוּ, בְּשַׁעָה שְׁמָסַר הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל לְשַׁר
מַצְרַיִם, גְּזַר עֲלֵיהֶם שְׁבַע גְּזֵרוֹת
שִׁישְׁעַבְדוּ בְּהֶם הַמַּצְרַיִם, זְהוּ
שְׁכָתוּב וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם
בְּעַבְדוּתָהּ קָשָׁה בְּחוּמְר וּבִלְבָנִים
וְגו'. וַיִּכְנַגְדֵם שְׁבַע לְטוֹב - וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ
וַיַּעֲצְמוּ בְּמָאֵד מָאֵד וַתִּמְלֵא
הָאָרֶץ אֹתָם.

הָבָה נְתַחֲכַמְהָ לּו'. רַבִּי יוֹסִי
אָמַר, אִין הָבָה אֶלְא לְשׁוֹן
הַזְּמָנָה לְעֵשׂוֹת דִּין, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר
(בראשית י"א) הָבָה נִרְדָּה. (שמואל א'-
י"ד) הָבָה תָּמִים. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
הָבָה - כְּלָם לְשׁוֹן הַסְּפָמָה
וְהַזְּמָנָה, כְּמוֹ הָבָה נִבְנָה לָנוּ
עִיר. (שופטים כ') הָבוּ לָכֶם עֶצֶה.
(תהלים כט) הָבוּ לֵה' בְּנֵי אֱלֹים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָבָה נְתַחֲכַמְהָ
לּוּ נְהוּי בְּהַסְּפַמְתָּ הַדִּין אֱלִיוּ.
פֶּן יִרְבֶּה, וְרוּחַ הַקְּדָשׁ אוֹמְרָת פֶּן
יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוּץ. וּמִלְּאָכִי הַשָּׂרֵת
הֵיוּ לְהֶם לְשָׁפִים וְלְצִנְיָנִים. זְהוּ
שְׁכָתוּב וַיִּקְוְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל,
שְׁהִיוּ נִעְקָרִים מִמְּלָאכֵי הַשָּׂרֵת,
כְּמוֹ שְׁאֲנָשִׁים נִעְקָצִים מִתְּקוֹצִים
הַלְלוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹדָאִי אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
מַה הָיְתָה מִחֲשַׁבְתָּ הַמַּצְרַיִם,
שְׁתַּמְנַע פְּרִיָה וְרַבְיָה מִיִּשְׂרָאֵל וְהַשְּׁלִיט
הַמְּנַנָּה עֲלֵיהֶם שְׁהַכְּנִים כְּךָ בְּלָבָם?
אֶלְא אָמַר לְהֶם,

גודל השכר והזכות בהזראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה." - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זרה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זרה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה וי"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה.

ובזוה"ק (פ' ויצא קס"א). שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בודארתו!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' ארוה ליב על ע"ל אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גרוינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

נשמתא לנשמתא רק כל אחד לפי מדרגתו. ולזה מבקשים בסעדה זו על סודות ונחזי ביקריה וכו'. שזה נתקן לכל אחד מיישראל שכל אחד יכול להשיג בשבת מעין האור הזה שהוא סודות התורה.

(ספר פרי צדיק, רבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל, פרשת בהעלתך - אות י)

(יד) אנו אין לנו אלא תורה שבכתב ושבעל פה ספר הזהר וספרי הקדמונים

אם תזכו לתורה ועבודה אזי יהיה עקר תורתכם ועבודתכם אחר חצות לילה, ותרגילו עצמכם תמיד לשכב בתחלת הלילה באימה וביראה ובקריאת שמע בכונה, ובדבר זה תזכו לטעם תורה ועבודה, וטעם עולמך תראה בחיך, כי בעוונותינו הרבים בדור הזה הופכים יום ללילה ואור לחשך, ולא תשמע להם, אנו אין לנו אלא תורה שבכתב ושבעל פה, ספר הזהר וספרי הקדמונים, ואל תבזו כי זקנה אפך ועת הזאת היא עת רצון גדול בדוק ומנסה, על כן אל תעבר מזה חק ולא יעבר.

(הנהגות צדיקים - הנהגות ישראל מתלמיד הבעל שם טוב)

(טו) מי שאינו מאמין ולומד תורת הח"ן הוא בבחינת "מפריד אלוף לא יראה מאורות"

הרב משה זכותא פרשת קדושים (דף ע"ב) כתב: אפלו השיג ג' מעלות, פשט רמז דרוש, ולא רצה לדעת חכמת הסוד, אז ימנע אור התורה, דהינו י' משם הנו"ה, ויהיה הו"ה על הו"ה. פרוש הדברים, שאנחנו מחיבים לעשות בחינת פ'ר'ד'ס', דהינו פ'שט ר'מז ד'רוש ס'וד, נגד ד' אותיות שם הנו"ה ברוך הוא, ואם כן אפלו השיג כל הג', פשט, רמז, דרוש, נגד ג' אותיות הנו"ה, ולא השיג נגד סוד, דהינו י', הוא בסוד הו"ה על הו"ה.

על זה נראה פרוש הפסוק בתהלים "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין במתג" וכו', כפר"ד דהינו בג' אותיות פ'ר'ד' בלא סוד, "אין הבי"ן עם האותיות הוא ע"א, גימטריה סו"ד עם הכולל, ואם כן "אין הבי"ן בלא סוד, הוא כפר"ד, ממש נפרד. ועין בתקונים ח'

(דפוס קושטאנטניא דף קמט.), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: ד' נִכְנְסוּ לַפְּרָדֵס חַד הַצִּיץ כּו', הֵנִי תִלֵּת נִכְשְׁלוּ הוּא סוּד פּר"ד, הַג' עָלוּ בַפְּרָד', וְרַבִּי עֲקִיבָא עָאל בְּשָׁלוֹם וּנְפַק בְּשָׁלוֹם, עֵינ שָׁם בְּאַרְךָ, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

תּפֹאֶרֶת יִשְׂרָאֵל מֵהֶרֶב הַקְּדוּשׁ מִסְאֲטָאנָאב זָכַר צְדִיק וְקְדוּשׁ לְבִרְכָה, פְּרִשֵׁת קְדוּשִׁים)

— לימוד היומי - ח טבת —

טז) וּמִי שְׂאִינוּ מֵאֲמִין בַּסּוּד נִשְׂאָר פְּר'ד'

"אל תהיו פסוס כפרד", ותדעו כי כל התורה שמוותיו של הקדוש ברוך הוא, ונדרשת פ'ר'ד'ס, ומי שאינו מאמין בסוד נשאר פ'ר'ד'.

(יוסף תהלות להחיד"א, תהלים לב, ט)

יז) מִי שֶׁהוּא שָׁלֵם גַּם בְּסִתְרֵי תוֹרָה נִקְרָא מִשְׁכִּיל

מִי שֵׁשׁ בִּידוֹ מִקְרָא מֵאוֹת ה' אַחֲרוֹנָה שְׁבַשֵּׁם, נִשְׁלַח לוֹ מִלְאָךְ לְשִׁמְרוֹ, וְאִם יֵשׁ בִּידוֹ מִשְׁנָה וְתִלְמוּד עִם הַמִּקְרָא נִזְקֵקִין לוֹ ב' אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹנוֹת ו"ה מִשֵּׁם הַנּוֹי"ה לְשִׁלַּח לוֹ ב' מִלְאָכִים לְשִׁמְרוֹ, וְאִם יֵשׁ בִּידוֹ מִקְרָא, מִשְׁנָה, תִּלְמוּד, אַגְדָּה, וְסִתְרֵי תוֹרָה וְסִפְרֵי יִצִּירָה, וְאִינוּ שָׁלֵם בְּחֻכְמַת הַקְּבֵלָה, נִקְרָא חָכֵם וְנְבוֹן, וְאִינוּ נִקְרָא מִשְׁכִּיל. וְכֹל הַשֵּׁם הַמִּיחָד רַבּוֹ כְּכֹל זְקוּק לְשִׁמְרוֹ, וּמִי שֶׁהוּא שָׁלֵם בְּכֹל הַדְּבָרִים הַנִּזְהָרִים כָּל אוֹתִיּוֹת הַנּוֹי"ה זְקוּקִים לְשִׁמְרוֹ לְעוֹלָם (מוֹרֵי זְקוּנֵי זְכוּנוֹ לְבִרְכָה חֶסֶד לְאַבְרָהָם, עֵין הַקּוּרָא נְהַר י"ג).

וְעַם הַקְּדָמָה זֶה פֶּרֶשׁ רַב אֲשֶׁכְּנֹזִי כְּנֻנַת הַכְּתוּב "וַיְהִי דוֹד לְכֹל דְּרָכּוֹ מִשְׁכִּיל וְה' עִמּוֹ", שְׁמִי שֶׁהוּא שָׁלֵם בְּמִקְרָא בְּמִשְׁנָה בְּאַגְדָּה וְסִתְרֵי תוֹרָה וְסִפְרֵי יִצִּירָה בְּעִמְקֵי נִקְרָא מִשְׁכִּיל, וְכֹל אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם הַמִּיחָד כְּבִיכּוֹל זְקוּקִין לְשִׁמְרוֹ.

(מְדַבֵּר קְדָמוֹת לְהַחִיד"א, מְעַרְכַת ת' אוֹת י"ד)

יח) כְּמָה גְדוֹל הַשְּׂכָר בְּלִמּוּד תוֹרַת הַסּוּד וְהַהֲפָסֵד

בְּהַעֲדָר לַמּוֹדָה

[א] עֵצֶם לַמּוֹד הַזֶּה בּוֹנָה עוֹלָמוֹת.

ב] שְׁעָה אַחַת בְּלִמּוּד הַנִּסְתֵּר פּוֹעֵלֶת יוֹתֵר מִחֲדָשׁ יָמִים
בְּנִגְלָה דְתוֹרָה.

ג] בְּהִבְנַת מֵאָמֵר אֶחָד בְּזֵהָר מִתְקַנִּים בְּמָרוֹם בְּשַׁעָה אַחַת
יֹתֵר מִלִּמּוּד פְּשׁוּטוֹת הַתּוֹרָה בְּשָׁנָה תְּמִימָה.

ווי לעלמא דאנון אטימין לבא וסתימין עינין דלא מסתכלין
ברזי דאורייתא.

(זהר חלק א' דף כ"ח.)

אינון דעבדין לאורייתא יבשה, ולא בעאן לאשתדלא בחכמה
דקבלה, דגרמין דאסתלק נביעו דחכמה דאיהי ל' מינה, ואשתארת
ב' יבשה, וי לון דגרמין עניותא וחרבא וביזה והרג ואבדן
בעלמא.

(תקוני זהר תקון ל' דף ע"ג:)

זה המאמר הביאו מורנו הרב חיים ויטאל זכרוננו לברכה
בהקדמתו לספר עץ חיים, להודיע כמה גדול החיוב המטל על
הלומדים החרדים לדבר השם ללמד קבלה, וענשם כמה גדול אם
אינם לומדים, כי יעשה בשעה אחת בלמוד הקבלה מה שלא
יעשה בלמוד חדש ימים בפשטי התורה.

(כסא מלך לתקוני זהר שם)

❖ לימוד היומי - ט טבת ❖

מֵאֵן דְּגָרִים דְּאִסְתַּלַּק קַבְּלָה וְחִכְמָתָא מֵאוּרִייתָא דְּבַעַל פֶּה
וּמֵאוּרִייתָא דְּבִכְתָּב, וְגָרִים דְּלֹא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּהוֹן, וְאִמְרִין דְּלֹא אִית
אַלָּא פְּשׁוּט בְּאוּרִייתָא וּבִתְלִמוּדָא, בְּוֹדָאֵי כְּאֵלוּ הוּא יִסְלַק נְבִיעוּ
מֵהוּא נֶהָר וּמֵהוּא גֹן, וְוִי לִיָּה טַב לִיָּה דְּלֹא אֲתַבְּרִי בְּעֵלְמָא וְלֹא
יֹלִיף הֵהִיא אוּרִייתָא דְּבִכְתָּב וְאוּרִייתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאֲתַחֲשַׁב
לִיָּה כְּאֵלוּ אַחְזָר עֵלְמָא לְתַהוּ וּבַהוּ, וְגָרִים עֲנִיּוּתָא בְּעֵלְמָא וְאוּרִי
גְלוּתָא.

(תקוני זהר תקון מ"ג דף פ"ב.)

אם הִיָּה עִם הָאָרֶץ יוֹתֵר טוֹב לוֹ, כִּי אֵינּוּ פּוֹגֵם אִם אֵינּוּ לוֹמֵד קִבְּלָהּ, כִּי אֵין לְטִיל בְּפִרְדָּס קֶדֶם שְׂיִמְלֵא כְּרִסוֹ בְּבֶשֶׂר וַיִּין, אֲבָל מֵאֵן דְּאֹלִיף תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה, עֲנִשׁוּ כָּל כֶּף גְּדוֹל אִם לֹא יִלְמַד קִבְּלָהּ, וְאֲדַרְבֵּה פּוֹגֵם בְּלִמּוּדוֹ, וְטַב לִיה דְּלֵא יוֹלִיף לִיה, כִּי אַחְזַר עֲלֵמָא לְתֵהוּ וְבֵהוּ, לְשִׁבִירַת הַפְּלִים שְׂמַגְבִּיר הַקְּלֵפָה כְּשֶׁהִנְהַר וְהַגּוֹן יִבְשָׁה, דְּמַנְעַה הַטְּפָה רַזִּי תּוֹרָה מֵהֶם כּוּ'. וּמִי שְׂיִכּוֹל לְקִנּוּת לוֹ רַב שְׂיִלְמַדְהוּ קִבְּלָהּ אוֹ חֵבֵר אוֹ מֵתוֹף הַסְּפָרִים וּמֵתְרִשָׁל, גּוֹרֵם אַרְךָ גְּלוּתָא כּוּ', כִּי לִמּוּד הַזֶּהֱר בְּגִירָסָא בְּעֲלֵמָא בּוֹנָה עוֹלָמוֹת, וְכָל שְׂכָן אִם יִזְכֶּה לְלַמַּד וּלְהַבִּין פְּרוּשׁ מֵאִמְרוֹ אֶחָד יַעֲשֶׂה בּוֹ תִקּוּן לְמַעְלָה בְּשַׁעֲה אַחַת מֵה שְׂלֵא יַעֲשֶׂה בְּלִמּוּד הַפְּשֻׁט שְׁנָה תַּמִּימָה כּוּ'. וְאֵין צָרָף לְהֵאָרִיף בְּרֵאִיוֹת לְזֶה הַמְּפָרְשִׁים מִפִּי גְבוּרוֹת הַקְּדוּשׁ עֲלִיוֹן הָאֵר"י זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה.

גַּם מֵאִמְרוֹ זֶה מוֹרָה בְּאַצְבָּע כָּל דְּבָרֵי רַב זְכָרוֹנוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הֵבֵא לְמַדְקָדֵק בּוֹ, כִּי קִיָּם לָן תּוֹרָה מִגְּנָה וּמִצִּילָה אֶפְלוּ בְּעֵידֵנָא דְּלֵא עֵסִיק בֵּהּ, וְאִיךָ אִמְרוֹ טַב לִיה דְּלֵא יוֹלִיף כָּלָל, אֶלָּא וְדֵאֵי לְמוּדוֹ כָּל הַשְּׁנָה אֵינּוּ כְּלוּם אִם אֵין מְעַטְרוֹ בְּיוֹם אֶחָד בְּלִמּוּד הַקִּבְּלָהּ, כִּי שְׂקוּל הוּא כְּנִגְדַּ כְּלָם. וְזֶה שְׂאִמְרוֹ וְגֵרִים דְּלֵא יִשְׁתַּדְּלוּן בֵּהוֹן, דּוּק מֵינָה הָא אִם יִשְׁתַּדְּלוּן בֵּהוֹן כָּל אֶחָד כְּפִי יִכְלֵתוּ אֶפְלוּ יוֹם לְשָׁנָה, תּוֹרְתוֹ כְּלָה עוֹשָׂה פְּרוּת לְמַעְלָה, וְכָל שְׂכָן אִם קוֹבַעַ עֵת לְהַשֵּׁם שַׁעֲה אֶחָד בְּכָל לַיְלָה אִזּוּ מְבַטַח לוֹ שֶׁהוּא בָּן עוֹלָם הֵבֵא מְבַנִּי הֵיכְלָא דְּמַלְכָא, וְיֵהִיָּה מְרוּאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשְׁבִים רֵאשׁוֹנָה בְּמַלְכוּתָא דְּרַקִּיעָא. וְדִי בְּהַעֲרָה זֹל לְמִי שְׂחַנְנוּ הַשֵּׁם בֵּינָה וְהַשְּׂכַל.

(כִּסָּא מְלָךְ לְתַקּוּנֵי זֶהֱר תִקּוּן מ"ג אוֹת ס')

יט) מִי שְׂלֵא נִמְשָׁךְ אַחַר סְפָרֵי הַזֶּהֱר וְסְפָרֵי הָאֵר"י זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָה, בְּהַכְּרַח שְׂאֵינּוּ יוֹכֵל לְסַבַּל אֶת הַדְּבָר הַקְּדוּשׁ בְּאִמְתָּ, וּבְאִמְתָּ יֵשׁ לוֹ בְּחִירָה וַיֵּשׁ לוֹ פֶּחַ לְשַׁבֵּר אֶת מְזוּגוֹ הַרְע

מֵה שְׂאֵנּוּ רוּאִים, שְׂיֵשׁ בְּנֵי אָדָם שְׂאֵין דַּעְתָּם נִמְשַׁכְתָּ אַחַר סְפָרִים קְדוּשִׁים וְנוֹרָאִים מְאֹד כְּגוֹן סְפָרֵי הַזֶּהֱר וְסְפָרֵי הָאֵר"י

זכרונו לברכה וכיוצא, אף על פי שיש בהם חדושים נוראים מאד מאד המאירים עינים ומתוקים כדבש, והם נמשכים דיקא אחר עינים אחרים כגון חקירות, דע כי זהו מחמת מזגם, כי מזגם בטבעם הוא מזג רע מן התולדה שנולדו במזג רע שאינם יכולים לסבל את הדבר הקדוש באמת, ובאמת בודאי יש לו בחירה ויש לו כח לשבר את מזגו הרע, אבל מאחר שנולד במזג רע כזה, הוא צריך לסבל מרירות גדול לשבר את מזגו וטבעו הרע. ואשרי לאדם שנולד בקדשה.

(ספר שיחות הר"ן מברסלב, מ')

לימוד היומי - י טבת

(ב) שלמות התורה רק על ידי תורת הח"ן

בכל רזין סתימין כו' איהו בר נש שלים, בעל תורה ודאי, מארי דביתא (סבא דמשפטים דף צ"ט). הא למדת, שכל מי שאינו לומד קבלה אינו בעל תורה שלים.

(מקדש מלך לזהר פרשת משפטים שם)

(כא) בכל יום גלוי חרש ללמוד הזהר

שמעתי מאדוני אבי זכרונו לברכה לחיי העולם הבא שספר הזהר יש לו בכל יום פרוש אחר.

(דגל מחנה אפרים, פרשת בא, עמוד פ"ד טור ב')

(כב) הנשמה משבעת ללמוד רזי התורה

ובשעתא דזמינין לנחתא [הנשמה] להאי עלמא, ואמר ליה, זיל אייתי לי רוח פלוני. בההיא שעתא אתנא ההיא נשמתא, מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא, וההוא ממנא אחזי לה קמי מלכא קדישא.

קודשא בריך הוא אמר לה, ואומי לה, דכד תיחות להאי עלמא, דתשתדל באורייתא למנדע ליה, ולמנדע ברזא דמהימנותא. [הם הקדמות הסודות לפרש בהם סתרי תורה, שהיא חלק התורה המרצית למעלה יותר מן הכל, אור החמה שם,

בשם הרמ"ק זכרונו לחיי העולם הבא], דכל מאן דהוי בהאי עלמא, ולא אשתדל למנדע ליה, טב ליה דלא יתברי. בגין כך אתחזי קמי מלכא קדישא, למנדע בהאי עלמא, ולאשתדלא ביה בקודשא בריך הוא, ברזא דמהימנותא.

הדא הוא דכתיב, (דברים ד) אתה הראת לדעת, אתחזיאת על ידא דההוא ממנא, קמי קודשא בריך הוא. לדעת למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא, ברזא דמהימנותא, ברזא דאורייתא. (זהר חלק ב' דף קס"א:)

כג) גדל מעלת למוד הזהר והתקונים

סגלה להנצל מגאווה, להרבות בלמוד זהר הקדוש, בדוק ומנסה.

(ספרי יראים)

לאהובי בני ידיד נפשי, נפשי קשורה בנפשו וכו', וכעת באתי במכתב ששכחתי לדבר עמך קדם נסיעתי שתתחיל לומר תקוני הזהר הקדוש וכו'.

(ספר בית אהרן דף קמ"ט, מכתבים קדש, מהרב הקדוש אדמו"ר רבי אהרן זכר צדיק לברכה)

אחר התפלה בכל יום וכו' יאמר מאמר מזהר הקדוש או מתקונים.

(סדר היום ואזהרות שכתב הרב הקדוש הרב רבי אהרן מקרלין, ספר בית אהרן)

לימוד היומי - יא טבת

אמר מורינו הרב רבי משה מקאברין זכרונו צדיק וקדוש לברכה לחיי העולם הבא: אמירת זהר הקדוש בכל יום אף כי לא ידע מה הוא אומר עם כל זה אמירת זהר הקדוש מזכך הנשמה. (אור לישרים)

יִזְהַר לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה סָמוּךְ לְשֹׁכְנֶיהָ אֵיזָה שְׁעוֹר גִּירָסָא
בְּמִשְׁנֵיּוֹת אוֹ בְּסִפְרוֹ זֶהֶר הַקְּדוֹשׁ אֲשֶׁר קִדְּשַׁת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר לָמַד
בְּשִׁכְלוֹ תִּנְצֹר אוֹתוֹ.

(צַפְרָן שְׁמִיר סִימֹן ח')

זָכָאָה חוֹלְקֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוֹן וְיִהְיֶה
לְהוֹן אוֹרֵייתָא דְקִשׁוּט, אֵילְנָא דְחַיִּי, דְּבִיָּה אַחִיד בְּר נֶשׁ (סְפָרִים
אַחֲרִים: יֵרִית) חַיִּין לְהָאֵי עֲלָמָא, וְחַיִּין לְעֲלָמָא דְאַתִּי. דְּכָל מָאן
דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא וְאַחִיד בָּהּ, אֵית לֵיה חַיִּין (סְפָרִים אַחֲרִים: אַחִיד
בְּחַיִּין). וְכָל מָאן דְּשָׁבִיק מְלֵי דְאוֹרֵייתָא, וְאַתְפָּרֵשׁ מְאוֹרֵייתָא,
כְּאֵלוֹ מִתְפָּרֵשׁ מְחַיִּין, בְּגִין דְּהֵיא חַיִּין, וְכָל מְלוֹי חַיִּין, הִדָּא הוּא
דְּכַתִּיב, (מְשָׁלֵי ד) כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצָאֵיהֶם, עַד כָּאן לְשׁוֹן הַזֶּהֶר הַקְּדוֹשׁ.

וּמְפָרֵשׁ הָרַב מֹשֶׁה זְכוּתָא: וְכָל מָאן דְּשָׁבִיק וְכוּ', הוּא חֲדוּשׁ
אַחַר, וְהוּא, שְׁהָרֵי אֵין הַכֹּל זֹכִים לְכַתְּרָה שֶׁל תּוֹרָה וְכוּ', וּמָה יַעֲשׂוּ
מִי שֶׁלֹּא נִגְזַר עֲלֵיהֶם לְהִיּוֹת חֲכָמִים, לָזֶה אָמַר שֵׁישׁ לָהֶם ב' תְּקוּנִים,
אַחַד לְגִרְסַ בְּעֲלָמָא, כִּי גְדוֹל כַּח הַתּוֹרָה גַּם בְּפִטְפוּט לַחֹד וְאַפְלוּ
בְּלִגְלוּג וַיֵּשׁ לוֹ זְכוּת וְכוּ', וּכְנֻגָד זֶה אָמַר, כִּי מִי שֶׁאֵינּוּ עוֹשֶׂה כֵּן
אַלֵּא שָׁבִיק מִיֵּלֵי דְאוֹרֵייתָא, מִיֵּלֵי דִיקָא וְכוּ', כְּאֵלוֹ מִתְפָּרֵשׁ מִתְמָן,
פְּרוּשׁ אֶף עַל פִּי שְׁיַעֲשֶׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּ' וְכָל מִיֵּלֵי חַיִּין, הַמְּלוֹת
לְבַד בְּקִרְיָאָה וְגִירָסָא בְּעֲלָמָא, לְמָה זֶה דּוּמָה? לְחוּלָה שְׁשׁוּתָה
מִשְׁקָה רְפוּאָה וּמוֹעִיל בְּסַגְלָתוֹ אֶף כִּי לֹא יָדַע בְּחֲכָמַת
הַרְפוּאָה.

(רַבֵּינוּ מֹשֶׁה זְכוּתָא דָּף קַמַּח: לְפָרוּשׁ הַזֶּהֶר)

כַּד) אַפְלוּ בְּקִרְיָאָת הַזֶּהֶר לְבַד וּבְגַמְגוּם, הָרִי הוּא כְּהוּגָה
וּמְפָרֵשׁ אֶת הַשֵּׁם שֵׁישׁ כַּח בּוֹ לְעֵשׂוֹת נְסִים אַפְלוּ בְּלֹא
יְדִיעָה

וְכָל מָאן דְּאַשְׁתַּדַּל וְכוּ', אַפְלוּ בְּקִרְיָאָה לְבַד וּבְגַמְגוּם הָרִי
הוּא כְּהוּגָה וּמְפָרֵשׁ אֶת הַשֵּׁם שֵׁישׁ כַּח בּוֹ לְעֵשׂוֹת נְסִים אַפְלוּ
בְּלֹא יְדִיעָה, וּכְמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּגַמְרָא שֵׁישׁ כַּח בְּפִסְוּקִים לְהַגֵּן. וְכָל זֶה
יְהִיָּה נִשְׁמָר מִכָּל רַע מִיֵּצֵר הָרַע וּמִמְקָרִים רָעִים וּבְעוֹלָם הַזֶּה הַקְּמָרִי,

וגם בעולם הבא הרוחני, כי גם שהוא לא ידע סוד הרוחניות, הלא יתעורר להסך עליו.

(רבינו משה זכותא דף קעח:)

וְכַתֵּב הָרַב זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה, בְּחַל אוֹמְרִים "ה'רִיעוּ ל'הַשֵּׁם פִּל' ה'אֲרָץ" רֵאשִׁי תְבוֹת הַלֵּכ"ה, וּבְשֵׁבֶת אוֹמְרִים "ה'שְׁתַּחֲוּ ל'הַשֵּׁם בְּהַדְרַת ק'דָשׁ" רֵאשִׁי תְבוֹת קַבֵּל"ה, כִּי הַקַּבְלָה תִּשְׁתַּבַּח בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, כִּי קְדוּשָׁה הִיא בְּסוּד אֲצִילוֹת דְּלִית תַּמָּן קְלִיפִין כָּלֵל, וְלַמּוֹד מֵאֲמָרֵי הַזֶּהר וְקִרְיָאתוֹ זֶה הִיא הַלּוּלוֹ אִף כִּי גִירְסָא בְּעַלְמָא. [אָמַר הַמַּעֲתִיק: וּמִפְּנֵי זֶה צָוָה הַחֲפֶץ חַיִּים זְכָר צְדִיק לְבִרְכָה לְכָל תַּלְמִידָיו בְּכָל שַׁבָּת לְגַמֵּר הַזֶּהר שֶׁל פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ].

(רבי משה זכותא קע"ג.)

— ❦ לימוד היומי - יב טבת ❦ —

הַטַּעַם שֶׁכָּתְבוּ זְכוּרוֹנָם לְבִרְכָה כִּי לַמּוֹד הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ נוֹרָא וְנִשְׁגָב מְאֹד הַגַּם דְּלֹא יִדַּע מֵאֵי קֵאֲמַר, מִשּׁוּם דְּבְכָל הַתּוֹרָה יֵשׁ פְּרָד"ס, וּבְכָל לַמּוֹד אֵינּוּ נִפְרָ הַסּוּד כָּלֵל, וְאֲדַרְבֵּה, הַקּוּרָא וְשׁוֹנָה דַּעְתּוֹ עַל הַפֶּשֶׁט לְבַד, בְּאִין מְבִין אִם יֵשׁ סוּד בַּתּוֹרָה כָּלֵל, מֵה שְׂאִין כִּן סֵפֶר הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ, דִּהַסּוּדוֹת הֵם בְּגִלּוּי וְהַלּוּמֵד יוֹדַע כִּי יִדְבַר נִפְלְאוֹת וְרִזֵּי תּוֹרָה וְהוּא לֹא יִדַּע, וְלָזֶה מוֹעִיל מְאֹד לְתַקּוּן הַנַּפְשׁ.

(נפש חיים מערכת הז' אות ד', משם הגדולים להחיד"א)

כה) עקר למווד הקבלה – הזהר והתקוננים

אֵינּוּ דוֹמָה חַיּוֹת וְתַעֲנוּג לַמּוֹד הַנִּגְלָה כְּלַמּוֹד הַזֶּהר וְהַתְּקוּנִים. וְאָמַר עַל עֲצֻמוֹ שֶׁהוּא אֵין לוֹ חַיּוֹת וְתַעֲנוּג אֶפְלוּ בְּלַמּוֹד הַגְּמָרָא כְּמוֹ מִן הַזֶּהר וְתַקּוּנִים.

(מדרש פנחס מהרב הקדוש רבי פנחס מקוריץ, ע"ב אות ג)

פַּעַם אַחַת הַזֶּהר לּוֹמַר הַרְבֵּה תְּהִלִּים וְלַלְמַד זֶהר הַרְבֵּה.

(שם, יז, אות ב)

עוד אָמר, שְׁבַקְשׁ מֵרַבּוּ שְׁיִנְצַל מִן הַגְּאוּת וְהַפְּצִיר לוֹ מְאֹד עַל זֶה, וְאָמַר לִיה שְׁיִלְמַד זֶהר, וְאָמַר לִיה, אֲנִי לוֹמֵד זֶהר, הַשִּׁיב לוֹ רַבּוֹ, שְׁיִלְמַד הַרְבֵּה זֶהר.

(שם, לו, אות עג)

עוד אָמר לְאָדָם אֶחָד שְׁיֵאמֹר זֶהר בְּכָל יוֹם וַיְהִי לוֹ פְּרִינְסָה.

(שם, לו, אות מג)

בְּעֵנֶן לְלַמֵּד קִבְלָה וְכַתְּבֵי הָאֵר"י זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, יִדְעֵתִי כִי אֶתָּה בְּעֶצְמְךָ לֹא תִרְצֶה לְלַמֵּד בְּלִעְדֵי אִיזְהוּ גְדוֹל מִמֶּךָ וְלֹא תִמְצָא זֶה, רַק תִּלְמַד סֵפֶר שְׁעָרֵי אוֹרָה וּגְנַת אֶגּוֹז [לְהַרְבֵּי יוֹסֵף גִּיקְטִלְיָא], וְעַקֵּר סֵפֶר הַזֵּהר וְהַתְּקוּנִים.

(יֵשׁוּעַ דְּבַרֵי אֶמֶת סִימֵן לֹט)

וּבְאִיזָה דְרָךְ יִשְׁכֵּן הָאוֹר לְבוֹא לְהַשְׁגָּה זֹאת, לָזֶה תִּקְנֵנוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה שְׁיִקְרָא אָדָם קְרִיאַת שְׁמַע שְׁחֵרִית וְעַרְבִית, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַשֵּׁם אֱלֹקֵינוּ הַשֵּׁם אֶחָד עַל כְּוִנָּה זֹ, שְׁיִמְלִיךְ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה וּמִטָּה וְד' רוּחוֹת הָעוֹלָם. וְכִשְׁיֵאמֹר פְּסוּק זֶה בְּבִקְרָה בְּכְוִנָּה זֹ וּבְהַשְׁתַּוְּקוּת גְּדוֹל עַד כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ אֵלָיו וְכו', אַךְ מִי שְׁעֵדֵן לֹא תִקְוֶן הַמְּדוּת פְּרָאוּי וְלֹא שֶׁבֵר תִּאֲוֹת הַגְּשָׁמִיּוֹת לֹא יִכּוֹל לְקַרֵּא פְּסוּק זֶה וְלוֹמַר אֶחָד עַל כְּוִנָּה זֹ וְכו', וְעֵצָה הַיְעוּצָה לָזֶה שְׁיִכּוֹל לֹמַר אֶחָד שְׁלֹא יִבְלָבֵל אוֹתוֹ הַמְּחַשְׁבוֹת זְרוֹת כָּל כָּף, הוּא שְׁיִלְמַד הַרְבֵּה קִדְּם הַתְּפִלָּה מִשְׁנִיּוֹת גְּמֵרָא וְזֶהר הַקְּדוּשׁ עַל כְּוִנָּה זֹ, שְׁעַל יְדֵי לְמוּד, יִכּוֹל לֹמַר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַשֵּׁם אֱלֹקֵינוּ הַשֵּׁם אֶחָד כְּדַת, וְנִכְוֵן.

(מְאוּר וְשִׁמְשׁ בְּרֵאשִׁית, דְּבִיבּוֹר הַמִּתְחִיל וַיֵּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי רְקִיעַ, ב, א)

כו) הַזֵּהר וְהַתְּקוּנִים – נִשְׁמַת הַתּוֹרָה עַגְוֹן הַצְּלָה נִגְדָה כָּל רַע

וְהַמְּשַׁכִּילִים יִבְיִנוּ, אֵינּוֹן מְאָרֵי קִבְלָה, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (דְּנִינְאֵל יב) וְהַמְּשַׁכִּילִים יִזְהִירוּ כְּזֶהר הַרְקִיעַ. אֵלֵינוּ אֵינּוֹן דְּקָא מִשְׁתַּדְּלִין

בזהר דא, דאקרי ספר הזהר, דאיהו כתיבת נח, דמתפנשין בה שנים מעיר, ושבע ממלכותא. ולזמנין אחד מעיר, ושנים ממשפחה. דבהון יתקיים (שמות א) כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו. ודא אורה דספרא דא.

(זהר בהעלתך קנ"ג)

❖ לימוד היומי - יג טבת ❖

עין שם (זהר פרשת בהעלתך) גדל החיוב לעסק בספר הזהר ובתקונים, והם נשמת התורה, ובזה יזכה בנשמתא לנשמתא דברים עתיקים וכו'.

(הדרת מלך לזהר פרשת בהעלתך שם, דף רמ"ז.)

גלוי חכמה זאת עתה בדורות גרועות הוא כדי שיהיה לנו מגן עתה לאחז בלבב שלם באבינו שבשמים, כי באותן הדורות הקודמים היו אנשי מעשה וחסידים, והמעשים טובים היו מצילין אותן מפני המקטרגים, עתה רחוקים אנו משרש העליון כמו השמרים בתוך החביות, מי יגן עלינו אם לא קריאתנו בחכמה הזאת הנפלאה והעמקה. ובפרט על דרך שכתב הרב זכרוננו לברכה שהנסתרות נעשו עתה כמו נגלות, כי בדור הזה מושל הזנות ומלשינות ולשון הרע ושנאה שבלב, ונתפשטו הקלפות באפן שמתביש האדם לנהג דברי חסידות, והשם יגן עלינו וימחל לעווננו, אמן כן יהי רצון.

(מוריני הרב רבי יעקב צמח בסוף הקדמתו לעץ חיים)

ומורי זכרוננו לחיי העולם הבא היה אומר, מי שהוא חריף ובקי בעיון מאד במהירות, טוב שיעין שעה אחת או ב' בעיון ולא יותר וכו', אבל מי שאינו מהיר כל כך והוא קשה העיון, יותר טוב לו שיעין בפנימיות הדבר שהוא בפרי, ממה שיעין בקלפות, והוא שיעין ויעסק במדרשים ובאגדות ובפרט בזהר ובספרי קבלה.

(פרי עץ חיים הנהגת הלמוד)